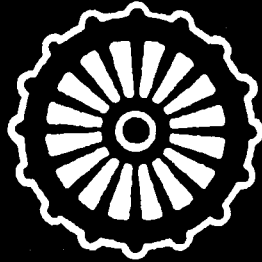

බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා 17 (2)

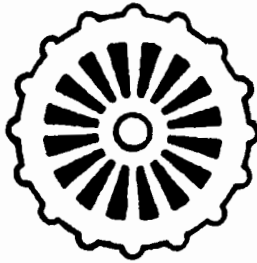
සුත්‍රාන්ත පිටකයෙහි

සිංගු ත්‍රිපිටකය

පඤ්චමහාභය (2)

බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා 17 (2)

සුත්‍රාන්ත පිටකයෙහි

11 වන ග්‍රන්ථය

සංයුක්තනිකාය

පඤ්චමහාභය (2)

මහාවග්ගිය

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන සභායෙහි

සංයුක්තනිකාය ශෝධක මණ්ඩලය විසින් සිංහලභාෂායෙන් පරිවර්තන වූ

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

විසින් පාඨශෝධන පූර්වක වූ සංස්කරණය කරන ලදී.

ශ්‍රී බු. ව. 2550

රාජ්‍ය ව. 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 17 (ii)

The Eleventh Book in the
Suttanta-Pitaka

11

SAMYUTTANIKĀYA(V-2)

MAHĀVAGGA

With the Sinhala translation by

**The Samyuttanikāya Editorial Board of
The Tripitaka Translation Committee**

Edited by

The Tripitaka Editorial Board

සුභතනාපිටකෙ

සිංහල නව නිකායෝ

පඤ්චමො භාගො

මහාවග්ගො

(2)

සුත්තානාපිටකයෙහි

සිංහල නව නිකාය

පඤ්චම භාගය

මහාවර්ගය

(2)

පටුන CONTENTS

	පිටු
සංස්කාරක නිවේදනය	xiii
සංඥාපනය	xv - xvii
ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය	xix
සංකේත නිරූපණය	xxi
පාළි හෝඩිය	xxiii
මහාවග්ග (සුචිහාග) විසය සූචි	xxv - xxxiii
පෙළ හා පරිවර්තනය	2 - 361
ගාථාදීපාද - සූචි	363
සඤ්ඤානාම අනුකතමණිකා	365
විසෙසපදනුකතමණිකා	367
ඉද්ධාඉද්ධිනා නිරූපණය	375
බුද්ධිපයනේ ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා	377

සංස්කාරක නිවේදනය

බුද්ධිජයනතී ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලායෙහි සතළොස්වැනි ග්‍රන්ථය වූයේ සංයුක්තනිකායෙහි සංයුක්ත දෙළොසකින් සමන්විත වූ මහාවග්ගයයි. මහාවග්ගය එක් මැ ග්‍රන්ථයක් ලෙස මුද්‍රණය කැරැවීමට සලකන ලද නමුදු මුද්‍රණ අවස්ථාවට පැමිණි කල්හි එය පරිහරණයට සුකර නො වන සේ මහත් වැ යන බව පෙනුණු හෙයින් බොහෝ දෙනෙකුන්ගේ අදහසට එකඟව කාණ්ඩ දෙකක් වශයෙන් මුද්‍රණය කැරැවීමට සිදුවිය. එහෙයින් මග්ගසංයුක්තයෙහි පටන් බල සංයුක්තය අවසාන කොට ඇති සංයුක්ත සය සංයුක්තනිකායේ පඤ්චම භාගයෙහි පළමුවන කාණ්ඩය ලෙස පළකරවන ලද්දේය.

සංයුක්ත මහාවග්ගයෙහි අවසානයෙහි සිටි, ඉඬිපාද, අනුරුඬ, කුඩා, ආනාපාන, සොනාපඤ්ඤා, සච්ච, යන සංයුක්ත සය එමැ පඤ්චම භාගයෙහි දෙවැනි කාණ්ඩය ලෙස මුද්‍රණය කරවන්නට සිදුවූ බව පවසමහ. මෙ මැ ග්‍රන්ථ භාගය ද ලංකා බෞද්ධමණ්ඩලයේ ආරාධනයෙන් ප්‍රථම කාණ්ඩයෙහි පරිවර්තනයන් විසින් මැ සිය බසට නගන ලද්දේ විය. මුද්‍රණ අවස්ථාවට පැමිණ වර්තන ත්‍රිපිටක සමාදාන මණ්ඩලයේ ධර්මර මහතෙරවරුන් විසින් මහදුත්සාහයෙන් පාඨශෝධන සුවික වැ සිංහල පරිවර්තනය ද යථා විධින් සකස් කරන ලද්දේ විය. එසේ මැ ගාථාදීපාද සූට්‍රී, සංඤ්ජාමසූට්‍රී, විසෙසපද්‍රක්කමණිකා ආදිය ද මැනවින් සමාදානය කොට ඇත.

ලංකා බෞද්ධමණ්ඩලය මගින් බුද්ධිජයනතී උත්සවය අනුසමරණය කරනු සඳහා සමාරබ්ධ වූ ත්‍රිපිටක බුද්ධි වචනය සිය බසින් තබාලීමේ සත්කීයාව සපුරාලීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ වර්තන ජනාධිපති ශ්‍රීමත් ජේ. ආර්. ජයවර්ධන උතුමාණන්ගෙන් ලැබෙන ආශීර්වාදය ද ගරු ආග්‍රාමාන්‍ය ආර්. ප්‍රේමදාස මැතිතුමාගේ උපස්තම්භය ද ගරු සංස්කෘතික අමාත්‍ය ඊ. ඇල්. බී. හුරුල්ලේ මැතිතුමාගේ සංවිධානය ද අතිරේක ආදායම් ලබන රාජ්‍ය සංස්ථා භාර ඒ ඒ ගරු ඇමතිවරුන්ගේ අනුග්‍රහය ද හේතු කොට ගෙන යථෝක්ත ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මුද්‍රණය නිමහම් කිරීමට පිටුවහල් වන බව ද කියැ යුතුය. විශේෂයෙන් සංස්කෘතික අමාත්‍යාංශයේ අතිරේක ලේකම් සෝමපාල ජයවර්ධන මහතාණන්ගේ ක්‍රියා සංවිධානය මෙහි ලා ප්‍රශංසනීය බව ප්‍රකාශ කරමිහ. ශාසනායු වර්ධනයට හේතුවන පරිදි මෙ මැ සත් ක්‍රියායෙහි සහාය වන හැම කෙනෙක් ම සුබභාගී වෙත්වා'යි ආශංසනය කරමිහ.

මේ වගට, ශාස්තෘශාසනොදයකාරී,
ලබුගම ලඩකානඤ්ඤ
 මහානායක සථවිර
 ත්‍රිපිටකමණ්ඩලයේ ප්‍රධාන සමාදාන

2525 අගෝස්තු 20
 1982
 මහානායක වාරිකාරාමය
 115, විජේරාම මාවත
 කොළඹ 7.

සංඥාපනය

අප බුදුන් සාරාසාකිකස් සුවහසෙකින් මතුයෙහි සුමෙධ නම් මහනවුසක් වූ අභොධන සමවධානයෙන් යෙදී දිවතුරු බුදුන් පාමුල වැදගෙනව සංසාර ව්‍යාසනාපනතා සන්ති වර්ගයා කෙරෙහි කළ කරුණායෙන් අත්පත් නිවන් සුව භැරපියා ගොරබිරම සසරට වැද දස පැරැම් කුළුගන්වා තුළි පුරෙහි ඉපද එහි ආයු පමණින් වැයූ දෙවබඹුන් කළ අයදමින් මිනිස් ලොවූ ඉපද පස්මරුන් දිනා බුදු වූ දම්සක් පවත්වා පන්සාලිය හවුරුද්දක් වැඩසිටූ සදහම් අමාවැසි වස්වමින් සුච්ඡි අසංඛ්‍යයක් සන්තියන් අමාමහනිවනින් සනසා අනුපාදිසෙස පරිනිර්වාණ ධාතුයෙන් පිරිනිවි කල්හි-

බුදුරදුන්ගේ පරිනිර්වාණසමයෙහි රැස්වූ සත් ලක්ෂයක් භික්ෂූන් කෙරෙහි සකසවීර වූ මහසුඡ මහරහතුන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ ත්‍රිවිද්‍යා ප්‍රතිසංවිදිප්‍රාප්ත පඤ්ඤා මහාක්ෂිණාසුවයන් විසින් දෙස කාල නිදනාදි විසින් විසි රැස්වී සුඤ්ඤා ගෙයා වෙය්‍යාකරණ ගාථා උදන ඉතිවුත්තක ජාතක අබභුතධමුච වෙදලල යන නවාඛන ශාස්තෘශාසන සභ්‍යාතක ධම්මිතය, ව්‍යාස සුඤ්ඤාතක අභිධමුච යන පිටක වශයෙන් ද දීප මජ්ඣිම සංයුතක අභිගුණතර බුදුක යයි ආගම භවත් නිකාය වශයෙන් ද විභාග කොට සධ්‍යායනා කරන ලද්දේය. ඒ ප්‍රථම සඛ්භිකිකාරක මහාකාශ්‍යප ස්ථවිර ප්‍රමුඛ වසිගණයා විසින් මෑ මේ මේ ධර්ම යෑ, මේ විනය යෑ, මේ ප්‍රථමාදි ත්‍රිවිධ බුද්ධවචන යෑ, මේ විනයාදි තුන් පිටක යෑ, මේ දීපනිකායාදි පඤ්ඤා නිකාය යෑ, මේ සුඤ්ඤා ගෙයාදි නවාඛනයේ යෑ, මේ වතුරාසිති සහප්‍රප්‍රභෙද වූ ධර්මසෑ නියෝ යෑ යි ප්‍රභෙද තාක් ව්‍යවස්ථා කොට සඛ්භික වූයේ යි. එම තු ද ඔවුන් වහන්සේ විසින් මෑ අන්‍ය වූත් උදුන සංග්‍රහ, වර්ග සංග්‍රහ, පෙය්‍යාල සංග්‍රහ, එකකනිපාත දුකනිපාතාදි නිපාත සංග්‍රහ, සංයුත සංග්‍රහ, පණ්ණාසක සංග්‍රහාදි ත්‍රිපිටකයෙහි දක්නා ලැබෙන අනේකවිධ වූ සංග්‍රහ ප්‍රභේද ව්‍යවස්ථා කරන ලද්දේ ය. සංගීති කථායෙහි ලා දන මනා හැම විසාරයෙක් මෑ තෙවළායෙහි විශාරද වූ ආවායභි පරවාහැර යිරි වර්ණකුණ නාභිපිපාණන් විසින් මහාවග්‍ගපාළියට ලියන ලද ප්‍රස්තාවනායෙන් ද, නිකායග්‍රන්ථයන් පිළිබඳ සංක්ෂිප්ත හැදින්වීම අභංගමෑ විද්‍යාවන්ද පරිවේණාධිපති දක්ෂිණ ලංකායෙහි ප්‍රධාන සංඝනායක මහතෙර-පාණන් විසින් සංයුතනිකාය ප්‍රථම භාගයෙහි ලියූ සංක්ෂිප්ත සංඥපනයෙන් ද දනසුන්තේ යි. මෙහි ලා සංයුතනිකාය පිළිබඳ අල්පමාත්‍ර විවරණයෙක් දක්වනු ලැබේ.

දේවතාදීන් අරභයා ඔවුන් පුළුවන් පෑන විසදීමාදි විසින් වදළ ඔසතරණාදි සුත්‍රයන්ගේ ද නළවර්ගාදි වර්ගයන්ගේ ද සංයුතිය - සංයෝගය ඇති සංගීතිය සංයුතතාගම නම් වෙයි. මේ සංයුතතාගමවරය සගාඨකවග්‍ග යෑ, නිදනවග්‍ග යෑ, බන්ධකවග්‍ග යෑ, සළායනනවග්‍ග යෑ, මහාවග්‍ග යෑ යි වර්ග පඤ්ඤාකයෙක් වෙයි. ඒ වර්ගයන්හි බැසගෙන සිටුනා සංයුතතයේ සුපනස් දෙනෙක් වෙති. සංයුතතයන්හි පිවිසැගත්

අනාර වර්ගයේ දෙසිය අටවිසි දෙනෙක් පමණ වෙති. සංයුක්ත නිකායෙහි ලා සන්දහස්සත්සියදෙසැට සූත්‍ර කෙනෙක් වෙත්. තවද සංයුත්සහියෙහි ගණිත කුශලයන් විසින් ගණනා ලද බණවර සියයෙක් ඇත. අක්ඛණ්ඩපාද අනුෂ්ටිප් ජන්දසින් බැඳුණු ගාථා දෙසියසප්තසෙක් බණවරෙකි. එහෙයින් විසිපන්දහස්සසිය ගාථා කෙනෙක් සංයුත්සහියෙහි ඇත ඒ අක්කර විසින් අටලක්ෂ එකුන් විසිදහස් දෙසියයෙකි.

සංයුක්ත වශයෙන් සභාඵක වග්ගයෙහි දෙවනාසංයුක්ත දෙවපුක්ත - කොසල- මාර- භික්ඛුනී- බ්‍රහ්ම- බ්‍රාහ්මණ- වඩ්ඪිය- වන- යක්ඛ- සකක සංයුක්ත' යයි එකොළොස් සංයුක්ත කෙනෙක් වෙති. එහි අන්තර වර්ගයේ විසි අට දෙනෙක් වෙත්.

නීදනවග්ගයෙහි අභිසමය සංයුක්ත ධාතු- අනමතග්ග- කසිසප- ලාභසකකාර- රාහුල- ලකබණ- ඔපම්ම- භික්ඛු සංයුක්ත' යයි නව සංයුක්ත කෙනෙකි. එහි අනාර වර්ග අටකියෙකි.

බන්ධක වග්ගයෙහි 'බන්ධසංයුක්ත රාධ- දිට්ඨි- ඔක්කන්තික- උපපාද- කීලෙස- සාරිපුක්ත- නාග- සුපණ්ණ- ගන්ධබ්බ- වලාභක- වච්චගොත- ක්කානසංයුක්ත' යයි තෙළොස් සංයුක්ත කෙනෙක් වෙති, එහි අනාර වර්ග තිසක් වෙත්.

සළායතනවග්ගයෙහි වෙදනා සංයුක්ත මාතුගාම- ජම්බුබාදක- සාමණ්ඩකානී- මොග්ගලලාන- චිත්ත- ගාමණී- අසඛිත- අබ්‍යාකත සංයුක්ත' යයි නව සංයුක්ත කෙනෙක් වෙති. එහි අනාර වර්ගයේ අටකියේ දෙනෙකි.

මහාවග්ගයෙහි 'මග්ගසංයුක්ත බොජ්ඣංග- සතිපට්ඨාන- ඉන්ද්‍රිය- සම්මානධාන- බල- ඉඤ්චාද- අනුරුඤ්ඤා- ක්කාන- ආනාපාන- සොතාපත්ති- සච්චි සංයුක්ත' යයි සංයුක්තයේ දෙළොස් දෙනෙකි. එහි අනාර වර්ගයේ සූත්‍රත්තුවක් වෙත්. (පෙය්‍යාල හෙතෙයින් වර්ගසංඛ්‍යා දැක්වීමේ දී ග්‍රන්ථසංස්කාරකයන්ගේ අසමාන සටහන් ඇති බව පෙනේ.)

නිකාය ග්‍රන්ථයන්ගේ ගුණස්තව විසින් අසාධාරණ විශිෂ්ටතා දක්වන බුද්ධිසොසාවාරීන් වහන්සේ-

“සංයුක්තවග්ගපතිමණ්ඩිතස්ස - සංයුක්ත ආගමවරයස්ස
 බුද්ධානුබුද්ධිසංවණ්ණිතස්ස - ඤාණසංභෙදජනනස්ස” යි

දේවනා සංයුක්තා දි සංයුක්තයන්ගෙන්ද නළුවර්ගා දි වර්ගයන්ගෙන්ද ප්‍රතිමණ්ඩිත වූ සංයුක්තාගමවරය අග්‍රශ්‍රාවකාදී ආයථියන් විසින් අපී සංවර්ණනා ගුණසංවර්ණනා වශයෙන් සංවර්ණිත යැ, නොහොත් සමාන් සම්බුද්ධියන් විසින් හා සංගායනාදි වශයෙන් අනුබුද්ධ වූ ශ්‍රාවකයන් විසිනුදු සංවර්ණිත යැ, පටිච්චසම්ප්‍රපාදබන්ධායතනාදී කථා

බහුල වූ පවත්නා හෙයින් ගණිතඥයන් විභවන කරනුයෙන් ඥානප්‍රභේද ජනනය කරනු වේ යයි වදාළහ. එසේ මෑ අවධානම නිමවනායෙහි- “බහුකාරසස යනිතං විපක්‍ෂනා වාර නිපුණ බුද්ධිනං” යි රූපා රූප සම්මර්ශනයෙන් විදර්ශනාවාරයෙහි නිපුණ බුද්ධි ඇති යනින්ට බොහෝ උපකාර ඇති සේ සංයුක්තයට පොමනා කළාහ.

ඒ එසේ මැයි: ස්කන්ධ ධාතු ආයතන සත්‍ය ඉන්ද්‍රිය ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පාද හෙද වූ පරමාත්මයන් නානානයිත් විභාග කළ නොයෙක් සියගණන් සුත්‍රයන්ගෙන් සංයුක්තාගමය සෑදී සිටියේය. එහෙයින් ඥානප්‍රභේදජනනයෙන් කල ප්‍රශංසා යෙදේ මෑ යි.

ත්‍රිපිටක සඤ්චය හෙළබසින් තබාලීම හුදු සිංහල ජනතාවගේ මෑ වැඩ සඳහා වෙයි. ශ්‍රීමත් ජෝන් කොතලාවල අගමැතිතුන්ගේ පාලන සුගයෙහි (1954) ප්‍රාරබ්ධ වූ එ මෑ සත්කායභිය අතිගරු ජනාධිපති ජේ. ආර්. ජයවර්ධන ජනාධිපති උතුමාණන්ගේ පාලනසුගයෙහි නිමවමින් දැක්ම සතුටු දනවනු වෙයි. මේ ධර්මව්‍යාධ්‍යානයන් ඉගෙන උභය ලොකාසී සිද්ධිය සඳහා උත්සුක වෙත්වා’ යි අපගේ ආශංසනය වේ.

ලබ්‍රහම ලබ්‍යානන්දු
මහානායක ස්ථවිර

2525

1982. සැප්තැම්බර්මස, 5 වැනි දින
මොල්ලිගොඩ ප්‍රචචනාදය පිරිවෙනේදීය.

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

උපදෙශක :

අඟමහාපණ්ඩිත, බලන්ගොඩ ආනන්දමෙත්‍රෙය මහානායක මහාසථිවරපාදයන් වහන්සේ.

සභාපති :

අභංගම විද්‍යාවන්දපරිවේණාධිපති, ත්‍රිපිටකවාගීඤ්චරාචායනී, කෝදුගොඩ ශ්‍රී භද්‍රාලොක දක්ෂිණලංකායෙහි ප්‍රධාන සඛ්‍යනායක සථිවරයන් වහන්සේ.

ප්‍රධාන සම්පාදක :

මොල්ලිගොඩ පුවවනොදය පරිවේණාධිපති ත්‍රිපිටකවාගීඤ්චර, ලඞුගම ශ්‍රී ලංකානන්ද—කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රීධම් මහාසඛ්‍ය සභායෙහි මහානායක සථිවරයන් වහන්සේ.

සම්පාදක :

කිරුළපන පූර්වාරාමාධිපති හා අනුරාධපුර බුද්ධශ්‍රාවක ධම් පියාධිපති, ශාසත්‍රපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීයපණ්ඩිත, රද්දල්ලේ ශ්‍රී ප්‍රභූලොක—කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රීධම් මහාසඛ්‍යසභායෙහි අනුනායක සථිවරයන් වහන්සේ.

හෙරලියාවල ශ්‍රී සුධම්මාරාමාධිපති, ශාසත්‍රපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, වේඩරුවේ ශ්‍රී අනවමදර්ශී—කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රීධම් මහාසඛ්‍යසභායෙහි අනුනායක සථිවරයන් වහන්සේ.

හිඟුලේ — මාකඩවර, රෙවත පරිවේණාධිපති රාජකීයපණ්ඩිත, කරහම්පිටිගොඩ සුමනසාර සථිවරයන් වහන්සේ.

කොළඹ තිඹිරිගස්සායේ අශෝකාරාමාධිපති, රාජකීයපණ්ඩිත, කරදන ශ්‍රී ප්‍රඥලච්ඤාර නායක සථිවරයන් වහන්සේ.

අනුරාධපුර බුද්ධශ්‍රාවක ධම්පියයෙහි, ත්‍රිපිටක අංශයෙහි මහාචායනී, ශාසත්‍රාචායනී, රාජකීයපණ්ඩිත, ත්‍රිපිටකාචායනී උඩුවේ ජනානන්ද සථිවරයන් වහන්සේ.

ලේකම් :

කොළඹ බෞද්ධාලොක මාවතෙහි බෞද්ධාලොක විහාරාධිපති, පණ්ඩිත, දෙරගමුවේ සිරි ධම්මපාල—කොළඹදිශායෙහි ප්‍රධාන සඛ්‍ය නායක සථිවරයන් වහන්සේ.

සංකේත නිරූපණය

- සී 1. - පැල්මඩුල්ල මහාවිහාරයෙහි පුස්තකාල පොත
- සී 2. - ගාල්ල පරමානන්ද විහාරයෙහි පුස්තකාල පොත
- සීචු. - සිංහලාසාර මුද්‍රිත සංයුක්තනිකාය
- සා. - තායාසාර මුද්‍රිත සංයුක්තනිකාය
- මජසං. - චූරුමරට ජලධසංගීතියෙහි සංයුක්තනිකාය
- PTS. - Pali Text Society Edition

THE PALI ALPHABET
IN SINHALA CHARACTERS
VOWELS

අ ා   ආ ේ   ඉ ො   ඊ ෝ   උ ෘ   ඌ ෙ   එ ෛ   ඔ ේ

CONSONANTS

කka	ඛkha	ගga	ඝgha	ඞṅa			
චca	ඡcha	ජja	ඣjha	ඤṇa			
ටpa	ඨpha	ධpa	ඳdha	ණṇa			
තta	ථtha	දda	ධdha	නna			
පpa	ඵpha	ඞba	භbha	මma			
යya	රra	ලla	වva	සsa	හha	ළla	ආṇa
කka	කාක්	කීki	කීච්	කුku	කූkū	කෙකේ	කොකර්
ඛkha	ඛාඛ්	ඛීkhi	ඛීච්	ඛුkhu	ඛූkhū	ඛෙඛේ	ඛොඛර්
ගga	ගාග්	ගීgi	ගීච්	ගුgu	ගූgū	ගෙගේ	ගොගර්

CONJUNCT-CONSONANTS.

කකka	ඤṇṅa	ත්‍රa	මම්‍භa
කඛkha	භභbha	දදda	මඞ, මඞ mba
කාකya	ඤṇca	දධdha	මම්‍භa
කීkri	ඤඡcha	ද්‍රdra	මම්‍මa
කචkva	ඤඡඡja	ඳ, ටdva	මම්‍භa
කාඛkya	ඤඣjha	ධධdhva	යය, යාyya
කඛkha	චචpha	භභbha	යාyha
ගගga	චඵpha	භභbha	ලලla
ගඝgha	ඞඞḍa	භභbha	ලාlya
ඞṅṅa	ඞඞḍa	භභbha	ලාlyha
ග්‍රgra	ණණṇa	නනna	චචwha
ඞṅṅa	භභbha	නනna	සසssa
ඞṅṅa	භභbha	ප්‍පppa	සමsma
ඞṅṅa	භභbha	ප්‍පppha	සවsva
චචcca	භභbha	භභbba	භභbha
චචcca	භභbha	භභbba	භභbha
ඡඡja	භභbha	භභbba	භභbha
ඡඡjha	භභbha	භභbba	භභbha

ආ ේ   ආ ේ   ආ ේ   ආ ේ   ආ ේ   ආ ේ   ආ ේ

සංස්කෘත නිකායෝ

පඤ්චමහාගෙ - දුතියො ඛණ්ඩො

මහාවග්ග (2) - විසය සූචි

7. ඉඤ්චපාදසංස්කෘතං 2 - 61

1. වාපාලවග්ගො 2-19

1. අපාර	සුක්කං	..	..	2 - 3
2. චිරඤ්ච	"	..	..	2 - 5
3. අරිය	"	..	..	4 - 5
4. නිබ්බිද්ද	"	..	..	4 - 5
5. පදෙස	"	..	..	6 - 7
6. සමකත	"	..	..	6 - 7
7. භික්ඛු	"	..	..	8 - 9
8. අරහත්ත	"	..	..	8 - 9
9. ඤාණ	"	..	..	10 - 11
10. වෙනිය	"	..	..	10 - 17

2. පාසාදකපිපතවග්ගො 18-45

1. හෙතු	සුක්කං	..	..	18 - 23
2. මහපඵල	"	..	..	22 - 25
3. ජන්ද	"	..	..	24 - 27
4. මොග්ගලාන	"	..	..	26 - 29
5. ප්‍රාග්මණ	"	..	..	30 - 33
6. මහිඤ්ච	"	..	..	32 - 33
7. ඉඤ්චිච්ච	"	..	..	34 - 35
8. භික්ඛු	"	..	..	36 - 37
9. භාවනා	"	..	..	36 - 37
10. විභබ්බ	"	..	..	38 - 45

3. අයොගුළවග්ගො 46 - 57

1. මග්ග	සුක්කං	..	..	46 - 47
2. අයොගුළ	"	..	..	46 - 49
3. භික්ඛු	"	..	..	48 - 49
4. සුද්ධක	"	..	..	50 - 51
5. ඵල	"	..	..	50 - 51
6. දුතියඵල	"	..	..	50 - 51
7. ආනන්ද	"	..	..	52 - 53
8. දුතියආනන්ද	"	..	..	52 - 53
9. සමබ්‍රුලභිකච්ච	"	..	..	52 - 53
10. දුතියසමබ්‍රුලභිකච්ච	"	..	..	54 - 55
11. මොග්ගලාන	"	..	..	54 - 57
12. තථාගත	"	..	..	56 - 57

විසය සූචි

4. ගඹාපෙයාලවග්ගො		58 - 59
පාවිතනිකතාදිසුඤ්ඤානි		58 - 59
5. අසමාදවග්ගො		58 - 59
තරාගතාදි සුඤ්ඤානි		58 - 59
6. බලකරණියවග්ගො		58 - 59
බලාදි සුඤ්ඤානි		58 - 59
7. එසනාවග්ගො		60 - 61
එසනාදි සුඤ්ඤානි		60 - 61
8. ඔසවග්ගො		60 - 61
ඔසාදි සුඤ්ඤානි		60 - 61
උභිමහාගිය සුඤ්ඤානං		60 - 61
8. අනුරුද්ධ සංපුකතං 62 - 83		
1. රහොගතවග්ගො 62 - 77		
1. රහොගත සුඤ්ඤානං	..	62 - 67
2. දුතියරහොගත	..	66 - 69
3. සුතනු	..	68 - 69
4. කණ්ණිකී	..	70 - 71
5. දුතියකණ්ණිකී	..	70 - 71
6. තතියකණ්ණිකී	..	72 - 73
7. තණ්ණකමය	..	72 - 73
8. සලලාගාර	..	72 - 75
9. අම්බපාලි	..	74 - 75
10. ගිලාන	..	76 - 77
2. සහසාවග්ගො 78 - 83		
1. සහස සුඤ්ඤානං	..	78 - 79
2. ඉභ්බිවිධ	..	78 - 79
3. දිබ්බසොත	..	78 - 79
4. වෙතොපරිය	..	80 - 81
5. යාන	..	80 - 81
6. කමම	..	80 - 81
7. සබ්බසගාමිනී	..	80 - 81
8. අමනකධාතු	..	80 - 81
9. නානාධිවුඤ්ඤාන	..	80 - 81
10. ඉන්ද්‍රිය	..	82 - 83
11. කුමාන	..	82 - 83
12. පුට්ඨකනිවාස	..	82 - 83
13. දිබ්බවකඤ්ඤා	..	82 - 83
14. ආසවකමය	..	82 - 83

විසය සූචි

9. ක්‍රියානු සංග්‍රහය 84 - 89

1. ගම්නාමාවලිය 84 - 85	
පාචනනිකාදී සුඛනානි	84 - 85
2. අපමාදවග්‍රහය 86 - 87	
තථාගතාදී සුඛනානි	86 - 87
3. බලකරණියවග්‍රහය 86 - 87	
බලාදී සුඛනානි	86 - 87
4. එසනාවග්‍රහය 86 - 87	
එසනාදී සුඛනානි	86 - 87
5. ඔසවග්‍රහය 88 - 89	
ඔසාදී සුඛනානි	88 - 89
උදාමනාගිය සුඛනා	88 - 89

10. ආනාපාන සංග්‍රහය 90 - 137

1. එකධම්මවග්‍රහය 90 - 111		
1. එකධම්ම	සුඛනා	90 - 93
2. බොජ්ඣංග	"	92 - 93
3. සුඛක	"	92 - 93
4. එල	"	94 - 95
5. දුතියඑල	"	94 - 95
6. අර්ධ	"	96 - 97
7. කප්පින	"	98 - 99
8. දීප	"	98 - 103
9. අසුභ	"	104 - 107
10. කිලබ්බ	"	106 - 111
2. ආනාද්වග්‍රහය 112 - 137		
1. ඉච්චානධ්මල	සුඛනා	112-113
2. කච්චියා	"	114-119
3. ආනාද	"	118-125
4. දුතියආනාද	"	126-127
5. භික්ඛු	"	126-129
6. දුතියභික්ඛු	"	128-135
7. සංයොජන	"	136-137
8. අනුසය	"	136-137
9. අධාන	"	136-137
10. ආසවකඛය	"	136-137

විසය සූචි

11. සෞතාපතනිසංයුතතං 138 - 259

1. වෙළඳවාරවග්ගො 138 - 167

1.	රාජ	සුතතං	..	..	138-139
2.	බ්‍රහ්මවරියොගධ	„	..	..	140-141
3.	දීඝාචුඋපාසක	„	..	..	140-145
4.	සාරිපුත්ත	„	..	..	144-145
5.	දුතියසාරිපුත්ත	„	..	..	146-147
6.	උපතී	„	..	..	146-153
7.	වෙළඳාචාරොයා	„	..	..	154-161
8.	ගිඤ්ජකාවසථ	„	..	..	160-163
9.	දුතියගිඤ්ජකාවසථ	„	..	..	162-163
10.	තතියගිඤ්ජකාවසථ	„	..	..	164-167

2. රාජකාරාමවග්ගො 168 - 181

1.	සහසක	සුතතං	..	..	168-169
2.	බ්‍රාහ්මණ	„	..	..	168-169
3.	ආනන්ද	„	..	..	170-173
4.	දුග්ගතී	„	..	..	172-173
5.	චිත්තපාත	„	..	..	172-173
6.	මිත්තාමචච	„	..	..	172-175
7.	දුතියමිත්තාමචච	„	..	..	174-175
8.	දෙවචාරික	„	..	..	176-177
9.	දුතියදෙවචාරික	„	..	..	178-177
10.	තතියදෙවචාරික	„	..	..	178-181

3. සරකානිවග්ගො 182 - 217

1.	මහානාම	සුතතං	..	..	182-185
2.	දුතියමහානාම	„	..	..	184-187
3.	තතියමහානාම	„	..	..	186-191
4.	සරකානී	„	..	..	190-195
5.	දුතියසරකානී	„	..	..	196-201
6.	අනාථපිණ්ඩික	„	..	..	200-207
7.	දුතියඅනාථපිණ්ඩික	„	..	..	208-211
8.	තතියඅනාථපිණ්ඩික	„	..	..	201-215
9.	භික්ඛු	„	..	..	214-215
10.	නන්දක	„	..	..	214-217

විසය සූචි

4. පුඤ්ඤාභියඤ්චග්ගො 218 - 231

1.	අභියඤ්ච	සුඤ්ඤා	..	..	218-219
2.	දුතියාභියඤ්ච	..	..	..	218-219
3.	තනියාභියඤ්ච	..	..	..	220-221
4.	දෙවපද	..	..	..	220-221
5.	දුතියදෙවපද	..	..	..	222-223
6.	සභාගත	..	..	..	222-225
7.	මහානාම	..	..	..	224-227
8.	වසඤ්ච	..	..	..	226-227
9.	කාලිගොධා	..	..	..	226-229
10.	නඤ්ච	..	..	..	228-231

5. සගාථපුඤ්ඤාභියඤ්චග්ගො 232 - 241

1.	අසමඛියා	සුඤ්ඤා	..	..	232 - 233
2.	දුතියඅසමඛියා	..	..	..	234 - 235
3.	තනියඅසමඛියා	..	..	..	236 - 237
4.	අඛිඨ	..	..	..	236 - 237
5.	දුතියඅඛිඨ	..	..	..	238 - 239
6.	සුද්ධක	..	..	..	238 - 239
7.	නඤ්ච	..	..	..	238 - 239
8.	භද්දිය	..	..	..	240 - 241
9.	මහානාම	..	..	..	240 - 241
10.	අඛිඨ	..	..	..	240 - 241

6. සප්පඤ්චග්ගො 242 - 255

1.	සගාථක	සුඤ්ඤා	..	..	242 - 243
2.	වසඤ්චුඤ්ච	..	..	..	242 - 245
3.	ධම්මදිනක	..	..	..	244 - 247
4.	භිලාන	..	..	..	246 - 253
5.	ඵල	..	..	..	252 - 253
6.	දුතියඵල	..	..	..	252 - 253
7.	තනියඵල	..	..	..	252 - 253
8.	චතුසඵල	..	..	..	254 - 255
9.	පටිලාභ	..	..	..	254 - 255
10.	වඩ්ඪි	..	..	..	254 - 255
11.	වෙපුලල	..	..	..	254 - 255

විසය සූචි

7. මහාපඤ්ඤාවග්ගො 256 - 259

1.	මහාප ඤ්ඤා	සුඤ්ඤා	..	..	256-257
2.	පුටුපඤ්ඤා	..	..	..	256-257
3.	විපුලපඤ්ඤා	..	..	..	256-257
4.	ගම්භිරප ඤ්ඤා	..	..	..	256-257
5.	අසාමනිතප ඤ්ඤා	..	..	..	256-257
6.	භූරිපඤ්ඤා	..	..	..	256-257
7.	පඤ්ඤාබාහුලල	..	..	..	256-257
8.	සීසප ඤ්ඤා	..	..	..	258-259
9.	ලහුපඤ්ඤා	..	..	..	258-259
10.	හාසුපඤ්ඤා	..	..	..	258-259
11.	ජවනප ඤ්ඤා	..	..	..	258-259
12.	තිකඛප ඤ්ඤා	..	..	..	258-259
13.	නීට්ඨෙධිකප ඤ්ඤා	..	..	..	258-259

12. සඨපසංයුඤ්ඤා 260 - 361

1. සමාධිවග්ගො 260 - 269

1.	සමාධි	සුඤ්ඤා	..	..	260-261
2.	පටිසලලාන	..	..	..	260-261
3.	කුලපුඤ්ඤා	..	..	..	260-263
4.	දුතියකුලපුඤ්ඤා	..	..	..	262-263
5.	සමණව්‍යාභිමණ	..	..	..	262-263
6.	දුතියසමණව්‍යාභිමණ	..	..	..	264-265
7.	චිතකක	..	..	..	264-265
8.	චිත්තා	..	..	..	266-267
9.	විග්‍යාභිකකථා	..	..	..	266-267
10.	තිරව්ජානකථා	..	..	..	268-269

3. ධම්මවක්කපචක්කනවග්ගො 270-285

1.	ධම්මවක්කපචක්කන	සුඤ්ඤා	..	..	270-275
2.	තථාගත	..	..	..	274-277
3.	බජ්ච	..	..	..	276-279
4.	ආයතන	..	..	..	278-279
5.	ධාරණ	..	..	..	278-281
6.	දුතියධාරණ	..	..	..	280-283
7.	අවිජ්ජා	..	..	..	282-283
8.	විජ්ජා	..	..	..	284-285
9.	සංකාසන	..	..	..	284-285
10.	තථ	..	..	..	284-285

විසය සූචි

3. කොටිගාමවග්ගො 286 - 293

1.	කොටිගාම	සුඤ්ඤා	..	..	286-287
2.	දුතියකොටිගාම	..	..	..	286-289
3.	අභිසම්බුද්ධ	..	..	..	288-289
4.	අරහන්ත	..	..	..	288-289
5.	ආසවකඛය	..	..	..	290-291
6.	මිත්ත	..	..	..	290-291
7.	තථ	..	..	..	290-291
8.	ලොක	..	..	..	290-291
9.	පරිඤ්ඤායා	..	..	..	292-293
10.	ගම්මපති	..	..	..	292-295

4. සිංසපාවග්ගො 294 - 305

1.	සිංසපා	සුඤ්ඤා	..	..	294-293
2.	බද්දිර	..	..	..	294-297
3.	දණ්ඩ	..	..	..	296-297
4.	වෙල	..	..	..	296-297
5.	සත්තිසත	..	..	..	298-299
6.	පාණ	..	..	..	298-299
7.	සුරියුපම	..	..	..	300-301
8.	දුතියසුරියුපම	..	..	..	300-301
9.	ඉඤ්චිල	..	..	..	302-303
10.	වාද	..	..	..	304-305

5. පපාතවග්ගො 306-323

1.	විනාසා	සුඤ්ඤා	..	..	306-309
2.	පපාත	..	..	..	308-311
3.	පරිලාභ	..	..	..	312-313
4.	කුටාගාර	..	..	..	314-315
5.	වාල	..	..	..	314-317
6.	අක්කාර	..	..	..	316-319
7.	ඡිත්තල	..	..	..	318-319
8.	දුතියඡිත්තල	..	..	..	320-321
9.	සිතොරු	..	..	..	320-323
10.	දුතියසිතොරු	..	..	..	322-323

විසය සූචි

6. අභිසමයවග්ගො 324 - 331

1.	නවසීඛා	සුඤ්ඤා	..	..	324-325
2.	පොඤ්ඤා	..	..	..	324-325
3.	සමමුඤ්ඤා	..	..	..	324-325
4.	දුක්ඛසමමුඤ්ඤා	..	..	..	326-327
5.	භවච්ඡේදන	..	..	..	326-327
6.	දුක්ඛභවච්ඡේදන	..	..	..	326-327
7.	සමුද්ධි	..	..	..	328-329
8.	දුක්ඛසමුද්ධි	..	..	..	328-329
9.	පඤ්ඤාතපම	..	..	..	328-329
10.	දුක්ඛපඤ්ඤාතපම	..	..	..	330-331

7. ආමකධර්මසංඝයාලවග්ගො 332 - 337

1.	අඤ්ඤා	සුඤ්ඤා	..	..	332-333
2.	පඤ්ඤා	..	..	..	332-333
3.	පඤ්ඤා	..	..	..	332-333
4.	සුඤ්ඤා	..	..	..	334-335
5.	මධුකඤ්ඤා	..	..	..	334-335
6.	මධුකඤ්ඤා	..	..	..	334-335
7.	පෙඤ්ඤා	..	..	..	334-335
8.	සාමඤ්ඤා	..	..	..	334-335
9.	මුඤ්ඤා	..	..	..	336-337
10.	අපවාසී	..	..	..	336-337

8. දුක්ඛආමකධර්මසංඝයාලවග්ගො 338 - 341

1.	පාණානිපාත	සුඤ්ඤා	..	..	338-339
2.	අදික්ඛාදන	..	..	..	338-339
3.	කාමෙසුච්චිකාර	..	..	..	338-339
4.	මුඤ්ඤා	..	..	..	338-339
5.	පිඤ්ඤා	..	..	..	338-339
6.	ඵරුසවාචා	..	..	..	338-339
7.	සමමුඤ්ඤා	..	..	..	340-341
8.	බිජ්ජාම	..	..	..	340-341
9.	විකාලභොජන	..	..	..	340-341
10.	විලෙපන	..	..	..	340-341

9. තතියආමකධර්මසංඝයාලවග්ගො 342 - 345

1.	නවවේන	සුඤ්ඤා	..	..	342 - 343
2.	උච්චාසයන	..	..	..	342 - 343
3.	ජාතරූප	..	..	..	342 - 343
4.	ආමකධර්ම	..	..	..	342 - 343
5.	ආමකමංස	..	..	..	342 - 343
6.	කුමාරික	..	..	..	344 - 345
7.	දුසිද්ධ	..	..	..	344 - 345
8.	අපේක්ෂන	..	..	..	344 - 345
9.	කුඤ්ඤා	..	..	..	344 - 345
10.	වළවා	..	..	..	344 - 345

විසය සූචි

10. චතුස්ආමකධර්මපෙය්‍යාලවග්ගො 346 - 349

1.	බෙහෙවසුච්චි සුඤ්ඤා	..	..	346-347
2.	කයවි සකය	„	..	346-347
3.	දුතෙය්‍ය	„	..	346-347
4- 6.	තුලාකුටාදි සුඤ්ඤානි	..	..	346-347
7- 9.	උකකාටනාදි	„	..	346-347
10-15.	ඡෙදනාදි	„	..	348-349

11. පඤ්චගතිපෙය්‍යාලවග්ගො 350 - 361

1.	මනුසුඤ්ඤා	සුඤ්ඤා	..	..	350 - 351
2.	දුතියමනුසුඤ්ඤා	„	..	..	350 - 351
3.	තතියමනුසුඤ්ඤා	„	..	..	350 - 351
4.	චතුස්ආමකධර්මපෙය්‍යාලවග්ගො	„	..	..	350 - 351
5.	පඤ්චමමනුසුඤ්ඤා	„	..	..	352 - 353
6.	ඡට්ඨමමනුසුඤ්ඤා	„	..	..	352 - 353
7.	දෙවච්චි	„	..	..	352 - 353
8.	දුතියදෙවච්චි	„	..	..	352 - 353
9.	තතියදෙවච්චි	„	..	..	352 - 353
10.	චතුස්ආමකධර්මපෙය්‍යාලවග්ගො	„	..	..	352 - 353
11.	පඤ්චමදෙවච්චි	„	..	..	354 - 355
12.	ඡට්ඨමදෙවච්චි	„	..	..	354 - 355
13.	නිරයච්චි	„	..	..	354 - 355
14.	දුතියනිරයච්චි	„	..	..	354 - 355
15.	තතියනිරයච්චි	„	..	..	354 - 355
16.	චතුස්ආමකධර්මපෙය්‍යාලවග්ගො	„	..	..	354 - 355
17.	පඤ්චමනිරයච්චි	„	..	..	356 - 357
18.	ඡට්ඨමනිරයච්චි	„	..	..	356 - 357
19.	නිරවඡානච්චි	„	..	..	356 - 357
20.	දුතියනිරවඡානච්චි	„	..	..	356 - 357
21.	තතියනිරවඡානච්චි	„	..	..	356 - 357
22.	චතුස්ආමකධර්මපෙය්‍යාලවග්ගො	„	..	..	356 - 357
23.	පඤ්චමනිරවඡානච්චි	„	..	..	358 - 359
24.	ඡට්ඨමනිරවඡානච්චි	„	..	..	358 - 359
25.	පෙකිච්චි	„	..	..	358 - 359
26.	දුතියපෙකිච්චි	„	..	..	358 - 359
27.	තතියපෙකිච්චි	„	..	..	358 - 359
28.	චතුස්ආමකධර්මපෙය්‍යාලවග්ගො	„	..	..	358 - 359
29.	පඤ්චමපෙකිච්චි	„	..	..	360 - 361
30.	ඡට්ඨමපෙකිච්චි	„	..	..	360 - 361

සමන්තං.

සුභගන්තපිටකෙ

සිංහලනවකියායෝ

පඤ්චමො භාගො—දුතියො කණ්ඩො

මහාවගෙහො

සිංහල නීතිය

පඤ්චමහාගෙ - දුතියො කණෙධා

මහාවග්ගො

7. ඉඤ්චපාදසංයුතං

1. වාපාලවග්ගො

නමො තසා භගවතො අරහතො සමමා සමුදධස්ස.

7. 1. 1

අපාර සුතං

3123. සාවකපියං:

චත්තාරො මෙ භික්ඛවෙ, ඉඤ්චපාද භාවිතා ඛහුලීකතා අපාරා පාරං¹ ගමනාය සංචත්තන්ති. කතමෙ චත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ජන්දසමාධිපධානසඤ්චාරසමන්තාගතං ඉඤ්චපාදං භාවෙති. චිරියසමාධිපධානසඤ්චාරසමන්තාගතං ඉඤ්චපාදං භාවෙති. චිත්තසමාධිපධානසඤ්චාරසමන්තාගතං ඉඤ්චපාදං භාවෙති. වීමංසාසමාධිපධානසඤ්චාරසමන්තාගතං ඉඤ්චපාදං භාවෙති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, චත්තාරො ඉඤ්චපාදං භාවිතා ඛහුලීකතා අපාරා පාරං ගමනාය සංචත්තන්ති.

7. 1. 2

චිරදා සුතං

3124. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, චත්තාරො ඉඤ්චපාද චිරදා, චිරදො තෙසං අරියො මග්ගො සමචාදුකඛකඛයගාමී. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, චත්තාරො ඉඤ්චපාද ආරදා, ආරදො තෙසං අරියො මග්ගො සමචාදුකඛකඛයගාමී. කතමෙ චත්තාරො:

1. අපරාපරං - සි 1, 2.

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසඛිාරසමනනාගතං ඉඤ්චාදං භාවෙති. විරියසමාධි -පෙ- විනසමාධි -පෙ- වීමංසාසමාධිපධාන සඛිාරසමනනාගතං ඉඤ්චාදං භාවෙති. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, ඉමෙ වනනාරො ඉඤ්චාද චිරඤ්ඤා, චිරඤ්ඤා තෙසං අරියො මග්ගො සමමාදුක්ඛකඛයගාමී. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, ඉමෙ වනනාරො ඉඤ්චාද ආරඤ්ඤා, ආරඤ්ඤා තෙසං අරියො මග්ගො සමමාදුක්ඛකඛයගාමීති.

7. 1. 3

අරිය සුක්කං

3125. වනනාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ඉඤ්චාද භාවිතා බහුලීකතා අරියා නිය්‍යානිකා නිය්‍යානී තසකරස්ස සමමාදුක්ඛකඛයාය. කතමෙ වනනාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසඛිාරසමනනාගතං ඉඤ්චාදං භාවෙති. විරියසමාධි -පෙ- විනසමාධි -පෙ- වීමංසාසමාධිපධානසඛිාරසමනනාගතං ඉඤ්චාදං භාවෙති. ඉමෙ ටො භික්ඛවෙ, වනනාරො ඉඤ්චාද භාවිතා බහුලීකතා අරියා නිය්‍යානිකා නිය්‍යානී තසකරස්ස සමමාදුක්ඛකඛයායාති.

7. 1. 4

නිබ්බිද සුක්කං

3126. වනනාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ඉඤ්චාද භාවිතා බහුලීකතා එකන්තනිබ්බිදය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවත්තහී. කතමෙ වනනාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසඛිාරසමනනාගතං ඉඤ්චාදං භාවෙති -පෙ- විරියසමාධි -පෙ- විනසමාධි -පෙ- වීමංසාසමාධිපධානසඛිාරසමනනාගතං ඉඤ්චාදං භාවෙති. ඉමෙ ටො භික්ඛවෙ, වනනාරො ඉඤ්චාද භාවිතා බහුලීකතා එකන්තනිබ්බිදය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවත්තහීති.

7. 1. 5

පදෙස සුත්තං

3127. යෙ හි කෙවී භික්ඛවෙ, අතීතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉද්ධිපපදෙසං අභිනිප්ථාදෙසුං, සබ්බෙ තෙ වතුන්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතන්තා බහුලීකත්තනා. යෙ හි කෙවී භික්ඛවෙ, අනාගතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉද්ධිපපදෙසං අභිනිප්ථාදෙසුන්තා, සබ්බෙ තෙ වතුන්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතන්තා බහුලීකත්තනා. යෙ හි කෙවී භික්ඛවෙ, එතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉද්ධිපපදෙසං අභිනිප්ථාදෙත්තා, සබ්බෙ තෙ වතුන්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතන්තා බහුලීකත්තනා. කතමෙසං වතුන්තං: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ජන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරියසමාධි -පෙ- වින්තසමාධි -පෙ- වීමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. යෙ හි කෙවී භික්ඛවෙ, අතීතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉද්ධිපපදෙසං අභිනිප්ථාදෙසුං -පෙ- අභිනිප්ථාදෙසුන්තා -පෙ- අභිනිප්ථාදෙත්තා සබ්බෙ තෙ ඉමෙසං යෙව වතුන්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතන්තා බහුලීකත්තනාති.

7. 1. 6

සමන්ත සුත්තං

3128. යෙ හි කෙවී භික්ඛවෙ, අතීතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමන්තං ඉද්ධිං අභිනිප්ථාදෙසුං, සබ්බෙ තෙ වතුන්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතන්තා බහුලීකත්තනා. යෙ හි කෙවී භික්ඛවෙ, අනාගතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමන්තං ඉද්ධිං අභිනිප්ථාදෙසුන්තා සබ්බෙ තෙ වතුන්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතන්තා බහුලීකත්තනා. යෙ හි කෙවී භික්ඛවෙ, එතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමන්තං ඉද්ධිං අභිනිප්ථාදෙත්තා, සබ්බෙ තෙ වතුන්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතන්තා බහුලීකත්තනා. කතමෙසං වතුන්තං: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ජන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරියසමාධි -පෙ- වින්තසමාධි -පෙ- වීමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. යෙ හි කෙවී භික්ඛවෙ, අතීතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමන්තං ඉද්ධිං අභිනිප්ථාදෙසුං -පෙ- අභිනිප්ථාදෙසුන්තා -පෙ- අභිනිප්ථාදෙත්තා සබ්බෙ තෙ ඉමෙසං යෙව වතුන්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතන්තා බහුලීකත්තනාති.

7. 1. 7

භික්ඛු සුත්තං

3129. යෙ භි කෙච්චි භික්ඛවෙ, අතීතමඤ්ඤානං භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුක්ඛිං පඤ්ඤවිමුක්ඛිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ඤා උපසම්පජ්ජ විහරිංසු. සබ්බෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදානං භාවිතත්තා ඛහුලීකත්තනා. යෙ භි කෙච්චි භික්ඛවෙ, අනාගතමඤ්ඤානං භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුක්ඛිං පඤ්ඤවිමුක්ඛිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ඤා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සන්ති සබ්බෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදානං භාවිතත්තා ඛහුලීකත්තනා. යෙ භි කෙච්චි භික්ඛවෙ, එතරහි භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුක්ඛිං පඤ්ඤවිමුක්ඛිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ඤා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති, සබ්බෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදානං භාවිතත්තා ඛහුලීකත්තනා. කතමෙසං චතුත්තං: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරියසමාධි -පෙ- වික්ඛසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. යෙ භි කෙච්චි භික්ඛවෙ, අතීතමඤ්ඤානං භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුක්ඛිං පඤ්ඤවිමුක්ඛිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ඤා උපසම්පජ්ජ විහරිංසු -පෙ- විහරිස්සන්ති -පෙ- විහරන්ති සබ්බෙ තෙ ඉමෙසං යෙව චතුත්තං ඉද්ධිපාදානං භාවිතත්තා ඛහුලීකත්තනාති.

7. 1. 8

අරහන්ත සුත්තං

3130. චක්ඛාරො මෙ භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාද. කතමෙ චක්ඛාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරියසමාධි -පෙ- වික්ඛසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, චක්ඛාරො ඉද්ධිපාද. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුත්තං ඉද්ධිපාදානං භාවිතත්තා ඛහුලීකත්තනා තථාගතො අරහං සම්මා සම්බුද්ධොති වුච්චති.

7. 1. 9

ඤාණ සුත්තං

3131. අයං ඡන්දසමාධිපධානසඛිඛාරසමන්තාගතො ඉඤ්චාදෙති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි ඤාණං උදපාදි පඤ්ඤ උදපාදි විජ්ජා උදපාදි ආලොකො උදපාදි. සො ඛො පනායං ඡන්දසමාධිපධානසඛිඛාරසමන්තාගතො ඉඤ්චාදෙ හාවෙතබ්බොති මෙ භික්ඛවෙ -පෙ- හාවිතොති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි.

අයං විරියසමාධිපධානසඛිඛාරසමන්තාගතො ඉඤ්චාදෙති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි. සො ඛො පනායං විරියසමාධිපධානසඛිඛාරසමන්තාගතො ඉඤ්චාදෙ හාවෙතබ්බොති මෙ භික්ඛවෙ -පෙ- හාවිතොති මෙ භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අනනුස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි.

අයං වික්ඛසමාධිපධානසඛිඛාරසමන්තාගතො ඉඤ්චාදෙති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි. සො ඛො පනායං වික්ඛසමාධිපධානසඛිඛාරසමන්තාගතො ඉඤ්චාදෙ හාවෙතබ්බොති මෙ භික්ඛවෙ -පෙ- හාවිතොති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි.

අයං වීමංසාසමාධිපධානසඛිඛාරසමන්තාගතො ඉඤ්චාදෙති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි. සො ඛො පනායං වීමංසාසමාධිපධානසඛිඛාරසමන්තාගතො ඉඤ්චාදෙ හාවෙතබ්බොති මෙ භික්ඛවෙ -පෙ- හාවිතොති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි ඤාණං උදපාදි පඤ්ඤ උදපාදි විජ්ජා උදපාදි ආලොකො උදපාදිති.

7. 1. 10

චෙතිය සුත්තං

3132. එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කුටාභාරසාලායං. අථ ඛො හගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙකා පක්ඛච්චරමාදය වෙසාලිං පිණ්ඩාය පාවිසී. වෙසාලියං පිණ්ඩාය චරිතා පච්ඡාහන්තං පිණ්ඩපාතපටිකකන්තො ආයසොන්තං ආනන්දං ආමන්තෙසි: “ගණනාහි ආනන්ද, නිසීදනං යෙන වාපාලං චෙතියං¹ තෙනුපසඬකමිස්සාම² දිවාචිහාරොයා”ති. “එවං හන්තො”ති ඛො ආයසො ආනන්දෙ හගවතො පටිසුඤ්ඤා නිසීදනං ආදය හගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබන්ධි. අථ ඛො හගවා යෙන වාපාලං චෙතියං තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිතා පඤ්ඤානෙ ආයනෙ නිසීදි. ආයසොපි ඛො ආනන්දෙ හගවන්තං අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො ආයසොන්තං ආනන්දං හගවා එතදචොච:

1. වාපාලචෙතියං - සතා.
2. තෙනුපසංකමිස්සාමි - සිඹු.

රමණියා ආනන්ද, වෙසාලී, රමණියං උදෙනං වෙතියං, රමණියං ගොතමකං වෙතියං, රමණියං සත්තඛං වෙතියං, රමණියං බහුසුත්තං වෙතියං, රමණියං සාරන්දදං වෙතියං, රමණියං වාපාලං වෙතියං. යසස කසසවී ආනන්ද, ඉමෙ වත්තාරො ඉඤ්චාද භාවිතා බහුලීකතා යානීකතා වස්ථුකතා අනුඤ්චිතා පරිචිතා සුසමාරඤ්ඤා. සො ආකඛ්ඛමානො කප්පං වා තිට්ඨෙය්‍ය කප්පාවසෙසං වා. තථාගතස්ස ඛො ආනන්ද, වත්තාරො ඉඤ්චාද භාවිතා බහුලීකතා යානීකතා වස්ථුකතා අනුඤ්චිතා පරිචිතා සුසමාරඤ්ඤා. ආකඛ්ඛමානො ආනන්ද, තථාගතො කප්පං වා තිට්ඨෙය්‍ය කප්පාවසෙසං වානී. එවමපි ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගචතා ඔළාරිකෙ නිමිඤ්ඤෙ කඤ්චරමානෙ ඔළාරිකෙ ඔභාසෙ කඤ්චරමානෙ නාසකඛි පටිච්ඡක්ඛිතුං. න හගචන්තං යාවි “තිට්ඨතු හන්තෙ, හගවා කප්පං, තිට්ඨතු සුගතො කප්පං, බහුජනභිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අඤ්ඤාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සාන”තඛී. යථා තං මාරෙන පරිසුඤ්චිතවිත්තො.

[දුතියමි ඛො හගවා ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: “රමණියා ආනන්ද, වෙසාලී -පෙ- තතියමපි ඛො හගවා ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: “රමණියා ආනන්ද වෙසාලී, රමණියං උදෙනං වෙතියං, රමණියං ගොතමකං වෙතියං, රමණියං සත්තඛං වෙතියං, රමණියං බහුසුත්තං වෙතියං, රමණියං සාරන්දදං වෙතියං, රමණියං වාපාලං වෙතියං. යසස කසසවී ආනන්ද, වත්තාරො ඉඤ්චාද භාවිතා බහුලීකතා යානීකතා වස්ථුකතා අනුඤ්චිතා පරිචිතා සුසමාරඤ්ඤා. සො ආකඛ්ඛමානො ආනන්ද, කප්පං වා තිට්ඨෙය්‍ය, කප්පාවසෙසං වා. තථාගතස්ස ඛො ආනන්ද, වත්තාරො ඉඤ්චාද භාවිතා බහුලීකතා යානීකතා වස්ථුකතා අනුඤ්චිතා පරිචිතා සුසමාරඤ්ඤා, ආකඛ්ඛමානො ආනන්ද, තථාගතො කප්පං වා තිට්ඨෙය්‍ය කප්පාවසෙසං වානී.

එවමපි ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගචතා ඔළාරිකෙ නිමිඤ්ඤෙ කඤ්චරමානෙ ඔළාරිකෙ ඔභාසෙ කඤ්චරමානෙ නාසකඛි පටිච්ඡක්ඛිතුං. න හගචන්තං යාවි: “තිට්ඨතු හන්තෙ හගවා කප්පං තිට්ඨතු සුගතො කප්පං බහුජනභිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අඤ්ඤාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සාන”තඛී. යථා තං මාරෙන පරිසුඤ්චිතවිත්තො.^{1]}

1. න දීඝසතෙ'යං පාඨො ඡී 1 2 පොඤ්ඤෙසු

අථ ඛො භගවා ආයසමනතං ආනන්දං ආමනෙතසී. ගච්ඡ ඛො කං ආනන්ද, යස්සදුනි කාලං මඤ්ඤසීති. එවං භනෙතති ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවතො පටිසුඤ්ඤා උට්ඨායාසනා භගවනතං අභිවාදෙතා පදකඛණං කතා අවිදුරෙ අඤ්ඤතරසමි රුක්ඛමුලෙ නිසීදි.

අථ ඛො මාරො පාපිමා¹ යෙන භගවා තෙනුපසඬතමි. උපසංකමීතා භගවනතං එතදවොච: “පරිනිබ්බාතු’දුනි භනෙත, භගවා, පරිනිබ්බාතු සුගතො², පරිනිබ්බාතකාලො’දුනි භනෙත, භගවතො, භාසිතා ඛො පනෙසා භනෙත භගවතා වාචා: න තාවාභං පාපිම, පරිනිබ්බාධිස්සාමි යාව මෙ භික්ඛු න සාවකා භවිස්සන්ති වියනා වීතීතා වීසාරදු පත්තයොගකෙඛමා බහුස්සුතා³ ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටිපත්තා සාමීච්චපිපත්තා අනුධම්මචාරිනො සකං ආචරියකං උග්ගභෙතා ආචිකඛන්ති දෙසිස්සන්ති පඤ්ඤාපෙසසන්ති පට්ඨපෙසසන්ති විචරිස්සන්ති විභජ්ස්සන්ති උත්තානීකරිස්සන්ති උප්පනතං පරපවාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහීතං නිග්ගභෙතා සප්පාච්චාරියං ධම්මං දෙසිස්සන්ති” ති.

සන්ති ඛො පන භනෙත, එතරහි භික්ඛු භගවතො සාවකා වියනා වීතීතා වීසාරදු පත්තයොගකෙඛමා බහුස්සුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටිපත්තා සාමීච්චපිපත්තා අනුධම්මචාරිනො, සකං ආචරියකං උග්ගභෙතා ආචිකඛන්ති දෙසෙත්ති පඤ්ඤාපෙත්ති පට්ඨපෙත්ති විචරන්ති විභජන්ති උත්තානීකරොන්ති, උප්පනතං පරපවාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහීතං නිග්ගභෙතා සප්පාච්චාරියං ධම්මං දෙසෙත්ති. පරිනිබ්බාතු ‘දුනි භනෙත, භගවා, පරිනිබ්බාතු සුගතො, පරිනිබ්බාතකාලො’දුනි භනෙත, භගවතො. භාසිතා ඛො පනෙසා භනෙත, භගවතා වාචා: “න තාවාභං පාපිම, පරිනිබ්බාධිස්සාමි යාව මෙ භික්ඛුනියො න සාවකා භවිස්සන්ති -පෙ- යාව මෙ උපාසකා න සාවකා භවිස්සන්ති -පෙ- යාව මෙ උපාසිකා න සාවකා භවිස්සන්ති වියනා වීතීතා වීසාරදු පත්තයොගකෙඛමා බහුස්සුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටිපත්තා සාමීච්චපිපත්තා අනුධම්මචාරිනියො, සකං ආචරියකං උග්ගභෙතා ආචිකඛන්ති දෙසිස්සන්ති පඤ්ඤාපෙසසන්ති පට්ඨපෙසසන්ති විචරිස්සන්ති විභජ්ස්සන්ති උත්තානීකරිස්සන්ති, උප්පනතං පරපවාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහීතං නිග්ගභෙතා සප්පාච්චාරියං ධම්මං දෙසිස්සන්ති” ති.

1. අචිරපකකමෙත ආයසමනෙත ආනන්ද ඉති අධිකපාඨො මජ්ඣං පොත්තකෙ දිසන්ති
2. පරිනිබ්බාතු’දුනි සුගතො - මජ්ඣං.
3. වීසාරදු බහුස්සුතා - මජ්ඣං, යතා

සන්ති ඛො පන හනො, එතරහි උපාසිකා හගවතො සාචිකා විසන්තා විනීතා විසාරද පත්තයොගසෙබ්බො බහුස්සුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටිපත්තා සාමීච්චපටිපත්තා අනුධම්මචාරිනියො සකං ආචරියකං උග්ගහෙතො ආචිකඛනාති දෙසෙතති පඤ්ඤාපෙනාති පට්ඨපෙතති විචරනති විහජනාති උත්තානීකරොතති, උපසන්නං පරපචාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහිතං නිග්ගහෙතො සප්පාටිභාරියං ධම්මං දෙසෙතති, පරිනිබ්බාතු'දනි හනො, හගවා, පරිනිබ්බාතු සුගතො, පරිනිබ්බානකාලො'දනි හනො, හගවතො, භාසිතා ඛො පනොසා හනො, හගවතා වාචා න තාවාහං පාපිම, පරිනිබ්බාධිස්සාමි: යාව මෙ ඉදං බ්‍රහ්මචරියං න ඉද්ධිකෙඤ්ච හවීස්සති චීතඤ්ච විජාරිකං බාහුජඤ්ඤං පුට්ඨභුතං යාව දෙවමනුසෙසහි සුප්පකාසිතනති''. නනචිදං¹ හනො හගවතො බ්‍රහ්මචරියං ඉද්ධිකෙඤ්ච චීතඤ්ච විජාරිකං බාහුජඤ්ඤං පුට්ඨභුතං යාව දෙවමනුසෙසහි සුප්පකාසිතං. පරිනිබ්බාතු'දනි හනො, හගවා පරිනිබ්බාතු සුගතො, පරිනිබ්බානකාලො'දනි හනො, හගවතොති.

එවං වුත්තෙ හගවා මාරං පාපිමනං එතදවොච: “අප්පොස්සුකෙකා නං පාපිම හොති, න චිරං තථාගතස්ස පරිනිබ්බානං හවීස්සති, ඉතො තිණ්ණං මාසානං අච්චයෙන තථාගතො පරිනිබ්බාධිස්සති” ති. අථ ඛො හගවා වාපාලෙ චේතියෙ සතො සමපජානො ආයුසඛාරං ඔස්සපී.² ඔස්සටෙඨ ච හගවතා ආයුසඛාරෙ මහාභූමිවාලො අහොසි හීංසනකො ලොමහංසො, දෙවදුක්ඛියො ච එලිංසු³ අථ ඛො හගවා එතමඤ්ච විදිතො තායං චෙලායං ඉමං උදනං උදනෙසි:

“තුලමතුලඤ්ච සමභවං හවසඛාරමචස්සපී මුනි
අජ්ඣානරතො සමාහිතො අභිද්ද⁴ කචචිමිචනසමභවහති.

වාපාලවග්ගො පඨමො.

තත්‍රඥනං:

අපාරො ච චිරද්ධො චාරියො නිබ්බිද පදෙසං,
සමත්තො ච භීතඤ්ච ච අරහං ඤාණචේතියාති.

---

1. තසිදං - මජ්ඣං, සා
2. ඔස්සපී - සා
3. එලිංසු - සිඞ්ඞු
4. අභිද්දී - මජ්ඣං, සා

2. පාසාදකලපනවගො

7. 2. 1

හෙතුසුතතං

3133. සාවස්සියං:

පුබ්බෙව මෙ භික්ඛවෙ, සමොධා අනභිසල්ලුඤ්ඤාසස ඛොධිසන්තං සෙසව සතො එතදහොසි: “කො භු ඛො හෙතු කො පච්චයො ඉඤ්ඤාදභාවනායා”ති? තසස මඤ්ඤා භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “ඉධ භික්ඛු ජන්දසමාධිපධානසඛිඛාරසමන්තාගතං ඉඤ්ඤාදං භාවෙති, ඉති මෙ ජන්ද න ච අතිලිතො භවිස්සති, න ච අතිපග්ගහිතො භවිස්සති, න ච අජ්ඣන්තං සඬබ්බන්තො භවිස්සති, න ච බහිඤ්ඤා වික්ඛන්තො භවිස්සති, පච්ඡා පුරෙ සඤ්ඤා ච විහරති,

යථා පුරෙ තථා පච්ඡා, යථා පච්ඡා තථා පුරෙ,
යථා අධො තථා උඤ්ඤං යථා උඤ්ඤං තථා අධො,
යථා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා.

ඉති විච්චෙන චෙතසා අපරියොනදොන සප්පභාසං වින්තං භාවෙති.

විරියසමාධිපධානසඛිඛාරසමන්තාගතං ඉඤ්ඤාදං භාවෙති. ඉති මෙ විරියං න ච අතිලිතං භවිස්සති, න ච අතිපග්ගහිතං භවිස්සති, න ච අජ්ඣන්තං සඬබ්බන්තං භවිස්සති, න ච බහිඤ්ඤා වික්ඛන්තං භවිස්සති, පච්ඡා පුරෙ සඤ්ඤා ච විහරති.

යථා පුරෙ තථා පච්ඡා, යථා පච්ඡා තථා පුරෙ,
යථා අධො තථා උඤ්ඤං, යථා උඤ්ඤං තථා අධො,
යථා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා.

ඉති විච්චෙන චෙතසා අපරියොනදොන සප්පභාසං වින්තං භාවෙති.

විනසමාධිපධානසඛිඛාරසමන්තාගතං ඉඤ්ඤාදං භාවෙති. ඉති මෙ වින්තං න ච අතිලිතං භවිස්සති. න ච අතිපග්ගහිතං භවිස්සති. න ච අජ්ඣන්තං සඬබ්බන්තං භවිස්සති. න ච බහිඤ්ඤා වික්ඛන්තං භවිස්සති. පච්ඡා පුරෙ සඤ්ඤා ච විහරති.

යථා පුරෙ තථා පච්ඡා, යථා පච්ඡා තථා පුරෙ,
යථා අධො තථා උඤ්ඤං යථා උඤ්ඤං තථා අධො,
යථා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා.

ඉති විච්චෙන චෙතසා අපරියොනදොන සප්පභාසං වින්තං භාවෙති.

වීමංසාසමාධිපධානසඛිඛාරසමන්තාගතං ඉඤ්ඤාදං භාවෙති. ඉති මෙ වීමංසා න ච අතිලිතං භවිස්සති. න ච අතිපග්ගහිතං භවිස්සති. න ච අජ්ඣන්තං සඬබ්බන්තං භවිස්සති. න ච බහිඤ්ඤා වික්ඛන්තං භවිස්සති. පච්ඡා පුරෙ සඤ්ඤා ච විහරති.

යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ,
යථා අධො තථා උඤ්ඤං යථා උඤ්ඤං තථා අධො,
යථා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා.

ඉති විච්චෙන චෙතසා අපරියොනදොන සප්පභාසං වින්තං භාවෙති.

එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු වතුසු ඉඤ්චාදෙසු එවං බහුලීකතෙසු අනෙකච්ඡිතං ඉඤ්චීධං පච්චන්තහොති. එකොපි හුජ්ඣා බහුධා හොති. බහුධාපි හුජ්ඣා එකො හොති. ආච්චාචං නිරොහාචං නිරොකුඬ්ඨං නිරොපාකාරං නිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි උමමුජ්ජ නිමුමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලාදෙකත කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛිසකුණො. ඉමෙපි වජ්ඣමසුරියෙ එවං මභිඤ්චකෙ එවං මහානුභාවෙ පාණිනා පරාමසති පරිමජ්ජති යාච ඛුභමලොකාපි කායෙන වසං වනෙති. එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු වතුසු ඉඤ්චාදෙසු එවං බහුලීකතෙසු දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුඤ්ඤාය අතික්කන්තමානුඤ්ඤාය. උහො සදෙද සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සතතිකෙ වාති.

එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු වතුසු ඉඤ්චාදෙසු එවං බහුලීකතෙසු පරසඤ්ඤානං පරපුග්ගලානං වෙනසා වෙනොපරිච්ච පජානාති. සරාගං වා වික්කං සරාගං වික්කන්ති පජානාති. විතරාගං වා වික්කං විතරාගං වික්කන්ති පජානාති සදෙසං වා වික්කං සදෙසං වික්කන්ති පජානාති. විතදෙසං වා වික්කං විතදෙසං වික්කන්ති පජානාති. සමොහං වා වික්කං සමොහං වික්කන්ති පජානාති. විතමොහං වා වික්කං විතමොහං වික්කන්ති පජානාති. සඬ්ඛික්කං වා වික්කං සඬ්ඛික්කං වික්කන්ති පජානාති. විකඛික්කං වා වික්කං විකඛික්කං වික්කන්ති පජානාති. අමභග්ගතං වා වික්කං අමභග්ගතං වික්කන්ති පජානාති. මභග්ගතං වා වික්කං මභග්ගතං වික්කන්ති පජානාති. සඋකරං වා වික්කං සඋකරං වික්කන්ති පජානාති. අනුකරං වා වික්කං අනුකරං වික්කන්ති පජානාති. අසමාහිතං වා වික්කං අසමාහිතං වික්කන්ති පජානාති. සමාහිතං වා වික්කං සමාහිතං වික්කන්ති පජානාති. අවිමුක්කං වා වික්කං අවිමුක්කං වික්කන්ති පජානාති. විමුක්කං වා වික්කං විමුක්කං වික්කන්ති පජානාති.

එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු වතුසු ඉඤ්චාදෙසු එවං බහුලීකතෙසු අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසසරති. සෙය්‍යථීදං: "එකස්මි ජාතීං දොපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො වගස්සොපි ජාතියො පඤ්ඤාපි ජාතියො දසපි ජාතියො වීසමපි¹ ජාතියො නිංසමපි ජාතියො වක්ඛාරීසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසභස්සමපි ජාතිසතභස්සමපි අනෙකෙපි සංවච්චකපෙස අනෙකෙපි විච්ච්චකපෙස අනෙකෙපි සංවච්චවිච්චකපෙස. අමුත්‍රාසිං: එවංනාමො එවංගොනො එවංවණේණා එවමාහාරො එවංසුබ්බකච්චපට්ඨංවෙදී එවමාසුපරියනො. සො තනො චුතො අමුත්‍ර උදපාදීං. තත්‍රාපාසිං: එවංනාමො එවංගොනො එවංවණේණා එවමාහාරො එවංසුබ්බකච්චපට්ඨංවෙදී එවමාසුපරියනො සො තනො චුතො ඉධුපපනො"²ති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසසරති.

1. වීසමපි - සීඉ, සී 1, 2.

එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුසු ඉඤ්ජාදෙසු එවං බහුලීකතෙසු දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධන අතික්කන්තමානුසකෙන සදන්ත පස්සති: “චචමානො උප්පජ්ජමානො භීනො පඡ්ඤෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: ඉමෙ චත භොනොතා සන්තා කායදුච්චිරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චිරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චිරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ජාදිඤ්ඤිකා මිච්ජාදිඤ්ඤිකම්මසමාදනා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ චා පන භොනොතා සන්තා කායසුචිරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චිරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුචිරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිඤ්ඤිකා සම්මාදිඤ්ඤිකම්මසමාදනා තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා”ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධන අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙත පස්සති: “චචමානො උප්පජ්ජමානො භීනො පඡ්ඤෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති”ති.

එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුසු ඉඤ්ජාදෙසු එවං බහුලීකතෙසු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුක්ඛිං පඤ්ඤවිමුක්ඛිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සව්ඤ්ඤා උපසම්පජ්ජ විහරතිති.

7. 2. 2

මහපථලසුත්තං

3134. චක්ඛාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ඉඤ්ජාද භාවිතා බහුලීකතා මහපථලා භොනති මහානිසංසා. කථං භාවිතා ච ඛො භික්ඛවෙ, චක්ඛාරො ඉඤ්ජාද කථං බහුලීකතා මහපථලා භොනති මහානිසංසා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉඤ්ජාදං භාවෙති: “ඉති ඛො මෙ ඡන්ද න ච අතිලීනො භවිස්සති, න ච අතිපග්ගතිතො භවිස්සති, න ච අඡක්ඛන්තං සඬබ්බෙනො, භවිස්සති, න ච බහිද්ධා වික්ඛිතෙනො භවිස්සති, පච්ජා පුරෙ සඤ්ඤී ච විහරති:

“යථා පුරෙ තථා පච්ජා යථා පච්ජා තථා පුරෙ,
 යථා අධො තථා උද්ධං යථා උද්ධං තථා අධො,
 යථා දිවා තථා රතනිං යථා රතනිං තථා දිවා”,

ඉති විචටෙන චෙතසා අපරියොනද්ධෙන සප්පභාසං වික්ඛං භාවෙති.

වීරියසමාධි -පෙ- විඤ්ඤාසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසඤ්ඤා-
සමනනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉති ඛො මෙ විමංසා න'ව අනිලිනා
භවිස්සති. න ච අනිපග්ගහිතා භවිස්සති, න ච අජ්ඣක්ඛා සඤ්ඤා
භවිස්සති, න ච බන්ධනා වික්ඛින්නා භවිස්සති, පච්ඡා පුරෙ සඤ්ඤා
ච විහරති:

“යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ,
යථා අධො තථා උඤ්ඤං යථා උඤ්ඤං තථා අධො,
යථා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා.”

ඉති විචටෙන වෙනසා අපරියොනදොධන සප්පභාසං විඤ්ඤා
භාවෙති. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවො, වන්තාරො ඉද්ධිපාද ඵලං
බහුලිකතා මහපථලා හොතති මහානිසංසා.

එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවො, භික්ඛු වතුසු ඉද්ධිපාදෙසු එවං
බහුලිකතෙසු අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තහොති: “එකොපි හුත්වා
බහුධා හොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වන්නොති”
-පෙ- එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවො, භික්ඛු වතුසු ඉද්ධිපාදෙසු
එවං බහුලිකතෙසු ආසවානං ඛො අනාසවං වෙතොවිමුක්ඛං
පඤ්ඤවිමුක්ඛං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සවජ්ජකත්වා උපසම්පජ්ජ
විහරන්ති.

7. 2. 3

ජන්දසුත්තං

3135. ජන්දං වෙ භික්ඛවො භික්ඛු නිස්සාය ලහති සමාධිං,
ලහති විඤ්ඤාසකග්ගතං. අයං චූචවති ජන්දසමාධිං. සො අනුප්පන්නානං
පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ජන්දං ජනෙති
වායමති වීරියං ආරභති විඤ්ඤා පග්ගණ්හාති පදහති. උප්පන්නානං
පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය ජන්දං ජනෙති වායමති
වීරියං ආරභති විඤ්ඤා පග්ගණ්හාති පදහති. අනුප්පන්නානං කුසලානං
ධම්මානං උප්පාදය ජන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරභති විඤ්ඤා
පග්ගණ්හාති පදහති. උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා
අසලොචාසාය භියොසාභාවාය වෙපුලලාය භාවනාය පාරිපුරියා ජන්දං
ජනෙති වායමති වීරියං ආරභති විඤ්ඤා පග්ගණ්හාති පදහති. ඉමෙ
චූචවන්ති පධානසඤ්ඤාරා. ඉති අයඤ්ඤා ජන්දෙ අයඤ්ඤා ජන්දසමාධි
ඉමෙ ච පධානසඤ්ඤාරා. අයං චූචවති භික්ඛවො, ජන්දසමාධිපධාන-
සඤ්ඤාරසමනනාගතො ඉද්ධිපාදෙ.

වීරියඤ්ඤා භික්ඛවො, භික්ඛු නිස්සාය ලහති සමාධිං, ලහති
විඤ්ඤාසකග්ගතං. අයං චූචවති වීරියසමාධිං. සො අනුප්පන්නානං
පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය -පෙ- උප්පන්නානං
කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසලොචාසාය භියොසාභාවාය වෙපුලලාය
භාවනාය පාරිපුරියා ජන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරභති විඤ්ඤා
පග්ගණ්හාති පදහති. ඉමෙ චූචවන්ති පධානසඤ්ඤාරා. ඉති ඉද්ධිඤ්ඤා
වීරියං අයඤ්ඤා වීරියසමාධි ඉමෙ ච පධානසඤ්ඤාරා, අයං චූචවති
භික්ඛවො, වීරියසමාධිපධානසඤ්ඤාරසමනනාගතො ඉද්ධිපාදෙ.

වික්ඛණ්ණෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නික්ඛාය ලහති සමාධිං. ලහති වික්ඛණ්ණෙසකග්ගනං, අයං වුච්චති වික්ඛසමාධිං. සො අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදයං -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසමමාසාය භියොඥාභාවාය වෙසුලලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති වික්ඛං පග්ගණ්ණාති පදහති. ඉමෙ වුච්චන්ති පධානසඛිඛාරා, ඉති ඉද්ඤා වික්ඛං අයඤ්ඤා වික්ඛසමාධි ඉමෙ ච පධානසඛිඛාරා. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, වික්ඛ- සමාධිපධානසඛිඛාරසමන්තාගතො ඉද්ධිපාදෙ.

විමංසණ්ණෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නික්ඛාය ලහති සමාධිං. ලහති වික්ඛණ්ණෙසකග්ගනං, අයං වුච්චති විමංසාසමාධිං. සො අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදයං -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසමමාසාය භියොඥාභාවාය වෙසුලලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති වික්ඛං පග්ගණ්ණාති පදහති. ඉමෙ වුච්චන්ති පධානසඛිඛාරා ඉති අයඤ්ඤා විමංසා අයඤ්ඤා විමංසාසමාධි ඉමෙ ච පධානසඛිඛාරා. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, විමංසාසමාධිපධානසඛිඛාරසමන්තාගතො ඉද්ධිපාදෙති.

7. 2. 4

මොග්ගලොනසුක්ඛං

3136. එකං සමයං හගවා සාවකීයං විහරති පුබ්බාරාමෙ මිඟරමාකුපාසාදෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බහුලා භික්ඛු හෙට්ඨාමිඟරමාකුපාසාදෙ විහරන්ති, උද්ධතා උත්තලා වපලා මුඛරා විකිණ්ණවාවා මුට්ඨස්සන්තො අසමපජානා අසමාහිතා විබ්භන්තාවික්ඛා පාකතින්දියා.

අථ ඛො හගවා ආයසමන්තං මහාමොග්ගලොනං ආමන්තසි: “එතෙ තෙ¹ මොග්ගලොන සමුභවාරයො² හෙට්ඨාමිඟරමාකු- පාසාදෙ විහරන්ති උද්ධතා උත්තලා වපලා මුඛරා විකිණ්ණවාවා මුට්ඨස්සන්තො අසමපජානා අසමාහිතා විබ්භන්තාවික්ඛා පාකතින්දියා. ගච්ඡ මොග්ගලොන, තෙ භික්ඛු සංවෙජෙහීති³. එවං හතෙතති ඛො ආයසමා මහාමොග්ගලොනො හගවතො පටිසසුඤ්ඤා කථාරූපං ඉද්ධාභිසඛිඛාරං අභිසඛිඛාසි.⁴ යථා පාදඤ්ඤාධිකෙන මිඟරමාකුපාසාදං සඬකමෙපසි. සමපකමෙපසි. සමපවාලෙසි. අථ ඛො තෙ භික්ඛු සංවිග්ගා ලොමහට්ඨජානා එකමන්තං අට්ඨංසු. අච්ඡරියං වත හො අබ්භුතං වත හො නිවාතඤ්ඤා වත අයඤ්ඤා මිඟරමාකුපාසාදෙ ගමහීරනෙමො සුන්ධානො අවලො අසමපකමු. අථ ච පන සඬකමුතො සමපකමුතො සමපවාලිතොති.

1. එතෙ ඛො - මජ්ඣ., සූ. 2.
 2. සමුභවාරතො - මජ්ඣ., සූ. 2.
 3. සංවෙජෙහීති - සි 1, 2.
 4. අභිසඛිඛාරෙසි - සූ. 2.

අථ ඛො භගවා යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසසිධම්. උපසසිධම්ඤා තෙ භික්ඛු එතදචොච: “කීන්තු තුමෙහ භික්ඛවෙ, සංචිග්ගො ලොමභට්ඨජාතා එකමන්තං ධීතාති? අවජරියං භනෙත්, අබ්බතං භනෙත්, නිවානඤ්චි වත, අයඤ්චි මීගාරමාතුපාසාදෙ ගමනීරනෙමො සුනිධානො අවලො අසමපකම්පි. අථ ච පන සසිධම්පිතො සමපකම්පිතො සමපවාලිතොති. තුමෙහව ඛො භික්ඛවෙ, සංචෙජේතුකාමෙන මොග්ගලොනො¹ භික්ඛුතා පාදබ්බදෙඨන² මීගාරමාතුපාසාදෙ සසිධම්පිතො සමපකම්පිතො සමපවාලිතො. තං කීං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමෙසං ධම්මානං භාවිතන්තා බ්හුලීකතන්තා මොග්ගලොනො භික්ඛු එවං මහිඤ්ඤිකො එවං මහානුභාවොති.

භගවම්මුලකා නො භනෙත්, ධම්මා -පෙ- චතුන්තං ඛො භික්ඛවෙ, ඉඤ්චිපාදනං භාවිතන්තා බ්හුලීකතන්තා මොග්ගලොනො භික්ඛු එවං මහිඤ්ඤිකො එවං මහානුභාවො. කතමෙසං චතුන්තං: ඉධ භික්ඛවෙ, මොග්ගලොනො භික්ඛු ජන්දසමාධිපධානසඤ්ඤාරසමන්තාගතං ඉඤ්චිපාදං භාවෙති. ඉති මෙ ජන්දෙ න ච අනිලීනො භවිස්සති -පෙ- ඉති විචචෙන චේතසා පරියොනද්ධෙන සප්පභාසං චික්ඛං භාවෙති. විරියං සමාධි -පෙ- චික්ඛසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසඤ්ඤාරසමන්තාගතං ඉඤ්චිපාදං භාවෙති. ඉති මෙ විමංසා න ච අනිලීනා භවිස්සති. න ච අනිපග්ගභිතා භවිස්සති. න ච අජක්ඛිත්තං සධ්ඤ්ඤා භවිස්සති. න ච බහිඤ්ඤා චික්ඛිත්තා භවිස්සති. පච්ඡා පුරෙ සඤ්ඤී ච විහරති:

යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථාපච්ඡා තථා පුරෙ,
 යථා අධො තථා උඤ්චං යථාඋඤ්චං තථා අධො,
 යථා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා.

ඉති විචචෙන චේතසා අපරියොනද්ධෙන සප්පභාසං චික්ඛං භාවෙති.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුන්තං ඉඤ්චිපාදනං භාවිතන්තා බ්හුලීකතන්තා මොග්ගලොනො භික්ඛු එවං මහිඤ්ඤිකො එවං මහානුභාවො. ඉමෙසං ච පන භික්ඛවෙ, චතුන්තං ඉඤ්චිපාදනං භාවිතන්තා බ්හුලීකතන්තා මොග්ගලොනො භික්ඛු අනෙකච්චිතං ඉඤ්චිචිධං පච්චිනුභොති -පෙ- කායෙන වසං වකෙතති. ඉමෙසං ච පන භික්ඛවෙ, චතුන්තං ඉඤ්චිපාදනං භාවිතන්තා බ්හුලීකතන්තා මොග්ගලොනො භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං චේතොච්චුක්ඛං පඤ්ඤව්චුක්ඛං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සවිජ්ඣන්තා උපසමපජ්ඣ විහරතිති.

1. මහාමොග්ගලොනෙන - සී 1, 2.
 2. පාදබ්බදෙඨනෙන - මජ්ඣං, සතා

7. 2. 5

බ්‍රාහ්මණසුක්තං.

3137. එකං සමයං ආයසමා ආනන්දෙ කොසලිඛියං විහරති සොසිතාරාමෙ. අථ ඛො උන්තාහො බ්‍රාහ්මණො යෙනායසමා ආනන්දෙ තෙනුපසඤ්ඤි. උපසඩ්ධමිත්වා ආයසමනා ආනන්දො සඤ්ඤිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරාණියං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො උන්තාහො බ්‍රාහ්මණො ආයසමන්තං ආනන්දං එතදවොච: කිමස්සීයං නු ඛො හො ආනන්ද, සමණෙ ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුසස්සතීති. ඡන්දපභානත්ථං ඛො බ්‍රාහ්මණ, හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුසස්සතීති. අස්සී පන හො ආනන්ද, මග්ගො අස්සී පච්චද ඵතස්ස ඡන්දස්ස පභානායාති? අස්සී ඛො බ්‍රාහ්මණ, මග්ගො අස්සී පච්චද ඵතස්ස ඡන්දස්ස පභානායාති. කතමො පන හො ආනන්ද, මග්ගො කතමා පච්චද ඵතස්ස ඡන්දස්ස පභානායාති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසඤ්ඤාරසමන්තාගතං ඉඤ්චාදං භාවෙති, වීරියසමාධි -පෙ- වීක්ඛසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානං සඤ්ඤාරසමන්තාගතං ඉඤ්චාදං භාවෙති. අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ මග්ගො අයං පච්චද ඵතස්ස ඡන්දස්ස පභානායාති.

එවං සනෙත හො ආනන්ද සන්තකං හොති තො අසන්තකං, ඡන්දෙනෙව ඡන්දං පඡභිසස්සතීති නෙතං යානං විඡජ්ජතීති. තෙනාභි බ්‍රාහ්මණ, තඤ්ඤෙවෙත්ථ පච්චුච්ඡස්සාමි යථා තෙ ඛලෙයා තථා නං ව්‍යාකරෙය්‍යාසි. තං කිං මඤ්ඤසි බ්‍රාහ්මණ, අහොසි තෙ පුඤ්ඤ ඡන්දෙ ආරාමං ගමිස්සාමීති. තස්ස තෙ ආරාමගතස්ස යො තඡ්ඡා ඡන්දෙ සො පච්චපස්සද්ධාති. එවං හො. අහොසි තෙ පුඤ්ඤ වීරියං ආරාමං ගමිස්සාමීති තස්ස තෙ ආරාමගතස්ස යං තඡ්ඡං වීරියං තං පච්චපස්සද්ධාති. එවං හො. අහොසි තෙ පුඤ්ඤ වීක්ඛං ආරාමං ගමිස්සාමීති. තස්ස තෙ ආරාමගතස්ස යං තඡ්ඡං වීක්ඛං තං පච්චපස්සද්ධාති. එවං හො. අහොසි තෙ පුඤ්ඤ විමංසා ආරාමං ගමිස්සාමීති. තස්ස තෙ ආරාමගතස්ස යා තඡ්ඡා විමංසා සා පච්චපස්සද්ධාති. එවං හො.

එවමෙව ඔබා බ්‍රාහ්මණ, යො යො භික්ඛු අරහං වීණාසවො චුඞ්ඛවා කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පන්නසද්දෙඤා පරිකඛණ භවසංයොජනො සමමදඤ්ඤවිචුකෙතො. තස්ස යො පුට්ඨෙ ජජෙදු අහොසි අරහන්නප්පත්තියා අරහතෙන පනෙත් යො තජ්ජා ජජෙදු සො පට්ඨප්පසද්දො. යං පුට්ඨෙ විරියං අහොසි අරහන්නප්පත්තියා අරහතෙන පනෙත් යං තජ්ජං විරියං තං පට්ඨප්පසද්දං. යං පුට්ඨෙ වින්තං අහොසි අරහන්නප්පත්තියා, අරහතෙන පනෙත් යං තජ්ජං වින්තං තං පට්ඨප්පසද්දං. යා පුට්ඨෙ වීමංසා අහොසි අරහන්නප්පත්තියා, අරහතෙන පනෙත් යා තජ්ජා වීමංසා සා පට්ඨප්පසද්දො. තං කං මඤ්ඤසි බ්‍රාහ්මණ, ඉති එවං සනෙත් සන්තකං වා හොති නො අසන්තකං වාති? අද්ධා හො ආනදු, එවං සනෙත් සන්තකං හොති නො අසන්තකං. අභික්ඛන්තො හො ආනදු, -පෙ- අජ්ජතග්ගෙ පාණු පෙනං සරණං ගතභවි.

7. 2. 6

මහිද්ධිකසුත්තං

3138. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, අතීතමද්ධානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා මහිද්ධිකා අහෙසුං මහානුභාවා, සට්ඨෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවීතන්තා ඛහුලීකතන්තා. යෙ හිපි කෙවි භික්ඛවෙ, අනාගතමද්ධානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා මහිද්ධිකා භවිස්සන්ති මහානුභාවා. සට්ඨෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවීතන්තා ඛහුලීකතන්තා. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, එතරහි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා මහිද්ධිකා මහානුභාවා. සට්ඨෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවීතන්තා ඛහුලීකතන්තා. කතමෙසං චතුත්තං: ඉධ භික්ඛවෙ; භික්ඛු ජජදුසමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති විරියසමාධි -පෙ- වින්තසමාධි -පෙ- වීමංසාසමාධි පධානසඛ්ඛාර-සමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, අතීතමද්ධානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා මහිද්ධිකා අහෙසුං මහානුභාවා -පෙ- මහිද්ධිකා භවිස්සන්ති මහානුභාවා -පෙ- එතරහි මහිද්ධිකා මහානුභාවා සට්ඨෙ තෙ ඉමෙසං යෙව චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවීතන්තා ඛහුලීකතන්තාති.

1. අරහන්නප්පත්තෙ - මජ්ඣ.

7. 2. 7

ඉද්ධිවිධසුත්තං

3139. යෙ හි කෙවි හික්ඛවෙ, අනීතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අනෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්‍යුභොසුං, එකොපි හුක්ඛා බ්‍රහ්මා අහෙසුං, බ්‍රහ්මාපි හුක්ඛා එකො අහෙසුං ආච්භාවං තිරොභාවං තිරොකුඬ්ඬං තිරොපාකාරං තිරොපඛන්තං අසජ්ජමානා අගමංසු සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි උමුච්ජන්තිමුජ්ජං අකංසු සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ අගමංසු සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙපි පලලචෙක්ඛනා කමිංසු සෙය්‍යථාපි පකඛි සකුණො, ඉමෙපි වන්දිමසුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරාමසිංසු¹ පරිමජ්ජංසු, යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසෙ වනෙත්සුං, සබ්බෙ තෙ වතුන්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතන්තා බ්‍රහ්මිකත්තනා.

යෙ හිපි කෙවි හික්ඛවෙ, අනාගතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අනෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්‍යුභොසුංසාහි: “එකොපි හුක්ඛා බ්‍රහ්මා හවිසුන්ති, බ්‍රහ්මාපි හුක්ඛා එකො හවිසුන්ති, ආච්භාවං තිරොභාවං තිරොකුඬ්ඬං තිරොපාකාරං තිරොපඛන්තං අසජ්ජමානා ගමිසුන්ති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියාපි උමුච්ජන්තිමුජ්ජං කර්සුන්ති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ ගමිසුන්ති සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙපි පලලචෙක්ඛනා කමිසුන්ති සෙය්‍යථාපි පකඛි සකුණො, ඉමෙපි වන්දිමසුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරාමසිසුන්ති පරිමජ්ජසුන්ති, යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වනෙත්සුන්ති² සබ්බෙ තෙ වතුන්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතන්තා බ්‍රහ්මිකත්තනා.

යෙ හි කෙවි හික්ඛවෙ, එතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අනෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්‍යුභොසාහි: එකොපි හුක්ඛා බ්‍රහ්මා භොන්ති. බ්‍රහ්මාපි හුක්ඛා එකො භොන්ති, ආච්භාවං තිරොභාවං තිරොකුඬ්ඬං තිරොපාකාරං තිරොපඛන්තං අසජ්ජමානා ගච්ජන්ති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියාපි උමුච්ජන්තිමුජ්ජං කරොන්ති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ ගච්ජන්ති සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙපි පලලචෙක්ඛනා කමන්ති සෙය්‍යථාපි පකඛි සකුණො, ඉමෙපි වන්දිමසුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරාමසන්ති පරිමජ්ජන්ති, යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වනෙත්ති, සබ්බෙ තෙ වතුන්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතන්තා බ්‍රහ්මිකත්තනා.

කතමෙසං වතුන්තා: ඉධ හික්ඛවෙ, හික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසඛිකාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, විරියසමාධි -පෙ- විහ්‍රසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසඛිකාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, යෙ හි කෙවි හික්ඛවෙ අනීතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අනෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්‍යුභොසුං -පෙ- පච්චන්‍යුභොසුන්ති -පෙ- පච්චන්‍යුභොන්ති -පෙ- සබ්බෙ තෙ ඉමෙසමෙද්ධිව වතුන්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතන්තා බ්‍රහ්මිකත්තනාති.

1. පරිමසිංසු - සි 1, 2, මජ්ඣං.
 2. වකඛිසුන්ති - මජ්ඣං.

7. 2. 8

භික්ඛුසුත්තං

3140. චතුත්තං භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදනං භාවිතත්තා බහුලීකත්තො භික්ඛු ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුක්ඛං පඤ්ඤවිමුක්ඛං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සංවිඤ්ඤකචා උපසම්පජ්ජ විහරති. කතමෙසං චතුත්තං: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසඤ්ඤාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, විරියසමාධි -පෙ- වික්ඛසමාධි -පෙ- වීචංසාසමාධි-පධානසඤ්ඤාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතත්තා බහුලීකත්තො භික්ඛු ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුක්ඛං පඤ්ඤවිමුක්ඛං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සංවිඤ්ඤකචා උපසම්පජ්ජ විහරතීති.

7. 2. 9

භාවනාසුත්තං

3141. ඉද්ධිඤ්ඤා¹ වො භික්ඛවෙ, දෙසෙස්සාමි ඉද්ධිපාදඤ්ඤා ඉද්ධිපාද-භාවනඤ්ඤා ඉද්ධිපාදභාවනාගාමීතිඤ්ඤා පටිපදං. තං සුඤ්ඤාථ. කතමා ච භික්ඛවෙ, ඉද්ධි: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තු-හොති: එකොපි හුචා බහුධා හොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මද්‍රොකාපි කායෙන වසං වත්තෙති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ ඉද්ධි. කතමො ච භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදෙ; යො භික්ඛවෙ, මග්ගො යා පටිපද ඉද්ධිපට්ඨාභායා² සංවත්තති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදෙ. කතමා ච භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදභාවනා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසඤ්ඤාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරියසමාධි -පෙ- වික්ඛසමාධි -පෙ- වීචංසාසමාධිපධානසඤ්ඤාරසමන්තා-ගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදභාවනා. කතමා ච භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදභාවනාගාමීති පටිපද: අයමෙව අරියො අට්ඨංසිකො මග්ගො. සෙය්‍යථීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදභාවනාගාමීති පටිපදති.

1. ඉද්ධිං - මජ්ඣං.
 2. ඉද්ධිපාදාය ඉද්ධිපට්ඨාභාය - මජ්ඣං, යනා.

7. 2. 10

විභවගසුත්තං

3142. වන්හාරො මෙ භික්ඛවෙ, ඉඤ්ජාද භාවිතා බහුලීකතා මහජ්ජලා හොතති මහානිසංසා. කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, වන්හාරො ඉඤ්ජාද කථං බහුලීකතා උභජ්ජලා හොතති මහානිසංසා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසඛිඛාරසමඤ්ඤාගතං ඉඤ්ජාදං භාවෙති; ඉති මෙ ඡන්දෙ න ව අතිලීනො භවිස්සති, න ව අතිපග්ගහිතො භවිස්සති. න ව අජ්ඣන්තං සඬබ්බන්තො භවිස්සති, න ව බහිද්ධා වික්ඛින්නො භවිස්සති පච්ඡා පුරෙ සඤ්ඤී ව විහරති-පෙ- ඉති විවටෙන වෙනසා අපරියොනදොධන සප්පහාසං වික්කං භාවෙති. විරියසමාධි -පෙ- වික්කසමාධි -පෙ- විමංසා-සමාධිපධානසඛිඛාරසමඤ්ඤාගතං ඉඤ්ජාදං භාවෙති: “ඉති මෙ විමංසා න ව අතිලීනා භවිස්සති, න ව අතිපග්ගහිතා භවිස්සති, න ව අජ්ඣන්තං සඬබ්බන්තො භවිස්සති, න ව බහිද්ධා වික්ඛින්නො භවිස්සති, පච්ඡා පුරෙ සඤ්ඤී ව විහරති:

“යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා නථා පුරෙ,
 යථා අධො තථා උඤ්ඤං යථා උඤ්ඤං තථා අධො,
 යථා දිවා නථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා.”

ඉති විවටෙන වෙනසා අපරියොනදොධන සප්පහාසං වික්කං භාවෙති.

කතමො ව භික්ඛවෙ, අතිලීනො ඡන්දෙ: යො භික්ඛවෙ, ඡන්දෙ කොසජ්ජසහගතො කොසජ්ජසමපයුත්තො, අයං චූච්චති භික්ඛවෙ අතිලීනො ඡන්දෙ. කතමො ව භික්ඛවෙ, අතිපග්ගහිතො ඡන්දෙ: යො භි භික්ඛවෙ, ඡන්දෙ උඤ්ච්චසහගතො උඤ්ච්චසමපයුත්තො, අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, අතිපග්ගහිතො ඡන්දෙ. කතමො ව භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං සඬබ්බන්තො ඡන්දෙ: යො භි භික්ඛවෙ, ඡන්දෙ ථීනමිද්ධසහගතො ථීනමිද්ධසමපයුත්තො. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං සඬබ්බන්තො ඡන්දෙ. කතමො ව භික්ඛවෙ, බහිද්ධා වික්ඛින්නො ඡන්දෙ: යො භි භික්ඛවෙ, ඡන්දෙ බහිද්ධා පඤ්ඤි කාමගුණෙ ආරඤ්ඤා අනුචිත්තො අනුචිසට්ඨො. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, බහිද්ධා වික්ඛින්නො ඡන්දෙ.

කථංඤ්ඤී භික්ඛවෙ, භික්ඛු පච්ඡාපුරෙ සඤ්ඤී ව විහරති: “යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පච්ඡා පුරෙ සඤ්ඤී පුග්ගහිතා හොති සුමනසිකතා සුපධාරිතා සුඤ්ඤිච්චිද්ධා පඤ්ඤිය, ඵං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු පච්ඡා පුරෙ සඤ්ඤී විහරති: “යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා නථා පුරෙ.”

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථා අධො තථා උඤ්ඤා යථා උඤ්ඤා තථා අධො විහරති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉමමෙව කායං උඤ්ඤා පාදනලා අධො කෙසමඤ්ඤා තවපරියන්තා. පුරං නානප්පකාරස්ස අසුචිනො පච්චවෙකඛති: “අනි ඉමස්මිං කාමය කෙසා ලොමා නධා දන්තා තවො මංසං නහාරු අඤ්ඤා අඤ්ඤාඤ්ඤා¹ වක්ඛං හදයං යන්තං කිලොමකං පිහකං පප්පාසං අන්තා අන්තගුණං උදරියං කරියං පිත්තං සෙමංසං පුඛෙඛා ලොහිතං සෙදෙ මෙදෙ අස්සු වසා ඛෙලො සිඤ්ඤානිකා ලඝිකා මුක්තන්ති. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථා අධො තථා උඤ්ඤා යථා උඤ්ඤා තථා අධො විහරති.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු “යථා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා විහරති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යෙති ආකාරෙති යෙති ලිඛෙහි යෙති නිමිත්තෙහි දිවා ඡන්දසමාධිපධානසඤ්ඤාරසමනාගතං ඉඤ්ඤාදං භාවෙති. සො තෙහි ආකාරෙති තෙහි ලිඛෙහි තෙහි නිමිත්තෙහි රත්තං ඡන්දසමාධිපධානසඤ්ඤාරසමනාගතං ඉඤ්ඤාදං භාවෙති. යෙති වා පන ආකාරෙති යෙති ලිඛෙහි යෙති නිමිත්තෙහි රත්තං ඡන්දසමාධි-පධානසඤ්ඤාරසමනාගතං ඉඤ්ඤාදං භාවෙති. සො තෙහි ආකාරෙති තෙහි ලිඛෙහි තෙහි නිමිත්තෙහි දිවා ඡන්දසමාධිපධානසඤ්ඤාරසමනාගතං ඉඤ්ඤාදං භාවෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා විහරති.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු විචටෙන වෙනසා අපරියොනඤ්ඤාන සප්පහාසං විත්තං භාවෙති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ආලොකසඤ්ඤා සුගහතිතා හොති දිවාසඤ්ඤා යවාධිඤ්ඤා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු විචටෙන වෙනසා අපරියොනඤ්ඤාන සප්පහාසං විත්තං භාවෙති.

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ අනිලිතං විරියං: යං භික්ඛවෙ, විරියං කොසඤ්ඤාසහගතං කොසඤ්ඤාසමප්පුත්තං, ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, අනිලිතං විරියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, අනිපග්ගහිතං විරියං: යං භික්ඛවෙ, විරියං උඤ්ඤාවසහගතං උඤ්ඤාවසමප්පුත්තං, ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, අනිපග්ගහිතං විරියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතං සඤ්ඤාතං විරියං: යං භික්ඛවෙ, විරියං ථිතමිඤ්ඤාසහගතං ථිතමිඤ්ඤාසමප්පුත්තං. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතං සඤ්ඤාතං විරියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, ඛෙඤ්ඤා විකඤ්ඤා විරියං: යං භික්ඛවෙ, විරියං ඛෙඤ්ඤා පඤ්ඤාකාමගුණෙ ආරඤ්ඤා අනුචිකඤ්ඤා අනුචිසටං. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, ඛෙඤ්ඤා විකඤ්ඤා විරියං -පෙ- සප්පහාසං විත්තං භාවෙති.

1. අඤ්ඤාඤ්ඤා - මජ්ඣිමනිකායෙ, සා.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, අතිලීනං වීතං: යං භික්ඛවෙ, වීතං කොසජ්ජ-සහගතං කොසජ්ජසමපයුතං, ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, අතිලීනං වීතං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, අතිපග්ගහිතං වීතං: යං භික්ඛවෙ, වීතං උද්ධවච-සහගතං උද්ධවචසමපයුතං. ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, අතිපග්ගහිතං වීතං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, අජ්ඣාතං සධ්ධිතං වීතං: යං භික්ඛවෙ, වීතං ටීනමීද්ධසහගතං ටීනමීද්ධසමපයුතං, ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, අජ්ඣාතං සධ්ධිතං වීතං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, බහිද්ධා විකඛිතං වීතං: යං භික්ඛවෙ, වීතං බහිද්ධා පඤ්ඤාකාමගුණෙ ආරඤ්ඤා අනුචිකඛිතං අනුචිසටං. ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ බහිද්ධා විකඛිතං වීතං -පෙ-සපහාසං වීතං භාවෙති.

කතමා ච භික්ඛවෙ, අතිලීනා වීමංසා: යා භික්ඛවෙ, වීමංසා කොසජ්ජසහගතා කොසජ්ජසමපයුතා. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, අතිලීනා වීමංසා. කතමා ච භික්ඛවෙ, අතිපග්ගහිතා වීමංසා: යා භික්ඛවෙ, වීමංසා උද්ධවචසහගතා උද්ධවචසමපයුතා. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, අතිපග්ගහිතා වීමංසා. කතමා ච භික්ඛවෙ, අජ්ඣාතං සධ්ධිතං වීමංසා: යා භික්ඛවෙ, වීමංසා ටීනමීද්ධසහගතා ටීනමීද්ධසමපයුතා, අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, අජ්ඣාතං සධ්ධිතං වීමංසා. කතමා ච භික්ඛවෙ, බහිද්ධා විකඛිතං වීමංසා: යා භික්ඛවෙ, වීමංසා බහිද්ධා පඤ්ඤාකාමගුණෙ ආරඤ්ඤා අනුචිකඛිතං අනුචිසටං. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, බහිද්ධා විකඛිතං වීමංසා.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු පච්ඡාපුරෙසඤ්ඤී විහරති “යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ:” ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පච්ඡාපුරෙ සඤ්ඤා සුඤ්ඤාහිතා හොති සුමනසිකතා සුපධාරිතා සුපච්චිද්ධා පඤ්ඤාය. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු පච්ඡාපුරෙසඤ්ඤී විහරති. “යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ.”

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථා අධො තථා උද්ධං යථා උද්ධං තථා අධො විහරති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉමමෙව කායං උද්ධං පාදනලා අධො කෙසමඤ්ඤා නවපරියනං පුරං නානාසාකාරස්ස අසුචිනො පච්චෙකඛිති: “අස්ථි ඉමඤ්ඤිං කායෙ කෙසා ලොමා -පෙ- ලසිකා මුක්තනති.” එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථා අධො තථා උද්ධං යථා උද්ධං තථා අධො විහරතිති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඥා දිවා තථා රත්තං ඥා රත්තං තථා දිවා විහරති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යෙති ආකාරෙති යෙති ලිඛෙහි යෙති නිමිතෙහි දිවා වීමංසාසමාධිපධානසඛිඛාරසමනනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. යො තෙහි ආකාරෙහි තෙහි ලිඛෙහි තෙහි නිමිතෙහි රත්තං වීමංසාසමාධිපධානසඛිඛාරසමනනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. යෙති වා පන ආකාරෙහි යෙති ලිඛෙහි යෙති නිමිතෙහි රත්තං වීමංසා සමාධිපධානසඛිඛාරසමනනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. යො තෙහි ආකාරෙහි තෙහි ලිඛෙහි තෙහි නිමිතෙහි දිවා වීමංසාසමාධිපධානසඛිඛාරසමනනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඥා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා විහරති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු විචටෙන වෙතසා අපරියොනදෙධන සප්පහාසං විතතං භාවෙති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ආලොකසඤ්ඤ සුභගභිතා හොති දිවාසඤ්ඤා සාධිට්ඨිතා. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු විචටෙන වෙතසා අපරියොනදෙධන සප්පහාසං විතතං භාවෙති.

එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, වන්තාරො ඉද්ධිපාදු එවං බහුලිකතා මහපථලා හොනති ලිඛානි සංසා. එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුසු ඉද්ධිපාදෙසු එවං බහුලිකතෙසු අනෙකවිභිතං ඉද්ධිවිධං පටිච්චුහොති. “එකොපි හුතවා බහුධා හොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වනොති..” එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුසු ඉද්ධිපාදෙසු එවං බහුලිකතෙසු ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිලිකත්තං පඤ්ඤාච්චිකත්තං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකතවා උපසමපජ්ජ විහරතිති.

පාසාදකම්පනවග්ගො දුතියො.

කත්‍රුද්දන්තං:

හෙතුමහපථලො ජජෙදු මොග්ගලොනො ව බ්‍රාහ්මඡො, මහිද්ධිද්ධිවිධා භික්ඛු භාවනා විහබ්බෙහි වාති.

3. අයොගුලුව ගෙගා

7. 3. 1

මගගසුකතං

3143. සාවතථීයං :

පුබ්බෙව මෙ භික්ඛවෙ, සමෙධාධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තසෙසව සතො එතදහොසි. “කො නු ඛො මගෙගා කා පච්ඡද ඉද්ධිපාදභාවනා-යාති: තස්ස මඤ්ඤා භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “ඉධ භික්ඛු ඡන්දසමාධි පධානසඛිඛාරසමනනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, ඉති මෙ ඡන්දෙ න ච අතිලීනො භවිස්සති -පෙ- සප්භාසං වීක්ඛං භාවෙති. විරියසමාධි -පෙ- චිත්තසමාධි -පෙ- වීමංසාසමාධිපධානසඛිඛාරසමනනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉති මෙ වීමංසා න ච අතිලීනා භවිස්සති. න ච අතිපග්ගභිතා භවිස්සති. න ච අජ්ඣාතං සඛිඛිතා භවිස්සති. න ච බභිද්ධා වික්ඛන්තා භවිස්සති. පච්ඡාපුරෙසඤ්ඤා ච විහරති:

“යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ,
යථා අධො තථා උඤ්ඤං යථා උඤ්ඤං තථා අධො,
යථා දිවා තථා රතතිං යථා රතතිං තථා දිවා.”

ඉති විචචෙන වෙනසා අපරියොනදොන සප්භාසං වීක්ඛං භාවෙති.

එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුසු ඉද්ධිපාදෙසු එවං බහුලීකතෙසු අනෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තොති: එකොපි හුක්ඛා බහුධා හොති -පෙ- යාව බුභමලොකාපි කායෙන වසං වනෙති. එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුසු ඉද්ධිපාදෙසු එවං බහුලීකතෙසු ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුක්ඛිං පඤ්ඤවිමුක්ඛිං දිට්ඨව ධරෙච්ඡ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරතිති.

(ඡලභිඤ්ඤා වික්ඛාරෙතබ්බා.)

7. 3. 2

අයොගුලුසුකතං

3144. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපසඛක්ඛි. උපසඛක්ඛිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනෙතා ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං එතදවොච: “අභිජානාති නු ඛො හන්තො, හගවා ඉද්ධියා මනොමයෙන කායෙන බුභමලොකං උපසඛක්ඛිතා”ති. අභිජානාමි බවාහං ආනන්ද ඉද්ධියා මනොමයෙන කායෙන බුභමලොකං උපසඛක්ඛිතාති. අභිජානාති ඛො පන හන්තො, හගවා ඉමිනා වාතුමමභාහුතිකෙන කායෙන ඉද්ධියා බුභමලොකං උපසඛක්ඛිතාති. අභිජානාමි බවාහං ආනන්ද, ඉමිනා වාතුමමභාහුතිකෙන¹ කායෙන ඉද්ධියා බුභමලොකං උපසඛක්ඛිතාති.² මපාතිහ³ හන්තො, හගවා ඉද්ධියා මනොමයෙන කායෙන බුභමලොකං උපසඛක්ඛිතං. සමඤ්ඤා⁴ ඛො හන්තො, හගවා ඉමිනා වාතුමමභාහුතිකෙන කායෙන ඉද්ධියා බුභමලොකං උපසඛක්ඛිතං.⁵ තසීදං හන්තො, හගවතො අච්ඡරියං වෙච අබ්බුතං වාති.

1. වාතුමමභාහුතිකෙන - මජ්ඣ. 3. යඤ්ච ඛො ඔවාති - මජ්ඣ, ස්‍යා, ඔපපාති - සී 2.
2. උපසඛක්ඛිතති - සී 1, 2. 4. අභිජානාති - මජ්ඣ, ස්‍යා.
3. උපසඛක්ඛිතා - මජ්ඣ, ස්‍යා.

අච්ඡරියා වෙව ආනන්ද තථාගතා, අච්ඡරියධම්මසමන්තාගතා ව, අබ්බතා වෙව ආනන්ද තථාගතා, අබ්බතධම්මසමන්තාගතා ව. යසම් ආනන්ද, සමයෙ තථාගතො කායමපි විතො සමාදහති¹ විතමපි ව කායෙ සමාදහති² සුඛසංඤ්ඤාඤ්ඤා ලහුසංඤ්ඤාඤ්ඤා කායෙ³ ඔක්කමිඤ්ඤා ඒහරති තසම්. ආනන්ද, සමයෙ තථාගතස්ස කායො ලහුතරො වෙව හොති මුදුතරො ව කමමනියතරො ව පහසාරතරො ව. සෙය්‍යථාපි ආනන්ද අයොගුලො දිවසසන්තතො⁴ ලහුතරො වෙව හොති මුදුතරො ව කමමනියතරො ව පහසාරතරො ව. එවමෙව ඛො ආනන්ද, යසම් සමයෙ තථාගතො කායමපි විතො සමාදහති, විතමපි කායෙ සමාදහති. සුඛසංඤ්ඤාඤ්ඤා ලහුසංඤ්ඤාඤ්ඤා කායෙ⁴ ඔක්කමිඤ්ඤා විහරති, තසම් සමයෙ ආනන්ද, තථාගතස්ස කායො ලහුතරො වෙව හොති මුදුතරො ව කමමනියතරො ව පහසාරතරො ව.

යසම් ආනන්ද සමයෙ තථාගතො කායමපි විතො සමාදහති, විතමපි කායෙ සමාදහති, සුඛසංඤ්ඤාඤ්ඤා ලහුසංඤ්ඤාඤ්ඤා කායෙ ඔක්කමිඤ්ඤා විහරති. තසම් ආනන්ද, සමයෙ තථාගතස්ස කායො අප්පකසිරෙනෙව පුට්ඨියා වෙහාසං අබ්බුග්ගච්ඡති. සො අනෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තොති: “එකොපි හුඤ්ඤා බ්‍රහ්මා හොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වතොති, සෙය්‍යථාපි ආනන්ද, තුලපිච්ච වා කප්පාසපිච්ච වා ලහුකො වාතුපාදනො අප්පකසිරෙනෙව පුට්ඨියා වෙහාසං අබ්බුග්ගච්ඡති. එවමෙව ඛො ආනන්ද, යසම් සමයෙ තථාගතො කායමපි විතො සමාදහති. විතමපි කායෙ සමාදහති සුඛසංඤ්ඤාඤ්ඤා ලහුසංඤ්ඤාඤ්ඤා කායෙ ඔක්කමිඤ්ඤා විහරති. තසම් ආනන්ද, සමයෙ තථාගතස්ස කායො අප්පකසිරෙනෙව පුට්ඨියා වෙහාසං අබ්බුග්ගච්ඡති. සො අනෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තොති: එකොපි හුඤ්ඤා බ්‍රහ්මා හොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වතොතිති.

7. 3. 3

භික්ඛුසුත්තං

3145. වන්හාරො මෙ භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාද. කතමෙ වන්හාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, විරියසමාධි -පෙ- විරියසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වන්හාරො ඉද්ධිපාද. ඉලෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුරානං ඉද්ධිපාදානං භාවිතන්තා බ්‍රහ්මලොකානං භික්ඛු ආසවානං. ඛො අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාචිමුත්තං දිට්ඨිව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සමුඤ්ඤා උපසම්පජ්ජ විහරතිති.

1. සමාදහති - මජ්ඣං,
 2. කායෙන - සී 1, 2.
 3. දිවසං සන්තතො - මජ්ඣං, සා.
 4. කායෙන - සී 1, 2.

7. 3. 4

සුද්ධකසුත්තං¹

3146. වන්හාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදු. කතමෙ වන්හාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, විරියසමාධි-පෙ-විත්තසමාධි-පෙ-වීමංසාසමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වන්හාරො ඉද්ධිපාදුති.

7. 3. 5

ඵලසුත්තං

3147. වන්හාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදු. කතමෙ වන්හාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, විරියසමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, විත්තසමාධි පධානසඛ්ඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, වීමංසාසමාධිපධානසඛ්ඛාර සමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වන්හාරො ඉද්ධිපාදු-ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුත්තං ඉද්ධිපාදුතං භාවිත්තං බහුලීකත්තං ආදිත්තං ඵලාතං අඤ්ඤාතරං ඵලං පාවිකඛ්ඛා: “දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා”ති.

7. 3. 6

දුක්ඛසඵලසුත්තං

3148. වන්හාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදු. කතමෙ වන්හාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරියසමාධි-පෙ-විත්තසමාධි-පෙ-වීමංසාසමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වන්හාරො ඉද්ධිපාදු.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුත්තං ඉද්ධිපාදුතං භාවිත්තං බහුලී-කත්තං සත්ඵලා සත්තානිසංසා පාවිකඛ්ඛා. කතමෙ සත්ඵලා සත්තානිසංසා: දිට්ඨව ධම්මෙ පටිගච්ච අඤ්ඤං ආරාධෙති. නො වෙ දිට්ඨව ධම්මෙ පටිගච්ච අඤ්ඤං ආරාධෙති, අථ මරණකාලෙ අඤ්ඤං ආරාධෙති. නො වෙ දිට්ඨව ධම්මෙ පටිගච්ච අඤ්ඤං ආරාධෙති. නො වෙ මරණකාලෙ අඤ්ඤං ආරාධෙති, අථ පඤ්ඤාතං ඔරලොභාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අනාගාරා පරිනිබ්බායී හොති, උපභව්ච පරිනිබ්බායී හොති, අසඛ්ඛාරපරිනිබ්බායී හොති, සසඛ්ඛාරපරිනිබ්බායී හොති, උද්ධං-සොතො හොති අකනිට්ඨගාමී. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුත්තං ඉද්ධිපාදුතං භාවිත්තං බහුලීකත්තං ඉමෙ සත්ඵලා සත්තානිසංසා පාවිකඛ්ඛාති.

1. න දිසානෙදං සුත්තං සාමපොච්ඤ.

7. 3. 7

ආනන්දසුත්තං

3149. අප්ඵ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපසඛ්ඛාමී. උපසඛ්ඛාමීචා -පෙ- එකමන්තං නිසිනො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං එතදවොච: “කතමා නු ඛො හනො, ඉඤ්ඤි, කතමො ඉඤ්ඤපාදෙ, කතමා ඉඤ්ඤපාදභාවනා, කතමා ඉඤ්ඤපාදභාවනාගාමීනී පටිපද්ද”ති.

ඉධානන්ද, භික්ඛු අනෙකච්ඡිතං ඉඤ්ඤවීධං පට්ඨනුහොති: “එකොපි හුඤ්ඤා ඛහුධා හොති -පෙ- යාව බුහුමලොකාපි කායෙන වසං වනෙති”. අයං වුච්චතානන්ද, ඉඤ්ඤි. කතමො වානන්ද, ඉඤ්ඤපාදෙ: යො ආනන්ද, මග්ගො යා පටිපද්ද ඉඤ්ඤාභාය ඉඤ්ඤපටිලාභාය සංවත්තති. අයං වුච්චතානන්ද, ඉඤ්ඤපාදෙ. කතමාවානන්ද, ඉඤ්ඤපාදභාවනා: ඉධානන්ද, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගතං ඉඤ්ඤපාදං භාවෙති, විරියසමාධි -පෙ- වින්තසමාධි -පෙ- විමොසාසමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගතං ඉඤ්ඤපාදං භාවෙති. අයං වුච්චතානන්ද, ඉඤ්ඤපාදභාවනා. කතමාවානන්ද, ඉඤ්ඤපාදභාවනාගාමීනී පටිපද්ද: අයමෙච අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො. සෙයාපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං වුච්චතානන්ද, ඉඤ්ඤපාදභාවනාගාමීනී පටිපද්දති.

7. 3. 8

දුතියආනන්දසුත්තං

3150. එකමන්තං නිසික්කං ඛො ආයස්මන්තං ආනන්දං හගවා එතදවොච: “කතමා නු ඛො ආනන්ද, ඉඤ්ඤි, කතමො ඉඤ්ඤපාදෙ, කතමා ඉඤ්ඤපාදභාවනා, කතමා ඉඤ්ඤපාදභාවනාගාමීනී පටිපද්ද”ති. හගවලුලකා නො හනො ධම්මො -පෙ- ඉධානන්ද, භික්ඛු අනෙකච්ඡිතං ඉඤ්ඤවීධං පට්ඨනුහොති -පෙ- අයං වුච්චතානන්ද, ඉඤ්ඤපාදභාවනාගාමීනී පටිපද්දති.

7. 3. 9

සමබහුලභික්ඛුසුත්තං

3151. අප්ඵ ඛො සබ්බහුලා භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසඛ්ඛාමී.සු. -පෙ- එකමන්තං නිසික්කා ඛො තෙ භික්ඛු හගවන්තං එතදවොචු: “කතමා නු ඛො හනො ඉඤ්ඤි; කතමො ඉඤ්ඤපාදෙ, කතමා ඉඤ්ඤපාදභාවනා, කතමා ඉඤ්ඤපාදභාවනාගාමීනී පටිපද්ද”ති. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනෙකච්ඡිතං ඉඤ්ඤවීධං පට්ඨනුහොති: “එකොපි හුඤ්ඤා ඛහුධා හොති -පෙ- අයං වුච්චති භික්ඛවෙ; ඉඤ්ඤපාදභාවනාගාමීනී පටිපද්දති.

7. 3. 10

දුතියසමබ්‍රලභීකඛුසුත්තං

3152. අථ ඛො සබ්‍රලා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඬකමිසු: -පෙ- එකමන්තං නිසිනෙහ ඛො තෙ භික්ඛු භගවා එතදවොච: කතමා නු ඛො භික්ඛවෙ ඉද්ධි, කතමො ඉද්ධිපාදෙ, කතමා ඉද්ධිපාදභාවනා, කතමා ඉද්ධිපාදභාවනාගාමීනී පටිපදනී, භගවච්චුලකා නො භනෙත, ධම්මා -පෙ-

කතමා ච භික්ඛවෙ ඉද්ධි: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනෙකච්චිනං ඉද්ධිච්චං පච්චනුහොති: එකොපි හුන්වා බ්‍රහ්මා හොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වනෙති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ ඉද්ධි. කතමො ච භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදෙ: යො භික්ඛවෙ, මග්ගො යා පටිපද ඉද්ධිලාභාය ඉද්ධිපටිලාභාය සංවජනති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ ඉද්ධිපාදෙ. කතමා ච භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදභාවනා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධි-පධානසඛිඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරියසමාධි -පෙ- වින්තසමාධි -පෙ-විමංසාසමාධිපධානසඛිඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදභාවනා. කතමා ච භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදභාවනාගාමීනී පටිපද: අයමෙව අරියො අඨකඛකො මග්ගො. සෙයාපීදං: සම්මාදිඬි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදභාවනාගාමීනී පටිපදනී.

7. 3. 11

මොග්ගලානසුත්තං

3153. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමෙසං ධම්මානං භාවිතන්තා බ්‍රහ්මිකතන්තා මොග්ගලානො භික්ඛු එවං මහීද්ධිකො එවං මහානුභාවොති. භගවච්චුලකා නො භනෙත ධම්මා -පෙ- චතුන්තං ඛො භික්ඛවෙ, ඉද්ධි-පාදනං භාවිතන්තා බ්‍රහ්මිකතන්තා මොග්ගලානො භික්ඛු එවං මහීද්ධිකො එවං මහානුභාවො. කතමෙසං චතුන්තං: ඉධ භික්ඛවෙ, මොග්ගලානො භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසඛිඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉති මෙ ඡන්දෙ න ච අනිලීනො භවිස්සති -පෙ- සප්පභාසං වින්තං භාවෙති. විරියසමාධි -පෙ- වින්තසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසඛිඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉති මෙ විමංසා න ච අනිලීනා භවිස්සති, න ච අනිපන්තහිතා භවිස්සති -පෙ- ඉති විචටෙන වෙනසා අපරියොනදෙධන සප්පභාසං වින්තං භාවෙති. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුන්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතන්තා බ්‍රහ්මිකතන්තා මොග්ගලානො භික්ඛු එවං මහීද්ධිකො එවං මහානුභාවො.

ඉමෙසං ච පන භික්ඛවෙ, චතුනනං ඉඤ්චාදනං භාවිතතො බහුලී-
කතතො මොග්ගලොතො භික්ඛු ඵවං අනෙකච්ඡිතං ඉඤ්චිධං පච්චන්තු-
භොති: ‘එකොපි හුන්ධා බහුධා භොති. -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන
වසං වනෙති’. ඉමෙසං ච පන භික්ඛවෙ, චතුනනං ඉඤ්චාදනං
භාවිතතො බහුලීකතතො මොග්ගලොතො භික්ඛු ආසවානං බයා
අනාසවං වෙතොවිමුක්ඛං පඤ්ඤවිමුක්ඛං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ
සච්ඡිකඛා උපසම්පජ්ඣ වීහරති ති.

7. 3. 12

තථාගතසුත්තං

3154. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමෙසං ධම්මානං භාවිතතො
බහුලීකතතො තථාගතො ඵවංමභිඤ්ඤො ඵවංමහානුභාවොති.
හගවංමුලකා නො හනෙත, ධම්මා -පෙ- චතුනනං ධො භික්ඛවෙ,
ඉඤ්චාදනං භාවිතතො බහුලීකතතො තථාගතො ඵවංමභිඤ්ඤො
ඵවංමහානුභාවො. කතමෙසං චතුනනං: ඉධ භික්ඛවෙ, තථාගතො
ජන්දසමාධිපධානසඛිඛාරසමනනාගතං ඉඤ්චාදං භාවෙති. ඉති මෙ ජන්ද
න ච අතිලීනො හවිසසති. න ච අතිපග්ගහිතො හවිසසති. -පෙ-
ඉති විචට්ඨෙන වෙතසා අපරියොනඤ්ඤෙන සප්පහාසං විතො භාවෙති.
වීරියසමාධි -පෙ- විතසමාධි -පෙ- වීමංසාසමාධිපධානසඛිඛාරසමනනාගතං
ඉඤ්චාදං භාවෙති. ඉති මෙ වීමංසා න ච අතිලීනා හවිසසති, න ච
අතිපග්ගහිතා හවිසසති. න ච අජ්ඣාතො සධබ්බතො හවිසසති, න ච බභිඤ්ඤා
විකම්බතො හවිසසති. පච්ඡාපුරෙ සඤ්ඤී ච වීහරති.

‘යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ,
යථා අධො තථා උඤ්ඤං යථා උඤ්ඤං තථා අධො,
යථා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා.’

ඉති විචට්ඨෙන වෙතසා අපරියොනඤ්ඤෙන සප්පහාසං විතො භාවෙති.

ඉමෙසං ච ධො පන භික්ඛවෙ, චතුනනං ඉඤ්චාදනං භාවිතතො,
බහුලීකතතො තථාගතො ඵවංමභිඤ්ඤො ඵවංමහානුභාවො. ඉමෙසඤ්ඤ
පන භික්ඛවෙ, චතුනනං ඉඤ්චාදනං භාවිතතො බහුලීකතතො තථාගතො
අනෙකච්ඡිතං ඉඤ්චිධං පච්චන්තුභොති: එකොපි හුන්ධා බහුධා භොති -පෙ-
යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වනෙති. ඉමෙසඤ්ඤ පන භික්ඛවෙ,
චතුනනං ඉඤ්චාදනං භාවිතතො බහුලීකතතො තථාගතො ආසවානං
බයා අනාසවං වෙතොවිමුක්ඛං පඤ්ඤවිමුක්ඛං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං
අභිඤ්ඤ සච්ඡිකඛා උපසම්පජ්ඣ වීහරති.

(ජලභිඤ්ඤ වීජාරෙතබ්බා)

අයොගුලුවග්ගො තතියො.

තත්‍රාඥනං:

මග්ගො අයොගුලො භික්ඛු සුඤ්ඤාඤ්ඤී දුට්ඨෙ ඵලා
ආනන්දෙන දුට්ඨෙ වුත්තා භික්ඛුසම්බහුලෙ දුට්ඨෙ,
ඵකාදසො මොග්ගලොතො ඤාදසමො තථාගතොති.

4. ගඩුගාපෙය්‍යාලවග්ගො

7. 4. 1-48

පාචිනනිනනාදිසුතතනානි

3155-3202 සෙය්‍යාලාපි භික්ඛවෙ, ගඩුගා නදී පාචිනනිනනා පාචින පොණා පාචිනපඤ්ඤා. -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

(ඉද්ධිපාදවසෙන විජ්‍යාරෙතබ්බානි.)

ගඩුගාපෙය්‍යාලවග්ගො චතුසො.

කත්‍රැඤ්ඤානං:

ඡ පාචිනතො නික්ඛා ඡ ච නික්ඛා සමුඤ්ඤානො,
එතෙ දෙව දාදස භොගඤ්ඤි වග්ගො තෙන පවුච්චතිති.

5. අසමාදවග්ගො

7. 5. 1-40

තථාගතාදිසුතතනානි

3203-3242. යාවතා භික්ඛවෙ සතො අපද වා දීපද වා චතුසද වා බහුසද වා -පෙ- බහුලීකරොතිති.

අසමාදවග්ගො පඤ්ඤාමො.

කත්‍රැඤ්ඤානං:

තථාගතං පදං කුචං මූලං සාරෙන වසිකං,
රාජා චන්දිමසුරියා ච චජෙන දසමං පදනං.

6. බලකරණියවග්ගො

7. 6. 1-48

බලාදි සුතතනානි

3243-3290. සෙය්‍යාලාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණියා කම්මනා කම්මනං -පෙ- බහුලීකරොතිති:

බලකරණියවග්ගො ඡට්ටො.

කත්‍රැඤ්ඤානං:

බලං බිජං ච නාගො ච රුක්ඛං කුම්බෙන සුක්ඛිනා
ආකාසෙන දෙව මෙසා නාවා ආගනතුකා නදී ඤි.

7. එසනාවගො

7. 7. 1-160

එසනාදි සුත්තානි

3291-3450. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ එසනා. කතමා තිසෙසා :
-පෙ-භාවෙතඛ්ඛාති.

(ච්චෙකනිසසිතාදි වසෙන අභිඤ්ඤ පරිඤ්ඤ පරිකඛය පභාන
වසෙන ව එකෙකස්ම සොළස යොළස කතා එකසතසට්ඨිසුත්තනානා
විඤාරෙතඛ්ඛා)

එසනාවගො සත්තමො

තත්‍රඥානං :

එසනා විධා ආසවො භවො දුක්ඛනා ව තිසෙසා,
බ්ලං මලඤ්ච නිසො ව වෙදනා නණ්ඤාහි වාති.

8. ඔසවගො

7. 8. 1-159

ඔසාදි සුත්තානි

3451-3609. වක්ඛාරොමෙ භික්ඛවෙ ඔසා. කතමෙ වක්ඛාරො :
කාමොසො භවොසො දිට්ඨොසො අච්චෙජාසො -පෙ- භාවෙතඛ්ඛාති.

(වුත්තනයෙනෙව විඤාරෙතඛ්ඛාති.)

7. 8. 160

උද්ධමහාගීයසුත්තං

3610. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, උද්ධමහාගීයානි සංයොජනානි.
කතමානි පඤ්ඤා : රූපරාගො අරූපරාගො මානො උද්ධව්චං අච්චජා
ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චුද්ධමහාගීයානි සංයොජනානි. ඉමෙසං
ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උද්ධමහාගීයානං සංයොජනානං පභානාය
වක්ඛාරො ඉද්ධිපාද භාවෙතඛ්ඛා. කතමෙ වක්ඛාරො: ඉධ භික්ඛවෙ,
භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරිය
සමාධි -පෙ- විත්තසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගතං
ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උද්ධමහාගීයානං
සංයොජනානං පභානාය ඉමෙ වක්ඛාරො ඉද්ධිපාද භාවෙතඛ්ඛාති.

ඔසවගො අධියමො.

තත්‍රඥානං :

ඔසො යොගො උපාදනං ගජො අනුසයෙන ව,
කාමගුණා නිවරණං ඛන්ධා ඔරුද්ධමහාගීයානි.

ඉද්ධිපාදසංසුභවං සමග්ගං.

තත්‍ර වග්ගඥානං :

ඉද්ධිපාදෙ වාපාල පාසාදකමපනයොගුලා
ගඛයාපෙය්‍යාල ආදීහි පඤ්ඤාහි වග්ගා තොනතච්ඛාති.

8. අනුරුද්ධසංයුතනං.

1. රහොගතවග්ගො

8. 1. 1

රහොගතසුතනං

3611. එකං සමයං ආයඤා අනුරුද්ධො සාවකජීයං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. දථ ඛො ආයඤානො අනුරුද්ධස්ස රහොගතස්ස පතිසලලීනස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: “යෙසං කෙසඤ්චී වන්තාරො සතිපට්ඨානා විරද්ධා, විරද්ධො තෙසං අරියො මග්ගො සමුදාදුක්ඛකඛයගාමී. යෙසං කෙසඤ්චී වන්තාරො සතිපට්ඨානා ආරද්ධා, ආරද්ධො තෙසං අරියො මග්ගො සමුදාදුක්ඛකඛයගාමී”ති.

දථ ඛො ආයඤා මහාමොග්ගලානො ආයඤානො අනුරුද්ධස්ස වෙනසා වෙනොපරිචිතකකමඤ්ඤය සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමීඤ්ඤිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ඤය්‍ය, එවමෙවං ආයඤානො අනුරුද්ධස්ස පමුඛෙ පාතුරහොසි. දථ ඛො ආයඤා මහාමොග්ගලානො ආයඤානං අනුරුද්ධං එතදවොච: “කිත්තාවතා නුඛො ආචුසො අනුරුද්ධ භික්ඛුනො වන්තාරො සතිපට්ඨානා ආරද්ධා හොතති”ති ඉධාචුසො භික්ඛු අජ්ඣන්තං කායෙ සමුදයධමොනුපසෙසී විහරති, ආනාථ මපථානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. අජ්ඣන්තං කායෙ වයධමොනුපසෙසී විහරති, -පෙ- අජ්ඣන්තං කායෙ සමුදයවයධමොනුපසෙසී විහරති, ආනාථි සමපථානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. බහිද්ධා කායෙ සමුදයධමොනුපසෙසී විහරති -පෙ- බහිද්ධා කායෙ වයධමොනුපසෙසී විහරති -පෙ- බහිද්ධා කායෙ සමුදයවයධමොනුපසෙසී විහරති, ආනාථි සමපථානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. අජ්ඣන්තබහිද්ධා කායෙ සමුදයධමොනුපසෙසී විහරති -පෙ- අජ්ඣන්තබහිද්ධා කායෙ වයධමොනුපසෙසී විහරති -පෙ- අජ්ඣන්තබහිද්ධා කායෙ සමුදයවයධමොනුපසෙසී විහරති, ආනාථි සමපථානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

සො සචෙ ආකඛිති අපච්ඡකුලෙ පච්ඡකුලාසඤ්ඤී විහරෙය්‍යන්ති පච්ඡකුලසඤ්ඤී තස් ඒහරති. සචෙ ආකඛිති පච්ඡකුලෙ අපච්ඡකුලසඤ්ඤී විහරෙය්‍යන්ති අපච්ඡකුලසඤ්ඤී තස් විහරති. සචෙ ආකඛිති අපච්ඡකුලෙ ච පච්ඡකුලෙ ච පච්ඡකුලසඤ්ඤී විහරෙය්‍යන්ති පච්ඡකුලසඤ්ඤී තස් විහරති. සචෙ ආකඛිති පච්ඡකුලෙ ච අපච්ඡකුලෙ ච අපච්ඡකුලසඤ්ඤී විහරෙය්‍යන්ති අපච්ඡකුලසඤ්ඤී තස් විහරති. සචෙ ආකඛිති අපච්ඡකුලඤ්ඤි පච්ඡකුලඤ්ඤි තදුහයං අභිනිවච්ඡෙය්‍යා උපෙබ්බො විහරෙය්‍යං සනො සමපජානොති, උපෙබ්බො තස් විහරති සනො සමපජානො.

අජ්ඣක්ඛං වෙදනාසු සමුදයධම්මොනුපසී විහරති. -පෙ- අජ්ඣක්ඛං වෙදනාසු වයධම්මොනුපසී විහරති. -පෙ- අජ්ඣක්ඛං වෙදනාසු සමුදයවයධම්මොනුපසී විහරති -පෙ- බහිද්ධා වෙදනාසු සමුදයධම්මොනුපසී විහරති -පෙ- බහිද්ධා වෙදනාසු වයධම්මොනුපසී විහරති -පෙ- බහිද්ධා වෙදනාසු සමුදයවයධම්මොනුපසී විහරති. -පෙ- අජ්ඣක්ඛනබහිද්ධා වෙදනාසු සමුදයධම්මොනුපසී විහරති -පෙ- අජ්ඣක්ඛනබහිද්ධා වෙදනාසු වයධම්මොනුපසී විහරති -පෙ- අජ්ඣක්ඛනබහිද්ධා වෙදනාසු සමුදයවයධම්මොනුපසී විහරති ආතාපී සමපජානො සනිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. සො සචෙ ආකඛිති -පෙ- උපෙබ්බො තස් විහරති සනො සමපජානො.

අජ්ඣක්ඛං විනෙත සමුදයධම්මොනුපසී විහරති -පෙ- අජ්ඣක්ඛං විනෙත වයධම්මොනුපසී විහරති -පෙ- අජ්ඣක්ඛං විනෙත සමුදයවයධම්මොනුපසී විහරති -පෙ- බහිද්ධා විනෙත සමුදයධම්මොනුපසී විහරති -පෙ- බහිද්ධා විනෙත වයධම්මොනුපසී විහරති -පෙ- බහිද්ධා විනෙත සමුදයවයධම්මොනුපසී විහරති -පෙ- අජ්ඣක්ඛනබහිද්ධා විනෙත සමුදයධම්මොනුපසී විහරති. -පෙ- අජ්ඣක්ඛනබහිද්ධා විනෙත වයධම්මොනුපසී විහරති -පෙ- අජ්ඣක්ඛනබහිද්ධා විනෙත සමුදයවයධම්මොනුපසී විහරති ආතාපී සමපජානො සනිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. සො සචෙ ආකඛිති -පෙ- උපෙබ්බො තස් විහරති සනො සමපජානො.

---

1. අපච්ඡකුලෙ පච්ඡකුල - මඡයං, ස්‍යා.

අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු සමුදයධම්මානුපස්සී විහරති -පෙ- අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු වයධම්මානුපස්සී විහරති -පෙ- අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු සමුදය- වයධම්මානුපස්සී විහරති -පෙ- බහිද්ධා ධම්මෙසු සමුදයධම්මානුපස්සී විහරති -පෙ- බහිද්ධා ධම්මෙසු වයධම්මානුපස්සී විහරති -පෙ- බහිද්ධා ධම්මෙසු සමුදයවයධම්මානුපස්සී විහරති -පෙ- අජ්ඣන්තං- බහිද්ධා ධම්මෙසු සමුදයධම්මානුපස්සී විහරති -පෙ- අජ්ඣන්තං බහිද්ධා ධම්මෙසු වයධම්මානුපස්සී විහරති -පෙ- අජ්ඣන්තං බහිද්ධා ධම්මෙසු සමුදයවයධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපී සමපජානො සනිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

සො සචෙ ආකඛිති අපථිකකුලෙ පථිකකුලසංඤ්ඤී විහරෙය්‍යන්ති පථිකකුලසංඤ්ඤී තස්ස විහරති. සචෙ ආකඛිති පථිකකුලෙ අපථිකකුල- සංඤ්ඤී විහරෙය්‍යන්ති අපථිකකුලසංඤ්ඤී තස්ස විහරති. සචෙ ආකඛිති අපථිකකුලෙ ච පථිකකුලෙ ච පථිකකුලසංඤ්ඤී විහරෙය්‍යන්ති පථිකකුලසංඤ්ඤී තස්ස විහරති. සචෙ ආකඛිති පථිකකුලෙ ච අපථිකකුල- ලෙ ච අපථිකකුලසංඤ්ඤී විහරෙය්‍යන්ති අපථිකකුලසංඤ්ඤී තස්ස විහරති. සචෙ ආකඛිති අපථිකකුලසංඤ්ඤී පථිකකුලසංඤ්ඤී තද්දුභයං අභිනිවජ්ජන්තො උපෙධන්තො විහරෙය්‍යං සන්තො සමපජානොති උපෙධන්තො තස්ස විහරති සන්තො සමපජානො. එත්තාවතා ඛො ආච්චියො භික්ඛුන්තො චත්තාරො සනිපට්ඨානා ආරද්ධා භොන්තිති.

8. 1. 2

දුතිය රහොගතස්සතං.

3612. එකං සමයං ආයස්මා අනුරුද්ධො සාවඤ්චියං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මන්තො අනුරුද්ධස්ස රහොගතස්ස පටිසලලීනස්ස එවං චෙතස්සො පරිචිතකෙසා උදපාදි: “යෙසං කෙසඤ්චී චත්තාරො සනිපට්ඨානා විරද්ධා, විරද්ධො තෙසං අරියො මග්ගො සම්මාදුක්ඛකයගාමී. යෙසං කෙසඤ්චී චත්තාරො සනිපට්ඨානා ආරද්ධා, ආරද්ධො තෙසං අරියො මග්ගො සම්මාදුක්ඛකයගාමී”ති. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො ආයස්මන්තො අනුරුද්ධස්ස චෙතස්සා චෙඡන්තා පරිචිතකමඤ්ඤය සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො -පෙ- එවමෙචං ආයස්මන්තො අනුරුද්ධස්ස පමුඛෙ පාතුරභොසි. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං එතදචොච: “කිත්තාවතා නුඛො ආච්චියො අනුරුද්ධ, භික්ඛුන්තො චත්තාරො සනිපට්ඨානා ආරද්ධා භොන්ති”ති.

ඉධාච්චසො භික්ඛු අජ්ඣන්තං කායෙ කායානුපසයි විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඛේදධා කායෙ කායානුපසයි විහරති ආතාපී -පෙ- අජ්ඣන්තඛේදධා කායෙ කායානුපසයි විහරති ආතාපී -පෙ- අජ්ඣන්තං වෙදනාසු -පෙ- ඛේදධා වෙදනාසු -පෙ- අජ්ඣන්තඛේදධා වෙදනාසු -පෙ- අජ්ඣන්තං විනෙත -පෙ- ඛේදධා විනෙත -පෙ- අජ්ඣන්තඛේදධා විනෙත -පෙ- අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු -පෙ- ඛේදධා ධම්මෙසු -පෙ- අජ්ඣන්තඛේදධා ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එතොච්චා ඛො ආච්චසො, භික්ඛුනො චක්ඛාරො සතිපට්ඨානා ආරඳ්ධා භොභභී තී.

8. 1. 3

සුතනුසුතතං

3613. එකං සමයං ආයස්මා අනුරුද්ධො සාවකපීයං විහරති සුතනුඡීරෙ. අථ ඛො සම්භුලා භික්ඛු යෙනායස්මා අනුරුද්ධො තෙනුපසඬකම්භු. උපසඬකම්භා ආයස්මතා අනුරුද්ධන සඤ්ඨි සම්මොදිංසු. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතියාරෙඤ්චා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීතනා ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං එතදච්චොච්චි: 'කතමෙසං ආයස්මා අනුරුද්ධො ධම්මානං භාවිතත්තා ඛහුලීකත්තො මහාභිඤ්ඤන්' පනොතී.

චතුත්තං ඛො අහං ආච්චසො, සතිපට්ඨානානං භාවිතත්තා ඛහුලීකත්තො මහාභිඤ්ඤන් පනොතා. කතමෙසං චතුත්තං: ඉධාහං ආච්චසො කායෙ කායානුපසයි විහරාමී ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣා දෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරාමී ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං ඛො අහං ආච්චසො, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතත්තා ඛහුලීකත්තො මහාභිඤ්ඤන් පනොතා. ඉමෙසඤ්ච පනාහං ආච්චසො, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතත්තා ඛහුලීකත්තො භීතං ධම්මං භීතතො අඛලඤ්ඤයිං, මජ්ඣිමං ධම්මං මජ්ඣිමතො අඛලඤ්ඤයිං, පණීතං ධම්මං පණීතතො අඛලඤ්ඤයිනතී.

---

1. මහාභිඤ්ඤන්තං - සා, අච්චකථා.

8. 1. 4

කණ්ටකීපුතනං

3614. එකං සමයං ආයස්මා ච අනුරුද්ධො ආයස්මා ච සාරිපුතො ආයස්මා ච මහාමොග්ගලොනො සාකෙතෙ විහරන්ති කණ්ටකීවනෙ.¹ අථ ඛො ආයස්මා ච සාරිපුතො ආයස්මා ච මහාමොග්ගලොනො සායණ්ණසමයං පටිසලොනා වුට්ඨිතා යෙනාස්මා අනුරුද්ධො තෙනුපසංඛාමිංසු. උපසංඛාමිත්වා ආයස්මතා අනුරුද්ධෙන සඤ්ඤා සමමොදිංසු. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීනො ඛො ආයස්මා සාරිපුතො ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං එතදවොච: ‘සෙධෙන’ ආවුසො, අනුරුද්ධ, භික්ඛුනා කතමෙ ධම්මා උපසමපජ්ජ විහාතඛො’ ති.

සෙධෙන ආවුසො සාරිපුත, භික්ඛුනා වන්තාරො සතිපට්ඨානා උපසමපජ්ජ විහාතඛො. කතමෙ වන්තාරො: ඉධාවුසො භික්ඛු කායෙ කායානුපසංඛි විහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසංඛි විහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. සෙධෙන ආවුසො සාරිපුත, භික්ඛුනා ඉමෙ වන්තාරො සතිපට්ඨානා උපසමපජ්ජ විහාතඛොති.

8. 1. 5

දුතිය කණ්ටකීපුතනං

3615. අසෙධෙන ආවුසො අනුරුද්ධ භික්ඛුනා කතමෙ ධම්මා උපසමපජ්ජ විහාතඛොති. අසෙධෙන ආවුසො සාරිපුත, භික්ඛුනා වන්තාරො සතිපට්ඨානා උපසමපජ්ජ විහාතඛො. කතමෙ වන්තාරො: ඉධාවුසො භික්ඛු කායෙ කායානුපසංඛි විහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසංඛි විහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. අසෙධෙන ආවුසො සාරිපුත, භික්ඛුනා ඉමෙ වන්තාරො සතිපට්ඨානා උපසමපජ්ජ විහාතඛොති.

1. කණ්ටකීවනෙ - පිඞු, පි 1, 2.
 2. සෙධෙන - සා.,

8. 1. 6

තත්වය කණ්ටකීසුතනං

3616. කතමෙසං ආයස්මා අනුරුද්ධො ධම්මානං භාවිතන්තා බහුලීකතන්තා මහාභිඤ්ඤතං පනොති? චතුස්සං ධාතං ආවුසො, සතිපට්ඨානානං භාවිතන්තා බහුලීකතන්තා මහාභිඤ්ඤතං පනොති. කතමෙසං චතුස්සං: ඉධාතං ආවුසො, කායෙ කායානුපස්සී විහරාමී ආනාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විඤ්ඤ -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරාමී ආනාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං ධාතං ආවුසො චතුස්සං සතිපට්ඨානානං භාවිතන්තා බහුලීකතන්තා මහාභිඤ්ඤතං පනොති. ඉමෙසං ආවුසො චතුස්සං සතිපට්ඨානානං භාවිතන්තා බහුලීකතන්තා සහස්සං ලොකං අභිජානාමීති.

8. 1. 7

තණ්හකඛයසුතනං

3617. එකං සමයං ආයස්මා අනුරුද්ධො සාවඤ්ඤියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො භික්ඛු ආමනෙතයි -පෙ- වත්තාරොමෙ ආවුසො සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලීකතා තණ්හකඛයාය සංවත්තන්ති. කතමෙ වත්තාරො: ඉධාවුසො, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආනාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විඤ්ඤ -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙ ඛො ආවුසො, වත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලීකතා තණ්හකඛයාය සංවත්තන්ති.

8. 1. 8

සලලාගාරසුතනං

3618. එකං සමයං ආයස්මා අනුරුද්ධො සාවඤ්ඤියං විහරති සලලාගාරෙ. තත්‍ර ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො -පෙ- එතදවොච: සෙය්‍යරාපි ආවුසො, ගඬගානදී පාවිනනිත්තා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. අථ මහාජනකායො ආගච්ඡෙය්‍ය කුඤ්ඤපිටකං ආදය “මයං ඉමං ගඬගානදීං පච්ජානිත්තං කර්ඤ්ඤාම පච්ජාපොණං පච්ජාපඤ්ඤාරන්ති. නං කීං මඤ්ඤරාචුසො, අපි නු සො මහාජනකායො ගඬගානදීං පච්ජානිත්තං කරෙය්‍ය පච්ජාපොණං පච්ජාපඤ්ඤාරන්ති. නො හෙතං ආවුසො. තං කීඤ්ඤ හෙතු: ගඬගාචුසො නදී පාවිනනිත්තා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. සා න සුකරා පච්ජානිත්තං කාතුං පච්ජාපොණං පච්ජාපඤ්ඤාරං. යාවදෙව ච පන සො මහාජනකායො කීලමර්ඤ්ඤ විසානස්ස භාගී අස්සාති.

එවමෙව ඛො ආච්චසො, භික්ඛු වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ භාවෙනාං වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ බහුලීකරොනාං රාජා¹ වා රාජමහාමනෙහා² වා මිත්තා වා අමච්චා වා ඤාතිසාලොභිතා වා භොගෙහි අභිභව්තිං පචාරෙය්‍යුං: ‘‘භමොහා පුරිස, කිං තෙ ඉමෙ කාසාවා අනුදභනාති. කිං මුණොඤා කපාලමනුසඤ්ඤිරසි. එභි භීතායාවත්තිනාං භොගෙ භුඤ්ඤ සුඤ්ඤාති ව කරොහී’’ති. සො වතාච්චසො භික්ඛු වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ භාවෙනො වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ බහුලීකරොනො සිසඛං පච්චසඛාඤ්ඤාභිතායාවත්තිසසතිති³, නෙතං යානං විජජති. තං කිසස භෙතු: ‘‘යං භි⁴ ආච්චසො වත්තො දීඤ්ඤාං විවෙකනිත්තං විවෙකපොණං විවෙකපඤ්ඤාරං. තං තථා⁵ භීතායාවත්තිසසති’’ති නෙතං යානං විජජති.

කථඤ්ඤාච්චසො, භික්ඛු වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ භාවෙනි වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ බහුලීකරොති: ඉධාච්චසො, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣා-දෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙ -පෙ- ධර්මෙසු ධර්මානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣා-දෙමනස්සං. එවං ඛො ආච්චසො, භික්ඛු වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ භාවෙනි, වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ බහුලීකරොතිති.

8. 1. 9

අමබ්පාලිසුත්තං

3619. එකං සමයං ආයඤ්ඤා ව අනුරුද්ධො, ආයඤ්ඤා ව සාරිපුත්තො වෙසාලියං විහරන්ති අමබ්පාලිවනෙ. අථ ඛො ආයඤ්ඤා සාරිපුත්තො සායඤ්ඤාසමයං පටිසලලානා වුට්ඨිතො යෙනායඤ්ඤා අනුරුද්ධො තෙනුප-සඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිනා ආයඤ්ඤා අනුරුද්ධො සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනියං කථං සාරාණියං වීතිසාරෙණා එකමනාං නිසීදි. එකමනාං නිසීදෙතො ඛො ආයඤ්ඤා සාරිපුත්තො ආයඤ්ඤා අනුරුද්ධො එතදවොච: ‘‘විසඤ්ඤානි ඛො තෙ ආච්චසො අනුරුද්ධ ඉන්ද්‍රියානි, පරිසුද්ධො මුඛවණොඤ්ඤා පරියොදනො. කතමෙනායඤ්ඤා අනුරුද්ධො විහාරෙන එතරහි බහුලං විහරති’’ති.

---

1. රාජානො - මජ්ඣං.
 2. මහාමනා - මජ්ඣං.
 3. භිතාය සංවත්තිසසති - සිච්ච, සි 2.
 4. යං භි තං - මජ්ඣං.
 5. තං වත - මජ්ඣං.

චතුසු බ්‍යාභං ආවුසො සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිනෙතා¹ එතරහි බහුලං විහරාමී. කතමෙසු චතුසු: ඉධාභං ආවුසො, කායෙ කායානුපසයි විහරාමී ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරාමී ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසු බ්‍යාභං ආවුසො චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිනෙතා එතරහි බහුලං විහරාමී. යො යො ආවුසො භික්ඛු අරභං ඛිණාසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුපඤ්ඤාසදෙසො පරිකම්භෙහවසංයොජනො සම්මදඤ්ඤවිමුක්තො, යො ඉමෙසු චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිනෙතා බහුලං විහරතිති. ලාභා වත නො ආවුසො, සුලභං වත නො ආවුසො, යෙ මයං ආයසමිතො අනුරුඤ්ඤාස සම්මුඛව අස්සුමභ ආසභිං වාවං භාසමානස්සාති.

8. 1. 10

ගිලානසුත්තං

3620. එකං සමයං ආයසමා අනුරුඤ්ඤා සාවකපීයං විහරති අපධවනසමී. ආබ්‍යාධිකො දුක්ඛිතො බාළහගිලානො. අරං මො සම්බහුලා භික්ඛු යෙනායසමා අනුරුඤ්ඤා තෙනුපසධිකමීංසු. උපසඛිකමීඤ්ඤා ආයසමිතං අනුරුඤ්ඤං එතදවොචුං: “කතමෙනායසමිතො අනුරුඤ්ඤාස විහාරෙන විහරතො උපපන්නා සාරීරිකා දුක්ඛා වෙදනා විතං න පරියාදය තිට්ඨන්ති”ති.

චතුසු මො මෙ ආවුසො, සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිනෙතාස විහරතො උපපන්නා සාරීරිකා දුක්ඛා වෙදනා විතං න පරියාදය තිට්ඨන්ති. කතමෙසු චතුසු: ඉධාභං ආවුසො, කායෙ කායානුපසයි විහරාමී ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරාමී ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසු මො මෙ ආවුසො, චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිනෙතාස විහරතො උපපන්නා සාරීරිකා දුක්ඛා වෙදනා විතං න පරියාදය තිට්ඨන්ති.

රහොගතවග්ගො පට්ඨමො.

තත්‍රද්දන :

රහොගතෙතෙව දුට්ඨෙ සුතනුකංඛකී තයො,
තණ්ඨකකියසලලාගාරෙ අභිපාලිගිලානෙහිති.

1. සුපට්ඨිතවිනෙතා - මජ්ඣ.

2. සහ සසච්චගො

8. 2. 1

සහසසසුකතං

3621. එකං සමයං ආයසමා අනුරුද්ධො සාවනථීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාරාමිණිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො සඛෙහුලා භික්ඛු යෙනායසමා අනුරුද්ධො තෙනුපසඬකමිංසු. උපසඬකමිණා ආයසමතා අනුරුද්ධන සද්ධිං සමමොදිංසු -පෙ- ආයසමනතං අනුරුද්ධං එතදවොචුං: ‘කතමෙසං ආයසමා අනුරුද්ධො ධම්මානං භාවිතතො ඛහුලිකතතො මහාභිඤ්ඤිතං පනෙතා’ති. චතුක්ඛං ඛොභං ආචුසො, සතිපට්ඨානානං භාවිතතො ඛහුලිකතතො මහාභිඤ්ඤිතං පනෙතා. කතමෙසං චතුක්ඛං: ඉධා’භං ආචුසො කායෙ කායානුපස්සී විහරාමී ආකාපි සමපජානො සතිමා විනෙයග ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- වික්ඛෙ -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරාමී ආකාපි සමපජානො සතිමා විනෙයග ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං ඛොභං ආචුසො චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතතො ඛහුලිකතතො මහාභිඤ්ඤිතං පනෙතා. ඉමෙසංඤ්ඤි පනාභං ආචුසො, චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතතො ඛහුලිකතතො කපපසහස්සං අනුසසරාමීති.

8. 2. 2

ඉඤ්චිධසුකතං

3622. ඉමෙසංඤ්ඤි පනා’භං ආචුසො, චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතතො ඛහුලිකතතො අනෙකවිහිතං ඉඤ්චිධං පච්චතුභොමි: ‘එකො’පි හුණා ඛහුධා භොමී, ඛහුධා’පි හුණා එකො භොමී, ආච්චාචං තිරොභාවං තිරොකුඬං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡාමී සෙයගරාපි ආකාසෙ. පඨවීයාපි උච්චුජ්ජනිච්චුජ්ජං කරොමී සෙයගරාපි උදකෙ. උදකෙ’පි අභෙජ්ජමානෙ ගච්ඡාමී සෙයගරාපි පඨවීයං. ආකාසෙ’පි පලලඛෙකන කමාමී සෙයගරාපි පකඛී සකුණො. ඉමෙ’පි චන්දිමසුරියෙ එවමෙභිද්ධිකෙ එවමෙභානුභාවෙ පාණිනො පරාමසාමී පරිමජ්ජාමී. යාව චුඤ්චලොකාපි කායෙන වසං වජෙතමී’ති.

8. 2. 3

දිබ්බසොතසුකතං

3623. ඉමෙසංඤ්ඤි පනා’භං ආචුසො, චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතතො ඛහුලිකතතො දිබ්බාය යොතධාතුයා විසුඤ්ඤාය අතික්කණ්ණමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාමී දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සකතිකෙ වාති.

8. 2. 4

වෙනොපරිසයුක්තං

3624. ඉමෙසඤ්ඤා පනා'හං ආවුසො, චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතභ්නා ඛහුලීකතභ්නා පරසභ්නානං පරසුග්ගලානං වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානාමී: "සරාගං වා චිතං සරාගං චිතනනී පජානාමී. චිතරාගං වා චිතං චිතරාගං චිතනනී පජානාමී -පෙ- අවිමුක්ඛං වා චිතං අවිමුක්ඛං චිතනනී පජානාමී. විමුක්ඛං වා චිතං විමුක්ඛං චිතනනී පජානාමී"ති.

8. 2. 5

යානසුක්තං

3625. ඉමෙසඤ්ඤා පනා'හං ආවුසො, චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතභ්නා ඛහුලීකතභ්නා යානඤ්ඤා යානතො අට්ඨානඤ්ඤා අට්ඨානතො යථාභූතං පජානාමීති.

8. 2. 6

කම්මසුක්තං

3626. ඉමෙසඤ්ඤා පනා'හං ආවුසො, චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතභ්නා ඛහුලීකතභ්නා අතිතානාගතපච්චුපභ්නානං කම්මසමාදානානං යානසො භෙතුසො විපාකං යථාභූතං පජානාමීති.

8. 2. 7

සබ්බසුගාමිනීසුක්තං

3627. ඉමෙසඤ්ඤා පනා'හං ආවුසො චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතභ්නා ඛහුලීකතභ්නා සබ්බසුගාමිනී පටිපදං යථාභූතං පජානාමීති.

8. 2. 8

අනෙකධාතුසුක්තං

3628. ඉමෙසඤ්ඤා පනා'හං ආවුසො චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතභ්නා ඛහුලීකතභ්නා අනෙකධාතුනානාධාතුලොකං යථාභූතං පජානාමීති.

8. 2. 9

නානාධිමුක්ඛකසුක්තං

3629. ඉමෙසඤ්ඤා පනා'හං ආවුසො, චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතභ්නා ඛහුලීකතභ්නා සත්තානං නානාධිමුක්ඛකතං යථාභූතං පජානාමීති.

8. 2. 10

ඉන්ද්‍රියසුත්තං

3630. ඉමෙසඤ්ඤා පනා'භං ආවුසො, චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතතතා බහුලීකතතතා පරසකතානං පරපුග්ගලානං ඉන්ද්‍රියපරො-පරියතතං යථාභූතං පජානාමීති.

8. 2. 11

කුමාරසුත්තං

3631. ඉමෙසඤ්ඤා පනා'භං ආවුසො, චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතතතා බහුලීකතතතා කුමාරවීමොක්ඛසමාධිසමාපතනීතං සධිකිලෙසං වොදනං¹ වුට්ඨානං යථාභූතං පජානාමීති.

8. 2. 12

පුඤ්ඤනිවාසසුත්තං

3632. ඉමෙසඤ්ඤා පනා'භං ආවුසො, චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතතතා බහුලීකතතතා අනෙකච්ඡිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුසසරාමී. සෙයාපීදං: "ඵකමපි ජාතිං -පෙ- ඉති සාකාරං සලඤ්ඤං අනෙක-ච්ඡිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුසසරාමීති.

8. 2. 13

දිබ්බවකුට්ඨසුත්තං

3633. ඉමෙසඤ්ඤා පනා'භං ආවුසො, චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතතතා බහුලීකතතතා දිබ්බව චකුට්ඨා විසුද්ධෙන අතිකකතන-මානුසකෙන -පෙ- යථාකමුඵපගෙ සතෙන පජානාමීති

8. 2. 14

ආසවකඛයසුත්තං

3634. ඉමෙසඤ්ඤා පනා'භං ආවුසො, චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතතතා බහුලීකතතතා ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිලුඤ්ඤං පුද්දුඤ්ඤවිලුඤ්ඤං. දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤසච්ඡිකඤ්ඤා උපසමිඨජ්ජ විහරාමීති.

සහසසවගෙගා දුතියො.

තත්‍රඥානං:

සහසං ඉද්ධිවිධං දිබ්බං චෙතාපරිය යානකමො,
සබ්බත්ථ නානාධ්ධත්ථ මුඤ්ඤන්ද්‍රියං කුමාරං තිසෙසා විජජාති.

අනුරුද්ධසංයුත්තං සමතතං.

තත්‍ර වග්ගඥානං:

රහොගතො සහසෙසාති දොච වග්ගා භවනතීති
අනුරුද්ධසස සංයුත්තෙ දෙසීතාදිවච්චනධුතාති.

1. ඉදනං - පිච්ච, සා.

9. ක්ෂිතසංයුක්ත.

1. ගඛනාපෙය්‍යාලවග්ගො

9. 1. 1-12

පාචිනනිනනාදිසුක්තනි

3635-3646. සාවකීයං:

වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ක්ෂිතනා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු විච්චෙව කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධලෙහි සචිතකං සච්චාරං විවෙකජං පිනිසුඛං පයමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. විතකකච්චාරානං චූපසමා අජ්ඣන්තං සමප්පාදනං වෙතසො එකොදි-භාවං අචිතකකං අච්චාරං සමාධිජං පිනිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. පිනියා ව විරාගා උපෙඛකො ව විහරති, සතො ව සමප්පාදනො. සුඛං කායෙන පටිපට්ඨෙදෙති. යං තං අරියා ආවික්ඛන්ති උපෙඛකො සත්ථා සුඛවිභාරීති තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සුඛං ව පභානා දුක්ඛං ව පභානා සුඛෙඛව සොමනස්සදෙමනස්සානං අස්භමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙඛාසනිපාරිසුඤ්ඤිං චතුස්ථානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො ක්ෂිතනා.

සෙය්‍යථා'පි භික්ඛවෙ, ගඛනා නදී පාචිනනිනනා පාචිනපොණා පාචිනපඤ්ඤාරා, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වත්තාරො ක්ෂිතනෙ භාවෙතො වත්තාරො ක්ෂිතනෙ බහුලීකරොතො නිබ්බානනිතො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථං භික්ඛවෙ, භික්ඛු වත්තාරො ක්ෂිතනෙ භාවෙතො වත්තාරො ක්ෂිතනෙ බහුලී-කරොතො නිබ්බානනිතො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බාන-පඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු විච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පයමජ්ඣානං -පෙ- දුතියජ්ඣානං -පෙ- තතියජ්ඣානං -පෙ- චතුස්ථානං උපසම්පජ්ජ විහරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු වත්තාරො ක්ෂිතනෙ භාවෙතො වත්තාරො ක්ෂිතනෙ බහුලීකරොතො නිබ්බානනිතො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

(දුතියපාචිනනිනනාදයො'පි එවං විජාරතඛො.)

ගඛනාපෙය්‍යාලවග්ගො පයමො.

තත්‍රාදුතං:

ජ පාචිනකො නිනනා-ජ ව නිනනා සමුද්දතො,
එතෙ දෙව දොදස හොනති-වග්ගො තෙන පච්චන්ති.

2. අප්‍රමාදවග්‍යතා

9. 2. 1-10

තර්ථාගතාදිසුතතානි

3647-3656. යාවතා භික්ඛවෙ, සන්තා අපද වා දිපද වා වතුපද වා බහුපද වා -පෙ- බහුලිකරොතිති.

අප්‍රමාදවග්‍යතා දුතියො.

තනුඥානා:

තර්ථාගතං පදං කුටං මුලං සාරෙන වසුකං,
රාජා වජ්ජිමසුරියා ච වසෙන දසමං පදනති.

3. බලකරණියවග්‍යතා

9. 3. 1-12

බලාදිසුතතානි

3657-3668. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙච්චි බලකරණියා කම්මනා කසිරනති -පෙ- බහුලිකරොතිති.

(චිත්තාරෙතබ්බං)

බලකරණියවග්‍යතා තතියො.

තනුඥානා:

බලං ඛිජ්ඣෙ නාගො ච රුක්ඛං කුලෙහන සුකිනං
ආකාසෙන ච ඤේ මෙසා නාවා ආග්‍රසකා නදීති.

4. එසනාවග්‍යතා

9. 4. 1-40

එසනාදිසුතතානි

3669-3708. තියෙසා ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා. කතමා තියෙසා? කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා -පෙ- භාවෙනබ්බාති.

එසනාවග්‍යතා වතුසො.

තනුඥානා:

එසනා විධා ආසවො භවො දුක්ඛතා ච තියෙසා
බ්ලං මලඤ්ඤි තියො ච වෙදනා තණ්හාහි වාති.

5. ඔසවගෙනා

9. 5. 1-39

ඔසාදියුත්තානි

3709-3747. වහ්නාරො'මෙ හික්ඛවෙ, ඔසා. කතමෙ වහ්නාරො? කාමොසො හවොසො දිට්ඨොසො අච්ඡොසො -පෙ- භාවෙනබ්බානි.

(විජාඡරතබ්බං.)

9. 5. 40

උදධිභොගියසුත්තං

3748. පඤ්චිමානි හික්ඛවෙ උදධිභොගියානි සංයොජනානි. කතමානි පඤ්ඤා: රූපරාගො අරූපරාගො මානො උදධිච්චං අච්ඡා. ඉමානි ඛො හික්ඛවෙ, පඤ්චුදධිමභොගියානි සංයොජනානි. ඉමෙසං ඛො හික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උදධිමභොගියානං සංයොජනානං පභානාය වහ්නාරො ක්කානා භාවෙනබ්බා. කතමෙ වහ්නාරො: ඉධ හික්ඛවෙ, හික්ඛු විච්චෙව්ව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං -පෙ- දුතියං ක්කානං -පෙ- තතියං ක්කානං -පෙ- චතුස්සං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉමෙසං ඛො හික්ඛවෙ පඤ්ඤානං උදධිමභොගියානං සංයොජනානං පභානාය ඉමෙ වහ්නාරො ක්කානා භාවෙනබ්බානි.

ඔසවගෙනා පඤ්චමො.

කත්තුද්දනං:

ඔසො යොගො උපාදනං ගජො අනුසයෙන ව,
කාමගුණා නිවරණා බ්බංඛා ඔරුදධිමභොගියානි.

ක්කානසංයුත්තං සමත්තං.

කත්ථවගුද්දනං:

ගඛනාපෙය්‍යාලොපපමාදෙ බ්ලකරණියෙසනා
ඔසොති පඤ්ඤාච වග්ගා ක්කානසංයුත්තකා සියුත්තානි.

10. ආනාපානසංයුතනං

1. එකධම්මවග්ගො

10. 1. 1

එකධම්මසූතනං

3749. සාවස්ථියං:

එකධම්මො භික්ඛවෙ, භාවිතො බහුලීකතො මහජථලො හොති මහානිසංසො. කතමො එකධම්මො: ආනාපානසති.¹ කරං භාවිතා ච භික්ඛවෙ, ආනාපානසති කරං බහුලීකතා මහජථලා හොති, මහානිසංසා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරඤ්ඤගතො චා රුක්ඛමූලගතො චා සුඤ්ඤගාරගතො චා නිසීදති පලලඛකං ආභුජිතො උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. සො සතො'ව අසසසති. සතො පසසසති. දීසං චා අසසසනොනා දීසං අසසසාමීති පජානාති. දීසං චා පසසසනොනා දීසං පසසසාමීති පජානාති. රසසං චා අසසසනොනා රසසං අසසසාමීති පජානාති. රසසං චා පසසසනොනා රසසං පසසසාමීති පජානාති. සබ්බකායපට්ඨසංවෙදී අසසසිසසාමීති සිකඛති. සබ්බකායපට්ඨසංවෙදී පසසසිසසාමීති සිකඛති. පසසමහයං කායසබ්බාරං අසසසිසසාමීති සිකඛති. පසසමහයං කායසබ්බාරං පසසසිසසාමීති සිකඛති. පිනිපට්ඨසංවෙදී අසසසිසසාමීති සිකඛති. පිනිපට්ඨසංවෙදී පසසසිසසාමීති සිකඛති. සුඛපට්ඨසංවෙදී අසසසිසසාමීති සිකඛති. සුඛපට්ඨසංවෙදී පසසසිසසාමීති සිකඛති. විතතසබ්බාරපට්ඨසංවෙදී අසසසිසසාමීති සිකඛති. විතතසබ්බාරපට්ඨසංවෙදී පසසසිසසාමීති සිකඛති. පසසමහයං විතතසබ්බාරං අසසසිසසාමීති සිකඛති. පසසමහයං විතතසබ්බාරං පසසසිසසාමීති සිකඛති. විතතපට්ඨසංවෙදී අසසසිසසාමීති සිකඛති. විතතපට්ඨසංවෙදී පසසසිසසාමීති සිකඛති. අභිප්පමොදයං විතතං අසසසිසසාමීති සිකඛති. අභිප්පමොදයං විතතං පසසසිසසාමීති සිකඛති. සමාදහං විතතං අසසසිසසාමීති සිකඛති. සමාදහං විතතං පසසසිසසාමීති සිකඛති. විමොචයං විතතං අසසසිසසාමීති සිකඛති. විමොචයං විතතං පසසසිසසාමීති සිකඛති. අනිච්චානුපසසී අසසසිසසාමීති සිකඛති. අනිච්චානුපසසී පසසසිසසාමීති සිකඛති.

1. ආනපානසාභි - සා.

විරාගානුපසී අසසසිසසාමීති සිකඛති. විරාගානුපසී පසසසිසසාමීති සිකඛති. නිරොධානුපසී අසසසිසසාමීති සිකඛති. නිරොධානුපසී පසසසිසසාමීති සිකඛති. පටිනිසසග්ගානුපසී අසසසිසසාමීති සිකඛති. පටිනිසසග්ගානුපසී පසසසිසසාමීති සිකඛති. එවං භාවිතා ඛො භිකඛවෙ, ආනාපානසති එවං බහුලීකතා මහස්ලා හොති මහානිසංසාති.

10. 1. 2

බොජකධරාසුතතං

3750. සාවකීයං:

ආනාපානසති භිකඛවෙ, භාවිතා බහුලීකතා මහස්ලා හොති මහානිසංසා. කථං භාවිතා ව භිකඛවෙ, ආනාපානසති කථං බහුලීකතා මහස්ලා හොති මහානිසංසා. ඉධ භිකඛවෙ, භිකඛු ආනාපානසතිසහගතං සතිසමොජකධරං භාවෙති වීවෙකනිසසීතං විරාගනිසසීතං නිරොධනිසසීතං වොසසග්ගපටිණාමි. -පෙ- ආනාපානසතිසහගතං උපෙධා සමොජකධරං භාවෙති වීවෙකනිසසීතං විරාගනිසසීතං නිරොධනිසසීතං වොසසග්ගපටිණාමි. එවං භාවිතා ඛො භිකඛවෙ, ආනාපානසති එවං බහුලීකතා මහස්ලා හොති මහානිසංසාති.

10. 1. 3

සුදධකසුතතං

3751. සාවකීයං:

ආනාපානසති භිකඛවෙ, භාවිතා බහුලීකතා මහස්ලා හොති මහානිසංසා. කථං භාවිතා ව භිකඛවෙ, ආනාපානසති කථං බහුලීකතා මහස්ලා හොති මහානිසංසා: ඉධ භිකඛවෙ, භිකඛු අරසසග්ගතො වා රුකඛමුලගතො වා -පෙ- පටිනිසසග්ගානුපසී අසසසිසසාමීති සිකඛති. පටිනිසසග්ගානුපසී පසසසිසසාමීති සිකඛති. එවං භාවිතා ඛො භිකඛවෙ, ආනාපානසති එවං බහුලීකතා මහස්ලා හොති මහානිසංසාති.

10. 1. 4

එලසුතං

3752. ආනාපානසති භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලීකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා. කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, ආනාපානසති කථං බහුලීකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤගාරගතො වා -පෙ- පටිනිසසඤානුපස්සි පසසසිසාමීති සික්ඛති. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසති එවං බහුලීකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා. එවං භාවිතාය ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතියා එවං බහුලීකතාය ද්විතනං ඵලානං අඤ්ඤතර ඵලං පාවිකඛ්ඛො, දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමීතාති.

10. 1. 5

දුතිය එලසුතං

3753. ආනාපානසති භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලීකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා. කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, ආනාපානසති කථං බහුලීකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා -පෙ- පටිනිසසඤානුපස්සි පසසසිසාමීති සික්ඛති. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසති එවං බහුලීකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා. එවං භාවිතාය ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතියා එවං බහුලීකතාය සත්තථලා සත්තානිසංසා පාවිකඛ්ඛා.

කතමෙ සත්තථලා සත්තානිසංසා: දිට්ඨවධම්මෙ පටිගම්ම අඤ්ඤං ආරාමෙති. නො වෙ දිට්ඨවධම්මෙ පටිගම්ම අඤ්ඤං ආරාමෙති, අථ මරණකාලෙ අඤ්ඤං ආරාමෙති. නො වෙ දිට්ඨවධම්මෙ පටිගම්ම අඤ්ඤං ආරාමෙති, නො වෙ මරණකාලෙ අඤ්ඤං ආරාමෙති, අථ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අනතරා පරිනිබ්බාසී හොති. උපහව්ව පරිණිබ්බාසී හොති. අසඛ්ඛාරපරිණිබ්බාසී හොති. සසඛ්ඛාරපරිණිබ්බාසී හොති. උඤ්ඨං යොතො හොති අකනිට්ඨංගාමී. එවං භාවිතාය ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතියා එවං බහුලීකතාය ඉමෙ සත්තථලා සත්තානිසංසා පාවිකඛ්ඛාති.

10. 1. 6

අරිට්ඨසුත්තං

3754. සාවකථිසං :

භාවෙථ නො තුමෙභ භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිහති. එවං චූතෙන ආයස්මා අරිට්ඨො භගවන්තං එතදවොච: “අභං ඛො භනෙත, භාවෙමි ආනාපානසතිනති”. යථා කථං පන කං අරිට්ඨ, භාවෙසි ආනාපානසතිනති. අතීනෙසු මෙ භනෙත, කාමෙසු කාමච්ඡන්දො පභීනො. අනාගතෙසු මෙ කාමෙසු කාමච්ඡන්දො විගතො. අජ්ඣක්ඛන්ධො¹ ච මෙ ධම්මෙසු පටිසසඤ්ඤා සුපට්ඨිනිතා. සො සනොව අසසසාමී² සතො පසසසාමී³ එවං ඛො'භං භනෙත, භාවෙමි ආනාපානසතිනති.

අඤ්ඤාසා අරිට්ඨ, ආනාපානසති, නෙසා නඤ්ඤි වදුමි. අපි ච අරිට්ඨ, යථා ආනාපානසති විඤ්ඤාපරිපුණ්ණා හොති තං සුඤ්ඤාති -පෙ- කථංකථා අරිට්ඨ, ආනාපානසති විඤ්ඤාපරිපුණ්ණා හොති: ඉධ අරිට්ඨ, භික්ඛු අරඤ්ඤාගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා -පෙ- පටිනිසංඝානානුපසි පසංඝිකාමීති සිකන්ති. එවං ඛො අරිට්ඨ, ආනාපානසති විඤ්ඤාපරිපුණ්ණා හොතිති.

10. 1. 7

කප්පිනසුත්තං

3755. සාවකථිසං :

නෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා මහාකප්පිනො භගවතො අවිදුරෙ නිසිනෙතා හොති පලලඛකං ආහරිතො උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙතො. අදාසා ඛො භගවා ආයස්මා මහාකප්පිනං අවිදුරෙ නිසිතං පලලඛකං ආහරිතො උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙතො. දිසවාන භික්ඛු ආමනෙතසි: “පසාප්තො තුමෙභ භික්ඛවෙ, එතස්ස භික්ඛුතො කායස්ස ඉඤ්ඤිතතං වා එඤ්ඤිතතං වා”ති. යද්'පි මයං භනෙත, තං ආයස්මන්තං පසාප්තං සමමරෙකං වා නිසිතං එකං වා රහො නිසිතං තද්'පි මයං තස්ස ආයස්මන්තො න පසාප්තං කායස්ස ඉඤ්ඤිතතං වා එඤ්ඤිතතං වාති.

1. අජ්ඣක්ඛනං - ඛන්ධා - සා.
2. අසසසාමී - මජ්ඣං, සා, සිමු, අට්ඨකථා.
3. පසසසාමී - මජ්ඣං, සා, සිමු.

යසස භික්ඛවෙ, සමාධිසස භාවිතතො ඛුලීකතතො නෙව කායසස ඉඤ්ජිතතං වා හොති ඵඤ්ජිතතං වා. න විතසස ඉඤ්ජිතතං වා හොති ඵඤ්ජිතතං වා තසස යො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමාධිසස නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී. කතමසස ච භික්ඛවෙ, සමාධිසස භාවිතතො ඛුලීකතතො නෙව කායසස ඉඤ්ජිතතං වා හොති ඵඤ්ජිතතං වා, න විතසස ඉඤ්ජිතතං වා හොති ඵඤ්ජිතතං වා: ආනාපානසතිසමාධිසස භික්ඛවෙ, භාවිතතො ඛුලීකතතො නෙව කායසස ඉඤ්ජිතතං වා හොති ඵඤ්ජිතතං වා. න විතසස ඉඤ්ජිතතං වා හොති ඵඤ්ජිතතං වා.

කථං භාවිතෙ ච භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධිමඤ්ච කථං ඛුලීකතෙ නෙව කායසස ඉඤ්ජිතතං වා හොති ඵඤ්ජිතතං වා න විතසස ඉඤ්ජිතතං වා හොති ඵඤ්ජිතතං වා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤගාරගතො වා -පෙ- පටිනිසසග්ගානුපසසී පසසසිසසාමීති සිකඛති. එවං භාවිතෙ ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධිමඤ්ච එවං ඛුලීකතෙ නෙව කායසස ඉඤ්ජිතතං වා හොති ඵඤ්ජිතතං වා න විතසස ඉඤ්ජිතතං වා හොති ඵඤ්ජිතතං වා.

10. 1. 8

දීපසුතතං

3756. සාවකථිසං :

ආනාපානසතිසමාධි භික්ඛවෙ, භාවිතො ඛුලීකතො මහපථලො හොති මහානිසංයො. කථං භාවිතො ච භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධි කථං ඛුලීකතො මහපථලො හොති මහානිසංයො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤගාරගතො වා -පෙ- පටිනිසසග්ගානුපසසී පසසසිසසාමීති සිකඛති. එවං භාවිතො ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධි එවං ඛුලීකතො මහපථලො හොති මහානිසංයො. අහමපි සුදං භික්ඛවෙ, පුඛෙඛව සමෙඛොධා අනභිසලබ්භොධො ඛොධිසතොච සමානො ඉමීනා විහාරෙන ඛුලං¹ විහරාමී. තසස මඤ්ච භික්ඛවෙ, ඉමීනා විහාරෙන ඛුලං විහරතො නෙව කායො කිලමී². න වකඛුති, අනුපාදය ච මෙ ආසවෙහි විතං වීලුවී.

1. ඛුලං - ඛුලං.
 2. කිලමති - මෙසං - සා.

තසමාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඤ්චියා: “නෙව මෙ කායො¹ කිලමෙයා න චක්ඛති, අනුපාදය ච මෙ ආසවෙහි විතො විමුච්චෙයා”² ති අයමෙව ආනාපානසතිසමාධි සාධුකං මනසිකානඤ්චො. තසමාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඤ්චියා: “යෙ මෙ තෙහසිතා සරසච්ඤාපා තෙ පභීයෙය්‍යුනති”. අයමෙව ආනාපානසතිසමාධි සාධුකං මනසිකානඤ්චො. තසමාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඤ්චියා: “අපථිකතුලෙ පථිකතුලසඤ්ඤී විහරෙය්‍යනති” අයමෙව ආනාපානසතිසමාධි සාධුකං මනසිකානඤ්චො. තසමාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඤ්චියා “පථිකතුලෙ අපථිකතුලසඤ්ඤී විහරෙය්‍යනති” අයමෙව ආනාපානසතිසමාධි සාධුකං මනසිකානඤ්චො. තසමාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඤ්චියා “අපථිකතුලෙ ච පථිකතුලෙ ච පථිකතුලසඤ්ඤී විහරෙය්‍යනති” අයමෙව -පෙ- තසමාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඤ්චියා “පථිකතුලෙ ච අපථිකතුලෙ ච අපථිකතුලසඤ්ඤී විහරෙය්‍යනති” අයමෙව -පෙ- තසමාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඤ්චියා: “අපථිකතුලඤ්ච පථිකතුලඤ්ච තදුභයං අභිනිච්චෙස්සො උපෙචකො විහරෙය්‍යං සතො සමපජානොති” අයමෙව -පෙ-

තසමාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඤ්චියා, “විච්චෙව ච කාමෙහි විච්චෙ අකුසලෙහි ධර්මෙහි සචිතකං සච්චාරං විචෙකජං පිනිසුඛං පඨමජ්ඣානං උපසමපජ චිහරෙය්‍යනති” අයමෙව -පෙ- තසමාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඤ්චියා: “විතසංච්චාරානං චූපසමා අජ්ඣත්තං සමපසාදනං චෙතසො ඵකොදිභාවං අචිතසං අච්චාරං සමාධිජං පිනිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසමපජ චිහරෙය්‍යනති” අයමෙව -පෙ- තසමාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඤ්චියා, “පිනියා ච චිරාගා උපෙචකො ච විහරෙය්‍යං සතො ච සමපජානො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංචෙදෙය්‍යං යං තං අරියා ආචිතඛනති උපෙචකො සතිමා සුඛචිභාරීති තතියජ්ඣානං උපසමපජ චිහරෙය්‍යනති” අයමෙව -පෙ- තසමාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඤ්චියා, “සුඛස්ස ච පහානා දුභක්ඛස්ස ච පහානා සුඛෙව සොමනස්සදෙමනස්සානං අඤ්චමා අදුකං අසුඛං උපෙචාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සජ්ඣානං උපසමපජ චිහරෙය්‍යනති” අයමෙව -පෙ-

1. භික්ඛු වෙපි - මජ්ඣ, සා.
 2. කායොපි - සා.

තසමා නිභ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකච්චෙඛයා සබ්බසො රූප සඤ්ඤානං සමතික්ඛමා පටිසසඤ්ඤානං අත්ථමා නානාත්ථසඤ්ඤානං- අමනසිකාරා අනතොතා ආකාසොති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ වීභරෙය්‍යන්ති අයමෙව -පෙ- තසමානිභ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකච්චෙඛයා සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම අනන්තං විඤ්ඤාණභවති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ වීභරෙය්‍යන්ති අයමෙව -පෙ- තසමානිභ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකච්චෙඛයා සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම නත්ථ කිඤ්චිති ආකිඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ වීභරෙය්‍යන්ති අයමෙව -පෙ- තසමානිභ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකච්චෙඛයා සබ්බසො ආකිඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ වීභරෙය්‍යන්ති අයමෙව ආනාපානසතිසමාධි සාධුකං මනසිකාතඛෙඛා. තසමානිභ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකච්චෙඛයා: “සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම සඤ්ඤාවෙදධිතනිරොධං උපසමපජ්ජ වීභරෙය්‍යන්ති අයමෙව ආනාපානසතිසමාධි සාධුකං මනසිකාතඛෙඛා.

ඵවං භාවිතෙ ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධිඤ්ඤි ඵවං බහුලිකතෙ සුඛඤ්ඤෙ වෙදනං වෙදෙති සා අනිච්චාති පජානාති, අනඤ්ඤාසිතාති පජානාති, අනභීනඤ්ඤාති පජානාති. දුක්ඛං වෙ වෙදනං වෙදෙති සා අනිච්චාති පජානාති, අනඤ්ඤාසිතාති පජානාති, අනභීනඤ්ඤාති පජානාති, අනභි- නඤ්ඤාති පජානාති. අදුක්ඛමසුඛඤ්ඤෙ වෙදනං වෙදෙති සා අනිච්චාති පජානාති, අනඤ්ඤාසිතාති පජානාති, අනභීනඤ්ඤාති පජානාති. සො සුඛඤ්ඤෙ වෙදනං වෙදියති විසංයුතො නං වෙදියති. දුක්ඛඤ්ඤෙ වෙදනං වෙදියති විසංයුතො නං වෙදියති. අදුක්ඛමසුඛඤ්ඤෙ වෙදනං වෙදියති විසංයුතො නං වෙදියති. සො කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමානො කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති. ජීවිත- පරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමානො ජීවිතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති. කායස්ස හෙද උද්ධං ජීවිතපරියාදනා ඉධෙව සබ්බවෙදධිතාති අනභීනඤ්ඤාති සීතිභවිසංඝාතීති පජානාති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, තෙලඤ්ඤා පටිච්ච වට්ටිඤ්ඤා පටිච්ච තෙලපඤ්ඤාපො ඤ්ඤායෙය්‍ය, තසෙස්ච තෙලස්ච ච වට්ටියා ච පරියාදනා අනාභාරො නිබ්බායෙය්‍ය, ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමානො කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති. ජීවිත- පරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමානො ජීවිතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති. කායස්ස හෙද උද්ධං ජීවිතපරියාදනා ඉධෙව සබ්බවෙදධිතාති අනභීනඤ්ඤාති සීතිභවිසංඝාතීති පජානාති.

10. 1. 9

අසුභසුභතං

3757. එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති මහාවග්ගො කුටාගාරසාලායං. තෙන ඛො පන සමයෙන හගවා භික්ඛුනං අනෙකපරියායෙන අසුභකථං කථෙති. අසුභාය වණණං භාසති, අසුභභාවනාය වණණං භාසති. අථ ඛො හගවා භික්ඛු ආමනොතයි: “ඉච්ඡාමහං භික්ඛවෙ, අදාමාසං පතිසලලිධිකුං. නලෙහි කෙනවි උපසඬාමිතඛෙඛො අඤ්ඤිත්ථ එකෙන පිණ්ඩපාතනීභාරකෙනා”ති. එවං හනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු හගවග්ගො පටිඤ්ඤා නාඤ්ඤධ කොච්චි හගවතං. උපසඬාමති අඤ්ඤිත්ථ එකෙන පිණ්ඩපාතනීභාරකෙනා.

අථ ඛො ඛෙ භික්ඛු, හගවා අනෙකපරියායෙන අසුභකථං කථෙති. අසුභාය වණණං භාසති. අසුභභාවනාය වණණං භාසතිති අනෙකාකාරවොකාරං අසුභභාවනානුයොගමනුයුක්තා විහරන්ති. තෙ ඉච්ඡා කායෙන අට්ඨියමානා¹ හරායමානා ජීග්ච්ඡමානා සඤ්ඤාකං පරියෙසන්ති. දස² භික්ඛු එකාහෙන සඤ්ඤා ආහරන්ති. වීසතිමපි භික්ඛු එකාහෙන සඤ්ඤා ආහරන්ති. තිංසමපි භික්ඛු එකාහෙන සඤ්ඤා ආහරන්ති.

අථ ඛො හගවා තස්ස අදාමාසස්ස අච්චයෙන පටිසලලානා වුට්ඨිතො ආයසමනං ආනන්දං ආමනෙතයි: “කීනනු ඛො ආනන්ද, තනුභුතො විය භික්ඛුසඬෙකා”ති. නරාහි පන හනෙත, හගවා භික්ඛුනං අනෙකපරියායෙන අසුභකථං කථෙති, අසුභාය වණණං භාසති, අසුභභාවනාය වණණං භාසති. තෙ ව හනෙත, භික්ඛු: “හගවා ඛො අනෙකපරියායෙන අසුභකථං කථෙති, අසුභාය වණණං භාසති, අසුභභාවනාය වණණං භාසති”ති අනෙකාකාරවොකාරං අසුභභාවනානුයොගමනුයුක්තා විහරන්ති. තෙ ඉච්ඡා කායෙන අට්ඨියමානා හරායමානා ජීග්ච්ඡමානා සඤ්ඤාකං පරියෙසන්ති. දස² භික්ඛු එකාහෙන සඤ්ඤා ආහරන්ති. වීසතිමපි භික්ඛු එකාහෙන සඤ්ඤා ආහරන්ති. තිංසමපි භික්ඛු එකාහෙන සඤ්ඤා ආහරන්ති. සාධු හනෙත, හගවා පරියායං³ ආච්චකඤ්ඤා යථා⁴යං භික්ඛුසඬෙතො අඤ්ඤාය සඤ්ඤාහෙය්‍යා”ති.

1. අට්ඨියමානා - සිච්චි, සා.
 2. අඤ්ඤා පරියායා - මඤ්ඤා.
 3.
 4.

තෙනහානඤ්ඤා යාවනිකා භික්ඛු වෙසාලීං උපනිස්සාය විභරතී, තෙ සබ්බෙ උපට්ඨානසාලායං සන්තිපාතෙහීති. එවං භවන්තො ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤා භගවතො පටිසසුකා යාවනිකා භික්ඛු වෙසාලීං උපනිස්සාය විභරන්ති, තෙ සබ්බෙ උපට්ඨානසාලායං සන්තිපාතෙකායෙන භගවා තෙනුපසඛබ්බිමි. උපසංඛාරීණා භගවන්තං එතදවොච: 'සඤ්චිපතීතො' භවන්ත භික්ඛුසඛෙසා යස්සදුති භවන්ත, භගවා කාලං මඤ්ඤති' ති.

අථ ඛො භගවා යෙන උපට්ඨානසාලා තෙනුපසඛබ්බිමි. උපසංඛාරීණා පඤ්ඤානෙ ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ජ ඛො භගවා භික්ඛු ආමන්තොසි: 'අයමපි ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධි භාවිතො බහුලීකතො සන්තො වෙච පඤ්ඤා ව අසෙවනකො ව සුඛො ව විහාරො උප්පනනුප්පනෙ ව පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ යානසො අන්තරධාපෙති, වූපසමෙති, සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, ගිඤ්ඤානං පච්ඡිමෙ මාසෙ උභතං රජොජලං, තමෙනං මහාඅකාලමෙසො යානසො අන්තරධාපෙති, වූපසමෙති, එවමෙච ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධි භාවිතො බහුලීකතො සන්තො වෙච පඤ්ඤා ව අසෙවනකො ව සුඛො ව විහාරො උප්පනනුප්පනෙ ව පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ යානසො අන්තරධාපෙති, වූපසමෙති.

කථං භාවිතො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධි කථං බහුලීකතො, සන්තො වෙච පඤ්ඤා ව අසෙවනකො ව සුඛො ව විහාරො, උප්පනනුප්පනෙ ව පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ යානසො අන්තරධාපෙති වූපසමෙති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛ මූලගතො ව සුඤ්ඤගාරගතො වා -පෙ- පටිනිසංග්ගානුප්පෙසී පස්සෙසිස්සාමීති සික්ඛති. එවං භාවිතො ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධි එවං බහුලීකතො සන්තො වෙච පඤ්ඤා ව අසෙවනකො ව සුඛො ව විහාරො උප්පනනුප්පනෙ ව පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ යානසො අන්තරධාපෙති, වූපසමෙති.

10. 1. 10

කිම්බිලසුක්තං

3758. එකං සමයං භගවා කිම්බිලායං¹ විභරති වෙච්චනෙ. තත්ථ ඛො භගවා ආයස්මන්තං කිම්බිලං ආමන්තොසි: 'කථං භාවිතො ඛො කිම්බිල, ආනාපානසතිසමාධි කථං බහුලීකතො මහපථලො භොති මහානිසංඝොති. එවං වුඤ්ඤා ආයස්මා කිම්බිලො තුණ්ඤි අභොසි. දුකියමපි ඛො භගවා ආයස්මන්තං කිම්බිලං ආමන්තොසි -පෙ- තතියතා ඛො භගවා ආයස්මන්තං කිම්බිලං ආමන්තොසි: 'කථං භාවිතො ඛො කිම්බිල, ආනාපානසතිසමාධි කථං බහුලීකතො මහපථලො භොති මහානිසංඝො' ති. තතියමපි ඛො ආයස්මා කිම්බිලො තුණ්ඤි අභොසි.

1. සන්තිපාතීතො - සීලි.
 2. කිම්බිලායං - මජ්ඣං, සා. 1.

එවං චුක්ඛෙත ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං එතදවොච: “එතස්ස හගවා කාලො, එතස්ස සුගත, කාලො, යං හගවා ආනාපානසති-සමාධිං භාසෙය්‍යා. හගවන්තො සුචා භික්ඛු ධාරෙස්සන්ති”ති. තෙනභානන්ද, සුඤ්ඤාභි, සාධුකං මනසිකරොභි, භාසිස්සාමීති. එවං හන්තෙති ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තො පච්චස්සෙය්‍යාසි. හගවා එතදවොච: “කථං භාවිතො ච ආනන්ද, ආනාපානසතිසමාධි කථං බහුලීකන්තො මහපථලො හොති ච්චානිසංයො: ඉධානන්ද, භික්ඛු අරඤ්ඤගන්තො වා රුක්ඛවුලගන්තො වා සුඤ්ඤාගාරගන්තො වා -පෙ-පටීතිස්සග්ගානුපෙසී පස්සයිස්සාමීති සිකඛති. එවං භාවිතො ඛො ආනන්ද, ආනාපානසතිසමාධි එවං බහුලීකන්තො මහපථලො හොති ච්චානිසංයො.

යස්මිං සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛු දීසං වා අස්සසන්තො දීසං අස්සසාමීති පචානාති, දීසං වා පස්සසන්තො දීසං පස්සසාමීති පචානාති, රස්සං වා අස්සසන්තො රස්සං අස්සසාමීති පචානාති, රස්සං වා පස්සසන්තො රස්සං පස්සසාමීති පචානාති, සබ්බකාය පටිසංවෙදී අස්සයිස්සාමීති සිකඛති, සබ්බකායපටිසංවෙදී පස්සයිස්සාමීති සිකඛති, පස්සලහයං කායසඛාරං අස්සයිස්සාමීති සිකඛති, පස්සලහයං කායසඛාරං පස්සයිස්සාමීති සිකඛති, කායෙ කායානුපෙසී ආනන්ද, භික්ඛු තස්මිං සමයෙ විහරති ආනාපි සමපචාන්තො සතිමා වීනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තං කිස්ස හෙතු: කායඤ්ඤතරාභං ආනන්ද, එතං වදමී යදිදං අස්සාසපස්සාසං. තස්මාතිභානන්ද, කායෙ කායානුපෙසී භික්ඛු තස්මිං සමයෙ විහරති ආනාපි සමපචාන්තො සතිමා වීනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

යස්මිං සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛු පිතිපටිසංවෙදී අස්සයිස්සාමීති සිකඛති, පිතිපටිසංවෙදී පස්සයිස්සාමීති සිකඛති, සුඛපටිසංවෙදී අස්සයිස්සාමීති සිකඛති, සුඛපටිසංවෙදී පස්සයිස්සාමීති සිකඛති, විත්ත-සඛාරපටිසංවෙදී අස්සයිස්සාමීති සිකඛති. විත්තසඛාරපටිසංවෙදී පස්සයිස්සාමීති සිකඛති, පස්සලහයං විත්තසඛාරං අස්සයිස්සාමීති සිකඛති; පස්සලහයං විත්තසඛාරං පස්සයිස්සාමීති සිකඛති, වෙදනාසු වෙදනානුපෙසී ආනන්ද, භික්ඛු තස්මිං සමයෙ විහරති ආනාපි සමපචාන්තො සතිමා වීනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තං කිස්ස හෙතු: වෙදනඤ්ඤතරාභං ආනන්ද, එතං වදමී යදිදං අස්සාසපස්සාසානං සාධුකං මනසිකාරං. තස්මාතිභානන්ද, වෙදනාසු වෙදනානුපෙසී භික්ඛු තස්මිං සමයෙ විහරති ආනාපි සමපචාන්තො සතිමා වීනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛු විහරපට්ඨංචෙදී අසසයිසසාමීති සිකඛති, විහරපට්ඨංචෙදී පසසයිසසාමීති සිකඛති, අභිපපමොදයං විහතං අසසයිසසාමීති සිකඛති, අභිපපමොදයං විහතං පසසයිසසාමීති සිකඛති, සමාදහං විහතං අසසයිසසාමීති සිකඛති, සමාදහං විහතං පසසයිසසාමීති සිකඛති, විමොචයං විහතං අසසයිසසාමීති සිකඛති, විමොචයං විහතං පසසයිසසාමීති සිකඛති, විහෙත විහතානුපසයි ආනන්ද, භික්ඛු තසම් සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තං කිස්ස හෙතු: නාහං ආනන්ද, මුට්ඨස්සතිස්ස අසමපජානස්ස ආනාපානසතිසමාධිභාවනා වදම්. තසමාතිහානන්ද, විහෙත විහතානුපසයි භික්ඛු තසම් සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛු අනිච්චානුපසයි අසසයිසසාමීති සිකඛති, අනිච්චානුපසයි පසසයිසසාමීති සිකඛති, විරාගානුපසයි අසසයිසසාමීති සිකඛති, විරාගානුපසයි පසසයිසසාමීති සිකඛති, නිරොධානුපසයි අසසයිසසාමීති සිකඛති, නිරොධානුපසයි පසසයිසසාමීති සිකඛති, පට්ඨිස්සග්ගානුපසයි අසසයිසසාමීති සිකඛති, පට්ඨිස්සග්ගානුපසයි පසසයිසසාමීති සිකඛති, ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි ආනන්ද, භික්ඛු තසම් සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. සො යං තං හොති අභිජ්ඣාදෙමනස්සානං පහානං, තං පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා සාධුකං අජ්ඣුපෙකඛිතා හොති. තසමාතිහානන්ද, ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි භික්ඛු තසම් සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

සෙය්‍යරාපි ආනන්ද; වාතුම්මභාපථො මහාපංසුපුඤ්ජො. පුරස්ථිමාය වෙපි දිසාය ආගච්ඡය්‍ය සකථං වා රථො වා උපහනතෙව තං පංසුපුඤ්ජං. පච්ඡිමාය වෙ'පි දිසාය -පෙ- උක්ඛරාය වෙ'පි දිසාය -පෙ- දකඛිණාය වෙ'පි දිසාය ආගච්ඡය්‍ය සකථං වා රථො වා උපහනතෙව තං පංසුපුඤ්ජං. එවිමෙව ඛො ආනන්ද, භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරනො'පි උපහනතෙව පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ, වෙදනාසු -පෙ- විහෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරනො'පි උපහනතෙව පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙති.

එකධම්මවග්ගො පට්ඨමො.

තත්ත්වද්වයං:

එකධම්මො ව ඛොජ්ඣධම්මො සුද්ධකඤ්ච දුට්ඨෙ එලා, අරිට්ඨො කජ්ජනො දීපො අසුභං කිලිබ්බෙන වාති.

1. වතුමහාපථෙ - මජ්ඣ. - සා.

2. ආනන්ද වහෙණ

10. 2. 1

ඉන්ද්‍රානඛිලසුත්තං

3759. එකං සමයං හගවා ඉන්ද්‍රානඛිලලෝ විහරති ඉන්ද්‍රානඛිල වනයංකෙධි. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනොතස්: “ඉච්චාමහං භික්ඛවෙ, තෙමාසං පතිසලලීධිතුං. නලභි කෙනචී උපසඩ්ධාමීතඛො අඤ්ඤත්‍ර එකෙන පිණ්ඩපානනීභාරකෙනා”ති. ‘එච්චනොනො’ති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පටිසසුඤ්ඤා නාසසු කොචී හගවජාතං උපසඩ්ධාමති අඤ්ඤත්‍ර එකෙන පිණ්ඩපානනීභාරකෙනා.

අථ ඛො හගවා තස්ස තෙමාසස්ස අච්චයෙන පටිසලොනා වුට්ඨිතො භික්ඛු ආමනොතස්: “සචෙ චො” භික්ඛවෙ, අඤ්ඤතිස්ථිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා එච්. පුච්චෙඤ්ඤා ‘කතමෙන ආවුසො විහාරෙන සමණො ගොතමො වස්සාවාසං ඛහුලං විභාසී’ති. එච්. පුට්ඨා තුලෙක භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤතිස්ථිඤ්ඤා පරිබ්බාජකානං එච්. ඛ්‍යාකරෙය්‍යාථ: ‘ආනාපානසතිසමාධිනා ඛො ආවුසො, හගවා වස්සාවාසං ඛහුලං විභාසී’ති.

ඉධාහං භික්ඛවෙ, සනො අස්සසාමී, සනො පස්සසාමී. දීඝං වා අස්සසනොනා දීඝං අස්සසාමීති පජානාමී, දීඝං වා පස්සසනොනා දීඝං පස්සසාමීති පජානාමී -පෙ- පටිතිස්සඤ්ඤානුපසයි අස්සසසාමීති පජානාමී, පටිතිස්සඤ්ඤානුපසයි පස්සසසාමීති පජානාමී. යං භි තං භික්ඛවෙ, සමො වදමානො වදෙය්‍ය අරියවිහාරො ඉතිපි බ්‍රහ්මචීභාරො ඉතිපි තථාගතවිහාරො ඉතිපි ආනාපානසතිසමාධිං සලොවදමානො වදෙය්‍ය, අරියවිහාරො ඉතිපි බ්‍රහ්මචීභාරො ඉතිපි තථාගතවිහාරො ඉතිපි.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සෙඛා අපහතමානසා අනුකරං යොගකෙඛමං පඤ්ඤාමානා විහරන්ති, තෙසං ආනාපානසතිසමාධි භාවිතො ඛහුලීකතො ආසවානං ඛ්‍යාය සංවකන්ති. යෙ ච ඛො තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහතො ඛිණ්ණසවා වුසිතවනොනා කතකරණීයා ඔභිතභාරො අනුපහතසද්දා පරිකභිණ්ණභවසංයොජනා සලලෙඤ්ඤවිචුක්ඛා, තෙසං ආනාපානසතිසමාධි භාවිතො ඛහුලීකතො දීච්චධම්මසුච්චිභාරාය” චෙච් සංවකන්ති සතිසමපජඤ්ඤාය ච. යං භි තං භික්ඛවෙ, සලලෙච්චමානො වදෙය්‍ය අරියවිහාරො ඉතිපි බ්‍රහ්මචීභාරො ඉතිපි තථාගතවිහාරො ඉතිපි ආනාපානසතිසමාධිං සලලෙච්චමානො වදෙය්‍ය, අරියවිහාරො ඉතිපි බ්‍රහ්මචීභාරො ඉතිපි ථාගතවිහාරො ඉතිපිති.

1. ඉන්ද්‍රානඛිලලෙ - සි 2.
2. ඛො - මජ්ඣ.
3. දීච්චධම්ම සුච්චිභාරාය - සිඤ්ඤ, සි 2.

10. 2. 2

කඬෙබයාසුක්තං

3760. එකං සමයං ආයස්මා ලොමසවඬ්ඨියො¹ සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථුසමී නිග්‍රොධාරාමෙ. අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙනායස්මා ලොමසවඬ්ඨියො තෙනුපසංඛාමී. උපසංඛාතේවා ආයස්මන්තං ලොමසවඬ්ඨියං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීකො ඛො මහානාමො සකෙකා ආයස්මන්තං ලොමසවඬ්ඨියං එතදවොච. සො එව හු ඛො හන්තො, සෙඛො විහාරො සො තථාගතවිහාරො, උදහු අඤ්ඤා² සෙඛො විහාරො, අඤ්ඤා තථාගතවිහාරොති.

න ඛො ආචුසො මහානාම, සෙච සෙඛො විහාරො, සො තථාගතවිහාරො. අඤ්ඤා ඛො ආචුසො මහානාම, සෙඛො විහාරො අඤ්ඤා තථාගතවිහාරො. යෙ තෙ ආචුසො මහානාම භික්ඛු සෙඛො අප්පකමානසා අනුත්තරං යොගකෙඛමං පස්සමානා විහරන්ති, තෙ පඤ්ච නිවරණෙ පභාය විහරන්ති. කතමෙ පඤ්ච: කාමච්ඡද්දනිවරණං පභාය විහරන්ති. ව්‍යාපාදනිවරණං -පෙ- ඊනමිඤ්ඤිනිවරණං -පෙ- උඤ්චවකුක්ඛවනිවරණං -පෙ- විචිකිච්ඡානිවරණං පභාය විහරන්ති. යෙ තෙ ආචුසො මහානාම, භික්ඛු සෙඛො අප්පකමානසා අනුත්තරං යොගකෙඛමං පස්සමානා විහරන්ති. තෙ ඉමෙ පඤ්ච නිවරණෙ පභාය විහරන්ති.

යෙ ච ඛො තෙ ආචුසො මහානාම, භික්ඛු අරහන්තො ඛිණ්ණාසවා චුඤ්චවන්තො කතකරණියා ඔභිතභාරා අනුප්පකසද්දත්වා පරික්ඛිණ්ණභවසංයොජනා සමමුද්දඤ්ඤාචිම්බන්තො, තෙසං පඤ්ච නිවරණං පභීනං උච්ඡින්නමුලං තාලාවත්ථුකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, කතමෙ පඤ්ච: කාමච්ඡද්දනිවරණං පභීනං උච්ඡින්නමුලං තාලාවත්ථුකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, ව්‍යාපාදනිවරණං -පෙ- ඊනමිඤ්ඤිනිවරණං -පෙ- උඤ්චවකුක්ඛවනිවරණං -පෙ- විචිකිච්ඡානිවරණං පභීනං උච්ඡින්නමුලං තාලාවත්ථුකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්පාදධම්මො.

1. ලොමසකඬ්ඨියො - මජ්ඣං, ස්‍යා.
 2. අඤ්ඤා - ස්‍යා.

යෙ තෙ ආවුසො මහානාම, භික්ඛු අරහන්තො ඛිණාසවා
 වුසිතවන්තො කතකරණියා ඔභිතභාරා අනුප්පනසද්ද්ඨා පරික්ඛණභව-
 සංයොජනා සමමදඤ්ඤවිමුක්තා. තෙසං ඉමෙ පඤ්ඤා නිවරණා පභීනා.
 උච්ඡින්නමුලා තාලාවක්ඛනා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධමො.
 තදමිනාපෙන ආවුසො මහානාම, පරියායෙන වෙදිතඛං යථා
 අදෙඤ්ඤව සෙධො විහාරො, අදෙඤ්ඤ තථාගතවිහාරො.

එකමීදං¹ ආවුසො මහානාම, සමයං භගවා ඉච්ඡානඛණ්දෙ විහරති
 ඉච්ඡානඛණ්දලවනසණේඛ. නත්ඛො ආවුසො, භගවා² භික්ඛු ආමන්තෙසි:
 ‘‘ඉච්ඡාමහං භික්ඛවෙ, තෙමාසං පත්ඤ්ජිසිකුං, නමති කෙනචි උපසඛාමිත-
 ඛොධා අඤ්ඤත්ථකෙන පිණ්ඩපානනීභාරකෙනා’’ති. ‘‘එවං භන්තො’’ති ඛො
 ආවුසො, තෙ භික්ඛු භගවන්තො පටිසසුඨා නායු කොචි භගවන්තො
 උපසඛාමති අඤ්ඤත්ථකෙන පිණ්ඩපානනීභාරකෙන.

අථ ඛො ආවුසො, භගවා තස්ස තෙමාසස්ස අච්චයෙන
 පටිසලානා වුට්ඨිතො භික්ඛු ආමන්තෙසි: සචෙ වො භික්ඛවෙ,
 අඤ්ඤතිත්ථියා පරිඛොජකා එවං පුච්ඡස්සුං: ‘‘කතමෙනාවුසො,
 විහාරෙන සමණො ගොතමො වස්සාවාසං බහුලං විහාසී’’ති. එවං
 පුට්ඨා තුමෙභ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිඛොජකානං එවං
 ඛොධාකරෙය්‍යාථ, ‘‘ආනාපානසත්ඤ්ජාධිනා ඛො ආවුසො, භගවා වස්සා-
 වාසං බහුලං විහාසී’’ති. ඉධාහං භික්ඛවෙ, සතො අස්සසාමී, සතො
 පස්සසාමී. දීසං වා අස්සසන්තො දීසං අස්සසාමීති පජානාමී. දීසං
 වා පස්සසන්තො දීසං පස්සසාමීති පජානාමී. -ඵප- පටිතිස්සග්ගානු-
 පසසී අස්සසිස්සාමීති පජානාමී, පටිතිස්සග්ගානුපසසී පස්සසිස්සාමීති
 පජානාමී. යං හි නං භික්ඛවෙ, සචො වදමානො වදෙය්‍ය අරිය-
 විහාරො ඉතිපි, බුභමවිහාරො ඉතිපි, තථාගතවිහාරො ඉතිපි. ආනා-
 පානසත්ඤ්ජාධිං සචො වදමානො වදෙය්‍ය, අරියවිහාරො ඉතිපි,
 බුභමවිහාරො ඉතිපි, තථාගතවිහාරො ඉතිපි.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සෙඛා අප්පහමානසා අනුභතරං
 යොගකෙකමං පඤ්ඤානා විහරන්ති. තෙසං ආනාපානසත්ඤ්ජාධි
 භාවිතො බහුලීකතො ආසවානං ඛොධා සංවන්තති. යෙ ච ඛො
 තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහන්තො ඛිණාසවා වුසිතවන්තො කතකරණියා
 ඔභිතභාරා අනුප්පනසද්ද්ඨා පරික්ඛණභවසංයොජනා සමමදඤ්ඤ-
 විමුක්තා, තෙසං ආනාපානසත්ඤ්ජාධි භාවිතො බහුලීකතො
 දිට්ඨධමමෙසුඛවිහාරාය චෙච සංවන්තති සතිසමපඤ්ඤාය ච.

1. එකමීදං - සි 2.
 2. ආවුසො මහානාම භගවා - ඵපසං.

යං භි තං භික්ඛවෙ, සච්චො වදමානො වදෙය්‍ය අරියච්ඡාරො ඉතිපි, බ්‍රහ්මච්ඡාරො ඉතිපි, තථාගතච්ඡාරො ඉතිපි, ආනාපානසති-සමාධිං සච්චො වදමානො වදෙය්‍ය අරියච්ඡාරො ඉතිපි, බ්‍රහ්මච්ඡාරො ඉතිපි, තථාගතච්ඡාරො ඉතිපිති. ඉමීනා ඛො එතං ආච්ඡසො මහානාම, පරියායෙන වෙදිතඛං යථා අඤ්ඤාච සෙඛො ච්ඡාරො, අඤ්ඤා තථාගතච්ඡාරොති.

10. 2. 3

ආනන්දසුත්තං

3761. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපසඛංගමී -පෙ- එකමන්තං නිසිංහො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං එතදවොච: “අඤ්ඤා ච්ඡො හන්තො, එකො ධම්මො භාවිතො බහුලීකතො චත්තාරො ධම්මෙ පරිපුරෙති චත්තාරො ධම්මො භාවිතා බහුලීකතා සත්ත ධම්මෙ පරිපුරෙහන්. සත්ත ධම්මො භාවිතා බහුලීකතා දෙච ධම්මෙ පරිපුරෙහන්”ති. “අඤ්ඤා ඛො අනන්දෙ, එකො ධම්මො භාවිතො බහුලීකතො චත්තාරො ධම්මෙ පරිපුරෙති. චත්තාරො ධම්මො භාවිතා බහුලීකතා සත්ත ධම්මෙ පරිපුරෙහන්. සත්ත ධම්මො භාවිතා බහුලීකතා දෙච ධම්මෙ පරිපුරෙහන්”ති.

“කතමො පන හන්තො, එකො ධම්මො භාවිතො බහුලීකතො චත්තාරො ධම්මෙ පරිපුරෙති, චත්තාරො ධම්මො භාවිතා බහුලීකතා සත්ත ධම්මෙ පරිපුරෙහන්. සත්ත ධම්මො භාවිතා බහුලීකතා දෙච ධම්මෙ පරිපුරෙහන්”ති. ආනාපානසතිසමාධි ඛො ආනන්දෙ, එකො ධම්මො භාවිතො බහුලීකතො චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති. චත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලීකතා සත්ත බොජ්ඣංගිකො පරිපුරෙහන්. සත්ත බොජ්ඣංගිකා භාවිතා බහුලීකතා විජ්ජාච්ඡිත්තං පරිපුරෙහන්. කථං භාවිතො ච ආනන්දෙ, ආනාපානසතිසමාධි කථං බහුලීකතො චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති: ඉධානන්දෙ, භික්ඛු අරඤ්ඤාගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා -පෙ- පටිනිසසග්ගානුපස්සී පස්සසිසසාමීති සික්ඛති.

1. එකධම්මො - මජ්ඣ, සා.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛු දීසං වා අසසසන්තො දීසං අසසසාමීති පජානාති, දීසං වා පසසසන්තො දීසං පසසසාමීති පජානාති -පෙ- සබ්බකායපට්ඨංවෙදී -පෙ- පසසග්ගයං කායසඛාරං අසසසසාමීති සිකඛති. පසසග්ගයං කායසඛාරං පසසසසාමීති සිකඛති. කායෙ කායානුපසී ආනන්ද, භික්ඛු තසම් සමයෙ චිහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. නං කිස්ස හෙතු: කායඤ්ඤතරාහං ආනන්ද, එතං වදමී, යදීදං අසසාසපසසාසං. තසමාතිහානන්ද, කායෙ කායානුපසී භික්ඛු තසම් සමයෙ චිහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛු පිතිපට්ඨංවෙදී අසසසසාමීති සිකඛති -පෙ- සුඛපට්ඨංවෙදී -පෙ- විතසඛාරපට්ඨංවෙදී -පෙ- පසසග්ගයං විතසඛාරං අසසසසාමීති සිකඛති. පසසග්ගයං විතසඛාරං පසසසසාමීති සිකඛති. වෙදනාසු වෙදනානුපසී ආනන්ද; භික්ඛු තසම් සමයෙ චිහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. නං කිස්ස හෙතු: වෙදනඤ්ඤතරාහං ආනන්ද, එතං වදමී යදීදං අසසාසපසසාසානං සාධුකං මනසිකාරං. තසමා තිහානන්ද, වෙදනාසු වෙදනානුපසී භික්ඛු තසම් සමයෙ චිහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛු විතපට්ඨංවෙදී අසසසසාමීති සිකඛති -පෙ- අභිසුමොදයං විතං -පෙ- සමාදහං විතං -පෙ- විමොචයං විතං අසසසසාමීති සිකඛති. විමොචයං විතං පසසසසාමීති සිකඛති. විතෙ විතනානුපසී ආනන්ද, භික්ඛු තසම් සමයෙ චිහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. නං කිස්ස හෙතු: නාහං ආනන්ද, මුට්ඨස්සතිස්ස අසමපජානස්ස ආනාපානසනිසමාධිභාවනං වදමී. තසමාතිහානන්ද, විතෙ විතනානුපසී භික්ඛු තසම් සමයෙ චිහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛු අනිවච්චානුපසයි අත්තසිසාසාමීති සිකඛති -පෙ- විරාගානුපසයි -පෙ- නිරොධානුපසයි -පෙ- පච්චික්ඛණානුපසයි අත්තසිසාසාමීති සිකඛති. පච්චික්ඛණානුපසයි පත්තසිසාසාමීති සිකඛති. ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි ආනන්ද, භික්ඛු තසම් සමයෙ විහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. යො යං තං හොති අභිජ්ඣාදෙමනස්සානං පහානං තං පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා සාධුකං අජ්ඣපෙකතිනා හොති. තසමාතිහානන්ද, ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි භික්ඛු තසම් සමයෙ විහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එවං භාවිතො ඛො ආනන්ද, ආනාපානසතිසමාධි එවං ඛහුලීකතො චක්ඛරො සතිපට්ඨානො පරිසුරෙති.

කථං භාවිතා ච ආනන්ද, චක්ඛරො සතිපට්ඨානා කථං ඛහුලීකතං සත්තඛොජ්ඣාදෙවො පරිසුරෙතති: යසම් සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති උපට්ඨිතා තස්ස¹ තසම් සමයෙ සති² හොති අසලුට්ඨා. යසම් සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛුතො උපට්ඨිතා සති හොති අසලුට්ඨා, සතිසමොජ්ඣාදෙවො තසම් සමයෙ භික්ඛුතො ආරද්ධා හොති. සතිසමොජ්ඣාදෙවො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. සතිසමොජ්ඣාදෙවො තසම් සමයෙ භික්ඛුතො භාවනාපාරිසුරිං ගච්ඡති. යො තථා සතො විහරන්තො තං ධම්මං පඤ්ඤාය පච්චිනති පච්චරති පරිච්චංසමාපජ්ඡති.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛු තථා සතො විහරන්තො තං ධම්මං පඤ්ඤාය පච්චිනති. පච්චරති පරිච්චංසමාපජ්ඡති. ධම්මච්චය-සමොජ්ඣාදෙවො තසම් සමයෙ භික්ඛුතො ආරද්ධා හොති. ධම්මච්චය සමොජ්ඣාදෙවො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. ධම්මච්චය-සමොජ්ඣාදෙවො තසම් සමයෙ භික්ඛුතො භාවනාපාරිසුරිං ගච්ඡති. තස්ස නං ධම්මං පඤ්ඤාය පච්චිනතො පච්චරතො පරිච්චංසමාපජ්ඡතො ආරද්ධං හොති චිරියං අසලුටීනං.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛුතො තං ධම්මං පඤ්ඤාය පච්චිනතො පච්චරතො පරිච්චංසමාපජ්ඡතො ආරද්ධං හොති චිරියං අසලුටීනං, චිරියසමොජ්ඣාදෙවො තසම් සමයෙ භික්ඛුතො ආරද්ධා හොති. චිරියසමොජ්ඣාදෙවො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. චිරිය-සමොජ්ඣාදෙවො තසම් සමයෙ භික්ඛුතො භාවනාපාරිසුරිං ගච්ඡති. ආරද්ධචිරියස්ස උපපජ්ඡති පිති නිරාමිසා.

1. උපට්ඨිතාස්ස - මජ්ඣං, සා. 2. සමයෙ භික්ඛුතො සති - මජ්ඣං.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛුනො ආරඤ්චිරියසස උපපජ්ජති පිති නිරාමිසා, පිතිසමොඡ්ඤ්ඤොතො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරඤ්ඤා හොති. පිතිසමොඡ්ඤ්ඤොතො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. පිතිසමොඡ්ඤ්ඤොතො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගච්ජති. පිතිනෙසස කායොපි පසසමෙති. විතමපි පසසමෙති;

යසම් සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛුනො පිතිමනසස කායොපි පසසමෙති, විතමපි පසසමෙති, පසසඤ්ඤාසමොඡ්ඤ්ඤොතො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරඤ්ඤා හොති. පසසඤ්ඤාසමොඡ්ඤ්ඤොතො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. පසසඤ්ඤාසමොඡ්ඤ්ඤොතො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගච්ජති. පසසඤ්ඤාසමොඡ්ඤ්ඤොතො පුට්ඨො විතං සමාධියති.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛුනො පසසඤ්ඤාසමොඡ්ඤ්ඤොතො විතං සමාධියති, සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤොතො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරඤ්ඤා හොති. සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤොතො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤොතො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගච්ජති. සො තථා සමාහිතං විතං සාධුකං අජ්ඣපෙකන්තා හොති.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛු තථා සමාහිතං විතං සාධුකං අජ්ඣපෙකන්තා හොති, උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤොතො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරඤ්ඤා හොති. උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤොතො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤොතො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගච්ජති.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛු වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධමමෙසු ධමොනුපසසී විහරති, උපට්ඨිතා තසස තසම් සමයෙ සති හොති අසමුට්ඨා. යසම් සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛුනො උපට්ඨිතා සති හොති අසමුට්ඨා, සතිසමොඡ්ඤ්ඤොතො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරඤ්ඤා හොති. සතිසමොඡ්ඤ්ඤොතො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. සතිසමොඡ්ඤ්ඤොතො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගච්ජති -පෙ- සො තථා සමාහිතං විතං සාධුකං අජ්ඣපෙකන්තා හොති.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛු තථා සමාහිතං විතං සාධුකං අජ්ඣපෙකන්තා හොති, උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤොතො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරඤ්ඤා හොති. උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤොතො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤොතො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගච්ජති. එවං භාවිතා ඛො ආනන්ද, වතොරො සතිපට්ඨානා එවං බහුලිකනා සත්ත ඛොඡ්ඤ්ඤොතො පරිපුරෙහති.

කථං භාවිතා ච ආනන්ද, සත්ත ඛොඡ්ඤ්ඤොතො කථං බහුලිකනා විජ්ජාවිමුත්තං පරිපුරෙහති: ඉධානන්ද, භික්ඛු සතිසමොඡ්ඤ්ඤොතො භාවෙති විවෙකන්තිසසිතං විරාගන්තිසසිතං නිරොධන්තිසසිතං වොසසග්ගාපරිණාමිං -පෙ- උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤොතො භාවෙති, විවෙකන්තිසසිතං විරාගන්තිසසිතං නිරොධන්තිසසිතං වොසසග්ගාපරිණාමිං. එවං භාවිතා ඛො ආනන්ද, සත්තඛොඡ්ඤ්ඤොතො එවං බහුලිකනා විජ්ජාවිමුත්තං පරිපුරෙහති.

10. 2. 4

දුතිය ආනන්දසුත්තං

3762. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන භගවා තෙනුපසඤ්චි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්තං ආනන්දං භගවා එතදවොච: අත්ථි නු ඛො ආනන්ද, එකො ධම්මො භාවිතො බහුලීකතො චක්ඛාරො ධම්මෙ පරිපුරෙති, චක්ඛාරො ධම්මො භාවිතො බහුලීකතො සත්ථ ධම්මෙ පරිපුරෙති, සත්ථ ධම්මො භාවිතො බහුලීකතො දො ධම්මෙ පරිපුරෙති? භගවච්චුලකා නො භනෙත, ධම්මො -පෙ- අස්සානන්ද, එකො ධම්මො භාවිතො බහුලීකතො චක්ඛාරො ධම්මෙ පරිපුරෙති. චක්ඛාරො ධම්මො භාවිතො බහුලීකතො සත්ථ ධම්මෙ පරිපුරෙති. සත්ථ ධම්මො භාවිතො බහුලීකතො දො ධම්මෙ පරිපුරෙති.

කතමො ච ආනන්ද, එකො ධම්මො භාවිතො බහුලීකතො චක්ඛාරො ධම්මෙ පරිපුරෙති, චක්ඛාරො ධම්මො භාවිතො බහුලීකතො සත්ථ ධම්මෙ පරිපුරෙති. සත්ථ ධම්මො භාවිතො බහුලීකතො. දො ධම්මෙ පරිපුරෙති: ආනාපානසතිසමාධි ආනන්ද, එකො ධම්මො භාවිතො බහුලීකතො චක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති, චක්ඛාරො සතිපට්ඨානා භාවිතො බහුලීකතො සත්ථොඤ්ඤාධර්මො පරිපුරෙති, සත්ථ ඤ්ඤාධර්මො භාවිතො බහුලීකතො විජ්ජාවිචුක්ඛං පරිපුරෙති. කථං භාවිතො වානන්ද, ආනාපානසතිසමාධි කථං බහුලීකතො චක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති: ඉධානන්ද, භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා -පෙ- එවං භාවිතො ඛො ආනන්ද සත්ථ ඤ්ඤාධර්මො එවං බහුලීකතො විජ්ජාවිචුක්ඛං පරිපුරෙති.

(උථා පුරිමසුත්තනෙතො එවං විස්ථාරෙතඛො.)

10. 2. 5

භික්ඛුසුත්තං

3763. අථ ඛො සම්මුලා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඤ්චි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නං ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචු: “අත්ථි නු ඛො භනෙත, එකො ධම්මො භාවිතො බහුලීකතො චක්ඛාරො ධම්මෙ පරිපුරෙති, චක්ඛාරො ධම්මො භාවිතො බහුලීකතො සත්ථ ධම්මෙ පරිපුරෙති, සත්ථ ධම්මො භාවිතො බහුලීකතො දො ධම්මෙ පරිපුරෙති”ති. “අත්ථි භික්ඛවෙ, එකො ධම්මො භාවිතො බහුලීකතො චක්ඛාරො ධම්මෙ පරිපුරෙති, චක්ඛාරො ධම්මො භාවිතො බහුලීකතො සත්ථ ධම්මෙ පරිපුරෙති, සත්ථ ධම්මො භාවිතො බහුලීකතො දො ධම්මෙ පරිපුරෙති”ති.

කතමො හතො, එකො ධමමො භාවිතො බහුලිකතො වක්ඛාරො ධමමෙ පරිපුරෙති, වක්ඛාරො ධමමා භාවිතා බහුලිකතා සත්ථ ධමමෙ පරිපුරෙති, සත්ථ ධමමා භාවිතා බහුලිකතා දෙථ ධමමෙ පරිපුරෙති: ආනාපානසතිසමාධි ඛො භික්ඛවෙ, එකො ධමමො භාවිතො බහුලිකතො වක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති, වක්ඛාරො සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලිකතා සත්ථ ඛොජ්ඣංඛෙහ පරිපුරෙති, සත්ථ ඛොජ්ඣංඛො භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුත්ති. පරිපුරෙති. කථං භාවිතො ච භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධි කථං බහුලිකතො වක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහ්ඤගතො වා -පෙ- එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, සත්ථ ඛොජ්ඣංඛො එවං බහුලිකතා විජ්ජාවිමුත්ති. පරිපුරෙති.

10. 2. 6

දුතියභික්ඛුසුත්තං

3764. අථ ඛො සම්බහුලා භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුප-සබ්බමිංසු -පෙ- එකමන්තං නිසිංහො ඛො තෙ භික්ඛු හගවා එතදවොච: අජී තු ඛො භික්ඛවෙ, එකො ධමමො භාවිතො බහුලිකතො වක්ඛාරො ධමමෙ පරිපුරෙති, වක්ඛාරො ධමමා භාවිතා බහුලිකතා සත්ථ ධමමෙ පරිපුරෙති, සත්ථ ධමමා භාවිතා බහුලිකතා දෙථ ධමමෙ පරිපුරෙති. හගවමිමුලකා නො හතො ධමමො -පෙ- අජී ඛො භික්ඛවෙ, එකො ධමමො භාවිතො බහුලිකතො වක්ඛාරො ධමමෙ පරිපුරෙති; වක්ඛාරො ධමමා භාවිතා බහුලිකතා සත්ථ ධමමෙ පරිපුරෙති. සත්ථ ධමමා භාවිතා බහුලිකතා දෙථ ධමමෙ පරිපුරෙති.

කතමො ච භික්ඛවෙ, එකො ධමමො භාවිතො බහුලිකතො වක්ඛාරො ධමමෙ පරිපුරෙති, වක්ඛාරො ධමමා භාවිතා බහුලිකතා සත්ථ ධමමෙ පරිපුරෙති, සත්ථ ධමමා භාවිතා බහුලිකතා දෙථ ධමමෙ පරිපුරෙති: ආනාපානසතිසමාධි ඛො භික්ඛවෙ, එකො ධමමො භාවිතො බහුලිකතො වක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති, වක්ඛාරො සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලිකතා සත්ථ ඛොජ්ඣංඛෙහ පරිපුරෙති, සත්ථ ඛොජ්ඣංඛො භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුත්ති. පරිපුරෙති. කථං භාවිතො ච භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධි කථං බහුලිකතො වක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤගාරගතො වා නිසිදති පලලංකං ආභුජිතා උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙතා. සො සතොච අසසසති, සතොච පසසසති -පෙ- පටිනිසසඤ්ඤානුපසී අසසසසසාමීති සික්ඛති. පටිනිසසඤ්ඤානුපසී පසසසසසාමීති සික්ඛති.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු දීසං වා අසසසනොතා දීසං අසසසාමීති ආජානාති. දීසං වා පසසසනොතා දීසං පසසසාමීති පජානාති. රසසං වා -පෙ- සබ්බකායපට්ඨංවෙදී -පෙ- පසසමහයං කායසඛාරං අසසසිසසාමීති සිකඛති. පසසමහයං කායසඛාරං පසසසිසසාමීති සිකඛති. කායෙ කායානුපසයි භික්ඛවෙ, භික්ඛු තසම් සමයෙ විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තං කිසස හෙතු: කායඤ්ඤතරාහං භික්ඛවෙ, එතං වදම් යදිදං අසසාසපසසාසං. තසමාතිහ භික්ඛවෙ, කායෙ කායානුපසයි භික්ඛු තසම් සමයෙ විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු පිතිපට්ඨංවෙදී අසසසිසසාමීති සිකඛති -පෙ- සුඛපට්ඨංවෙදී -පෙ- විතසඛාරපට්ඨංවෙදී -පෙ- පසසමහයං විතසඛාරං අසසසිසසාමීති සිකඛති. පසසමහයං විතසඛාරං පසසසිසසාමීති සිකඛති. වෙදනාසු වෙදනානුපසයි භික්ඛවෙ, භික්ඛු තසම් සමයෙ විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තං කිසස හෙතු: වෙදනාඤ්ඤතරාහං භික්ඛවෙ, එතං වදම් යදිදං අසසාසපසසාසනං සාධුකං මනසිකාරං. තසමා තිහ භික්ඛවෙ, වෙදනාසු වෙදනානුපසයි භික්ඛු තසම් සමයෙ විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු විතපට්ඨංවෙදී අසසසිසසාමීති සිකඛති -පෙ- අභිපපමොදයං විතං -පෙ- සමාදහං විතං -පෙ- විමොචයං විතං අසසසිසසාමීති සිකඛති. විමොචයං විතං පසසසිසසාමීති සිකඛති. විතෙත විතානුපසයි භික්ඛවෙ, භික්ඛු තසම් සමයෙ විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තං කිසස හෙතු: නාහං භික්ඛවෙ, මුට්ඨස්සතිසස අසමපජානස්ස ආනාපානසතිසමාධිභාවනං වදම්. තසමාතිහ භික්ඛවෙ, විතෙත විතානුපසයි භික්ඛු තසම් සමයෙ විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනිච්චානුපදසී අසසසිසසාමීති සික්ඛති -පෙ- වීරාගානුපදසී -පෙ- නිරොධානුපදසී -පෙ- පටිනිසසග්ගානු- පසසී අසසසිසසාමීති සික්ඛති. පටිනිසසග්ගානුපදසී පසසසිසසාමීති සික්ඛති. ධම්මෙසු ධම්මානුපදසී භික්ඛවෙ, භික්ඛු තස්මිං සමයෙ විහරති ආතාපී සමපජානො සත්ථා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. සො යං තං හොති අභිජ්ඣාදෙමනස්සානං පහාණං, තං පඤ්ඤය දිස්වා සාධුකං අපඤ්ඤපෙකඤ්ඤා හොති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු ධම්මානුපදසී භික්ඛු තස්මිං සමයෙ විහරති ආතාපී සමපජානො සත්ථා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එවං භාවිතො ඛො භික්ඛවෙ, ආතාපානසත්ථමාධි එවං ඛහුලීකතො වන්තාරො සත්ථපඨානො පරිපුරෙති.

කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ වන්තාරො සත්ථපඨානා කථං ඛහුලීකතා සක්ඛා ඛොජ්ඣාඛෙය පරිපුරෙතති: යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපදසී විහරති, උපට්ඨිතා තස්ස තස්මිං සමයෙ සති හොති අසමුච්චා. යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො උපට්ඨිතා සති හොති අසමුච්චා, සතිසමොච්ඡාඛෙයො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො ආරඤ්ඤා හොති. සතිසමොච්ඡාඛෙයො තස්මිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. සතිසමොච්ඡාඛෙයො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඨති. සො තථා සතො විහරෙතො තං ධම්මං පඤ්ඤය පවිච්චනති පවිචරති පරිච්චංසමාපජන්ති.

යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු තථා සතො විහරෙතො තං ධම්මං පඤ්ඤය පවිච්චනති පවිචරති පරිච්චංසමාපජන්ති. ධම්මවිචය- සමොච්ඡාඛෙයො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො ආරඤ්ඤා. ධම්මවිචය- සමොච්ඡාඛෙයො තස්මිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. ධම්මවිචයසමොච්ඡා- ජ්ඣාඛෙයො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඨති. තස්ස තං ධම්මං පඤ්ඤය පවිච්චනතො පවිචරතො පරිච්චංසමාපජන්තො ආරඤ්ඤා හොති විරියං අසලලීනං.

යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො තං ධම්මං පඤ්ඤය පවිච්චනතො පවිචරතො පරිච්චංසමාපජන්තො ආරඤ්ඤා හොති විරියං අසලලීනං, විරියසමොච්ඡාඛෙයො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො ආරඤ්ඤා හොති. විරියසමොච්ඡාඛෙයො තස්මිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. විරිය- සමොච්ඡාඛෙයො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඨති. ආරඤ්ඤාවිරියස්ස උපපජන්ති පිති නිරාමිසා.

යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ආරඤ්ඤාවිරියස්ස උපපජන්ති පිති නිරාමිසා. පිතිසමොච්ඡාඛෙයො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො ආරඤ්ඤා හොති. පිතිසමොච්ඡාඛෙයො තස්මිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. පිතිසමොච්ඡාඛෙයො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඨති. පිතිමනස්ස කායො'පි පසසමහති, වික්ඛමපි පසසමහති.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පිතිමනසස කායො පි පසංමහති, වින්තො පසංමහති. පසංඤ්ඤාසමොඤ්ඤාසමො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරද්ධො භොති. පසංඤ්ඤාසමොඤ්ඤාසමො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. පසංඤ්ඤාසමොඤ්ඤාසමො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගවජති. පසංඤ්ඤාසමොඤ්ඤාසමො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගවජති. පසංඤ්ඤාසමොඤ්ඤාසමො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගවජති.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පසංඤ්ඤාසමොඤ්ඤාසමො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරද්ධො භොති. පසංඤ්ඤාසමොඤ්ඤාසමො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. පසංඤ්ඤාසමොඤ්ඤාසමො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගවජති. සො තථා සමාහිතං වින්තං සාධුකං අපඤ්ඤාපෙකඤ්ඤා භොති.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු තථා සමාහිතං වින්තං සාධුකං අපඤ්ඤාපෙකඤ්ඤා භොති. උපෙඛාසමොඤ්ඤාසමො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරද්ධො භොති. උපෙඛාසමොඤ්ඤාසමො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. උපෙඛාසමොඤ්ඤාසමො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගවජති.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු වෙදනාසු -පෙ- වින්තං -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති. උපෙඛිතා තසං තසම් සමයෙ සති භොති අසම්මුච්ඡා. යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො උපෙඛිතා සති භොති අසම්මුච්ඡා, සතිසමොඤ්ඤාසමො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරද්ධො භොති. සතිසමොඤ්ඤාසමො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. සතිසමොඤ්ඤාසමො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගවජති -පෙ- සො තථා සමාහිතං වින්තං සාධුකං අපඤ්ඤාපෙකඤ්ඤා භොති.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු තථා සමාහිතං වින්තං සාධුකං අපඤ්ඤාපෙකඤ්ඤා භොති, උපෙඛාසමොඤ්ඤාසමො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරද්ධො භොති. උපෙඛාසමොඤ්ඤාසමො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. උපෙඛාසමොඤ්ඤාසමො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගවජති. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, වන්තරො සතිපච්චානා එවං බහුලිකතා සන්තොඤ්ඤාසමො පරිපුරෙතී.

කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, සන්තොඤ්ඤාසමො කථං බහුලිකතා විජ්ජාවම්බුණිං පරිපුරෙතී. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසමොඤ්ඤාසමො භාවෙති, විචෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොසසග්ගපරිණාමීං -පෙ- උපෙඛාසමොඤ්ඤාසමො භාවෙති, විචෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොසසග්ගපරිණාමීං. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, සන්තොඤ්ඤාසමො එවං බහුලිකතා විජ්ජාවම්බුණිං පරිපුරෙතී.

10. 2. 7

සංයොජනසුත්තං

3765. ආනාපානසතිසමාධි භික්ඛවෙ, භාවිතො බහුලීකතො සංයොජනපහනායා¹ සංවත්තති. කථං භාවිතො ච භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධි කථං බහුලීකතො සංයොජනපහනායා සංවත්තති? ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරක්ඝගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤගාරගතො වා -පෙ- පටිනිසසඤ්ඤානුපයසී පසසසීසසාමීති සික්ඛති. එවං භාවිතො ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධි එවං බහුලීකතො සංයොජනපහනායා සංවත්තති.

10. 2. 8

අනුසයසුත්තං

3766. ආනාපානසතිසමාධි භික්ඛවෙ -පෙ- අනුසයසමුඤ්ඤානායා සංවත්තති.

10. 2. 9

අඛානසුත්තං

3767. ආනාපානසතිසමාධි භික්ඛවෙ, -පෙ- අඛානපට්ඨඤ්ඤාය සංවත්තති.

10. 2. 10

ආසවකඛයසුත්තං

3768. ආනාපානසතිසමාධි භික්ඛවෙ, -පෙ- ආසවානං ඛයාය සංවත්තති.

(ඉමානි තීණි සුත්තානිපි යථා සංයොජනසුත්තං වීඤ්ඤානෙ-තඤ්ඤානි.)

ආනන්දවග්ගො දුතියො.

තත්ත්වද්දනං:

ඉච්ඡානඛ්ඤලං කඤ්ඤියාං ආනන්දෙන පරෙ දුවෙ දෙව භික්ඛු සංයොජනානුසයා අඛානමාසවකඛයොති.

ආනාපානසංයුතනං සමන්තං.

තත්ත්වගුද්දනං :

එකධම්මො ආනන්දෙති දෙව වග්ගා සුදෙසිතා ආනාපානසස සංයුතතෙ මුනිනා ධම්මසාමිතාති.

1. සංයොජනානං පහණාය - භ්‍යා.

11. සෞභාෂණී සංයුතං

1. චෛද්දවාරවඥො

11. 1. 1

රාජසුතං

3769. සාවකපීයං:

කිංඤ්ච භික්ඛවෙ, රාජා චකකචකන්¹ චතුක්ඛං දීපානං ඉසුසරියාධි-
 පච්චං රජං කාරෙඤා කායසුස හෙද පරමමරණා සුගතිං සනං-
 ලොකං උපපජ්ජති, දෙව්නං තාවතීංසානං සභව්‍යං. සො තස්ස
 නඤ්ඤවනො² අච්ඡරාසඤ්ඤපරිවුතො³ දිට්ඨෙති පඤ්ඤාති කාමගුණෙති
 සමපජිනො සමධිනීභුතො පරිවාරෙති. සො චතුති ධම්මෙති අසමනනා-
 ගතො. අථ ඛො සො අපරිවුතොව නිරයා, අපරිවුතො නිරච්ඡානා-
 යොනියා, අපරිවුතො පෙත්තිවිසයා, අපරිවුතො අපායදුග්ගතිවිනිපාතා.
 කිංඤ්ච භික්ඛවෙ, අරියසාවකො පිණ්ඩියාලොපෙන යාපෙති. නන්තනානි⁴
 ධාරෙති. සො චතුති ධම්මෙති සමනනාගතො. අථ ඛො සො
 පරිවුතො නිරයා, පරිවුතො නිරච්ඡානායොනියා, පරිවුතො පෙත්ති-
 විසයා, පරිවුතො අපායදුග්ගතිවිනිපාතා.

කතමෙති චතුති? ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවතො බුද්ධෙ අවේච්චප-
 සාදෙන සමනනාගතො හොති “ඉතිපි සො හගවා අරභං සමමා
 සමුද්ධො විජ්ජාවරණසමපනො සුගතො ලොකවිදු අනුක්ඛරො
 පුරිසදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමනුසසානං බුද්ධා හගවා”ති. ධම්ම
 අවේච්චපසාදෙන සමනනාගතො හොති: “සාකඛානො හගවතා ධම්මො
 සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො එතිපසස්සිකො ඔපනධිකො පච්චන්තං වෙදිතඛො
 විඤ්ඤති”ති. සඛෙඤ්ඤ අවේච්චපසාදෙන සමනනාගතො හොති: “සුපට්ඨ-
 පනො හගවතො සාවකසඛෙඤ්ඤා, උජුපට්ඨපනො හගවතො සාවක-
 සඛෙඤ්ඤා, ඤාපපට්ඨපනො හගවතො සාවකසඛෙඤ්ඤා, සාමීච්චපනො
 හගවතො සාවකසඛෙඤ්ඤා, යදිදං චන්තාරි පුරිසයුගානි අට්ඨපුරිසපුග්ගලො
 එසභගවතො සාවකසඛෙඤ්ඤා ආභුතොයො පාභුතොයො දකඛ්ඤොයො
 අඤ්ඤලිකරණොයො අනුක්ඛරං පුඤ්ඤකෙඛනං ලොකසසානි.” අරිය-
 කණොති සිලෙති සමනනාගතො හොති අධිකෙණ්ඩෙති අච්ඡෙදෙති අසබලෙති
 අකම්මාසෙති භුජ්ජෙසෙති විඤ්ඤපසසෙති අපරාමට්ඨෙති සමාධිසංවත්තනි-
 කෙති. ඉමෙති චතුති ධම්මෙති සමනනාගතො හොති.

සො ච භික්ඛවෙ, චතුක්ඛං දීපානං පටිලාහො, යො චතුක්ඛං
 ධම්මානං පටිලාහො, චතුක්ඛං දීපානං පටිලාහො චතුක්ඛං ධම්මානං
 පටිලාහස්ස කලං නාග්ගති සොලසිඤ්ඤ.

1. චකකචකන් - සී 2, සා.
 2. නඤ්ඤ වන - මජ්ඣ, සා.
 3. අච්ඡරාසඤ්ඤපරිවුතො - සීචු.
 4. නන්තනානි ව - මජ්ඣ.

11. 1. 2

බ්‍රහ්මචරියොගධසුත්තං

3770. චතුභි භික්ඛවෙ, ධම්මෙභි සලන්තාගතො අරියසාවකො සොනාපනෙතා හොති අච්චිපාතධම්මො නියතො සම්මොධිපරායණො. කතමෙභි චතුභි? ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො හගවා අරභං-පෙ-සත්ථා දෙව-මනුසසානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති “ඤාකඛාතො හගවතා ධම්මො -පෙ- පච්චන්තං වෙදිතඛෙඛො විඤ්ඤුභි”ති. සඤ්ඤා අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති. “සුපට්ඨනෙතා හගවතො සාවකසඤ්ඤා -පෙ- අනුක්ඛරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්සා”ති. අරියකතෙතභි සිලෙභි සමන්තාගතො හොති අඛණ්ඩභි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙභි. ඉමෙභි ඛො භික්ඛවෙ, චතුභි ධම්මෙභි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොනාපනෙතා හොති අච්චිපාතධම්මො නියතො සම්මොධිපරායණොති. ඉදමචොච හගවා, ඉදං චත්ථා සුගතො අරාපරං එතදචොච සත්ථා:

යෙසං සද්ධා ච සීලඤ්ඤා පසාදෙ ධම්මදස්සනං
තෙ වෙ කාලෙන පච්චන්ති¹ බ්‍රහ්මචරියොගධං සුඛන්ති.

11. 1. 3

දීඝාචු උපාසක සුත්තං

3771. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙළවනෙ කලඤ්ඤනිවාපෙ තෙන ඛො පන සමයෙන දීඝාචු උපාසකො ආබාධිකො හොති දුක්ඛිතො බාළාගිලානො. අරං ඛො දීඝාචු උපාසකො පිතරං ජොතිකං² ගහපතිං ආමනෙතසි: එභි නං ගහපති, යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤම. උපසඤ්ඤමිත්වා මම වචනෙන හගවතො පාදෙ සිරසා වඤ්ඤ “දීඝාචු හනෙත, උපාසකො ආබාධිකො හොති දුක්ඛිතො බාළාගිලානො සො හගවතො පාදෙ සිරසා වඤ්ඤති, එවිඤ්ඤා වදෙති³” ‘සාධු කීර හනෙත, හගවා යෙන දීඝාචුස්ස උපාසකස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤමතු අනුකම්පං උපාදයා’ති.

1. පච්චන්ති - මජ්ඣං, සා.
2. ජොතිකං - සා.
3. වදෙති - මජ්ඣං, සා.

එවං තාතාති ඛො ජොතිකො ගහපති, දීසාවුස්ස උපාසකස්ස පටිඤ්ඤානා යෙන හගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා හගවනතං අභිවාදෙතා එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසීදෙනො ඛො ජොතිකො ගහපති හගවනතං එතදවොච: “දීසාවු හනෙත, උපාසකො ආබාධිකො හොති දුක්ඛිකො බාලොග්ලානො, සො හගවතො පාදෙ සිරසා චන්දනි එවඤ්ඤා චදෙති: ‘සාධු කීර හනෙත, හගවා යෙන දීසාවුස්ස උපාසකස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකමතු අනුකමපං උපාදයා’ති”.

අධිවාසෙසි හගවා තුණ්භිභාවෙන. අථ ඛො හගවා නිවාසෙතා පක්ඛවීචරමාදය යෙන දීසාවුස්ස උපාසකස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ජ ඛො හගවා දීසාවුං උපාසකං එතදවොච: “කච්චි තෙ දීසාවු ඛමනීයං? කච්චි යාපනීයං? කච්චි දුක්ඛා වෙදනා පටික්කමනති? නො අභික්කමනති? පටික්කමොයානං පඤ්ඤායති නො අභික්කමො’ති? ‘න මෙ හනෙත, ඛමනීයං, න යාපනීයං බාලො මෙ දුක්ඛා වෙදනා අභික්කමනති නො පටික්කමනති අභික්කමොයානං පඤ්ඤායති නො පටික්කමො’ති.

තස්මාතිහ තෙ දීසාවු, එවං සික්ඛිතඛං: “බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හට්ඨස්සාමි “ඉතිපි සො හගවා අරහං -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවාති”. ධම්මෙ -පෙ- සඛෙත -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතො හට්ඨස්සාමි අඛණ්ඩෙහි -පෙ- සමාධිසංවක්ඛනිකෙහි, එවං හි තෙ දීසාවු, සික්ඛිතඛන්ති. යානිමානි හනෙත, හගවතා චක්ඛාරී සොතාපක්ඛියඛානි දෙසිතානි, සංචිජ්ජනෙත තෙ ධම්මා මයි. අහඤ්ඤා තෙසු ධම්මෙසු සන්දිස්සාමි. අහං හි හනෙත, බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවාති. ධම්මෙ -පෙ- සඛෙත -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතො අඛණ්ඩෙහි -පෙ- සමාධිසංවක්ඛනිකෙහිති.

තස්මාතිහ තං දීසාවු, ඉමෙසු චතුසු සොතාපක්ඛියඛෙසු පතිට්ඨාය ජ වීජ්ජාභාගියෙ ධම්මෙ උතතරී. භාවෙය්‍යාසි ඉධ තං දීසාවු, සඛෙසඛිඛාරෙසු අනිච්චානුපසසි විහරාහි, අනිච්චෙ දුක්ඛසඤ්ඤී දුක්ඛ අනන්තසඤ්ඤී පහාණසඤ්ඤී වීරාගසඤ්ඤී නිරොධසඤ්ඤීති. එවං හි තෙ දීසාවු, සික්ඛිතඛන්ති. යෙ මෙ හනෙත, හගවතා ජ වීජ්ජාභාගියා ධම්මා දෙසිතා සංචිජ්ජනෙත තෙ ධම්මා මයි. අහඤ්ඤා තෙසු ධම්මෙසු සන්දිස්සාමි. අහං හි හනෙත, සඛෙසඛිඛාරෙසු අනිච්චානුපසසි විහරාමි. අනිච්චෙ දුක්ඛසඤ්ඤී දුක්ඛ අනන්තසඤ්ඤී පහාණසඤ්ඤී වීරාගසඤ්ඤී නිරොධසඤ්ඤී. අපි ච මෙ හනෙත, එවං හොති: “මා හෙවායං ජොතිකො ගහපති මමච්චෙයෙන විසාතං ආපජ්ජි”ති. මා තං තාත, දීසාවු, එවං මනසාකාසි. ඉඛත, තං තාත, දීසාවු, යදෙව හගවා ආහ, තදෙව තං සාධුකං මනසිකරොහීති.

1. එතං - සාතා
2. යදෙව තෙ හගවා - සාතා

අප්ඵ ඛො භගවා දීඝාචුං උපාසකං ඉමිනා ඔවාදෙන ඔවදිඤා උට්ඨායාසනා පකකම්. අප්ඵ ඛො දීඝාචු උපාසකො අචිරපකකනනසස භගවතො කාලමකාසි. අප්ඵ ඛො සමබහුලා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිඤා භගවනං අභිවාදෙඤා එකමනතං නිසීදිංසු. එකමනතං නිසිත්තා ඛො තෙ භික්ඛු භගවනං එතදවොචුං: “යො සො භතො, දීඝාචු නාම උපාසකො භගවතා සඬබ්භෙතන ඔවාදෙන ඔවදිතො. සො කාලකතො. තසස¹ කා ගති කො අභිසමපරායො” ති? පණ්ඨිතො භික්ඛවෙ, දීඝාචු උපාසකො අහොසි. පචචපාදි² ධම්මසාත්තධම්මො න ච ම. ධම්මාධිකරණං³ චිභෙසෙසි. දීඝාචු භික්ඛවෙ, උපාසකො පණ්ඨිතං ඔරමහාභීයානං සංයොජනානං පරිඤයා ඔපපාතිකො හොති⁴ තස් පරිනිබ්බාසී අනාවඤ්ඨමෙමා තසමා ලොකාති.

11. 1. 4

සාරිපුත්තසුත්තං.

3772. එකං සමයං ආයඤ්චා ච සාරිපුත්තො ආයඤ්චා ච ආනන්දො සාවකජීයං විහරන්ති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකසා ආරාමෙ. අප්ඵ ඛො ආයාඤ්ච ආනන්දො සායනභසමයං පටිසලලානා වුට්ඨිතො යෙනායඤ්චා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤා ආයඤ්චා සාරිපුත්තො සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදනීයං කපං සාරාණීයං වීතිසාරෙඤා එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසිත්තො ඛො ආයඤ්චා ආනන්දො ආයඤ්චා සාරිපුත්තං එතදවොච: කතිත්තං නු ඛො ආචුසො සාරිපුත්ත ධම්මානං සමනතාගමනහෙතු එවමයං පජා භගවතා ව්‍යාකතා සොතාපනතා අචීනිපාතධම්මා නියතා සමඤ්චාධිපරායණාති.

චතුත්තං ඛො ආචුසො, ධම්මානං සමනතාගමනහෙතු එවමයං පජා භගවතා ව්‍යාකතා සොතාපනතා අචීනිපාතධම්මා නියතා සමඤ්චාධිපරායණාති. කතමෙසං චතුත්තං? ඉධාචුසො, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චසයාදෙන සමනතාගතො හොති: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ-සඤා දෙවමනුසානං බුද්ධො භගවාති. ධම්මෙ -පෙ- සඤ්චා -පෙ- අරියකතොති සිලෙහි සමනතාගතො හොති. අඛණ්ඩෙහි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි”. ඉමෙසං ඛො ආචුසො, චතුත්තං ධම්මානං සමනතාගමනහෙතු එවමයං පජා භගවතා ව්‍යාකතා සොතාපනතා අචීනිපාතධම්මා නියතා සමඤ්චාධිපරායණාති.

---

1. ඔවාදිතො, තසස - සී 2.
 2. සචචපාදි - සා.
 3. න ච ධම්මාධිකරණ - සා.
 4. ඔපපාතිකො තසි - මජ්ඣ., සා.

11. 1. 5

දුතියසාරිපුත්තසුත්තං.

3773. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො යෙන හගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤ්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසීක්ඛං ඛො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං හගවා ඵතදවොච: “සොතාපත්තියංඛං සොතාපත්තියංඛංගාති” හිදං සාරිපුත්ත, වුච්චති, කතමන්තුඛො සාරිපුත්ත, සොතාපත්තියංඛංගාති? සප්පුරිසසංසෙවොහි හන්තො, සොතාපත්තියංඛං, සද්ධම්මස්චන්තං සොතාපත්තියංඛං, යොනිසොමන්තසිකාරො සොතාපත්තියංඛං, ධම්මොක්ඛධම්මපටිපත්ති සොතාපත්තියංඛංගාති. සාධු සාධු සාරිපුත්ත, සප්පුරිසසංසෙවො හි සාරිපුත්ත, සොතාපත්තියංඛං, සද්ධම්මස්චන්තං සොතාපත්තියංඛං, යොනිසොමන්තසිකාරො සොතාපත්තියංඛං, ධම්මොක්ඛධම්මපටිපත්ති සොතාපත්තියංඛං.

“සොතො සොතොති හිදං සාරිපුත්ත, වුච්චති. කතමො තුඛො සාරිපුත්ත, සොතොති? අයමෙච හි හන්තො, අරියො අට්ඨඛිකො මග්ගො සොතො. සෙය්‍යථිදං: සම්මාදිඤ්ඤි -පෙ- සම්මාසමාධිති. සාධු සාධු සාරිපුත්ත, අයමෙච හි සාරිපුත්ත අරියො අට්ඨඛිකො මග්ගො සොතො සෙය්‍යථිදං: “සම්මාදිඤ්ඤි -පෙ- සම්මාසමාධි. සොතාපත්තො සොතාපත්තොති” හිදං සාරිපුත්ත, වුච්චති. කතමො තුඛො සාරිපුත්ත, සොතාපත්තොති? යො හි හන්තො, ඉමිනා අරියෙන අට්ඨඛිකෙන මග්ගෙන සමන්තාගතො, අයං වුච්චති සොතාපත්තො. ස්වායං¹ ආයස්මා ඵවං. නාමො ඵවං ගොතොති. සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යො හි සාරිපුත්ත, ඉමිනා අරියෙන අට්ඨඛිකෙන මග්ගෙන සමන්තාගතො. අයං වුච්චති සොතාපත්තො ස්වායං ආයස්මා ඵවන්තාමො ඵවඛොතොති.

11. 1. 6

ඵපතිසුත්තං.

3774. තෙන ඛො පන සමයෙන සම්මහුලා භික්ඛු හගවන්තො විචරකම්මං කරොගාති: “නිට්ඨිතවිචරො හගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පක්ඛම්සස්ඨිති”. තෙන ඛො පන සමයෙන ඉසිදක්ඛපුරාණු, ඵපතයො: සාධුකෙ පටිච්චන්ති කෙනවි දෙච කරණියෙන, අපෙසාසුං ඛො ඉසිදක්ඛ පුරාණා ඵපතයො සම්මහුලා කිර භික්ඛු හගවන්තො විචරකම්මං කරොගාති, නිට්ඨිතවිචරො හගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පක්ඛම්සස්ඨිති

---

1. ස්වායං - මජ්ඣ.

අට ඛො ඉසිදන්තපුරාණා ඵපතයො මග්ගෙ පුරියං ධපෙසුං: “යදු නිං අමොහා පුරිය, පසෙසායාසි හගවනං. ආගච්ඡන්තං අරහන්තං සමොසඤ්ඤාං. අට ඛො අමොකං¹ ආරොචෙය්‍යාසිති”. ද්විහතීහං² ධීනො ඛො සො පුරියො අද්දස හගවනං. දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන යෙන ඉසිදන්තපුරාණා ඵපතයො තෙනුපසඛාමි. උපසඛාමිත්වා ඉසිදන්තපුරාණෙ ඵපතයො ඵතදවොචු: “අසං සො හනො, හගවා ආගච්ඡති අරහං සමොසඤ්ඤො යසසද්ධි කාලං මඤ්ඤථාති”.

අට ඛො ඉසිදන්තපුරාණා ඵපතයො යෙන හගවා තෙනුපසඛාමිංසු. උපසඛාමිත්වා හගවනං. අභිවාදෙත්වා හගවනං. පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබන්ධිංසු. අට ඛො හගවා මග්ගා ඔක්කමම යෙනඤ්ඤතරං රුක්ඛමුලං තෙනුපසඛාමි. උපසඛාමිත්වා පඤ්ඤනෙ ආයතෙ නිසිදි. ඉසිදන්තපුරාණා ඵපතයො හගවනං. අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං නිසිදිංසු. ඵකමන්තං නිසිත්තා ඛො ඉසිදන්තපුරාණා ඵපතයො හගවනං. ඵතදවොචු:

“යදු මයං හනො, හගවනං. සුඤ්ඤොම³ සාවතථීයා කොසලෙසු වාරිකං පක්කමිස්සතිති. හොති නො තසමීං සමයෙ අනත්තමන්තා හොති දෙමනස්සං. දුරෙ නො හගවා හවිස්සතිති”. යදු පන මයං හනො, හගවනං. සුඤ්ඤොම සාවතථීයා කොසලෙසු වාරිකං පක්කනොත්ථාති, හොති නො තසමීං සමයෙ අනත්තමන්තා හොති දෙමනස්සං. “දුරෙ නො හගවාති”.

යදු මයං හනො, හගවනං. සුඤ්ඤොම: “කොසලෙහි මලෙසු වාරිකං පක්කමිස්සතිති” හොති නො තසමීං සමයෙ අනත්තමන්තා හොති දෙමනස්සං. “දුරෙ නො හගවා හවිස්සතිති”. යදු පන මයං හනො, හගවනං. සුඤ්ඤොම: “කොසලෙහි මලෙසු වාරිකං පක්කනොත්ථාති”. ‘හොති නො තසමීං සමයෙ අනත්තමන්තා: හොති දෙමනස්සං. “දුරෙ නො හගවාති”.

යදු පන මයං හනො, හගවනං. සුඤ්ඤොම “මලෙහි වජ්ජිසු වාරිකං පක්කමිස්සති”ති. හොති නො තසමීං සමයෙ අනත්තමන්තා. හොති දෙමනස්සං: “දුරෙ නො හගවා හවිස්සති”ති. යදු පන මයං හනො, හගවනං. සුඤ්ඤොම “මලෙහි වජ්ජිසු වාරිකං පක්කනොත්ථාති”. හොති නො තසමීං සමයෙ අනත්තමන්තා හොති. දෙමනස්සං “දුරෙ නො හගවා”ති.

යදු පන මයං හනො, හගවනං. සුඤ්ඤොම “වජ්ජිහි කාසීසු වාරිකං පක්කමිස්සති”ති. හොති නො තසමීං සමයෙ අනත්තමන්තා හොති දෙමනස්සං: “දුරෙ නො හගවා හවිස්සති”ති. යදු පන මයං හනො, හගවනං. සුඤ්ඤොම “වජ්ජිහි කාසීසු වාරිකං පක්කනොත්ථාති”. හොති නො තසමීං සමයෙ අනත්තමන්තා හොති දෙමනස්සං. “දුරෙ නො හගවාති”.

---

1. අට අමොකං - මජ්ඣං, සා. 2. ද්විහං නිහං - මජ්ඣං, සා. 3. සුඤ්ඤොම - සා, මජ්ඣං. 4. මලෙහි - සා. 5. වජ්ජි - සා. 6. කාසී - සා.

යද පන මයං භතො, භගවතං සුඤ්ඤාම: “කාසීභි මගධෙසු¹ වාරිකං පක්කමිසසනී”ති, භොති නො තසමිං සමයෙ අනත්තමනතා, භොති දෙමනසසං: “දුරෙ නො භගවා භවිසසනීති”. යද පන මයං භතො, භගවතං සුඤ්ඤාම “කාසීභි මගධෙසු වාරිකං පක්කතොතාති”. භොති අනප්පිකා නො තසමිං සමයෙ අනත්තමනතා භොති අනප්පකං දෙමනසසං: “දුරෙ නො භගවාති”.

යද පන මයං භතො, භගවතං සුඤ්ඤාම: “මගධෙහි කාසීසු වාරිකං පක්කමිසසනී”ති. භොති නො තසමිං සමයෙ අත්තමනතා, භොති සොමනසසං: ආසනො² නො භගවා භවිසසනීති, යද පන මයං භතො, භගවතං සුඤ්ඤාම: “මගධෙහි කාසීසු වාරිකං පක්කතොතාති”. භොති නො තසමිං සමයෙ අත්තමනතා භොති සොමනසසං: ‘ආසනො නො භගවාති’.

යද පන මයං භතො, භගවතං සුඤ්ඤාම: “කාසීභි වජ්ජීසු වාරිකං පක්කමිසසනීති”. භොති නො තසමිං සමයෙ අත්තමනතා භොති සොමනසසං: “ආසනො නො භගවා භවිසසනීති”. යද පන මයං භතො, භගවතං සුඤ්ඤාම: “කාසීභි වජ්ජීසු වාරිකං පක්කතොතාති”. භොති නො තසමිං සමයෙ අත්තමනතා: භොති සොමනසසං: “ආසනො නො භගවාති”.

යද පන මයං භතො, භගවතං සුඤ්ඤාම: “වජ්ජීභි මලලෙසු වාරිකං පක්කමිසසනීති”. භොති නො තසමිං සමයෙ අත්තමනතා, භොති සොමනසසං: “ආසනො නො භගවා භවිසසනීති”. යද පන මයං භතො, භගවතං සුඤ්ඤාම: “වජ්ජීභි මලලෙසු වාරිකං පක්කතොතාති. භොති නො තසමිං සමයෙ අත්තමනතා, භොති සොමනසසං: “ආසනො නො භගවාති”.

යද පන මයං භතො, භගවතං සුඤ්ඤාම: “මලලෙහි කොසලෙසු වාරිකං පක්කමිසසනීති”. භොති නො තසමිං සමයෙ අත්තමනතා භොති සොමනසසං: “ආසනො නො භගවා භවිසසනීති”. යද පන මයං භතො, භගවතං සුඤ්ඤාම: “මලලෙහි කොසලෙසු වාරිකං පක්කතොතා”ති. භොති නො තසමිං සමයෙ අත්තමනතා භොති සොමනසසං: “ආසනො නො භගවාති”.

යද පන මයං භතො, භගවතං සුඤ්ඤාම: “කොසලෙහි සාවඤ්ඤී වාරිකං පක්කමිසසනී”ති. භොති නො තසමිං සමයෙ අත්තමනතා භොති සොමනසසං: “ආසනො නො භගවා භවිසසනීති” යද පන මයං භතො, භගවතං සුඤ්ඤාම: “සාවඤ්ඤීයං විභරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකසස ආරාමෙති”. භොති අනප්පිකා³ නො තසමිං සමයෙ අත්තමනතා, භොති අනප්පකං සොමනසසං: ආසනො නො භගවාති”.

---

1. මගධෙ - සා.
 2. ආසනො - සී 2.
 3. අනප්පකා - සා.

“තස්මා නිභ ඵපතයො සම්බොධො සරාවාසො රජාපථො, අඛේනාකායො¹ පඛඛජා. අලඤ්චි පන වො ඵපතයො අප්පමාදයාති². අප්ඨි ඛො නො භනෙත්ථ, ඵතමහා සම්බොධා අඤ්ඤා සම්බොධො සම්බොධනරො වෙව සම්බොධසඛ්ඛාතනරො වාති, කතමො පන වො ඵපතයො ඵතමහා සම්බොධා අඤ්ඤා සම්බොධො සම්බොධනරො වෙව සම්බොධසඛ්ඛාතනරොවාති?

ඉධ මයං භනෙත්ථ, යද රාජා පසෙනදි කොසලො උය්‍යානභුමි- නිය්‍යාකුකාමො හොති, යෙ තෙ රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස නාගා ඔපවස්සා³ තෙ කපපජා යා තා රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස පජාපජියො පියා මනාපා තා ඵකං පුරතො ඵකං පච්ඡතො නිසීදපෙම. තාසං ඛො පන භනෙත්ථ, භගීනීනං ඵචරුපො ගජෙධා හොති; “සෙය්‍යථාපි නාම ගජධකරණ්ණකස්ස තාවදෙව විචරිය- මානස්ස යථා තං, රාජාරහෙන⁴ ගජෙධන විභුසිතානං. තාසං ඛො පන භනෙත්ථ, භගීනීනං ඵචරුපො කායසම්ප්පෙසා හොති, සෙය්‍යථාපි නාම තුලපිටුනො වා කජාසපිටුනො වා යථා තං රාජකඤ්ඤානං සුඛෙධිතානං⁵. තස්මිං ඛො පන භනෙත්ථ, සමයෙ නාගොපි රක්ඛි- තඛෙධා හොති, තාපි භගීනීයො රක්ඛිතඛො හොන්ති, අකතාපි රක්ඛිතඛෙධා හොති. න ඛො පන මයං භනෙත්ථ, අභිජානාම, තාසු භගීනීසු පාපකං වීක්ඛං උප්පාදෙතා. අයං ඛො නො භනෙත්ථ, ඵතමහා සම්බොධා අඤ්ඤා සම්බොධො සම්බොධනරො වෙව සම්බොධසඛ්ඛාතනරොවාති. තස්මානිභ ඵපතයො සම්බොධො සරාවාසො රජාපථො, අඛේනාකායො පඛඛජා, අලඤ්චි පන වො ඵපතයො අප්පමාදයා.

චතුඨි ඛො ඵපතයො ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොනාපනෙතා හොති අච්චිපාතධම්මො නියතො සමම්බොධිපරායණො, කතමෙහි චතුඨි? ඉධ ඵපතයො අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චප්ප- සාදෙන සමන්තාගතො හොති “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති” -පෙ- ධම්මෙ -පෙ- සඛෙත්ථ -පෙ- විගතමලච්චරෙන වෙන සා අගාරං අජ්ඣාචසති මුක්ඛවාගො පයතපාණි වොස්සග්ගරතො යාවයොගො දුතසංවිභාගරතො. ඉමෙහි ඛො ඵපතයො චතුඨි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොනාපනෙතා හොති අච්චිපාතධම්මො නියතො සමම්බොධි- පරායණො.

තුලෙහ හි ඛො⁶ ඵපතයො, බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තා- ගතා: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති”. ධම්මෙ -පෙ- සඛෙත්ථ -පෙ- යං ඛො පන කිඤ්චි කුලෙ දෙය්‍යධම්මං සඛං තං අප්පට්ඨිහත්තං සීලවනෙතති කලාණධම්මෙහි. තං කිං මඤ්ඤා ඵපතයො, කතිවිධා⁷ තෙ කොසලෙසු මනුස්සා යෙ තුමහාකං සමසමා යදීදං දුතසංවිභාගෙති? ලාභා නො භනෙත්ථ, සුලඤ්චි නො භනෙත්ථ, යෙසං නො භගවා ඵචං ජානාතීති⁸.

1. අඛේනාකායො - සී 2.
 2. ඔපවස්සා - ස්‍යා.
 3. රාජකඤ්ඤානං - මජ්ඣං, ස්‍යා
 4. සුඛෙධිතානං - ස්‍යා
 5. තුලෙහ ඛො - මජ්ඣං, ස්‍යා.
 6. කතිවිධා - ස්‍යා.
 7. දුතසංවිභාගෙති - ස්‍යා.
 8. ජානාතීති, මජ්ඣං - ස්‍යා.

11. 1. 7

වෙළඳවාරෙයාසුත්තං

3775. එකං සමයං හගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භීතඛුසඛෙසන සද්ධිං යෙන වෙළඳවාරං නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තදවසරී. අසෙසාපුං ඛො වෙළඳවාරෙයාකා¹ බ්‍රාහ්මණගහපතිකා සමණො ඛලු හො ගොතමො සකායපුත්තො සකායකුලා පඛරීතො කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භීතඛුසඛෙසන සද්ධිං වෙළඳවාරං අනුසුත්තො. තං ඛො පන හගවන්තං ගොතමං එවං කලායාණො කිත්තිසද්දො අඛුග්ගනො: “ඉතිපි යො හගවා අරහං සම්මාසලබ්බෙඛො විජ්ජාවරණසම්පජානා සුගතො ලොකදීපු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමනුසානං බුද්ධො හගවා”²තී. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මිකං සසසම්මභ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුසසං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති: “අදීකලාණං මජ්ඣෙකලාණං පරියොසානකලාණං සාත්ථං සධායාපනං කෙවලපට්ටපුණ්ණං පරිසුඛං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං භොතීති.

අථ ඛො වෙළඳවාරෙයාකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා යෙන හගවා තෙනුපසධකම්පු. උපසඤ්ඤාතීත්වා අපෙකච්ච හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙකච්ච හගවතා සද්ධිං සමමොදිංසු සමමොදන්තියං කථං සාරාණියං වීතියාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙකච්ච යෙන හගවා තෙනඤ්ජිං පණාමෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙකච්ච හගවතො සහන්තෙ නාමගොත්තං සාවෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙකච්ච තුණ්හිභුතා එකමන්තං නිසීදිංසු එකමන්තං නිසිත්තා ඛො වෙළඳවාරෙයාකා³ බ්‍රාහ්මණගහපතිකා හගවන්තං එතදචොචු: මයං හො ගොතම, එවං කාමා එවඤ්ජන්දු එවං අධිප්පායා පුත්තසම්බාධසයනං⁴ අජ්ඣාචසෙයාම. කාසිකච්ඤ්ජනං පච්චක්ඛභවෙයාම මාලාගන්ධවිලෙපනං ධාරෙයාම, ජාතරූපරජනං සාදියෙයාම. කායස්ස හෙද පරමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජෙයාම. තෙසං නො හවං ගොතමො අමභාකං එවංකාමානං එවඤ්ජන්දුනං එවං අධිප්පායානං තථා ධම්මං දෙසෙතු. යථා මයං පුත්තසම්බාධසයනං³ අජ්ඣාචසෙයාම, කාසිකච්ඤ්ජනං පච්චක්ඛභවෙයාම, මාලාගන්ධවිලෙපනං ධාරෙයාම ජාතරූපරජනං සාදියෙයාම, කායස්ස ච හෙද පරමරණො සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජෙයාමාති.

අත්තප්පායිකං වො ගහපතයො ධම්මපරියායං දෙසිස්සාමී. තං සුණාරථ. සාධුකං මනසිකරොථ. භාසිස්සාමීති. එවං භොති ඛො වෙළඳවාරෙයාකා⁴ බ්‍රාහ්මණගහපතිකා හගවතො පච්චසෙසාපුං. හගවා එතදචොච:

1. ඛො කෙ වෙළඳවාරෙයාකා - මජ්ඣං.
 2. ඛො කෙ වෙළඳවාරෙයාකා - මජ්ඣං, සා.
 3. පුත්තසම්බාධා සයනං " "
 4. වෙළඳවාරෙයාකා " "

කතමො ච ගහපතයො අනතුපනාධිකො ධම්මපරියායො: ඉධ ගහපතයො අරියසාවකො ඉතිපට්ඨසංචිකති: “අභං ඛොසථී ජීවිතුකාමො අමරිතුකාමො සුඛකාමො දුක්ඛපට්ඨකුලො. යො ඛො මං ජීවිතුකාමං අමරිතුකාමං සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකුලං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය, න මෙතං අස්ස පියං මනාපං අභඡෙඤ්ච ඛො පන පරං ජීවිතුකාමං අමරිතුකාමං. සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකුලං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය පරස්සපි තං අස්ස අපජියං අමනාපං. යො ඛො ම්‍යායං ධම්මො අපජියො අමනාපො. පරස්සපෙයො ධම්මො අපජියො අමනාපො. යො ඛො ම්‍යායං ධම්මො අපජියො අමනාපො, කථාභං පරං තෙන සංයොජෙය්‍යන්තී? සො ඉති පට්ඨසංචිකාය අක්කතා ච පාණාතිපාතා පටිච්චන්තො භොති. පරඤ්ඤා පාණාතිපාතා වෙරමණියා සමාදපෙති. පාණාතිපාතා වෙරමණියා ච වණණං භාසති ඵවමස්සායං කායසමාවාරො තිකොට්ඨපරිසුද්ධො භොති.

සුනවපරං ගහපතයො, අරියසාවකො ඉතිපට්ඨසංචිකති: “යො ඛො මෙ අදින්නං ථෙය්‍යසංඛිතං ආදියෙය්‍ය, න මෙ තං අස්ස පියං මනාපං. අභඡෙඤ්ච ඛො පන පරස්ස අදින්නං ථෙය්‍යසංඛිතං ආදියෙය්‍යං, පරස්සපි තං අස්ස අපජියං අමනාපං. යො ඛො ම්‍යායං ධම්මො අපජියො අමනාපො, පරස්ස පෙයො ධම්මො අපජියො අමනාපො. යො ඛො ම්‍යායං ධම්මො අපජියො අමනාපො, කථාභං පරෙතොතන සංයොජෙය්‍යන්තී? සො ඉති පට්ඨසංචිකාය අක්කතා ච අදින්නාදුතා පටිච්චන්තො භොති. පරඤ්ඤා අදින්නාදුතා වෙරමණියා සමාදපෙති. අදින්නාදුතා වෙරමණියා ච වණණං භාසති. ඵවමස්සායං කායසමාවාරො තිකොට්ඨපරිසුද්ධො භොති.

සුනවපරං ගහපතයො, අරියසාවකො ඉති පට්ඨසංචිකති: “යො ඛො මෙ දුරෙසු වාරිත්තං ආපජෙය්‍ය, න මෙ තං අස්ස පියං මනාපං. අභඡෙඤ්ච ඛො පන පරස්ස දුරෙසු වාරිත්තං ආපජෙය්‍යං, පරස්සපි තං අස්ස අපජියං අමනාපං. යො ඛො ම්‍යායං ධම්මො අපජියො අමනාපො, පරස්ස පෙයො ධම්මො අපජියො අමනාපො යො ඛො ම්‍යායං ධම්මො අපජියො අමනාපො, කථාභං පරෙතොතන සංයොජෙය්‍යන්තී? සො ඉති පට්ඨසංචිකාය අක්කතා ච කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිච්චන්තො භොති. පරඤ්ඤා කාමෙසු මිච්ඡාවාරා වෙරමණියා සමාදපෙති. කාමෙසු මිච්ඡාවාරා වෙරමණියා ච වණණං භාසති. ඵවමස්සායං කායසමාවාරො තිකොට්ඨපරිසුද්ධො භොති.

පුනච්චරං ගහපතයො, අරියසාවකො ඉති පටිසංචිකකිති: යො ඛො මෙ මුසාවාදෙන අඤ්ඤාං භග්ගොදායා, න මෙ තං අසස පියං මනාපං. අභං වෙච්ච ඛො පන පරස්ස මුසාවාදෙන අඤ්ඤාං භග්ගොදායං පරස්සපි තං අසස අපජියං අමනාපං. යො ඛො මහායං ධම්මො අපජියො අමනාපො, පරස්ස පෙසො ධම්මො අපජියො අමනාපො. යො ඛො මහායං ධම්මො අපජියො අමනාපො, කථාභං පරනොත්ත සංයොජෙය්‍යනති? සො ඉති පටිසංඛාය අත්තනා ච මුසාවාද පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ඤා මුසාවාද වෙරමණියා සමාදපෙති. මුසාවාද වෙරමණියා ච වණණං භාසති. එවමස්සායං වට්ඨසමාවාරො තිකොට්ඨපරිසුද්ධො හොති.

පුනච්චරං ගහපතයො, අරියසාවකො ඉති පටිසංචිකකිති: “යො ඛො මං පිසුනාය වාවාය මිඤ්ඤා භිද්දෙය්‍යා, න මෙ තං අසස පියං මනාපං. අභං වෙච්ච ඛො පන පරං පිසුනාය වාවාය මිඤ්ඤා භිද්දෙය්‍යං පරස්සපි තං අසස අපජියං අමනාපං. යො ඛො මහායං ධම්මො අපජියො අමනාපො, පරස්සපෙසො ධම්මො අපජියො අමනාපො. යො ඛො මහායං ධම්මො අපජියො අමනාපො, කථාභං පරං තෙන සංයොජෙය්‍යනති? සො ඉති පටිසංඛාය අත්තනා ච පිසුනාය වාවාය පටිච්චිතො හොති. පරඤ්ඤා පිසුනාය වාවාය වෙරමණියා සමාදපෙති. පිසුනාය වාවාය වෙරමණියා ච වණණං භාසති. එවමස්සායං වට්ඨසමාවාරො තිකොට්ඨපරිසුද්ධො හොති.

පුනච්චරං ගහපතයො, අරියසාවකො ඉති පටිසංචිකකිති, යො ඛො ඓ ඵරුසාය වාවාය සමුද්ධවරෙය්‍යා, න මෙ තං අසස පියං මනාපං. අභං වෙච්ච ඛො පන පරං ඵරුසාය වාවාය සමුද්ධවරෙය්‍යං, පරස්සපි තං අසස අපජියං අමනාපං. යො ඛො මහායං ධම්මො අපජියො අමනාපො, පරස්සපෙසො ධම්මො අපජියො අමනාපො. යො ඛො මහායං ධම්මො අපජියො අමනාපො, කථාභං පරං තෙන සංයොජෙය්‍යනති? සො ඉති පටිසංඛාය අත්තනා ච ඵරුසාය වාවාය පටිච්චිතො හොති. පරඤ්ඤා ඵරුසාය වාවාය වෙරමණියා සමාදපෙති. ඵරුසාය වාවාය වෙරමණියා ච වණණං භාසති. එවමස්සායං වට්ඨසමාවාරො තිකොට්ඨපරිසුද්ධො හොති.

පුනච්චරං ගහපතයො, අරියසාවකො ඉති පටිසංචිකකිති: “යො ඛො මං සමඵප්පලාපභාසෙනා සමුද්ධවරෙය්‍යා. න මෙ තං අසස පියං මනාපං. අභග්ගොදායො ඛො පන පරං සමඵප්පලාපභාසෙනා සමුද්ධවරෙය්‍යං, පරස්සපි තං අසස අපජියං අමනාපං. යො ඛො මහායං ධම්මො අපජියො අමනාපො, පරස්සපෙසො ධම්මො අපජියො අමනාපො. යො ඛො මහායං ධම්මො අපජියො අමනාපො, කථාභං පරං තෙන සංයොජෙය්‍යනති?” සො ඉති පටිසංඛාය අත්තනා ච සමඵප්පලාපා පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ඤා සමඵප්පලාපා වෙරමණියා සමාදපෙති. සමඵප්පලාපා වෙරමණියා ච වණණං භාසති. එවමස්සායං වට්ඨසමාවාරො තිකොට්ඨපරිසුද්ධො හොති.

1. මිඤ්ඤා භග්ගොදායා - ධා.
 2. සමඵප්පලාපභාසෙනා - මජ්ඣ.

සො චුද්ධෙ අවේච්චසසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො හගවා අරහං -පෙ- සඤා දෙවමනුසසානං චුද්ධො හගවාති”. ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා අවේච්චසසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “සුච්චි-පනෙතා හගවතො ඡාචකසඤ්ඤා -පෙ- අනුක්ඛරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්සාති”. අරියකතොති පිලෙභි සමන්තාගතො හොති අමණේද්ධි -පෙ- සමාධිසංවහනනිකෙභි.

යනො ඛො ගහපතයො, අරියසාවකො ඉලෙභි සත්භි ධම්මෙභි සමන්තාගතො හොති. ඉමෙභි චතුභි ආකඤ්චියෙභි යානෙභි. සො ආකඤ්චිමානො අත්තනාව අත්තනං ව්‍යාකරෙය්‍ය: “ඛිණ්ණිකරයොමභි ඛිණ්ණිකරච්චානගොතිගො ඛිණ්ණපෙක්ඛිපියගො ඛිණ්ණපායදුග්ගතිච්චිපානො. සොතාපනෙතාහමඤ්ඤි අච්චිපාතධම්මො නියනො සමෙඛාධිපරායඤ්ඤාති”.

එවං වුක්ඛෙ වෙච්චාරෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා හගවන්තං ඵතදවොදුච්ච: “අභිකක්ඛන්තං හො ගොතම -පෙ- ඵනෙ මයං හවන්තං ගොතමං සරණං ගච්චාමි, ධම්මෙඤ්ඤි භික්ඛුසඛ්ඤ්ඤා උපාසකො නො හවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාඤ්ඤපෙනෙ සරණං ගතෙති”.

11. 1. 8

ගිඤ්ජකාවසථසුත්තං

3776. එකං සමයං හගවා ඤාතීකෙ විහරති ගිඤ්ජකාවසථෙ අථ ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤෙ යෙන හගවා තෙනුපසඛ්ඤ්ඤි. උපසඛ්ඤ්ඤිච්චා හගවන්තං අභිවාදෙච්චා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසීනෙතො ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤෙ හගවන්තං ඵතදවොච්ච: “සාලෙභ්‍යා නාම හනෙත, භික්ඛු කාලකතො. තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරායො? නඤ්ඤ නාම හනෙත, භික්ඛුනී කාලකතො. තස්සා කා ගති, කො අභිසම්පරායො? සුද්දතො නාම හනෙත, උපාසකො කාලකතො. තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරායො. සුජාතා නාම හනෙත, උපාසිකා කාලකතො තස්සා කා ගති, කො අභිසම්පරායොති.

සාලෙභ්‍යා ආනඤ්ඤ, භික්ඛු කාලකතො, ආයචානං ඛයා අනාසචං වෙතොවිමුක්ඛිං පඤ්ඤවිමුක්ඛිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඤ්ඤච්චා උපසම්පජ්ජ විහාසී. නඤ්ඤ ආනඤ්ඤ, භික්ඛුනී කාලකතො පඤ්ඤානං ඔරමභාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා තත්ථ පරිනිබ්බාසිනී අනාවක්ඛධම්මො තස්මාලොකා. සුද්දතො ආනඤ්ඤ, උපාසකො කාලකතො තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා රාගදොසමොභානං තනුක්ඛා සකදගාමී සකීදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ච්චා දුක්ඛස්සන්තං කර්මස්සි. සුජාතා ආනඤ්ඤ, උපාසිකා කාලකතො තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා සොතාපනො අච්චිපාතධම්මො නියතා සමෙඛාධිපරායඤ්ඤා.

1. විහරණි - ස්‍යා.

අනච්ඡරියං ඛො පනෙනං ආනන්ද, යං මනුස්සභූතො කාලං කරෙය්‍යා, තස්මිං තස්මිං චෙ මං කාලකතෙ උපසඬකමිත්වා එතමස්සං පටිපුච්ඡිස්සෙථ. විභෙසාභෙසා¹ ආනන්ද, අස්ස තථාගතස්ස. තස්මාතිභානන්ද, ධම්මාදසං නාම ධම්මපරියායං දෙසිය්‍යාමි. යෙන සමන්තාගතො අරියසාවකො ආකඬබ්බාතො අත්තනාව අත්තානං ව්‍යාකරෙය්‍යා: “විණනිරයොමිඤ්ඤ, විණනිරච්ඡානගොනියො විණපෙත්තිවිසයො විණාපායදුග්ගතිවිනිපාතො සොතාපනෙකාභමස්මි අවිනිපාතධම්මො නියතො සමෙඛාධිපරායණො.

කතමො ච සො ආනන්ද, ධම්මාදයො ධම්මපරියායො යෙන සමන්තාගතො අරියසාවකො ආකඬබ්බාතො අත්තනාව අත්තානං ව්‍යාකරෙය්‍යා “විණනිරයොමිඤ්ඤ විණනිරච්ඡානගොනියො විණපෙත්තිවිසයො විණාපායදුග්ගතිවිනිපාතො සොතාපනෙකාභමස්මි අවිනිපාතධම්මො නියතො සමෙඛාධිපරායණො: ඉධානන්ද, අරියසාවකො බුද්දෙ අච්චේඨසසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සස්සා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති” ධම්මෙ -පෙ- සඬෙඤ්ඤ -පෙ- අරියකතොති සිලෙහි සමන්තාගතො භොති අබණ්ණෙහි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. අයං ඛො සො ආනන්ද, ධම්මාදයො ධම්මපරියායො යෙන සමන්තාගතො අරියසාවකො ආකඬබ්බාතො අත්තනාව අත්තානං ව්‍යාකරෙය්‍යා: “විණනිරයොමිඤ්ඤ විණනිරච්ඡානගොනියො විණපෙත්තිවිසයො විණාපායදුග්ගතිවිනිපාතො සොතාපනෙකාභමස්මි අවිනිපාතධම්මො නියතො සමෙඛාධිපරායණොති”.

11. 1. 9

දුතිය ගිඤ්ජකාවසථසුක්කං

3777. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මො ආනන්දෙ භගවන්තං එතදචොච: “අයොකො නාම භන්තෙ, භික්ඛු කාලකතො. තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරායො? අයොකා නාම භන්තෙ, භික්ඛුති කාලකතා. තස්සා කා ගති, කො අභිසම්පරායො? අයොකො නාම භන්තෙ, උපාසකො කාලකතො තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරායො? අයොකා නාම භන්තෙ, උපාසිකා කාලකතා තස්සා කා ගති, කො අභිසම්පරායො? ති.

අයොකො ආනන්ද, භික්ඛු කාලකතො ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිච්ඡිත්තං පඤ්ඤවිච්ඡිත්තං දිවෙධව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ ව්‍හාසි -පෙ- අයං ඛො සො ආනන්ද, ධම්මාදයො ධම්මපරියායො යෙන සමන්තාගතො අරියසාවකො ආකඬබ්බාතො අත්තනාව අත්තානං ව්‍යාකරෙය්‍යා: “විණනිරයොමිඤ්ඤ විණනිරච්ඡානගොනියො විණපෙත්තිවිසයො විණාපායදුග්ගතිවිනිපාතො සොතාපනෙකාභමස්මි, අවිනිපාතධම්මො නියතො සමෙඛාධිපරායණො”ති.

(යථා සුරිමසුක්කං විස්ථාරෙතබ්බං.)

1. විභෙසාභෙසා - මජ්ඣං, විභෙසාවෙසා - ස්‍යා.

11. 1. 10

තත්ථය ගිඤ්ජකාවසථසුත්තං

3778. එකමන්තං නිසින්නො ටො ආයස්මා ආනන්දෙ හගචන්තං එතදචොච: කකුඛො¹ නාම හන්තෙ, ඤාතීකෙ උපාසකො කාලකතො. තස්ස කා ගතී, කො අභිසම්පරායො? කාලිඳෙගා² නාම හන්තෙ, ඤාතීකෙ උපාසකො කාලකතො -පෙ- නිකෙඛා³ නාම හන්තෙ, ඤාතීකෙ උපාසකො -පෙ- කට්ඨසහො නාම හන්තෙ -පෙ- කුට්ඨො නාම හන්තෙ -පෙ- සන්කුට්ඨො නාම හන්තෙ -පෙ- හද්දෙ නාම හන්තෙ -පෙ- සුභද්දෙ නාම හන්තෙ, ඤාතීකෙ උපාසකො කාලකතො. තස්ස කා ගතී, කො අභිසම්පරායො⁴ තී?

කකුඛො ආනන්ද, උපාසකො කාලකතො පඤ්ඤානං ඔරමහාගීයානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො තස්ස පරිනිබ්බාසී අනාවක්ඛධම්මො තස්මා ලොකා. කාලිඳෙගා ආනන්ද, උපාසකො කාලකතො -පෙ- නිකෙඛා ආනන්ද -පෙ- කට්ඨසහො ආනන්ද -පෙ- කුට්ඨො ආනන්ද -පෙ- සන්කුට්ඨො ආනන්ද -පෙ- හද්දෙ ආනන්ද -පෙ- සුභද්දෙ ආනන්ද, උපාසකො කාලකතො පඤ්ඤානං ඔරමහාගීයානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො තස්ස පරිනිබ්බාසී අනාවක්ඛධම්මො තස්මා ලොකා.

පරොපඤ්ඤාසා⁴ ආනන්ද, ඤාතීකෙ උපාසකා කාලකතා පඤ්ඤානං ඔරමහාගීයානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා තස්ස පරිනිබ්බාසීනො අනාවක්ඛධම්මො තස්මා ලොකා. සාධිකනචුති ආනන්ද, ඤාතීකෙ උපාසකා කාලකතා තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා රාගද්වේශමාහානං තනුඤ්ඤා සක්ඛොච්ඡන්තො සක්ඛදෙව ඉමං ලොකං ආගග්ඤා දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්තී. ඡානිරේකානි ටො ආනන්ද, පඤ්ඤාසානී, ඤාතීකෙ උපාසකා කාලකතා තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා ටොසානාපනනා අච්චිපාතධම්මො නියතා සම්මොඛිපරායණො.

අනච්ඡරියං ටො පනෙනං ආනන්ද, යං මහුස්සභුතො කාලකරෙයා, තස්මිං තස්මිං චෙ මං කාලකතෙ උපසඛිකම්ඤ්ඤා එතඤ්ඤා පටිපුඤ්ඤාචං. වීභෙසාහෙසා ආනන්ද, අස්ස තරාගතස්ස. තස්මානිහානන්ද, ධම්මාදසං නාම ධම්මපරියායං දෙසිස්සාමී යෙන සමන්තාගතො අරියසාවතො ආකඛිමානො අත්තනාව අත්තානං ව්‍යාකරෙයා: "විණනිරයොලභි විණනිරච්ඤානෙයොනියො විණපෙත්තවිසයො විණාපායදුග්ගතීච්චිපාතො. ටොසානාපනනාහමස්මි අච්චිපාතධම්මො නියතො සම්මොඛිපරායණො.

1. කකුඛො - මජ්ඣ, කකුඛො - ස්‍යා.
 2. කලිඳෙගා - මජ්ඣ, ස්‍යා.
 3. නිකෙඛා - මජ්ඣ, අභිකෙඛො - ස්‍යා.
 4. පරොපඤ්ඤාසං - මජ්ඣ, ස්‍යා.

කතමො ච සො ආනඤ්ඤා ධම්මාදසො ධම්මපරියායො යෙන
 සමන්තාගතො අරියසාවකො ආකඛ්ඛිමානො අත්තනාව අත්තනා-
 ව්‍යාකරෙය්‍ය -පෙ- නියතො සමොධිපරායණො: ඉධානඤ්ඤා
 අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති:
 "ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා"ති.
 ධම්මෙ -පෙ- සමො -පෙ- අරියකතෙතති පිලෙති සමන්තාගතො
 හොති අධණ්ණෙති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙති. අයං ටො සො
 ආනඤ්ඤා ධම්මාදසො ධම්මපරියායො යෙන සමන්තාගතො අරිය-
 සාවකො ආකඛ්ඛිමානො අත්තනාව අත්තනා ව්‍යාකරෙය්‍ය: "ඛණ්ණ-
 නිරයොමිති ඛණ්ණනිරව්ඡානයොනියො ඛණ්ණපෙක්ඛිවිසයො ඛණ්ණපාය-
 දුක්ඛනිවිනිපානො. සොතාපනෙතා'භමස්මි අච්චිතාතධම්මො නියතො
 සමොධිපරායණො"ති.

වෙච්චාරවග්ගො පඨමො.

කමුඤ්ඤා:

රාජා ඔගධ දීසාවු සාරිපුත්තො පරෙ දුච්චි,
 ඊපතිං වෙච්චාරෙය්‍යො භික්ඛුකාවසරෙ තයොති.

2. රාජකාරාම වග්ගො

11. 2. 1

සහසායුතතං.

3779. එකං සමයං හගවා සාවච්ඡියං විහරති රාජකාරාමෙ. අථ ඛො සහසා. භික්ඛුනිසංඛො යෙන හගවා තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිචා හගවනතං අභිවාදෙචා එකමනතං අවධායි. එකමනතං ධීතා ඛො තා භික්ඛුනියො හගවා එතදවොච; චතුභි ඛො භික්ඛුනියො ධම්මෙහි සමනතාගතො අරියසාවකො යොනාපනො හොති අච්චිපාතධම්මො නියතො සම්මොධිපරායණො. කතමෙහි චතුභි: ඉධ භික්ඛුනියො අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමනතාගතො හොති; “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤා දෙව-මනුසානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඬක -පෙ- අරියකනෙතභි සීලෙහි සමනතාගතො හොති අධණ්ණෙහි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. ඉමෙහි ඛො භික්ඛුනියො, චතුභි ධම්මෙහි සමනතාගතො අරියසාවකො යොනාපනො හොති අච්චිපාතධම්මො නියතො සම්මොධිපරායණොති.

11. 2. 2

බ්‍රාහ්මණසුතතං.

3780. බ්‍රාහ්මණා භික්ඛවෙ, උදයගාමීනිං නාම පටිපදං පඤ්ඤපෙකති. තෙ සාවකං එවං සමාදපෙකති: “එහි ත්වං අමොහො පුරිස, කාලසෙඤ්ච උච්චාය පාවිනවුඛො යාහි. සො ත්වං මා සොඛතං පරිවජෙජ්ඣහි, මා පපාතං, මා බාණ්ණං, මා කණ්ණාකාධානං¹, මා වඤ්ඤානිකං; මා ඔලිගලං. යඤ්ඤා පතෙය්‍යාසි,² තඤ්ඤා මරණං ආගවෙජ්ඣයාසි.³ එවං ත්වං අමොහො පුරිස, කායසස හෙද පරමමරණං සුගතිං සංඝං ලොකං උපපජ්ඣසාසිති. තං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ, බ්‍රාහ්මණානං බාල ගමනමෙතං.⁴ මුළුගමනමෙතං, න නිබ්බිද්දය, න වීරාගාය, න නිරොධාය, න උපසමාය, න අභිඤ්ඤය, න සම්මොධාය, න නිබ්බානාය සංවත්තති.

අහඤ්ච ඛො භික්ඛවෙ, අරියසස විනයෙ උදයගාමීනිං පටිපදං පඤ්ඤපෙමි, යා එකනතනිබ්බිද්දය වීරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. කතමා ච සා භික්ඛවෙ, උදයගාමීනී පටිපද, යා එකනතනිබ්බිද්දය -පෙ- නිබ්බානාය සංවත්තති? ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමනතාගතො හොති “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤා දෙවමනුසානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඬක -පෙ- අරියකනෙතභි සීලෙහි සමනතාගතො හොති, අධණ්ණෙහි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. අයං ඛො සා භික්ඛවෙ, උදයගාමීනී පටිපද, යා එකනතනිබ්බිද්දය වීරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තතිති.

1. කණ්ණාකාධානං - මජ්ඣිම, සා.
 2. යානි වා - සීල, පි 2, යතොච - භා.
 3. පපතෙය්‍යාසි - මජ්ඣිම, සා.
 4. ආගවෙය්‍යාසි - මජ්ඣිම, සා.
 5. එහි - පි 2.
 6. බාලානං ගමනමෙතං - පි 2.

11. 2. 3

ආනන්දසුත්තං

3781. එකං සමයං ආයඤ්ච සාරිපුත්තො ආයඤ්ච ආනන්දෙ සාවඤ්චීයං වීහරහතී ඡෙතවනෙ අනාරාමිණිකස්ස ආරාමෙ. අරං ඛො ආයඤ්ච සාරිපුත්තො සායනාසමයං පටිසලොතා වුට්ඨිතො යෙනායඤ්ච ආනන්දෙ තෙනුපසඛාමි. උපසඛාමිතී ආයඤ්ච ආනන්දෙන සඤ්චිං සච්චොදී. සච්චොදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙතො එකමනනං නිසීදී. එකමනනං නිසිනො ඛො ආයඤ්ච සාරිපුත්තො ආයඤ්ච ආනන්දං එතදචොච: කතීනං ඛො ආවුසො ආනන්ද, ධම්මානං පභානා කතීනං ධම්මානං සමනනාගමනහෙතු එවමයං පජා හගචතා බ්‍යාකතා “සොතාපනා අවිනිපානධම්මා නියතා සච්චොධිපරායණා” තී?

වතුනනං ඛො ආවුසො, ධම්මානං පභානා වතුනනං ධම්මානං සමනනාගමනහෙතු එවමයං පජා හගචතා බ්‍යාකතා: “සොතාපනා අවිනිපානධම්මා නියතා සච්චොධිපරායණා” තී. කතමෙසං වතුනනා: යථාරූපෙන ඛො ආවුසො බුද්ධෙ අපසාදෙන සමනනාගතො අසසුතවා පුට්ඨිජ්ජනො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපස්ස බුද්ධෙ අපසාදෙ න හොති. යථාරූපෙන ච ඛො ආවුසො, බුද්ධෙ අවෙච්චපසාදෙන සමනනාගතො සුතවා අරියසාවකො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති, තථාරූපස්ස බුද්ධෙ අවෙච්චපසාදෙ හොති: “ඉතීඨි ඤො හගවා -පෙ- සජා දෙවමනුස්සානා බුද්ධො හගවා” තී.

යථාරූපෙන ඛො ආවුසො, ධම්මෙ අපසාදෙන සමනනාගතො අසසුතවා පුට්ඨිජ්ජනො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. තථාරූපස්ස ධම්මෙ අපසාදෙ න හොති. යථාරූපෙන ච ඛො ආවුසො ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමනනාගතො සුතවා අරියසාවකො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. තථාරූපස්ස ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙ හොති. “ඤ්චාධාතො හගචතා ධම්මො -පෙ- පච්චිතං චෙදීතඤ්චො විඤ්ඤතී” තී.

යථාරූපෙන ඛො ආවුසො, සඛෙඤ් අපසාදෙන සමනනාගතො අසසුතවා පුට්ඨිජ්ජනො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපස්ස සඛෙඤ් අපසාදෙ න හොති. යථාරූපෙන ච ඛො ආවුසො, සඛෙඤ් අවෙච්චපසාදෙන සමනනාගතො සුතවා අරියසාවකො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. තථාරූපස්ස සඛෙඤ් අවෙච්චපසාදෙ හොති: “සුපච්චිකො හගචතො සාවකසඛෙඤ් -පෙ- අනුකරං පුඤ්ඤකෙඛිතං ලොකස්සා” තී.

1. අවෙච්චපසාදෙන - සාය.

යථාරූපෙන ටො ආවුසො, දුඝඪිලොන සමන්තාගතො අසසුතවා පුට්ඨස්සනො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං වීනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති තථාරූපස්ස දුඝඪිලාං න භොති. යථාරූපෙහි ට ටො ආවුසො, අරියකනොති සීලෙහි සමන්තාගතො සුතවා අරියසාවකො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. තථාරූපානිස්ස අරියකනොති සීලානි භොනති “අබණ්ණානි -පෙ- සමාධිසංවහනනිකානි.” ඉමෙසං ටො ආවුසො, චතුක්කං ධම්මානං පහානා ඉමෙසං චතුක්කං ධම්මානං සමන්තාගමනහෙතු ඵවමයං පජා හගවාතා ව්‍යාකතා “යොනාපක්කා අවිනිපාතධම්මො නියතා සමමොධිපරායණා”ති.

11. 2. 4

දුග්ගතිසුතකං

3782. චතුහි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සබ්බදුග්ගතිහයං¹ සමතික්කනොනො භොති. කතමෙහි චතුහි: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සබ්බෙ -පෙ- අරියකනොති සීලෙහි සමන්තාගතො භොති අබණ්ණෙහි -පෙ- සමාධිසංවහනනිකෙහි. ඉමෙහි ටො භික්ඛවෙ, චතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සබ්බදුග්ගතිහයං සමතික්කනොනො භොතිති.

11. 2. 5

විනිපාතසුතකං

3783. චතුහි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සබ්බදුග්ගතිවිනිපාතහයං සමතික්කනොනො භොති. කතමෙහි චතුහි: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවාති. ධම්මෙ -පෙ- සබ්බෙ -පෙ- අරියකනොති සීලෙහි සමන්තාගතො භොති අබණ්ණෙහි -පෙ- සමාධිසංවහනනිකෙහි. ඉමෙහි ටො භික්ඛවෙ, චතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සබ්බදුග්ගතිවිනිපාතහයං සමතික්කනොනො භොතිති.

11. 2. 6

මිත්තාමච්චසුතකං

3784. යෙ² හි භික්ඛවෙ, අනුකමෙඨයාරාථ, යෙ ච සොතබ්බං මඤ්ඤයසුං මිත්තා වා අච්චවා³ වා ඤාති වා සාලොභිතා වා, තෙ වො භික්ඛවෙ, චතුසු සොනාපනජියබෙගසු සමාදපෙනබ්බා නිවෙසෙ- තබ්බා පතිවඨාපෙනබ්බා. කතමෙසු චතුසු: බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙ සමාදපෙනබ්බා -පෙ- “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙ සමාදපෙනබ්බා -පෙ-

1. සබ්බදුග්ගතිවිනිපාතහයං. - සි 2.
 2. යෙ යෙ - මජ්ඣ. - සා
 3. ච්ච - සිඉ

“සවාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො -පෙ- පවුඤ්ඤාං වෙදිතඛෙඛා විඤ්ඤාති”ති. සඛෙඤ්ඤාං අවෙච්චපසාදෙ සමාදපෙතඛො -පෙ- සුපච්චපනො භගවතො සාවකසඛෙඤ්ඤාං -පෙ- අනුඤ්ඤාං පුඤ්ඤාදෙඤ්ඤාං ලොකස්සා”ති. අරියකතොත්තස්ස සීලෙස්ස සමාදපෙතඛො -පෙ- අඛණ්ඩස්ස -පෙ- සමාධිසංවහනනිකෙස්ස. යො¹ භික්ඛවෙ, අනුකමෙපයාරාථ යෙ ච සොතඛං මඤ්ඤෙය්‍යං. මිත්තා වා අමච්චා වා ඤ්ඤාති වා සාලොභිතා වා තෙ වො භික්ඛවෙ, ඉමෙස්ස චතුස්ස සොතාපත්තියඛෙඤ්ඤා සමාදපෙතඛො නිවෙසෙතඛො පතිට්ඨාපෙතඛොති.

11. 2. 7

දුතිය මිත්තාමච්චස්සකං

3785. යෙ භි භික්ඛවෙ, අනුකමෙපයාරාථ යෙ ච සොතඛං මඤ්ඤෙය්‍යං. මිත්තා වා අමච්චා වා ඤ්ඤාති වා සාලොභිතා වා. තෙ වො භික්ඛවෙ, චතුස්ස සොතාපත්තියඛෙඤ්ඤා සමාදපෙතඛො නිවෙසෙතඛො පතිට්ඨාපෙතඛො. කතමෙස්ස චතුස්ස: බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙ සමාදපෙතඛො -පෙ- “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙව-මනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති. සියා භික්ඛවෙ, චතුත්තං මහාභුතානං අඤ්ඤාථකං පඨවීධාතුයා ආපොධාතුයා තෙජොධාතුයා වායොධාතුයා. නතෙච බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමනනාගතස්ස අරියසාවකස්ස සියා අඤ්ඤාථකං. තත්ථං අඤ්ඤාථකං: “සො චත බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමනනාගතො අරියසාවකො නිරයං වා නිරච්ඡාන-යොනිං වා පෙත්තිවීසයං වා උපපජ්ජස්සති”ති නෙතං යානං විජ්ජති. ධම්මො අවෙච්චපසාදෙ සමාදපෙතඛො -පෙ- සඛෙඤ්ඤාං අවෙච්චපසාදෙ සමාදපෙතඛො -පෙ- අරියකතොත්තස්ස සීලෙස්ස සමාදපෙතඛො -පෙ- අඛණ්ඩස්ස -පෙ- සමාධිසංවහනනිකෙස්ස. සියා භික්ඛවෙ, චතුත්තං මහාභුතානං අඤ්ඤාථකං: “පඨවීධාතුයා ආපොධාතුයා තෙජොධාතුයා වායොධාතුයා.” නතෙච අරියකතෙති සීලෙති සමනනාගතස්ස අරියසාවකස්ස සියා අඤ්ඤාථකං. තත්ථං අඤ්ඤාථකං: “සො චත අරියකතෙති සීලෙති සමනනාගතො අරියසාවකො නිරයං වා නිරච්ඡාන-යොනිං වා පෙත්තිවීසයං වා උපපජ්ජස්සති”ති නෙතං යානං විජ්ජති. යෙ භික්ඛවෙ, අනුකමෙපයාරාථ, යෙ ච සොතඛං මඤ්ඤෙය්‍යං, මිත්තා වා අමච්චා වා ඤ්ඤාති වා සාලොභිතා වා. තෙ වො භික්ඛවෙ, ඉමෙස්ස චතුස්ස සොතාපත්තියඛෙඤ්ඤා සමාදපෙතඛො නිවෙසෙතඛො පතිට්ඨාපෙතඛො”ති.

1. යෙතෙ - මජ්ඣ., සා.
 2. භො - සීඉ.

11. 2. 8

දෙවවාරිකසුත්තං

3786. එකං සමයං ආයඤ්ඤා මහාමොග්ගලොනො සාවකරීයං වීහරති ජේතවනෙ අනාඨිකියා ආරාමෙ. අථ ඛො ආයඤ්ඤා මහාමොග්ගලොනො සෙයාරාපි නාම බලවා පූරිණො සමිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙයා පසාරිතං වා බාහං සමිඤ්ජෙයා, එවච්චෙ ජේතවනෙ අනාරහිතො දෙවෙසු තාවතිංසෙසු පාතුරහොසි. අථ ඛො සමඤ්ජුලා තාවතිංසකාසිකා දෙවතායො යෙනායඤ්ඤා මහාමොග්ගලොනො තනුපසධකරීංසු. උපසධකරීන්දා ආයඤ්ඤා මහාමොග්ගලොනං අභිවාදෙවා එකමන්තං අඛංසු. එකමන්තං යිතා ඛො තා දෙවතා ආයඤ්ඤා මහාමොග්ගලොනො එතදවොච:

සාධු ඛො ආච්චියො, බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනං හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො ආච්චියො, එවමිධෙකච්චෙ සත්ථා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. සාධු ඛො ආච්චියො, ධම්මො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනං හොති: “සොකඛාතො හගවතා ධම්මො -පෙ- පච්චන්තං චෙදිතඛො විඤ්ඤති”ති. ධම්මො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො ආච්චියො, එවමිධෙකච්චෙ සත්ථා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. සාධු ඛො ආච්චියො, සඛෙක අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනං හොති: “සුපච්චිපනෙතා හගවතො සාවකසඛො -පෙ- අනුකරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්සා”ති. සඛෙක අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො ආච්චියො, එවමිධෙකච්චෙ සත්ථා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. සාධු ඛො ආච්චියො, අරියකනෙතති සීලෙති සමන්තාගමනං හොති, අඛණ්ඩෙති -පෙ- සමාධිසංචන්තනිකෙති. අරියකනෙතති සීලෙති සමන්තාගමනහෙතු ඛො ආච්චියො, එවමිධෙකච්චෙ සත්ථා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලොන, බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනං හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලොන, එවමිධෙකච්චෙ සත්ථා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලොන, ධම්මො -පෙ- සඛෙක -පෙ- අරියකනෙතති සීලෙති සමන්තාගමනං හොති අඛණ්ඩෙති -පෙ- සමාධිසංචන්තනිකෙති. අරියකනෙතති සීලෙති සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලොන, එවමිධෙකච්චෙ සත්ථා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

11. 2. 9

දුතිය දෙවචාරිකසුත්තං

3787. එකං සමයං ආයඤ්ඤා මහාමොග්ගලොනො සාවකීයං විහරති ජෙනවනෙ අනාරම්භිකසස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයඤ්ඤා මහාමොග්ගලොනො සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො -පෙ- දෙවෙසු තාවතීංසෙසු පාතුරහොසි. අථ ඛො සම්බුද්ධා තාවතීංසකාසිකා දෙවතායො -පෙ- ආයඤ්ඤා මහාමොග්ගලොනො එතදවොච: “සාධු ඛො ආචුසො, බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනං හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුසසානං බුද්ධො හගවා”ති. බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො ආචුසො, එවම්ධෙකච්චෙව සත්තා කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා. සාධු ඛො ආචුසො, ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගමනං හොති අබණ්ණෙහි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි, අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගමනහෙතු ඛො ආචුසො, එවම්ධෙකච්චෙව සත්තා කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නාති.

සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලොන, බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනං හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුසසානං බුද්ධො හගවා”ති. බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලොන, එවම්ධෙකච්චෙව සත්තා කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා. සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලොන, ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගමනං හොති අබණ්ණෙහි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලොන, එවම්ධෙකච්චෙව සත්තා කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නාති.

11. 2. 10

තතිය දෙවචාරිකසුත්තං

3788. අථ ඛො හගවා සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො -පෙ- එවමෙවං¹ ජෙනවනෙ අනාරම්භො දෙවෙසු තාවතීංසෙසු පාතුරහොසි. අථ ඛො සම්බුද්ධා තාවතීංසකාසිකා දෙවතායො යෙන හගවා තෙත්ථපසඤ්ඤාසු. උපසඤ්ඤාසු හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අථංසු. එකමන්තං ධීතා ඛො තා දෙවතායො හගවා එතදවොච: සාධු ඛො ආචුසො, බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනං හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුසසානං බුද්ධො හගවා”ති. බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො ආචුසො, එවම්ධෙකච්චෙව සොතාපන්නා² අච්චිපාකධම්මා නියතා සමොධිපරායණා. සාධු ඛො ආචුසො, ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගමනං හොති අබණ්ණෙහි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගමනහෙතු ඛො ආචුසො, එවම්ධෙකච්චෙව සොතාපන්නා අච්චිපාකධම්මා නියතා සමොධිපරායණාති.

1. එවමෙව - මජ්ඣං, සා.
 2. එවම්ධෙකච්චෙව සත්තා සොතාපන්නා - මජ්ඣං, සා.

සාධු ඛො මාරීස, බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගමනං
 හොති “ඉතිපි සො භගවා —පෙ— සක්ඛා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො
 භගවා”ති. බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරීස,
 ඵවමයං පජා සොතාපනතා අවිනිපාතධම්මා නියතා සමොධිපරායණා.
 සාධු ඛො මාරීස, ධම්මො —පෙ— සඛෙත —පෙ— අරියකනොතභි
 සීලෙභි සමන්තාගමනං හොති අඛණ්ණෙභි —පෙ— සමාධිසංවත්ත-
 නිකෙභි. අරියකනොතභි සීලෙභි සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරීස,
 ඵවමයං පජා සොතාපනතා අවිනිපාතධම්මා නියතා සමොධි-
 පරායණාති.

රාජකාරාමවග්ගො දුතියො.

තත්තුද්දනං:

සහස්සමුඛමණානන්දු දුග්ගතී ච වීනිපාතො,
 මිත්තාමච්චා දුචෙ චුත්තා තයො ච දෙවචාරිකාති.

3. සරණානුච්ඡේදය

11. 3. 1

මහානාමසූතං

3789. එකං සමයං හගවා සකෙකසු විහරති කපිලවතථුසමී. නිශ්‍රොධාරාමෙ. අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන හගවා තෙත්‍රපසඛකමී. උපසඛකමීතො හගවනං අභිවාදෙතො එකමනං නිසීදි. එකමනං නිසීනෙතො ඛො මහානාමො සකෙකා හගවනං එතදවොච: "ඉදං හනො, කපිලවතථු ඉදංකේච චීතඤ්ඤා ඛාහුජඤ්ඤා¹ ආකී ඤාමත්‍රස්සං සමධාධවුභං². සො ඛොභං හනො, හගවනං පඨිරුපාසිතො මනොභාවනීයං වා භීතඤ්ඤා⁴ සායනසමයං කපිලවතථු පච්චිසනො හනොනපි⁵ තජීතා සමාගච්ඡාමී. හනොනපි අසෙසන සමාගච්ඡාමී. හනොනපි රථෙන සමාගච්ඡාමී. හනොනපි සකථෙන සමාගච්ඡාමී. හනොනපි පුරිසෙන සමාගච්ඡාමී. තස්ස මඤ්ඤා හනො, තස්මිං සමයෙ මුක්ඛතෙව හගවනං ආරඤ්ඤා සති. මුක්ඛති ධම්මං ආරඤ්ඤා සති මුක්ඛති සඛකං ආරඤ්ඤා සති. තස්ස මඤ්ඤා හනො, එවං හොති: "ඉමමිභි වාභං සමයෙ කාලං කරෙය්‍යං කා මමඤ්ඤා⁶ ගති, කො අභිසම්පරායො⁷ ති?"

මා භාසි මහානාම, මා භාසි මහානාම අපාපකං තෙ මරණං භවිස්සති, අපාපිකා කාලකිරියා⁸. යස්ස කස්සචි මහානාම, දීඝරතං සඤ්ඤාපරිභාවිතං චිත්තං, සීලපරිභාවිතං චිත්තං, සුත්තපරිභාවිතං චිත්තං, වාගපරිභාවිතං චිත්තං, පඤ්ඤාපරිභාවිතං චිත්තං, තස්ස යො හි ඛොයං කායො රූපි වාතුමච්ඡාභුතීකො මාතාපෙතනිකසමුඤ්ඤො ඔදනාකුමමාසුපචයො අනිච්ඡුච්ඡාදනපරිමද්දනභෙදනවිද්ධංසනධම්මො, තං ඉමෙව⁹ කාකා වා බාදනති, ගිජ්ඣා වා බාදනති, කුලලා වා බාදනති, සුපානා¹⁰ වා බාදනති, සිගාලා වා බාදනති, විවිධා වා පාණකජාතා බාදනති. යඤ්ඤා ඛෙසස චිත්තං දීඝරතං සඤ්ඤාපරිභාවිතං, සීලපරිභාවිතං, සුත්තපරිභාවිතං, වාගපරිභාවිතං, පඤ්ඤාපරිභාවිතං, තං උදධංගමී හොති විසෙසගාමී.

---

1. සරණානු - මජ්ඣං.
 2. ඛහුජනං - සීල, පි 2.
 3. සමධාධවුභං - සා.
 4. මනො භාවනීයෙ වා භීතඤ්ඤා - මජ්ඣං, සා.
 5. කා මඤ්ඤා - මජ්ඣං, සා,
 6. කාලංකිරියා - මජ්ඣං.
 7. ඉමෙව - සා.
 8. සුත්තං - මජ්ඣං, සා.
 9. විධානෙන - අධිකරා.

සෙය්‍යාථාපි මහානාම, බලවා පුරිසො සප්පිකුමිහං වා තෙල-
 කුමිහං වා ගමඝීරං උදකරහදං ඔගාහෙතවා හිද්දෙය්‍යා, තත්‍ර යාඝ්‍ය¹
 සංකරා වා කඨලා වා සා අධොගාමී අඝ්‍ය. යඤ්ච ඛට්ඨස්ස තත්‍ර
 සප්පි වා තෙලං වා තං උඤ්ඛගාමී අඝ්‍ය විසෙසගාමී. එවලෙව ඛො
 මහානාම, යස්ස කස්සචි දීසරණං සඤ්ඤාපරිභාවිතං චිත්තං සීල-පෙ-
 සුත -පෙ- වාග -පෙ- පඤ්ඤාපරිභාවිතං චිත්තං, තස්ස යො හි
 ඛොයං කායො රූපි වාතුවමහාභුතිකො මාතාපෙක්ඛකසමිහවො
 ඔදනකුමමාසුපවයො අනිච්චාදනපරිමඤ්ඤානෙදනවිධංසනධමෙමා, තං
 ඉධෙව කාකා වා බාදනති, ගීජ්ඣා වා බාදනති, කුලලා වා බාදනති,
 සුපානා වා බාදනති, සීගලා වා බාදනති, විචිධා වා පාණකජානා
 බාදනති. යඤ්ච ඛට්ඨස්ස චිත්තං සඤ්ඤාපරිභාවිතං -පෙ- පඤ්ඤාපරිභාවිතං
 චිත්තං. තං උඤ්ඛගාමී හොති විසෙසගාමී. කුඤ්ඤං ඛො පන
 මහානාම, දීසරණං සඤ්ඤාපරිභාවිතං චිත්තං -පෙ- පඤ්ඤාපරිභාවිතං
 චිත්තං මා භායි මහානාම, මා භායි මහානාම, අපාපකං තෙ මරණං
 භවිස්සති. අපාපිකා කාලකිරියාති.

11. 3. 2

දුතිය මහානාමසුත්තං

3790. එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථුපමී.
 නිග්‍රොධාරාමෙ. අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන භගවා
 තෙනුපසඛකමී -පෙ- එකමනතං නිසිනෙගා ඛො මහානාමො
 සකෙකා භගවනතං එතදවොච: “ඉදං² භනෙත, කපිලවත්ථු ඉඤ්ඤෙච
 ඵීතඤ්ච බාහුජඤ්ඤං ආකීණණමත්‍රස්සං සමොධබ්බුහං. යො ඛවාහං
 භනෙත, භගවනතං වා පඨිරූපාසිජා මනොභාවතීයං වා හික්ඛුං,
 යායනාසමයං කපිලවත්ථුං පවිසගොතො භනෙතනපි භජීනා
 සමාගචජාමී. භනෙතනපි අසෙසන සමාගචජාමී. භනෙතනපි රථෙන
 සමාගචජාමී. භනෙතනපි සකථෙන සමාගචජාමී. භනෙතනපි පුරිසෙන
 සමාගචජාමී. තස්ස මඤ්ඤං භනෙත, තස්මිං සමයෙ මුස්සතෙව
 භගවනතං ආරබ්භ සති, මුස්සති ධමෙ. ආරබ්භ සති, මුස්සති
 සඛං ආරබ්භ සති. තස්ස මඤ්ඤං භනෙත, එවං හොති: “ඉමඤ්චි
 වාහං සමයෙ කාලඛ්ඤරෙය්‍යං කා මමස්ස ගති, කො අභිසමප-
 රායො”ති?

1. යා අස්ස - මජ්ඣං, සතා.
 2. ඉධ - පි 2.

මා භාධි මහානාම මා භාධි, මහානාම, අපාපකං තෙ මරණං හවිස්සති, අපාපිකා කාලකිරියා. චතුභි ඛො මහානාම, ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො නිබ්බානනිත්තො භොති නිබ්බානපොඡො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කතමෙහි චතුභි: ඉධ මහානාම, අරියසාවකො බුද්ධො අවච්චපසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි ටො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතො භොති අඛණ්ඩෙහි -පෙ- සමාධිසංවිහාරනිකෙහි. සෙසාපාපි මහානාම, රුක්ඛා පාවිනනිත්තො පාවිනපොඡො පාවිනපඤ්ඤාරො, සො මුලෙ ජිත්තො කතමෙන පපතෙය්‍යාති? යෙන හතො, නිත්තො යෙන පොඡො යෙන පඤ්ඤාරොති. එවමෙව ඛො මහානාම, ඉමෙහි චතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො නිබ්බානනිත්තො භොති නිබ්බානපොඡො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

11. 3. 3

තතිය මහානාමසුක්තං

3791. එකං සමයං හගවා සකෙකසු විහරති කපිලවකපුසම් නිත්‍රොධාරාමෙ. අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන ගොධා සකෙකා තෙනුපසඤ්ඤා. උපසඤ්ඤා ගොධං සකකං එතදවොච: “කතීහි කං ගොධෙ, ධම්මෙහි සමන්තාගතං සොතාපතනං පුග්ගලං ආජානාමි අවිනිපාතධම්මං නියතං සමොධිපරායණං?” තීහි ඛාහං මහානාම, ධම්මෙහි සමන්තාගතං සොතාපතනං පුග්ගලං ආජානාමි අවිනිපාතධම්මං නියතං සමොධිපරායණං. කතමෙහි තීහි: ඉධ මහානාම, අරියසාවකො බුද්ධො අවච්චපසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා අවච්චපසාදෙන සමන්තාගතො භොති: සුපටිපත්තො හගවතො සාවකසඤ්ඤා -පෙ- අනුක්ඛරං පුඤ්ඤකෙඛනං ලොකස්සා”ති. ඉමෙහි ඛොහං මහානාම, තීහි ධම්මෙහි සමන්තාගතං සොතාපතනං පුග්ගලං ආජානාමි අවිනිපාතධම්මං නියතං සමොධිපරායණං.

කං පන මහානාම, කතීහි ධම්මෙහි සමන්තාගතං සොතාපතනං පුග්ගලං ආජානාමි අවිනිපාතධම්මං නියතං සමොධිපරායණං? චතුභි ඛාහං හො ගොධෙ, ධම්මෙහි සමන්තාගතං සොතාපතනං පුග්ගලං ආජානාමි අවිනිපාතධම්මං නියතං සමොධිපරායණං කතමෙහි චතුභි: ඉධ හො ගොධෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවච්චපසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතො භොති අඛණ්ඩෙහි -පෙ- සමාධිසංවිහාරනිකෙහි. ඉමෙහි ඛාහං ගොධෙ චතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතං සොතාපතනං පුග්ගලං ආජානාමි. අවිනිපාතධම්මං නියතං සමොධිපරායණං. ආගමෙහි කං මහානාම, ආගමෙහි කං මහානාම, හගවා එතං ජාතෙය්‍යා එතෙහි ධම්මෙහි සමන්තාගතං වා අසමන්තාගතං වාති. ආයාම ගොධෙ, යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤා උපසඤ්ඤා හගවතො එතමකං ආරොචෙස්සාමාති.

1. මුල ජිත්ත - සා, මුල ජිත්තො - මජ්ඣ. 2. උපසඤ්ඤා - සිමු, සි. 2

අථ ඛො මහානාමො ච සකෙකා ගොධා ච සකෙකා යෙන හගවා තෙනනුපසඛිකම්භු. උපසඛිකම්භා හගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීනෙතා ඛො මහානාමො සකෙකා හගවන්තං එතදවොච: “ඉධාහං හන්තෙ, යෙන ගොධා සකෙකා තෙනනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා ගොධං සකකං එතදවොචං; කතීභි කං ගොධෙ, ධම්මෙහි සමන්තාගතං සොතාපන්නං පුග්ගලං ආජානායි අවිනිපාතධම්මං නියතං සම්මොඛිපරායණකභි? එවං වුනෙත හන්තෙ, ගොධා සකෙකා මං එතදවොච:

තීභි ඛො මහානාම, ධම්මෙහි සමන්තාගතං සොතාපන්නං පුග්ගලං ආජානාමී අවිනිපාතධම්මං නියතං සම්මොඛිපරායණං. කතමෙහි තීභි: ඉධ මහානාම, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චප්පාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සක්ඛා දෙවමනුසසානං බුද්ධො හගවාති. ධම්මෙ -පෙ- සඛෙක අවෙච්චප්පාදෙන සමන්තාගතො භොති: “සුපට්ඨනෙතා හගවතො සාවකසඤ්ඤා -පෙ- අනුකරං පුද්ධකෙඛන්තං ලොකසිසා”ති. ඉමෙහි ඛො මහානාම, තීභි ධම්මෙහි සමන්තාගතං සොතාපන්නං පුග්ගලං ආජානාමී අවිනිපාතධම්මං නියතං සම්මොඛිපරායණං. කං පන මහානාම, කතීභි ධම්මෙහි සමන්තාගතං සොතාපන්නං පුග්ගලං ආජානායි අවිනිපාතධම්මං නියතං සම්මොඛිපරායණකභි? එවං වුනෙතභං¹ හන්තෙ, ගොධං සකකං එතදවොචං:

චතුභි ඛො ගොධෙ, ධම්මෙහි සමන්තාගතං සොතාපන්නං පුග්ගලං ආජානාමී අවිනිපාතධම්මං නියතං සම්මොඛිපරායණං. කතමෙහි චතුභි: ඉධ ගොධෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චප්පාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සක්ඛා දෙවමනුසසානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඛෙක -පෙ- අරියකන්තෙහි සීලෙහි සමන්තාගතො භොති අධර්මෙහි -පෙ- සමාධිසංවර්ධනානිකෙහි. ඉමෙහි ඛො ගොධෙ, චතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතං සොතාපන්නං පුග්ගලං ආජානාමී අවිනිපාතධම්මං නියතං සම්මොඛිපරායණකභි. එවං වුනෙත හන්තෙ, ගොධා සකෙකා මං එතදවොච:

ආගමෙහි කං මහානාම, ආගමෙහි කං මහානාම, හගවාච එතං ජානෙය්‍ය එතෙහි ධම්මෙහි සමන්තාගතං වා අසමන්තාගතං වාති. ඉධ හන්තෙ, කොච්චෙච ධම්මසමුප්පාදෙ² උපපජ්ජෙය්‍ය එකතො අසස හගවා, එකතො භික්ඛුසඤ්ඤා ව. යෙනෙච හගවා තෙනෙචාහං අසසං. එවං පසන්නං මං හන්තෙ, හගවා ධාරෙතු.

ඉධ හන්තෙ, කොච්චෙච ධම්මසමුප්පාදෙ² උපපජ්ජෙය්‍ය එකතො අසස හගවා එකතො භික්ඛුසඤ්ඤා, එකතො භික්ඛුනිසඤ්ඤා ව, යෙනෙච හගවා තෙනෙචාහං අසසං. එවං පසන්නං මං හන්තෙ, හගවා ධාරෙතු.

1. වුත්තාහං - මජ්ඣං, සා.
 2. ධම්මො සමුප්පාදෙ - මජ්ඣං.
 3. භික්ඛුසඤ්ඤා භික්ඛුනිසඤ්ඤා ව - මජ්ඣං.

ඉධ හනෙත, කොච්ඤෙව ධම්මසමුප්පාදෙ උප්පජ්ජයා. එකතො අසස හගවා, එකතො භීක්ඛුසංඛො, එකතො භීක්ඛුනීසංඛො, උපාසකා ව. යෙනෙව හගවා තෙනෙවාහං අසසං, එවං පසන්තං මං හනෙත, හගවා ධාරෙතු.

ඉධ හනෙත, කොච්ඤෙව ධම්මසමුප්පාදෙ උප්පජ්ජයා. එකතො අසස හගවා, එකතො භීක්ඛුසංඛො, එකතො භීක්ඛුනීසංඛො, උපාසකා උපාසිකායො ව, යෙනෙව හගවා තෙනෙවාහං අසසං එවං පසන්තං මං හනෙත, හගවා ධාරෙතු.

ඉධ හනෙත, කොච්ඤෙව ධම්මසමුප්පාදෙ උප්පජ්ජයා, එකතො අසස හගවා, එකතො භීක්ඛුසංඛො, එකතො භීක්ඛුනීසංඛො, උපාසකා උපාසිකායො සදෙවකො ව ලොකො¹ සමාරකො සමුත්ථකො සසසමණ්ඩ්‍රාහම්ඤී පජා සදෙවමනුසසා. යෙනෙව හගවා තෙනෙවාහං අසසං, එවං පසන්තං මං හනෙත, හගවා ධාරෙතුති.

එවංවාදී නිං ගොධෙ, මහානාමං සක්කං කිං වදෙසීති? එවංවාදහං හනෙත, මහානාමං සක්කං න කිංඤ්චි වද්ථී අඤ්ඤත්‍ර කලාණා අඤ්ඤත්‍ර කුසලාති.

11. 3. 4

සරකානිසුත්තං

3792. එකං සමයං හගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථුසම්නිග්‍රොධාරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සරකානි¹ සකෙසා කාලකතො හොති. සො හගවතා ව්‍යාකතො සොනාපනෙහා අවිනිපාතධම්මො නියතො සමොධිපරායණොති. තත්‍ර සුදං සම්බුද්ධා සක්කා සඛගමම සමාගමෙ උජ්ඣායනභී, වීයනභී, විපාවෙනභී: “අච්ඡරියං වන හො අඤ්ඤනං වන හො, එසුද්දනී කො න සොනාපනෙහා හවිසසති, යත්‍ර භී නාම සරකානි සකෙසා කාලකතො, සො හගවතා ව්‍යාකතො සොනාපනෙහා අවිනිපාතධම්මො නියතො සමොධිපරායණොති. සරකානි සකෙසා සිකඛාදුබ්බලාමාපාදී, මජ්ජිමනිකං අපාඨි²ති.

1. සදෙවකො ලොකො - ඩුච්ච, ඩි 2.
2. සරණානි - මජ්ජ.

අප්‍ර මො මහානාමො සකෙකා යෙන හගවා තෙනුපසඛකමී. උපසඛකමීකා හගවනතං අභිවාදෙකා එකමනතං නිසීදී. එකමනතං නිසීනෙතා මො මහානාමො සකෙකා හගවනතං එතදවොච: “ඉධ හනෙත, සරකානී සකෙකා කාලකතො. සො හගවතා ව්‍යාකතො සොතාපනෙතා අවීනීපාතධමෙමො නියතො සමොධිපරායණොති තත්‍ර සුදං හනෙත, සමධුලා සකකා සඛගමම සමාගමම උජ්ඣායනතී ඛියනතී වීපාවෙනතී: “අවජරීයං වන හො, අධගුතං වන හො, එසුදනී කො න සොතාපනෙතා හවිසසනී. යත්‍ර හී නාම සරකානී සකෙකා කාලකතො, සො හගවතා ව්‍යාකතො “සොතාපනෙතා අවීනීපාතධමෙමො නියතො සමොධිපරායණො”ති. සරකානී සකෙකා සිකඛාදුඛලාමාපාදී, මජ්ජපානං අපාඨී”ති.

යො සො මහානාම, දීසරතං උපාසකො බුද්ධං සරණං ගතො, ධම්මං සරණං ගතො, සඛං සරණං ගතො සො කපං වීනීපාතං ගච්ඡයා. යං හී තං මහානාම, සමොචදමානො චදෙයා, දීසරතං උපාසකො බුද්ධං සරණං ගතො, ධම්මං සරණං ගතො, සඛං සරණං ගතොති සරකානී සකකං සමො චදමානො චදෙයා සරකානී මහානාම, සකෙකා දීසරතං උපාසකො බුද්ධං සරණං ගතො, ධම්මං සරණං ගතො, සඛං සරණං ගතො. සො කපං වීනීපාතං ගච්ඡයා?

ඉධ මහානාම, එකවෙචා පුග්ගලො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමනතාගතො හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙව-මනුසසානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඛෙක -පෙ- අනුතරං පුඤ්ඤකෙඛනං ලොකස්සා”ති හාසුපඤ්ඤා ජවනපඤ්ඤා වීම්බකියා ච සමනතාගතො. සො ආසවානං ධයා අනාසවං වෙනො වීම්බකිං පඤ්ඤාවීම්බකිං දිට්ඨෙච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡකතා උපසමපජ්ජ වීහරති. අයමෙ මො මහානාම, පුග්ගලො පරිමුක්ඛො නිරයා, පරිමුක්ඛො නිරවජානයොනියා, පරිමුක්ඛො පෙක්ඛිසයා, පරිමුක්ඛො අපායදුග්ගතිවීනීපාතා.

ඉධ මහානාම, එකවෙචා පුග්ගලො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමනතාගතො හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙව-මනුසසානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඛෙක -පෙ- අනුතරං පුඤ්ඤකෙඛනං ලොකස්සා”ති. හාසුපඤ්ඤා ජවනපඤ්ඤා න ච වීම්බකියා සමනතාගතො. සො පඤ්ඤනං ඔරමභාගීයානං සංයොජනානං පරිකඛයා ඔපපාතිකො හොති. තස්ස පරිනිබ්බාධී අනාවක්ඛධම්මො තස්මා¹ ලොකා. අයමෙ මො මහානාම, පුග්ගලො පරිමුක්ඛො නිරයා, පරිමුක්ඛො නිරවජානයොනියා, පරිමුක්ඛො පෙක්ඛිසයා, පරිමුක්ඛො අපායදුග්ගතිවීනීපාතා.

1. හාසපඤ්ඤා - මජ්ජ., ඡා.
2. අඤ්ඤා ලොකා - භා.

ඉධ පන මහානාම එකවේවා පුග්ගලො බුද්ධො අවෙච්චස-
 සාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා
 දෙවමනුසසානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ-
 න භාසුපඤ්ඤා න ජවනපඤ්ඤා න ච විමුක්ඛියා සමන්තාගතො.
 සො තිණණං සංයොජනානං පරික්ඛයා රාගදෙසමොභානං නන්දනා
 සකදගාමී භොති සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගණ්ඨා දුක්ඛස්ස නතං
 කරොති. අයමි ඛො මහානාම, පුග්ගලො පරිමුක්ඛා නිරයා,
 පරිමුක්ඛා නිරවජානයොනියා, පරිමුක්ඛා පෙක්ඛිසයා, පරිමුක්ඛා
 අපායදුග්ගතිච්චිපාතා.

ඉධ පන මහානාම එකවේවා පුග්ගලො බුද්ධො අවෙච්චස-
 සාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා
 දෙවමනුසසානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ-
 න භාසුපඤ්ඤා න ජවනපඤ්ඤා න ච විමුක්ඛියා සමන්තාගතො. සො
 තිණණං සංයොජනානං පරික්ඛයා සොතාපනෙන, භොති අච්චිපාත-
 ධම්මො නියතො සම්මොධිපරායණො. අයමි ඛො මහානාම,
 පුග්ගලො පරිමුක්ඛා නිරයා, පරිමුක්ඛා නිරවජානයොනියා,
 පරිමුක්ඛා පෙක්ඛිසයා පරිමුක්ඛා අපායදුග්ගතිච්චිපාතා.

ඉධ මහානාම, එකවේවා පුග්ගලො න භෙව ඛො බුද්ධො
 අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො භොති. න ධම්මෙ -පෙ- න
 සඤ්ඤා -පෙ- න භාසුපඤ්ඤා න ජවනපඤ්ඤා, න ච විමුක්ඛියා
 සමන්තාගතො, අපි වස්ස ඉමෙ ධම්මො භොතති සඤ්ඤාදියං
 විරිද්ධිදියං සන්ඤ්ඤාදියං සමාධිදියං පඤ්ඤාදියං. නරාගතසාවෙදිනා වස්ස
 ධම්මො පඤ්ඤාදිය මත්තසො නිජ්ඣානං ඛමනති. අයමි ඛො මහානාම
 පුග්ගලො අගනා නිරයං, අගනා නිරවජානයොනියං, අගනා
 පෙක්ඛිසයං, අගනා අපායදුග්ගතිච්චිපාතං.

ඉධ පන මහානාම, එකවේවා පුග්ගලො න භෙව ඛො
 බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො භොති. න ධම්මෙ -පෙ-
 න සඤ්ඤා -පෙ- න භාසුපඤ්ඤා න ජවනපඤ්ඤා, න ච
 විමුක්ඛියා සමන්තාගතො, අපි වස්ස ඉමෙ ධම්මො භොතති සඤ්ඤාදියං
 -පෙ- පඤ්ඤාදියං. නරාගතෙ වස්ස සඤ්ඤාමත්තං භොති, පෙමමනං.
 අයමි ඛො මහානාම, පුග්ගලො අගනා නිරයං, අගනා
 නිරවජානයොනියං, අගනා පෙක්ඛිසයං, අගනා අපායදුග්ගති-
 ච්චිපාතං.

ඉමෙ වෙපි මහානාම, මහාසාලා සුභාසිතං දුඛාසිතං
 ආජානෙය්‍යං, ඉමෙ වාභං මහාසාලෙ ව්‍යාකරෙය්‍යං: “සොතාපනනා
 අච්චිපාතධම්මො නියතා සම්මොධිපරායණා”ති. කිම්බෙ පන
 සරකානිං සක්ඛං. සරකානි මහානාම, සකෙසා මරණකාලෙ පන
 සික්ඛං¹ සමාදිධිති.

1. මරණකාලෙ සික්ඛං - මජ්ඣං, සා.

11. 3. 5

දුතිය සරකානි සුත්තං

3793. එකං සමයං හගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්තපුසමී. නිග්‍රොධාරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සරකානි සකෙකා කාලකතො හොති. සො හගවතා ව්‍යාකතො: “සොනාපනො අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොධිපරායණො”ති. තත්‍ර සුදං සම්මහුලා සක්ඛා සධංගම සමාගමම උජ්ඣායනඤ්චී ඛියනඤ්චී විපාචෙනති: “අච්ඡරියං වත හො අඛුතං වත හො, එඤ්ඤති කො න සොනාපනො හවීසසති. යත්‍ර හි නාම සරකානි සකෙකා කාලකතො සො හගවතා ව්‍යාකතො ‘සොනාපනො අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොධිපරායණො’ති. සරකානි සකෙකා සික්ඛාය අපරිපුරිකාරී අහොසී”ති.

අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන හගවා තෙනුපසධංචී -පෙ- එකමනතං නිසිංහො ඛො මහානාමො සකෙකා හගවනතං එතදවොච: “ඉධ හනො, සරකානි සකෙකා කාලකතො. සො හගවතා ව්‍යාකතො: ‘සොනාපනො අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොධිපරායණො’ති. තත්‍ර සුදං හනො සම්මහුලා සක්ඛා සධංගම සමාගමම උජ්ඣායනඤ්චී ඛියනඤ්චී විපාචෙනති: අච්ඡරියං වත හො, අඛුතං වත හො, එඤ්ඤති ඛො න සොනාපනො හවීසසති. යත්‍ර හි නාම සරකානි සකෙකා කාලකතො, සො හගවතා ව්‍යාකතො: ‘සොනාපනො අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොධිපරායණො’ති, සරකානි සකෙකා සික්ඛාය අපරිපුරිකාරී අහොසී”ති.

යො සො මහානාම, දීසරත්තං උපාසකො බුද්ධං සරණං ගතො ධම්මං සරණං ගතො සඛ්ඤා සරණං ගතො, සො කථං විනිපාතං ගච්ඡෙය්‍ය. යං හි තං මහානාම, සම්මා වදමානො වදෙය්‍ය: “දීසරත්තං උපාසකො බුද්ධං සරණං ගතො ධම්මං සරණං ගතො සඛ්ඤා සරණං ගතො”ති. සරකානි සකෙකා සම්මා වදමානො වදෙය්‍ය. සරකානි මහානාම, සකෙකා දීසරත්තං උපාසකො බුද්ධං සරණං ගතො, ධම්මං සරණං ගතො, සඛ්ඤා සරණං ගතො, සො කථං විනිපාතං ගච්ඡෙය්‍ය.

ඉධ, මහානාම, එකවො ජුග්ගලො බුද්ධං එකනඤ්චිගතො¹ හොති අභිසංසකො: “ඉතිසි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුසංසානං බුද්ධා හගවා”ති. “ධම්මෙ -පෙ- සඛ්ඤා -පෙ- අනුත්තරං සුඤ්ඤාදෙසඛ්ඤා ලොකස්සා”ති භාසුපඤ්ඤා ජවනපඤ්ඤා විමුක්ඛියා ච සමනතාගතො. සො ආසවානං ඛියා අනාසවං චෙතො විමුක්ඛිං පඤ්ඤා විමුක්ඛිං දිට්ඨංච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤාකථා උපසම්පජ්ජ විහරති. අයමි ඛො මහානාම, ජුග්ගලො පරිමුක්ඛො නිරයා, පරිමුක්ඛො නිරව්‍යානයොනියා, පරිමුක්ඛො පෙක්ඛිසයා, පරිමුක්ඛො අපායදුග්ගතිවිනිපාතා.

1. එකනගතො - මජ්ඣ, සා.

ඉධ පන මහානාම, එකවේවා පුග්ගලො බුද්ධෙ එකන්තිගතො හොති අභිප්පසනොයා: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සක්ඛා දෙවමනුසිසානං බුද්ධො හගවාති. ධම්මෙ -පෙ- සඛෙක්ඛ -පෙ- භාසුපඤ්ඤ පචනපඤ්ඤ න ච විමුක්ඛයා සමන්තාගතො. සො පඤ්ඤා ඔරමනාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අනන්තරා පරිනිබ්බාසී හොති. උපහම්ම පරිනිබ්බාසී හොති. සසඤ්ඤාපරිනිබ්බාසී හොති. අසඤ්ඤාපරිනිබ්බාසී හොති. උද්ධංසොනො හොති අකණ්ටධගාමී. අයමපි ඛො මහානාම, පුග්ගලො පරිමුක්ඛො නිරයා -පෙ- පරිමුක්ඛො අපායදුග්ගතිවිනිපානා.

ඉධ පන මහානාම, එකවේවා පුග්ගලො බුද්ධෙ එකන්තිගතො හොති අභිප්පසනොයා: ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සක්ඛා දෙවමනුසිසානං බුද්ධො හගවාති. ධම්මෙ -පෙ- සඛෙක්ඛ -පෙ- අනුන්තරං පුඤ්ඤකෙඛික්ඛං ලොකස්සා'ති. න භාසුපඤ්ඤ, න ජචනපඤ්ඤ, න ච විමුක්ඛයා සමන්තාගතො. සො තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා රාගදෙසමොහානං නනුන්තා සන්දගාමී හොති, සකීදෙව ඉමං ලොකං අගගත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති. අයමපි ඛො මහානාම පුග්ගලො පරිමුක්ඛො නිරයා -පෙ- පරිමුක්ඛො අපායදුග්ගතිවිනිපානා.

ඉධ පන මහානාම, එකවේවා පුග්ගලො බුද්ධෙ එකන්තිගතො හොති අභිප්පසනොයා: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සක්ඛා දෙවමනුසිසානං බුද්ධො හගවා'ති. ධම්මෙ -පෙ- සඛෙක්ඛ -පෙ- න භාසුපඤ්ඤ න ජචනපඤ්ඤ, න ච විමුක්ඛයා සමන්තාගතො සො තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා සොනාපනො හොති ද්විනිපාතධම්මො නියතො සම්මොඨිපරායණොති. අයමපි ඛො මහානාම, පුග්ගලො පරිමුක්ඛො නිරයා -පෙ- පරිමුක්ඛො අපායදුග්ගතිවිනිපානා.

ඉධ පන මහානාම, එකවේවා පුග්ගලො න හෙව ඛො බුද්ධෙ එකන්තිගතො හොති අභිප්පසනොයා, න ධම්මෙ -පෙ- න සඛෙක්ඛ -පෙ- න භාසුපඤ්ඤ න ජචනපඤ්ඤ න ච විමුක්ඛයා සමන්තාගතො. අපි වස්ස ඉමෙ ධම්මො හොතති: සඤ්ඤිත්ථං -පෙ- පඤ්ඤිත්ථං, තථාගතපචේදිතා වස්ස ධම්මො පඤ්ඤාය මන්තයො නිජ්ඣානං බමහති. අයමපි ඛො මහානාම, පුග්ගලො අගන්තා නිරයං, අගන්තා නිරවජානයොති, අගන්තා පෙත්ඤ්චසයං, අගන්තා අපායදුග්ගතිවිනිපානං.

ඉධ පන මහානාම, එකවේවා පුග්ගලො න හෙව ඛො බුද්ධෙ එකන්තිගතො හොති අභිප්පසනොයා. න ධම්මෙ -පෙ- න සඛෙක්ඛ -පෙ- න භාසුපඤ්ඤ න ජචනපඤ්ඤ න ච විමුක්ඛයා සමන්තාගතො. අපි වස්ස ඉමෙ ධම්මො හොතති: සඤ්ඤිත්ථං -පෙ- පඤ්ඤිත්ථං. තථාගතෙ වස්ස සඤ්ඤාමන්තො හොති පෙමමන්තං. අයමපි ඛො මහානාම, පුග්ගලො අගන්තා නිරයං, අගන්තා තීරවජානයොති, අගන්තා පෙත්ඤ්චසයං, අගන්තා අපායදුග්ගති විනිපානං.

1. අසඤ්ඤාපරිනිබ්බාසී හොති සසඤ්ඤාපරිනිබ්බාසී - මජ්ඣ, ෪෩.

සෙය්‍යරාපි මහානාම, දුකෙබ්බන්තං දුබ්භුමිං¹ අවිභතඛාණුකං, ඛිජානි වසුඤ්ඤා ඛණ්ඩානි පුතීනි වාතාතපහතානි අසාරාදුනි අසුඛසයිකානි, දෙවො ව න සඤ්ඤාධාරං අනුප්පවෙවෙජ්ජයා අපි නු තානි ඛිජානි වුඤ්ඤා වීරුළුභිං වෙපුලලං ආපජෙජ්ජයානති? නො හෙතං භනෙත, එවමෙව ඛො මහානාම, ඉධ ධම්මො දුරක්ඛානො හොති දුප්පවෙදිනො අනිය්‍යානිකො අනුපසමසංවහනනිකො අසමමාසලුඤ්ඤාපවෙදිනො ඉදමහං දුකෙබ්බන්තං වදමි. තස්මිඤ්ඤා ධම්මෙ සාවකො විභරති ධම්මානුධම්මපටිපකො සාමීච්චිපකො අනුධම්මචාරී ඉදමහං දුබ්බජමිං වදමි.

සෙය්‍යරාපි මහානාම, සුඛෙබ්බන්තං සුභුමිං² සුවිභතඛාණුකං ඛිජානි-වසුඤ්ඤා ඛණ්ඩානි අපුතීනි අවාතාතපහතානි සාරාදුනි සුඛසයිකානි, දෙවො ව සමමා ධාරං අනුප්පවෙවෙජ්ජයා, අපි නු තානි ඛිජානි වුඤ්ඤා වීරුළුභිං වෙපුලලං ආපජෙජ්ජයානති? එවං භනෙත, එවමෙව ඛො මහානාම, ඉධ ධම්මො ස්වාක්ඛානො හොති සුප්පවෙදිනො නිය්‍යානිකො උපසමසංවහනනිකො සමමාසලුඤ්ඤාපවෙදිනො. ඉදමහං සුඛෙබ්බන්තං වදමි. තස්මිඤ්ඤා ධම්මෙ සාවකො විභරති ධම්මානුධම්මපටිපකො සාමීච්චිපකො අනුධම්මචාරී. ඉදමහං සුබ්බජමිං වදමි. කිම්බෙහ පන සරකානිං සසකං, සරකානි මහානාම සකො මරණකාලෙ සික්ඛාය පරිපුරකාරී අහොසිති.

11. 3. 6

අනාථපිණ්ඩික සුත්තං

3794. තෙන ඛො පන සමයෙන අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති ආබාධිකො හොති දුක්ඛිනො බාලහගිලානො. අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති අඤ්ඤාතරං පුරිසං ආලොකෙයි: “එහි කං අමෙහා පුරිස, යෙනායමො සාරිපුත්තො තෙනුපසඛාම, උපසඛාමිත්වා මම වචනෙන ආයමිනො සාරිපුත්තස්ස පාදෙ සිරසා වන්ද, “අනාථපිණ්ඩිකො භනෙත, ගහපති ආබාධිකො හොති දුක්ඛිනො බාලහගිලානො, සො ආයමිනො සාරිපුත්තස්ස පාදෙ සිරසා වන්දති”ති. එවඤ්ඤා වදෙහි: “සාධු කීර භනෙත, ආයමො සාරිපුත්තො යෙන අනාථපිණ්ඩිකස්ස ගහපතිස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛාමතු අනුකමපං උපාදයා”ති.

එවං භනෙතති ඛො සො පුරිසො අනාථපිණ්ඩිකස්ස ගහපතිස්ස පටිසුඤ්ඤා යෙනායමො සාරිපුත්තො තෙනුපසඛාමි. උපසඛාමිත්වා ආයමිනො සාරිපුත්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො ඛො සො පුරිසො ආයමිනො සාරිපුත්තං එතදවොච: “අනාථපිණ්ඩිකො භනෙත, ගහපති ආබාධිකො හොති දුක්ඛිනො බාලහගිලානො. සො ආයමිනො සාරිපුත්තස්ස පාදෙ සිරසා වන්දති, එවඤ්ඤා වදෙති: “සාධුකීර භනෙත, ආයමො සාරිපුත්තො යෙන අනාථපිණ්ඩිකස්ස ගහපතිස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛාමතු අනුකමපං උපාදයා”ති. අධිවාසෙසි ඛො ආයමො සාරිපුත්තො තුණ්හිභාවෙන.

1. දුබ්භුමිං - සි 2.
 2. ඛිජානිවසුඤ්ඤා - සි 2.
 3. සුඛෙබ්බන්තං - සා.
 4. සුභුමිං - සි 2.
 5. වසුඤ්ඤා - සා.

අථ ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදය ආයසමතා ආනන්දෙන, පච්ඡාසමඡෙන යෙන අනාථ-පිණ්ඩිකස්ස ගහපතිස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකමිත්වා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ නිසීදී. නිසල්ඡ ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො අනාථපිණ්ඩිකං ගහපතිං එතදචොච: කච්චී තෙ ගහපති, ඛමනීයං කච්චී යාපනීයං කච්චී දුක්ඛා වෙදනා පටික්කමනති නො අභික්කමසන්, පටික්කමොසානං පඤ්ඤයති නො අභික්කමොති? න මෙ භතො, ඛමනීයං න යාපනීයං බාළුනා මෙ දුක්ඛා වෙදනා අභික්කමනති නො පටික්කමනති අභික්කමොසානං පඤ්ඤයති නො පටික්කමො'ති.

යථාරූපෙන ච ඛො ගහපති, බුද්ධෙ අපසාදෙන සමන්තාගතො අසසුතවා පුටුඡ්ඡන්තො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපො තෙ බුද්ධෙ අපසාදෙ නත්ථී. අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, බුද්ධෙ අවෙච්චපසාදෙ: “ඉතිපි යො භගවා -පෙ- සඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති. තඤ්ඤි පන තෙ බුද්ධෙ අවෙච්චපසාදං අත්තති සමනුපසස්සතො යානසො වෙදනා පටිපසස්සමෙහය්‍යං¹.

යථාරූපෙන ඛො ගහපති, ධම්මෙ අපසාදෙන සමන්තාගතො අසසුතවා පුටුඡ්ඡන්තො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපො තෙ ධම්මෙ අපසාදෙ නත්ථී අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙ: “සවාසඛානො භග්චතා ධම්මො -පෙ- පච්චන්තං වෙදිතඤ්ඤා විඤ්ඤභී”ති. තඤ්ඤි පන තෙ ධම්මෙ අවෙච්චපසාදං අත්තති සමනුපසස්සතො යානසො වෙදනා පටිපසස්සමෙහය්‍යං¹.

යථාරූපෙන ඛො ගහපති, සඛෙඤ්ඤ අපසාදෙන සමන්තාගතො අසසුතවා පුටුඡ්ඡන්තො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපො තෙ සඛෙඤ්ඤ අපසාදෙ නත්ථී. අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, සඛෙඤ්ඤ අවෙච්චපසාදෙ: “සුපට්ඨනන්තා භගවතො සාවකසඛෙඤ්ඤා -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤානෙබ්බන්තං ලොකස්සා”ති. තඤ්ඤි පන තෙ සඛෙඤ්ඤ අවෙච්චපසාදං අත්තති සමනුපසස්සතො යානසො වෙදනා පටිපසස්සමෙහය්‍යං¹.

යථාරූපෙන ඛො ගහපති, දුස්සීලොන්ත සමන්තාගතො අසසුතවා පුටුඡ්ඡන්තො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපො තෙ දුස්සීලො නත්ථී. අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, අරියකණ්ණානි සීලානි අඛණ්ඩානි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකානි. තානි ච පන තෙ අරියකණ්ණානි සීලානි අත්තති සමනුපසස්සතො යානසො වෙදනා පටිපසස්සමෙහය්‍යං.

යථාරූපාය ඛො ගහපති, මිච්ඡාදිට්ඨියා සමන්තාගතො අසසුතවා පුටුඡ්ඡන්තො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපො තෙ මිච්ඡාදිට්ඨි නත්ථී අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, සමමාදිට්ඨි. තඤ්ඤි පන තෙ සමමාදිට්ඨි අත්තති සමනුපසස්සතො යානසො වෙදනා පටිපසස්සමෙහය්‍යං.

1. පටිපසස්සමෙහය්‍යං - ඕච්චි, මජ්ඣ.

යථාරූපෙන ඛො ගහපති, මිච්ඡාසඬාපෙන සමන්තාගතො අසසුතවා පුට්ඨජනො කායසීහෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපො තෙ මිච්ඡාසඬාපො නත්ථී, අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, සමමාසඬාපො, තඤ්ඤි පන තෙ සමමාසඬාපං අත්තති සමනුපසීහතො ධානසො වෙදනා පටිපසීහසමෙහය්‍යං.

යථාරූපාය ඛො ගහපති, මිච්ඡාවාචාය සමන්තාගතො අසසුතවා පුට්ඨජනො කායසීහෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපා තෙ මිච්ඡාවාචා නත්ථී, අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, සමමාවාචා තඤ්ඤි පන තෙ සමමාවාචං අත්තති සමනුපසීහතො ධානසො වෙදනා පටිපසීහසමෙහය්‍යං.

යථාරූපෙන ඛො ගහපති, මිච්ඡාකමමනෙත්තන සමන්තාගතො අසසුතවා පුට්ඨජනො කායසීහෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපො තෙ මිච්ඡාකමමනෙත්තා නත්ථී, අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, සමමාකමමනෙත්තා, තඤ්ඤි පන තෙ සමමාකමමනා අත්තති සමනුපසීහතො ධානසො වෙදනා පටිපසීහසමෙහය්‍යං.

යථාරූපෙන ඛො ගහපති, මිච්ඡා ආචීචෙන සමන්තාගතො අසසුතවා පුට්ඨජනො කායසීහෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපො තෙ මිච්ඡාආචීචො නත්ථී, අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, සමමා ආචීචො, තඤ්ඤි පන තෙ සමමාආචීචං අත්තති සමනුපසීහතො ධානසො වෙදනා පටිපසීහසමෙහය්‍යං.

යථාරූපෙන ඛො ගහපති, මිච්ඡාවායාමෙන සමන්තාගතො අසසුතවා පුට්ඨජනො කායසීහෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපො තෙ මිච්ඡාවායාමො නත්ථී, අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, සමමාවායාමො, තඤ්ඤි පන තෙ සමමාවායාමං අත්තති සමනුපසීහතො ධානසො වෙදනා පටිපසීහසමෙහය්‍යං.

යථාරූපාය ඛො ගහපති, මිච්ඡාසතියා සමන්තාගතො අසසුතවා පුට්ඨජනො කායසීහෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපා තෙ මිච්ඡාසති නත්ථී, අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, සමමාසති, තඤ්ඤි පන තෙ සමමාසතිං අත්තති සමනුපසීහතො ධානසො වෙදනා පටිපසීහසමෙහය්‍යං.

යථාරූපෙන ඛො ගහපති, මිච්ඡාසමාධිනා සමන්තාගතො අසසුතවා පුට්ඨජනො කායසීහෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපො තෙ මිච්ඡාසමාධි නත්ථී, අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, සමමාසමාධි, තඤ්ඤි පන තෙ සමමාසමාධිං අත්තති සමනුපසීහතො ධානසො වෙදනා පටිපසීහසමෙහය්‍යං.

යථාරූපෙන ඛො ගහපතී, මිච්ඡාඤාණෙන සමනකාගතො අසසුතවා පුපුජ්ජනො කායසීහි හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපං තෙ මිච්ඡාඤාණං නත්ථී. අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපතී, සම්මාඤාණං. තඤ්ච පන තෙ සම්මාඤාණං අත්තනි සමනුපසසනො යානසො වෙදනා පටිපසසමෙහයසුං.

යථාරූපාය ඛො ගහපතී, මිච්ඡාවිමුක්ඛියා සමනකාගතො අසසුතවා පුපුජ්ජනො කායසීහි හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපා තෙ මිච්ඡාවිමුක්ඛි නත්ථී. අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපතී, සම්මාවිමුක්ඛි. තඤ්ච පන තෙ සම්මාවිමුක්ඛිං අත්තනි සමනුපසසනො යානසො වෙදනා පටිපසසමෙහයසුං.

අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකස්ස ගහපතීස්ස යානසො වෙදනා පටිපසසමිතිංසු.¹ අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපතී ආයසමනතං සාරිපුත්තං ආයසමනතඤ්ච ආනන්දං සකෙතෙව ටාලිපාකෙන පරිච්චි. අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපතී, ආයසමනතං සාරිපුත්තං භුත්තාවිං ඔනිතපත්තපාණිං අඤ්ඤිතරං නිචං ආසනං ගහෙතවා එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසිත්තං ඛො අනාථපිණ්ඩිකං ගහපතීං ආයසමා සාරිපුත්තො ඉමාහි ගාථාහි අනුමොදි:

“යසීහි සඤ්ඤා තථාගතෙ අවලා සුපතච්චිනා,
සීලඤ්ච යසීහි කල්‍යාණං අරියකනතං පසංසිතං.

සඛෙක පසාදෙ යසීහි උජුභුතඤ්ච දසීහිනං,
අදළිඤ්ච තං ආහු අමොඝං තසීහි ජීවිතං.

තසමා සඤ්ඤා සීලඤ්ච පසාදං ධම්මදසීහිනං,
අනුසුඤ්ඤථ මෙධාවී සරං බුද්ධානසාසනතත්ථී”.

අථ ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො අනාථපිණ්ඩිකං ගහපතීං ඉමාහි ගාථාහි අනුමොදිතවා උච්චායාසනා පකාමී. අථ ඛො ආයසමා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපඤ්චිතමී. උපසබ්බමිතවා හගවනතං අභිවාදෙතවා එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසිත්තං ඛො ආයසමනතං ආනන්දං හගවා එතදවොච: “හන්දෙ කුතො නු තං ආනන්ද, ආගච්චසී දිවාදිවසීහි”ති. ආයසමනා හතෙත්ත, සාරිපුත්තෙන අනාථපිණ්ඩිකො ගහපතී ඉමීනා ච ඉමීනා ච ඔවාදෙන ඔවදිතොති. පණ්ඩිතො ආනන්ද, සාරිපුත්තො මහාපඤ්ඤා ආනන්ද, සාරිපුත්තො, යනු හි නාම වන්නාරි සොතාපකඤ්චිතානි දසභි ආකාරෙහි² විභජ්ජිතානිති.

1. පටිපසසමිති - සනා.
2. දසභාකාරෙහි - සනා, මජ්ඣං.

11. 3. 7

දුතිය අනාර්පිණීක සුත්තං

3795. තෙන ඛො පන සමයෙන අනාර්පිණීකො ගහපති ආබාධිකො හොති දුක්ඛිතො බාළොගිලානො. අථ ඛො අනාර්පිණීකො ගහපති අඤ්ඤතරං පුරිසං ආමනෙතසි: එති කිං අමෙහා පුරිස, යෙනායසමා ආනන්දො තෙනුපසඤ්ඤාම. උපසඤ්ඤාමිකා මම වචනෙන ආයසමතො ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වන්ද -පෙ- තෙනුපසඤ්ඤාමතු අනුකම්පං උපාදයාති. අධිවාසෙසි ඛො ආයසමා ආනන්දො තුණ්හිභාවෙන.

අථ ඛො ආයසමා ආනන්දො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙකවා පක්ඛවීරමාදය යෙන අනාර්පිණීකස්ස ගහපතිස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිකා පඤ්ඤාකෙත ආසනෙ නිසීදී. නිසජ්ජ ඛො ආයසමා ආනන්දො අනාර්පිණීකං ගහපතිං එතදවොච: "කඤ්චි තෙ ගහපති ඛමනීයං කචචී යාපනීයං කචචී දුක්ඛා වෙදනා පටික්ඛමහති නො අභික්ඛමහති පටික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො අභික්ඛමො"ති? න මම භනෙත, ඛමනීයං න යාපනීයං බාළොග මෙ දුක්ඛා වෙදනා අභික්ඛමහති, නො පටික්ඛමහති, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමොති.

චතුති ඛො ගහපති, ධම්මෙහි සමන්තාගතස්ස අසසුතවතො පුටුඤ්ජනස්ස හොති උත්තාසො¹ හොති ජලේඛිතතං, හොති සමපරාධිකං මරණභයං. කතමෙහි චතුති? ඉධ ගහපති, අසසුතවා පුටුඤ්ජනො බුද්ධො අපසාදෙන සමන්තාගතො හොති. තඤ්ච පනස්ස බුද්ධො අපසාදං අත්තනී සමනුපස්සතො හොති උත්තාසො, හොති ජලේඛිතතං, හොති සමපරාධිකං මරණභයං.

පුනච'පරං ගහපති, අසසුතවා පුටුඤ්ජනො ධම්මෙ අපසාදෙන සමන්තාගතො හොති. තඤ්ච පනස්ස ධම්මෙ අපසාදං අත්තනී සමනුපස්සතො හොති උත්තාසො, හොති ජලේඛිතතං, හොති සමපරාධිකං මරණභයං.

පුනච'පරං ගහපති, අසසුතවා පුටුඤ්ජනො සඛෙඤ් අපසාදෙන සමන්තාගතො හොති. තඤ්ච පනස්ස සඛෙඤ් අපසාදං අත්තනී සමනුපස්සතො හොති උත්තාසො, හොති ජලේඛිතතං, හොති සමපරාධිකං මරණභයං.

පුනච'පරං ගහපති, අසසුතවා පුටුඤ්ජනො දුස්සීලොන සමන්තාගතො හොති. තඤ්ච පනස්ස දුස්සීලාං අත්තනී සමනුපස්සතො හොති උත්තාසො, හොති ජලේඛිතතං, හොති සමපරාධිකං මරණභයං. ඉමෙහි ඛො ගහපති, චතුති ධම්මෙහි සමන්තාගතස්ස අසසුතවතො පුටුඤ්ජනස්ස හොති උත්තාසො, හොති ජලේඛිතතං, හොති සමපරාධිකං මරණභයං.

1. උත්තාසො - සනා.

චතුභි ඛො ගහපති, ධම්මෙභි සමන්තාගතස්ස සුතචනො අරියසාවකස්ස න හොති උත්තාසො, න හොති ජම්භිතන්තං, න හොති සමපරාධිකං මරණභයං කතමෙභි චතුභි? ඉධ ගහපති, සුතචා අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති. තඤ්ච පනස්ස බුද්ධො අවෙච්චපසාදං අත්තති සමනුපස්සතො න හොති උත්තාසො, න හොති ජම්භිතන්තං, න හොති සමපරාධිකං මරණභයං.

සුතච'පරං ගහපති, සුතචා අරියසාවකො ධම්මෙ -පෙ- සබ්බෙ -පෙ- අරියකතෙතභි සීලෙභි සමන්තාගතො හොති අධණ්ණෙභි -පෙ- සමාධිසංවනනිකෙභි. තාති ච පනස්ස අරියකතානාති සීලාති අත්තති සමනුපස්සතො න හොති උත්තාසො. න හොති ජම්භිතන්තං, න හොති සමපරාධිකං මරණභයං. ඉමෙභි ඛො ගහපති, චතුභි ධම්මෙභි සමන්තාගතස්ස සුතචනො අරියසාවකස්ස න හොති උත්තාසො, න හොති ජම්භිතන්තං, න හොති සමපරාධිකං මරණභයන්ති.

නාභං භතොත, ආනඤ්ඤා, භායාමී. ක්‍රාහං භාධිස්සාමී. අභං භි භතොත බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සබ්බෙ -පෙ- යාතිමානී¹ භතොත, භගවතා භිභීසාමීචිකානි සික්ඛාපදනි පඤ්ඤාත්තානී², නාභං තෙසං කිඤ්චි අත්තති ඛණ්ඩං සමනුපස්සාමීති, ලාභා තෙ ගහපති, සුලඤ්ඤා තෙ ගහපති, සොනාපක්ඛ්චලං ගහපති, ව්‍යාකතනති.

11. 3. 8

කතිය අනාචපිණ්ඩිකසුතතං

3796. අච ඛො අනාචපිණ්ඩිකො ගහපති යෙන භගවා තෙත්‍රුප-සබ්බමී. උපසබ්බමීඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීත්තං ඛො අනාචපිණ්ඩිකං ගහපතිං භගවා එතදවොච: යතො ච ඛො ගහපති, අරියසාවකස්ස පඤ්ඤා භයානි වෙරානි චූපසන්තානී⁴ හොතති, චතුභි ච සොනාපක්ඛියබ්බෙභි සමන්තාගතො හොති, අරියො චස්ස ඤ්ඤො පඤ්ඤාසු සුද්ධොස්සා හොති සුප්පට්චිද්ධො. සො ආකඛ්ඛිමාතො අත්තනාව අත්තානං ව්‍යාකරෙය්‍ය: “ඛිණ්ණිකරියොමිභි ඛිණ්ණිකරියොති යො ඛිණ්ණපෙතච්චියො ඛිණ්ණපායදුග්ගතිච්චිපාතො, සොනාපක්ඛො’භමසමී අච්චිපාතධම්මො නියතො සමොධිපරායණො”. කතමානි පඤ්ඤා භයානි වෙරානි චූපසන්තානි හොන්ති:

1. ක්‍රාහං භාධිස්සාමී - ස්‍රා.
 2. යාති මානී - මජ්ඣ., ස්‍රා.
 3. දෙසිතානී - මජ්ඣ., ස්‍රා.
 4. චූපසන්තානී ච - මජ්ඣ., ස්‍රා.

යං ගහපති, පාණාතිපාතී පාණාතිපාතපච්චයා දිට්ඨධම්මකමපි භයං වෙරං පසවති, සමපරාධිකමපි භයං වෙරං පසවති, වෙනසිකමපි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදියති, පාණාතිපාතා පටිච්චතස්ස එතං භයං¹ වෙරං චූපසනතං හොති. යං ගහපති, අදිනනාදයී අදීක්ඛාදනපච්චයා -පෙ- යං ගහපති කාමෙසුමිච්ඡාවාරී කාමෙසුමිච්ඡාවාරපච්චයා -පෙ- යං ගහපති, මුසාවාදී මුසාවාදපච්චයා -පෙ- යං ගහපති, සුරාමෙරය-මජ්ජපමාදට්ඨායී සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානපච්චයා දිට්ඨධම්මකමපි භයං වෙරං පසවති, සමපරාධිකමපි භයං වෙරං පසවති, වෙනසිකමපි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදියති. සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා පටිච්චතස්ස එතං භයං වෙරං චූපසනතං හොති. ඉමානි පඤ්ච භයානි වෙරානි චූපසනතානි හොතති.

කතමෙහි චතුභි සොතාපඤ්ඤායෙහි සමන්තාගතො හොති: ඉධ ගහපති, අරියසාවකො බුද්ධෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති: ‘ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා’ති. ධමමෙ -පෙ- සමෙක -පෙ- අරියකතොහති සිලෙහි සමන්තාගතො හොති අධණේඤ්ඤි -පෙ- සමාධිසංවහනතිකෙහි. ඉමෙහි චතුභි සොතාපඤ්ඤායෙහි සමන්තාගතො හොති.

කතමො චස්ස අරියො ඤායො පඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨො හොති සුප්පට්චිදෙධා? ඉධ ගහපති, අරියසාවකො පටිච්චසමුප්පාදං යෙව සාධුකං යොනියො මනසිකරොති: ‘ඉති ඉමෙසමිං සති ඉදං හොති, ඉමෙසුප්පාද ඉදං උපපජ්ජති, ඉති ඉමෙසමිං අසති ඉදං න හොති, ඉමෙස නිරොධො ඉදං නිරුජ්ඣති; යදිදං අවිජ්ජාපච්චයා සඤ්ඤා, සඤ්ඤාරපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සලායතනං, සලායතනපච්චයා එසෙසා, එසෙසපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදනා, උපාදනපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං යොක පරිදෙව දුක්ඛං දෙමනස්සුපායාසා සමභවතති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකාන්තස්ස සමුදයො හොති. අවිජ්ජායකෙව අසෙසවීරාගනිරොධො සඤ්ඤාරනිරොධො, සඤ්ඤාරනිරොධො විඤ්ඤාණනිරොධො -පෙ- සොකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසුපායාසා නිරුජ්ඣති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකාන්තස්ස නිරොධො හොති’ති. අයමස්ස අරියො ඤායො පඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨො හොති සුප්පට්චිදෙධා.

1. එවං තං භයං - මජ්ඣ, ඡා.

යනො ඛො ගභපති, අරියසාවකස්ස ඉමානි පඤ්ඤා භයානි වෙරානි චූපසන්තානි භොනති, ඉමෙහි චතුභි සොනාපක්ඛයඛෙග්භි සමන්තාගතො භොති. අයමස්ස¹ අරියො ඤායො පඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨො භොති සුප්පට්ඨිඤ්ඤො. සො ආකඛිමානො අත්තනාව අත්තානං ව්‍යාකරෙය්‍ය: “ඛිණ්ණිරයොමඛි ඛිණ්ණිරච්ඡානයොනියො ඛිණ්ණපෙත්ඤ්ඤා විසයො ඛිණ්ණපායදුග්ගතිච්ඡිපානො, සොනාපක්ඛොභමස්ථි අච්ඡිපානං ධම්මො නියනො සම්මොධිපරායණො”ති.

11. 3. 9

භික්ඛුසුත්තං

3797. අථ ඛො සම්භුද්ධා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමිංසු. -පෙ- එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසික්ඛා ඛො තෙ භික්ඛු භගවා එතදවොච: යනො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස ඉමානි පඤ්ඤා භයානි වෙරානි චූපසන්තානි භොනති, ඉමෙහි චතුභි සොනාපක්ඛයඛෙග්භි සමන්තාගතො භොති. අයමස්ස අරියො ඤායො පඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨො භොති සුප්පට්ඨිඤ්ඤො. සො ආකඛිමානො අත්තනාව අත්තානං ව්‍යාකරෙය්‍ය: “ඛිණ්ණිරයොමඛි ඛිණ්ණිරච්ඡානයොනියො ඛිණ්ණපෙත්ඤ්ඤා විසයො ඛිණ්ණපායදුග්ගතිච්ඡිපානො, සොනාපක්ඛොභමස්ථි අච්ඡිපානං ධම්මො නියනො සම්මොධිපරායණො”ති.

11. 3. 10

නන්දකසුත්තං

3798. එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කුටාගාරසාලායං. අථ ඛො නන්දකො ලිච්ඡවිමභාමණො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසික්ඛා ඛො නන්දකං ලිච්ඡවිමභාමණං භගවා එතදවොච: චතුභි ඛො නන්දක, ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොනාපක්ඛො භොති අච්ඡිපානං ධම්මො නියනො සම්මොධිපරායණො. කතමෙහි චතුභි: ඉධ නන්දක, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සමෙක -පෙ- අරියකන්තෙහි සීලෙහි සමන්තාගතො භොති අධිණ්ණෙහි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. ඉමෙහි ඛො නන්දක, චතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොනාපක්ඛො භොති අච්ඡිපානං ධම්මො නියනො සම්මොධිපරායණො.

1. අයඤ්ඤාය - මජ්ඣං, ස්‍යා.

ඉමෙහි ච පන නඤක, චතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරිය-
 සාවචකො ආයුතා සංයුතො භොති දිබ්බන්තපි මානුසෙනපි. වණ්ණණන
 -පෙ- සුඛෙන -පෙ- යසෙන -පෙ- ආධිපතෙයොන සංයුතො
 භොති දිබ්බන්තපි මානුසෙනපි. තං ඛො පනාභං නඤක, නාඤකස්ස
 සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා සුඛවා වදමි. අපි ච යදෙව මයා
 සාමං ඤාතං සාමං දිට්ඨං සාමං විදිතං තදෙවාභං වදමිති. එවං
 චුතො අඤ්ඤතරො පුරිසො නඤකං ලිච්ච්චිමභාවිතං එතදවොච:
 “නභානකාලො¹ භනොත”²ති. “අලඤ්ඤාති භණ්ණෙ; එතෙන බාහිරෙන
 නභානෙන. අලමීදං අරුඤ්ඤාතං නභානං. භවිස්සති යදීදං භගවති.ස-
 සාදෙ”³ති.

සරකානිවග්ගො කතියො.

කත්‍රුද්දනං :

මහානාමා . තයො චුත්තා සරකානෙනපරෙ දුචෙ,
 තයො 'නාථපිණ්ඩිකෙන භික්ඛු ච නඤකො දසාති.

---

1. නානකාලො - යා

4. පුද්ගලික සේවය වගො

11. 4. 1

අභියාචනා

3799. සාවකියා :

වනනාරො'මෙ භික්ඛවෙ, පුද්ගලික සේවය කුසලාභියන් පුබ්බසාහාරා. කතමෙ වනනාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධෙ අවෙච්චසාසාදෙන සමනනාගතො හොති: "ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සසා දෙවමනුසසානං බුද්ධො හගවා"ති. අයං පඨමො පුද්ගලික සේවය කුසලාභියන් පුබ්බසාහාරො. පුනව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ධම්මෙ අවෙච්චසාසාදෙන සමනනාගතො හොති: "සාධකානො හගවතා ධම්මො -පෙ- පච්චන්තං වෙදිතඤ්ඤා විඤ්ඤාති"ති. අයං දුතියො පුද්ගලික සේවය කුසලාභියන් පුබ්බසාහාරො. පුනව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සඤ්ඤා අවෙච්චසාසාදෙන සමනනාගතො හොති: "සුපට්ඨනො හගවතො සාවකසඤ්ඤා -පෙ- අනුඤ්ඤා පුද්ගලික සේවය ලොකසසා"ති. අයං තතියො පුද්ගලික සේවය කුසලාභියන් පුබ්බසාහාරො. පුනව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො "අරියකතොති සිලෙහි සමනනාගතො හොති අධර්මභි -පෙ- සමාධිසංවත්තතිකෙහි". අයං චතුසො පුද්ගලික සේවය කුසලාභියන් පුබ්බසාහාරො ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වනනාරො පුද්ගලික සේවය කුසලාභියන් පුබ්බසාහාරාති.

11. 4. 2

දුතියාචනා

3800. වනනාරොමෙ භික්ඛවෙ, පුද්ගලික සේවය කුසලාභියන් පුබ්බසාහාරා. කතමෙ වනනාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධෙ අවෙච්චසාසාදෙන සමනනාගතො හොති: "ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සසා දෙවමනුසසානං බුද්ධො හගවා"ති. අයං පඨමො පුද්ගලික සේවය කුසලාභියන් පුබ්බසාහාරො, පුනව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- පුනව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො විගතමලමච්චරෙන වෙතසා අගාරං අඤ්ඤාවසති මුත්තවාගො පයනපාඨි වොස්සගගරතො යාවයොගො දනසංචිභාගරතො. අයං චතුසො පුද්ගලික සේවය කුසලාභියන් පුබ්බසාහාරො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වනනාරො පුද්ගලික සේවය කුසලාභියන් පුබ්බසාහාරාති.

11. 4. 3

තනියාභිසන්දසුත්තං

3801. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, පුඤ්ඤභිසන්ද කුසලාභිසන්ද සුඛස්සභාරා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති: "ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සසා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා'ති. අයං පයමො පුඤ්ඤභිසන්දෙ කුසලාභිසන්දෙ සුඛස්සභාරො. පුනව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ධම්මෙ -පෙ- සංඛෙස -පෙ- පුනව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො පඤ්ඤවා හොති, උදයස්ථගාමිනියා පඤ්ඤය සමන්තාගතො අරියාය නිබ්බට්ඨිකාය සමමාදුක්ඛකම්මානියා. අයං චතුස්සො පුඤ්ඤභිසන්දෙ කුසලාභිසන්දෙ සුඛස්සභාරො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො පුඤ්ඤභිසන්ද කුසලාභිසන්ද සුඛස්සභාරාති.

11. 4. 4

දෙවපදසුත්තං

3802. වත්තාරිමානි භික්ඛවෙ, දෙවානං දෙවපදනි අවිසුද්ධානං සත්තානං විසුද්ධියා අපරියොදනානං සත්තානං පරියොදප්පනාය. කතමානි වත්තාරි: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති: "ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සසා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා'ති. ඉධ පයමං දෙවානං දෙවපදං අවිසුද්ධානං සත්තානං විසුද්ධියා අපරියොදනානං සත්තානං පරියොදප්පනාය.

පුනව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති: "ස්වාකුක්ඛානො භගවතා ධම්මො -පෙ- පට්ටන්තං වෙදිනඛෙඛා විඤ්ඤති'ති. ඉදං දුතියං දෙවානං දෙවපදං අවිසුද්ධානං සත්තානං විසුද්ධියා අපරියොදනානං සත්තානං පරියොදප්පනාය.

පුනව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සංඛෙස අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති: "සුපට්ඨප්පත්තො භගවතො සාවකසංඛෙසා -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තා ලොකස්සා'ති. ඉදං තතියං දෙවානං දෙවපදං අවිසුද්ධානං සත්තානං විසුද්ධියා අපරියොදනානං සත්තානං පරියොදප්පනාය.

පුනව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතො හොති අධර්මෙඛති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි ඉදං චතුස්සො දෙවානං දෙවපදං අවිසුද්ධානං සත්තානං විසුද්ධියා අපරියොදනානං සත්තානං පරියොදප්පනාය. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරි දෙවානං දෙවපදනි අවිසුද්ධානං සත්තානං විසුද්ධියා අපරියොදනානං සත්තානං පරියොදප්පනායාති.

11. 4. 5

දුතිය දෙවපදසුත්තං

3803. වන්හාරි¹මානි භික්ඛවෙ, දෙවනං දෙවපදනී අවිසුද්ධානං සන්තානං විසුද්ධියා අපරියොදනානං සන්තානං පරියොදපනාය. කතමානි වන්හාරි? ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතීපි සො භගවා -පෙ- සජා දෙවමනුසසානං බුද්ධො භගවා”ති. සො ඉති පටිසංඝමිකමිති: “කීන්ත්‍රු ඛො දෙවනං දෙවපදනති”. සො එවං පජානාති: “අධ්‍යාපජ්ඣාරමෙ ඛවාහං එතරහි දෙවෙ සුඡාමී. න ඛො පනාහං කඤ්චී ඛ්‍යාඛාධෙමී තසං වා ටාවරං වා. අද්ධාහං දෙවපදධමමසමන්තාගතො විහරාමී”ති. ඉදං පඨමං දෙවනං දෙවපදං අවිසුද්ධානං සන්තානං විසුද්ධියා අපරියොදනානං සන්තානං පරියොදපනාය.

පුනව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ධමමෙ -පෙ- සබ්බෙ -පෙ- පුනව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො අරියකතොනහි සීලෙහි සමන්තාගතො හොති අධර්ණෙඛහි -පෙ- සමාධිසංවන්තනිකෙහි. සො ඉති පටිසංඝමිකමිති: “කීන්ත්‍රු ඛො දෙවනං දෙවපදනති”. සො එවං පජානාති: “අධ්‍යාපජ්ඣාරමෙ ඛවාහං එතරහි දෙවෙ, සුඡාමී න ඛො පනාහං කඤ්චී ඛ්‍යාඛාධෙමී තසං වා ටාවරං වා. අද්ධාහං දෙවපදධමමසමන්තාගතො විහරාමී”ති. ඉදං චතුස්සං දෙවනං දෙවපදං අවිසුද්ධානං සන්තානං විසුද්ධියා අපරියොදනානං සන්තානං පරියොදපනාය. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, වන්හාරි දෙවනං දෙවපදනී අවිසුද්ධානං සන්තානං විසුද්ධියා අපරියොදනානං සන්තානං පරියොදපනායාති.

11. 4. 6

සභාගතසුත්තං

3804. චතුහි භික්ඛවෙ, ධමමෙහි සමන්තාගතං අක්කමනා දෙවා සභාගතා¹ කපෙකති. කතමෙහි චතුහි: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතීපි සො භගවා -පෙ- සජා දෙවමනුසසානං බුද්ධො භගවා”ති. යා තා දෙවතා බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතා ඉතො චුතා තත්‍රුපපන්නා; තාසං එවං භොති: “යථාරුපෙන ඛො මයං බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතා තතො චුතා ඉච්චපපන්නා. අරියසාවකොපි තථාරුපෙන බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො එතීති දෙවනං සතභි-කෙති”

1. සභාගතං - මජ්ඣං.

පුනව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ධරෙම -පෙ- සඛෙක -පෙ- පුනව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො අරියකනෙතභි සීලෙති සමනනාගතො හොති අධරෙකෙති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙති. යා නා දෙවතා අරියකනෙතභි සීලෙති සමනනාගතා ඉතො චුතා තනුපපනනා. තාසං එවං හොති "යථාරූපෙහි ධො ධෙයං අරියකනෙතභි සීලෙති සමනනාගතා තතො චුතා ඉධුපපනනා, අරියසාවකොපි තථාරූපෙහි අරියකනෙතභි සීලෙති සමනනාගතො එතීති දෙවානං සතතිකෙ"ති ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ, චතුහි ධරෙමෙහි සමනනාගතං අත්තමනා දෙවා සභාගතා කපේතතීති.

11. 4. 7

මහානාමසුක්තං

3805. එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථසමී. නිග්ගොධාරාමෙ. අපං ධො මහානාමො සකෙකා යෙන භගවා තෙනුපසංඛාමී -පෙ- එකමනනං නිසීනො ධො මහානාමො සකෙකා භගවනනං එතදචොච: "කිත්තාවතා නු ධො භනෙත, උපාසකො හොතී"ති? යතො ධො මහානාම, බුද්ධං සරණං ගතො හොති, ධම්මං සරණං ගතො හොති, සඛං සරණං ගතො හොති, එත්තාවතා ධො මහානාම, උපාසකො හොතීති.

කිත්තාවතා නු ධො භනෙත, උපාසකො සීලසම්පන්නො හොතීති? යතො ධො මහානාම උපාසකො පාණානිපාතා පටිච්චරතො හොති, අදින්නාදනා පටිච්චරතො හොති, කාමෙසු මිච්චාරා පටිච්චරතො හොති, මුසාවාද පටිච්චරතො හොති, සුරාමේරයමජ්ජපමාදධ්මානා පටිච්චරතො හොති. එත්තාවතා ධො මහානාම, උපාසකො සීලසම්පන්නො හොතීති.

කිත්තාවතා පන භනෙත, උපාසකො සඤ්ඤාසම්පන්නො හොතීති? ඉධ මහානාම, උපාසකො සඤ්ඤා හොති, සඤ්ඤා නථාගතසස ධොධි: "ඉතිපි සො භගවා අරහං සමිථා සඤ්ඤො විජ්ජාවරණං සම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සඤ්ඤා දෙවමනුසසානං බුද්ධො භගවා"ති. එත්තාවතා ධො මහානාම, උපාසකො සඤ්ඤාසම්පන්නො හොතීති.

කිංකාවතා පන හනෙත, උපාසකො වාගසමපනෙතා හොකීති? ඉධ පන මහානාම, උපාසකො වීගතමලමචේජරෙන චෙතසා අගාරං අජ්ඣාවසති, මුක්ඛවාගො පයතපාණි වොස්සඤ්ඤරතො යාවයොගො දනසංචිභාගරතො. එතතාවතා ඛො මහානාම, උපාසකො වාගසමපනෙතා හොකීති.

කිංකාවතා පන හනෙත, උපාසකො පඤ්ඤසමපනෙතා හොකීති? ඉධ මහානාම උපාසකො පඤ්ඤවා හොති, උදයත්ථගාමීනියා පඤ්ඤස සමනතාගතො අරියාය නිබ්බෙධිකාය සමච්චාදුක්ඛකඛයගාමීනියා. එතතාවතා ඛො මහානාම, උපාසකො පඤ්ඤසමපනෙතා හොකීති.

11. 4. 8

වසසයුක්තං.

3806. සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, උපරිපබ්බතෙ චුලච්ඡිසිතකෙ දෙවෙ වස්සනෙත තං උදකං යථානිත්තං පච්ඤතමානං පබ්බතකඤ්ජරපදරසාඛා පරිපුරෙන්නී. පබ්බතකඤ්ජරපදරසාඛා පරිපුරා කුසසුලෙහ පරිපුරෙන්නී. කුසසුලො පරිපුරා මහාසොලෙහ පරිපුරෙන්නී. මහාසොලො පරිපුරා කුන්තදියො පරිපුරෙන්නී. කුන්තදියො පරිපුරා මහානදියො පරිපුරෙන්නී. මහානදියො පරිපුරා මහාසමුද්දං සාගරං පරිපුරෙන්නී. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස යො ව බුද්ධො අවෙච්චපසසාදෙ, යො ව ධම්මො අවෙච්චපසසාදෙ, යො ව සංඛෙක අවෙච්චපසසාදෙ යාති ව අරියකන්තානි සීලානි, ඉමෙ ධම්මො සඤ්ජමානා පාරං ගන්ත්වා ආසවානං ඛයාය සංචිත්තෙත්ති.

11. 4. 9

කාලිගොධායුක්තං.

3807. එකං සමයං හගවා සකෙකසු වීහරති කපිලවත්ථුසමී. නිග්‍රොධාරාමෙ. අථ ඛො හගවා පුබ්බතභසමයං නිවාසෙත්වා පක්ඛච්චරමාදය යෙන කාලිගොධාය සාකියානියා නිවෙසනං තෙත්‍රපසඛතමී. උපසඛතමීත්වා පඤ්ඤකෙණ ආසනෙ නිසීදී. අථ ඛො කාලිගොධා සාකියානී යෙන හගවා තෙත්‍රපසඛතමී. උපසඛතමීත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීත්තං ඛො කාලිගොධං සාකියානීං හගවා එතදවොච:

1. සංසඤ්ජමානා - සී.

චතුභි ඛො ගොධෙ, ධජෙච්චි සමනනාගතා අරියසාවිකා සොතාපක්ඛා හොති අවිනිපාතධම්මා නියතා සමොධිපරායණා. කතමෙභි චතුභි: ඉධ ඥොධ අරියසාවිකා බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමනනාගතා හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. ධජෙච්ච -පෙ- සඤ්ඤ -පෙ- විගතමලමචේජරෙන චෙතසා අඟාරං අජ්ඣාවසනී, මුක්ඛවාගා පයතපාණී වොස්සඟ්ඟරතා යාවයොගා දනසංවිභාගරතා. ඉමෙභි ඛො ගොධෙ, චතුභි ධජෙච්චි සමනනාගතා අරියසාවිකා සොතාපක්ඛා හොති අවිනිපාතධම්මො නියතා සමොධිපරායණාති.

යානිමානී හනොත, හගවතා වක්ඛාරී සොතාපක්ඛියඛානී, දෙසිතානී. සංවිජ්ජනොත තෙ ධම්මො මධි. අහංඤ්ඤ තෙසු ධජෙච්චි සඤ්ඤාසාමී. අහං හි හනොත, බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමනනාගතා: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. ධජෙච්ච -පෙ- සඤ්ඤ -පෙ- යං ඛො පන කිඤ්ඤි කුලෙ දෙයාධම්මං සබ්බං තං අපච්චිභක්ඛං සීලවනොති කල්‍යාණධම්මෙභීති. ලාභා තෙ ගොධෙ, සුලඤ්ඤං තෙ ගොධෙ, සොතාපක්ඛීඵලං තයා ගොධෙ, ව්‍යාකතනති.

11. 4. 10

නාන්දියසුක්ඛං

3808. එකං සමයං හගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථුසමී. නිශ්‍රොධාරාමෙ. අථ ඛො නාන්දියො සකෙකා යෙන හගවා තෙත්ථපසඛනමී -පෙ- එකමනතං නිසිනොතා ඛො නාන්දියො සකෙකා හගවනතං එතදචොච: “යසෙසව නු ඛො හනොත, අරියසාවකස්ස වක්ඛාරී සොතාපක්ඛියඛානී සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං නත්ථී, සො එච්ච නු ඛො හනොත, අරියසාවකො පමාදච්චාරී”ති?

යස්ස ඛො නාන්දිය, වක්ඛාරී සොතාපක්ඛියඛානී සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං නත්ථී; තමහං බාහිරො සුථුජ්ජනපසෙඛ ධීතොති වදුමී. අපි ච නාන්දිය, යථා අරියසාවකො පමාදච්චාරී චෙච්ච හොති අපමාදච්චාරී ච. තං සුඤ්ඤානී. කථංඤ්ඤ නාන්දිය, අරියසාවකො පමාදච්චාරී හොති: ඉධ නාන්දිය, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමනනාගතො හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. සො තෙන බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සනතුටෙධා න උක්ඛාරී. වායමති දිවා පච්චෙකාය රත්තං පච්චිලානාය. තස්ස එච්ච. පමනසස්ස විහරතො පාමුජ්ජං න හොති, පාමුජ්ජේ අසති පිති න හොති, පිතියා අසති පස්සඤ්ඤි න හොති, පස්සඤ්ඤියා අසති දුක්ඛං විහරති. දුක්ඛිනො විතං න සමාධියති. අසමාහිතෙ විතෙ ධම්මො න පාතුභවනති. ධම්මානං අපාතුභවා පමාදච්චාරීතෙච්ච සබ්බං ගච්ජති.

1. තෙ - භා.
2. ඤෙච්ච - භා.

පුනච'පරං නන්දිය, අරියසාවකො ධම්මෙ -පෙ- සංඛෙහි -පෙ- අරියකනොනහි සීලෙහි සමන්තාගතො හොති අධර්ණෙද්හි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. සො තෙහි අරියකනොනහි සීලෙහි සන්තකුටෙධා න උත්තරිං වායමති දිවා පච්චෙකාය රත්තං පටිසලලානාය. තස්ස ඵලං අපමන්තස්ස විහරතො පාමුජ්ජං න හොති. පාමුජ්ජෙ අසති පිනි න හොති. පිනියා අසති පස්සඤ්ඤා න හොති. පස්සඤ්ඤා අසති දුක්ඛං විහරති. දුක්ඛිනො විත්තං න සමාධියති. අසමාහිතෙ විත්තෙ ධම්මා න පාකුභවහති. ධම්මානං අපාකුභවා පමාදවිහාරී- කෙව සංඛං ගච්ඡති. ඵලං ඛො නන්දිය, අරියසාවකො පමාදවිහාරී හොති.

කථංඤ්ඤා නන්දිය, අරියසාවකො අපමාදවිහාරී හොති: ඉධ නන්දිය, අරියසාවකො බුද්ධෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. සො තෙන බුද්ධෙ අවෙච්චපසාදෙන අසන්තකුටෙධා උත්තරිං වායමති දිවා පච්චෙකාය රත්තං පටිසලලානාය, තස්ස ඵලං අපමන්තස්ස විහරතො පාමුජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිනි ජායති. පිනිමනස්ස කායො පස්සමිහති. පස්සඤ්ඤායො සුඛං වෙදියති. සුඛිනො විත්තං සමාධියති. සමාහිතෙ විත්තෙ ධම්මා පාකුභවහති. ධම්මානං පාකුභවා අපමාද- විහාරීකෙව සංඛං ගච්ඡති.

පුනච'පරං නන්දිය, අරියසාවකො ධම්මෙ -පෙ- සංඛෙහි -පෙ- අරියකනොනහි සීලෙහි සමන්තාගතො හොති අධර්ණෙද්හි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. සො තෙහි අරියකනොනහි සීලෙහි අසන්තකුටෙධා උත්තරිං වායමති දිවා පච්චෙකාය රත්තං පටිසලලානාය. තස්ස ඵලං අපමන්තස්ස විහරතො පාමුජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිනි ජායති. පිනිමනස්ස කායො පස්සමිහති. පස්සඤ්ඤායො සුඛං වෙදියති. සුඛිනො විත්තං සමාධියති. සමාහිතෙ විත්තෙ ධම්මා පාකුභවහති. ධම්මානං පාකුභවා අපමාදවිහාරීකෙව සංඛං ගච්ඡති. ඵලං ඛො නන්දිය, අරියසාවකො අපමාදවිහාරී හොති.

පුඤ්ඤාහිසන්දවග්ගො චතුසො.

තත්තුද්දනං:

අභිසන්ද නයො චුත්තා දුටෙ දෙවපදනි ව,
 සභාගතං මහානාමො වස්සං කාලි ව නන්දියාති.

1. රත්තියා - සතා, අරියකතා.

5. සමාජ පුද්ගලික ජීවිතය

11. 5. 1

අසලබ්ධියා¹ සුතනං

3809. වත්තාරො² මෙ භික්ඛවෙ, පුද්ගලිකයන් කුසලාභියන් සුඛස්සාභාරා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවේච්චසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි යො භගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමත්තස්සානං බුද්ධො භගවා”³ ති. අයං පඨමො පුද්ගලිකයන් කුසලාභියන් සුඛස්සාභාරො. පුනච්ච පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ධම්මෙ -පෙ- සලබ්ධි -පෙ- පුනච්ච පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතො හොති අබණ්ණි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. අයං චතුස්සො පුද්ගලිකයන් කුසලාභියන් සුඛස්සාභාරො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො පුද්ගලිකයන් කුසලාභියන් සුඛස්සාභාරා.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ, චතුහි පුද්ගලිකයන් කුසලාභියන් සමන්තාගතස්ස අරියසාවකස්ස න සුකරං පුද්ගලික පමාණං ගණෙතුං.⁴ “එත්තකො පුද්ගලිකයන් කුසලාභියන් සුඛස්සාභාරො”⁵ ති. අථ ඛො “අසලබ්ධියො අපමෙයො මහාපුද්ගලිකයන්”⁶ කෙච්ච සබ්බං ගච්ඡති. සෙය්‍යාපාපි භික්ඛවෙ, මහාසමුද්දො න සුකරං උදකස්ස පමාණං ගණෙතුං. “එත්තකාති උදකාලභකාතිති චා එත්තකාති උදකාලක සතාතිති චා එත්තකාති උදකාලකසහස්සාතිති චා.” අථ ඛො “අසලබ්ධියො අපමෙයො මහාඋදකයන්”⁶ කෙච්ච සබ්බං ගච්ඡති. එවමෙච ඛො භික්ඛවෙ, ඉමෙහි චතුහි පුද්ගලිකයන් කුසලාභියන් සමන්තාගතස්ස අරියසාවකස්ස න සුකරං පුද්ගලික පමාණං ගණෙතුං, “එත්තකො පුද්ගලිකයන් කුසලාභියන් සුඛස්සාභාරො”⁵ ති. අථ ඛො අසලබ්ධියො අපමෙයො මහාපුද්ගලිකයන් කෙච්ච සබ්බං⁶ ගච්ඡති”⁶ ති. ඉදමෙචා ච භගවා -පෙ- එතදවොච සඤ්ඤා:

මහොදධිං අපරිමිතං මහාසරං,
 බහු භෙරවං රත්තගණනමාලයං
 නජජා යථා නරගණසබ්බසෙවිතා,
 පුද්ධි සචතනී උපයනතී සාගරං.

එවං නරං අත්තදපානච්ඡදං⁴
 සෙය්‍යාතිසජ්ජකරණස්ස⁵ දයකං,
 පුද්ගලික ධාරා උපයනතී ණධිතං
 නජජා යථා වාරිචභාව සාගරනතී⁶.

1. අභිදුදු - මඡසං.
 2. ගණෙතුං - සි 2.
 3. සබ්බං - මඡසං, සබ්බං - සි 2.
 4. අත්තදපානච්ඡදං - සා, මඡසං.
 5. සෙය්‍යාති පච්චකරණස්ස - මඡසං, සා.
 6. නරගණසබ්බසෙවිතා - සි 2, සා.

11. 5. 2

දුතිය අසඬෙබයාසුක්තං

3810. වක්ඛාරො මෙ භික්ඛවෙ පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරා. කතමෙ වක්ඛාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ඛුඤ්ඤ අවෙච්චපසාදෙන සමනතාගතො හොති: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සඤා දෙවමනුස්සානං ඛුඤ්ඤා භගවා”ති. අයං පඨමො පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරො. පුනච පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ධම්මෙ -පෙ- සඬෙඤ -පෙ- පුනච පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො විගතමලමච්චරෙන චෙතසා අභාරං අජ්ඣාචසති මුක්ඛවාගො පයතපාභී වොස්සග්ගරතො යාවයොගො දනසංවිභාගරතො. අයං චතුස්සො පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වක්ඛාරො පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරා.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ, චතුහි පුඤ්ඤභිසන්දෙහි කුසලාභිසන්දෙහි සමනතාගතස්ස අරියසාවකස්ස න සුකරං පුඤ්ඤස්ස පමාණං ගණෙතුං. “එත්තකො පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරො”ති. අථ ඛො “අසඬෙබයො අපමෙයො මහාපුඤ්ඤකඛන්ධො”න්චෙච සඬිං ගච්ඡති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යඪීමා මහානදියො සංසදනති, සමෙතති. සෙය්‍යථීදං: ගඬනා යමුතා අචිරවතී සරභු මභී. තඤ්ඤ න සුකරං උදකස්ස පමාණං ගණෙතුං, “එත්තකානි උදකාලාකකානීති වා එත්තකානි උදකාලාකසතානීති වා එත්තකානි උදකාලාකසහස්සානීති වා එත්තකානි උදකාලාකසතසහස්සානීති වා”. අථ ඛො “අසඬෙබයො අපමෙයො මහා උදකකඛන්ධො”න්චෙච සඬිං ගච්ඡති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉමෙහි චතුහි පුඤ්ඤභිසන්දෙහි කුසලාභිසන්දෙහි සමනතාගතස්ස අරියසාවකස්ස න සුකරං පුඤ්ඤස්ස පමාණං ගණෙතුං: “එත්තකො පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරො” ති. අථ ඛො “අසඬෙබයො අපමෙයො මහාපුඤ්ඤකඛන්ධො”න්චෙච සඬිං ගච්ඡති. ඉදමචොච භගවා -පෙ- එතදචොච සඤා:

මහොදධිං අපරිමිතං මහාසරං
 බහුභෙරවං රතනගණානමාලයං,
 නජ්ජා යථා නරගණසඬකසෙවිතා
 පුට්ඨ සචතති උපයතතී සාගරං.

එවං නරං අනගදපානචඤ්ඤං
 සෙය්‍යානිසජ්ජඤ්ඤස්ස දයකං,
 පුඤ්ඤස්ස ධාරා උපයතති පණ්ඩිතං
 නජ්ජා යථා වාරිචභාව සාගරතති.

11. 5. 3

තනිය අසඹේඛයාසුක්තං

3811. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ, පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො හොති “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සන්ධා දෙච්චනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. අයං පඨමො පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරො. පුනච පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤ -පෙ- පුනච පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො පඤ්ඤවා හොති, උදයන්තාමිනියා පඤ්ඤය සමන්තාගතො හොති අරියාය නිඛේධිතාය සමමාදුක්ඛකඛයගාමිනියා. අයං චතුස්සො පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරා. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ, චතුහි පුඤ්ඤභිසන්දෙහි කුසලාභිසන්දෙහි සමන්තාගතස්ස අරියසාවකස්ස න සුකරං පුඤ්ඤස්ස පමාණං ගණෙතුං “එත්තකො පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරො”ති. අථ ඛො “අසඹේඛයො අසමමයො මහාපුඤ්ඤකඛන්දො”න්ච ච සඤ්ඤං ගච්ඡතීති. ඉදමචොච හගවා -පෙ- එතදචොච සන්ධා:

යො පුඤ්ඤකාමො කුසලෙ පතිට්ඨිතො
 භාවෙති මග්ගං අමතස්ස පත්තියා,
 සො ධම්මසාරාධිගමො ඛයෙ රතො
 න වෙධති මච්චුරාජා ගමීස්සතීති.¹

11. 5. 4

අධ්වංසුක්තං

3812. චතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො “අධ්වං මහඤ්ඤො මහාභොගො”ති² වුච්චති. කතමෙහි චතුහි: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො හොති “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සන්ධා දෙච්චනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤ -පෙ- අරියකන්තොති සීලෙහි සමන්තාගතො හොති අඛණ්ඩෙහි -පෙ- සමාධිසංවත්තනීකෙහි. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ චතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො “අධ්වං මහඤ්ඤො මහාභොගො”ති වුච්චතීති.

1. මච්චුරාජාගමනසමීනති - මජ්ඣ., සා.
 2. මහඤ්ඤොති - මජ්ඣ.,
 3. මහාභොගො මහාසසොති - සා.

11. 5. 5

දුතිය අධ්‍යයුක්තං

3813. චතුභි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො “අඛෙඨා මහඤ්ඤා මහාභොගො මහායසො”ති වුච්චති. කතමෙහි චතුභි: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඛෙඤ්ඤා -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතො භොති අඛෙඤ්ඤාති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ චතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො “අඛෙඨා මහඤ්ඤා මහාභොගො මහායසො”ති වුච්චති.

11. 5. 6

සුඤ්ඤායුක්තං

3814. චතුභි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොනාපනෙඤ්ඤා භොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සමමොධිපරායනො. කතමෙහි චතුභි: ඉධ භික්ඛවෙ අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති. ධම්මෙ -පෙ- සඛෙඤ්ඤා -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතො භොති අඛෙඤ්ඤාති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ, චතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොනාපනෙඤ්ඤා භොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සමමොධිපරායනොති.

11. 5. 7

නාන්දියයුක්තං

3815. එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති කපිලවජ්ජුසමී. නිග්‍රොධාරාමෙ. අඵ ඛො නාන්දියො සකෙකා යෙන භගවා තෙත්තුපසඤ්ඤාමි. -පෙ- එකමන්තං නිසින්නං ඛො නාන්දියං සකකං භගවා එතදවොච, චතුභි ඛො නාන්දිය, ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොනාපනෙඤ්ඤා භොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සමමොධිපරායනො. කතමෙහි චතුභි: ඉධ නාන්දිය, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඛෙඤ්ඤා -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතො භොති අඛෙඤ්ඤාති -පෙ- සමාධි සංවත්තනිකෙහි. ඉමෙහි ඛො නාන්දිය, චතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොනාපනෙඤ්ඤා භොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සමමොධිපරායනොති.

11. 5. 8

හඳිසසුතං.

3816. එකං සමයං හගවා සකෙකසු වීහරති කපිලවතුවුසමී. නිග්‍රොධාරාමෙ. අථ ඛො හඳිසො සකෙකා යෙන හගවා තෙනුපසඛකමී. -පෙ- එකමන්තං නිසින්නං ඛො හඳිසං සකකං හගවා එතදවොච: චතුභි ඛො හඳිසං, ධච්චෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොතාපනෙතා හොති අවිනිපාතධච්චො නියතො සච්චොධිපරායනො. කතමෙහි චතුභි: ඉධ හඳිසං, අරියසාවකො බුද්ධො අච්චෙච්චසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤා දෙවමනුසානං බුද්ධො හගවා”ති. ධච්චෙ -පෙ- සඛෙක -පෙ- අරියකතෙතති සීලෙහි සමන්තාගතො හොති අඛණ්ඩෙහි -පෙ- සමාධිසංවිතනතිකෙහි. ඉමෙහි ඛො හඳිසං, චතුභි ධච්චෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොතාපනෙතා හොති අවිනිපාතධච්චො නියතො සච්චොධිපරායනොති.

11. 5. 9

මහානාමසුතං.

3817. එකං සමයං හගවා සකෙකසු වීහරති කපිලවතුවුසමී. නිග්‍රොධාරාමෙ. අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන හගවා තෙනුපසඛකමී -පෙ- එකමන්තං නිසින්නං ඛො මහානාමං සකකං හගවා එතදවොච: “චතුභි ඛො මහානාම, ධච්චෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොතාපනෙතා හොති අවිනිපාතධච්චො නියතො සච්චොධිපරායනො. කතමෙහි චතුභි: ඉධ මහානාම අරියසාවකො බුද්ධො අච්චෙච්චසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤා දෙවමනුසානං බුද්ධො හගවා”ති. ධච්චෙ -පෙ- සඛෙක -පෙ- අරියකතෙතති සීලෙහි සමන්තාගතො හොති අඛණ්ඩෙහි -පෙ- සමාධිසංවිතනතිකෙහි. ඉමෙහි ඛො මහානාම, චතුභි ධච්චෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොතාපනෙතා හොති අවිනිපාතධච්චො නියතො සච්චොධිපරායනොති.

11. 5. 10

අධගසුතං.

3818. වක්ඛාරිමානි භික්ඛවෙ, සොතාපඤ්ඤාසඛකානි. කතමානි වක්ඛාරි: සප්පුරිසසංසෙවො සඤ්ඤාසඛකං යොනිසොමනසිකාරො ධච්චොනුධච්චෙච්චසං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, වක්ඛාරි සොතාපඤ්ඤාසඛකානිති.

සගාඵසුඤ්ඤාහිසඤ්චග්ගො පඤ්චමො.

තත්‍රාදෙනා:

අසච්චෙච්චසාදෙනා තයො වුක්ඛා අච්චෙච්ච අපරෙ දුච්චෙ, සුඤ්ඤාසං නඤ්ඤාසං හඳිසං මහානාමච්චෙහි තෙ දසාති.

6. සපයාදීමට ගො

11. 6. 1

සගාඵකසුත්තං

3819. චතුභි භික්ඛවෙ, ධම්මෙභි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොනාපනො හොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොධිපරායනො. කතමෙභි චතුභි: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සප්පා දෙවමනුසසානං බුද්ධො හගවාති. ධම්මෙ -පෙ- සුඛෙත -පෙ- අරියකතොභි සීලෙභි සමන්තාගතො හොති අධර්මෙභි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙභි. “ඉමෙභි ඛො භික්ඛවෙ, චතුභි ධම්මෙභි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොනාපනො හොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොධිපරායනො”ති. ඉදමචොච හගවා -පෙ- එතදචොච සප්පා:

යඤ්ඤ සඤ්ඤා තථාගතෙ අච්චා සුප්පතිඤ්ඤා,
සීලඤ්ඤා යඤ්ඤා කල්යාණං අරියකතං පසංසිතං.

සුඛෙත පසාදෙ යඤ්ඤා උජ්ජභුතඤ්ඤා දසසනං,
අදළිඤ්ඤාති තං ආහු අමොසං තස්ස ජීවිතං.

තස්මා සඤ්ඤා සීලඤ්ඤා පසාදං ධම්මදසසනං,
අනුසුඤ්ඤා මෙධාවී සරං බුද්ධානසාසනතති.

11. 6. 2

වසංචුත්තං සුත්තං

3820. තෙන ඛො පන සමයෙන අඤ්ඤතරො භික්ඛු සාවතරීයං වසං චුත්තො කපිලවත්තං අනුප්පන්නො හොති කෙනච්චෙච කර්මයෙන. අසෙසාසුං ඛො කාපිලවත්තවා සකකා¹ අඤ්ඤතරො කිර භික්ඛු සාවතරීයං වසං චුත්තො කපිලවත්තං අනුප්පන්නාති. අථ ඛො කාපිලවත්තවා සකකා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඤ්ඤාසු, උපසඤ්ඤාමිත්තා තං භික්ඛු අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු, එකමන්තං නිසින්නා ඛො කාපිලවත්තවා සකකා තං භික්ඛු එතදචොචු:

කච්චි හන්තො, හගවා අරොගො ව² බලවා වාති? හගවා ආචුසො අරොගො ව³ බලවා වාති. කච්චි පන හන්තො, සාරිපුත්තමොග්ගඉප්පානා අරොගො ව බලවන්තො වාති? සාරිපුත්තමොග්ගඉප්පානාපි ඛො ආචුසො, අරොගො ව බලවන්තො වාති. කච්චි පන හන්තො, භික්ඛුසඤ්ඤා අරොගො ව බලවා වාති? භික්ඛුසඤ්ඤාපි ඛො ආචුසො අරොගො ව බලවා වාති. අත්ථි පන හන්තො, කිඤ්චි ඉමිනා අන්තරවසෙසන හගවන්තො සම්මුඛා සුත්තං සම්මුඛා පටිග්ගතිතතති? සම්මුඛා මෙතං ආචුසො, හගවන්තො සුත්තං සම්මුඛා පටිග්ගතිතතං:

1. සකකා - මජ්ඣ, සා.
2. වෙච්ච - මජ්ඣ, සා.
3. අරොගො වාචුසො හගවා - මජ්ඣ, අරොගො වෙච්චාචුසො හගවා - සා.

“අප්පකා නෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යෙ ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතො විචුක්ඛිං පඤ්ඤවිචුක්ඛිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සජ්ජිකතො උපසම්පජ්ජ විහරන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා භික්ඛු යෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා තස්ස පරිනිබ්බාසිනො අනාවක්ඛම්මො තස්මා ලොකා”ති.

අපරමි ඛො මෙ ආච්චියො හගවතො සලච්චා සුතං සලච්චා පටිගහතිතං: “අප්පකා නෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා තස්ස පරිනිබ්බාසිනො අනාවක්ඛම්මො තස්මා ලොකා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා භික්ඛු යෙ තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා රාගදෙසමොභානං තනුන්තා සකදගාමිනො සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්තො දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති”ති.

අපරමි ඛො මෙ ආච්චියො හගවතො සලච්චා සුතං සලච්චා පටිගහතිතං: අප්පකා නෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යෙ තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා රාගදෙසමොභානං තනුන්තා සකදගාමිනො සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්තො දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති, අථ ඛො එතෙව බහුතරා භික්ඛු යෙ තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා සොනාපන්තා අවිනිපාතම්මො නියතා සම්මොධිපරායනා”ති.

11. 6. 3

ධම්මදින්නාසුත්තං

3821. එකං සමයං හගවා බාරාණසියං විහරති ඉසිපතනෙ මීගදායෙ. අථ ඛො ධම්මදින්නො උපාසකො පඤ්ඤි උපාසකසතෙහි සද්ධිං යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤම්. උපසඤ්ඤාමිතො හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීනෙතො ඛො ධම්මදින්නො උපාසකො හගවන්තං එතදවොච: ඔවදකු නො හන්තො, හගවා, අනුසාසකු නො හන්තො, හගවා යං අමහාකං අස්ස දීඝරක්ඛං භිතාය සුඛායාති. තස්මාතිහ වො ධම්මදින්න, එවං සික්ඛිතබ්බං, “යෙ නෙ සුක්ඛන්තො තථාගතභාසිතා ගමිතීරා ගමිතීරස්සා ලොකුක්ඛරා සුඤ්ඤතා¹පටිසංයුත්තා තෙ කාලෙන කාලං උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමා”ති එවං හි වො ධම්මදින්නා, සික්ඛිතබ්බන්ති.

1. සුඤ්ඤත - මරණ, මරණ.

න ඛො තෙනං හනො, සුතරං අමෙහති පුත්ථසම්බාධසයනං අඤ්චාවසනොති කාසිකවඤ්ඤාං පටිච්ඡුභොනොති මාලාගඤ්චිලෙපනං ධාරයනොති ජාතරූපරජනං සාදියනොති යෙ තෙ සුක්ඛන්තා තථාගතභාසිතා ගමිතීරා ගමිතීරස්වා ලොකුත්තරා සුඤ්ඤතාපටිසංයුක්තා තෙ කාලෙන කාලං උපසමපජ්ජ වීහරිතුං. තෙසං නො හනො, හභවා අමභාකං පඤ්ඤාසු සිකඛාපදෙසු ධීතානං උත්තරිං ධම්මං දෙසෙතුති. තස්මාතිහ වො ධම්මදීතන, එවං සිකඛිතඛිණං: ඉද්ධං අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතා හවිස්සාම “ඉතිපි සො හභවා -පෙ- සස්වා දෙවමනුස්සානං ඉද්ධො හභවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- අරියකනොති සීලෙහි සමන්තාගතා හවිස්සාම “අබණ්ණෙහි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි”ති. එවං හි වො ධම්මදීතන, සිකඛිතඛිණනි.

යානිමානි හනො, හභවතා වත්තාරි සොතාපක්ඛයඛානානි දෙසිතානි, සංවිජ්ජනො තෙ ධම්මො අමෙහසු, මයඤ්ච හනො, තෙසු ධම්මෙසු සාදියස්සාම. මයං හි හනො ඉද්ධං අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතා “ඉතිපි සො හභවා -පෙ- සස්වා දෙවමනුස්සානං ඉද්ධො හභවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- අරියකනොති සීලෙහි සමන්තාගතා අබණ්ණෙහි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහිති. ලාභා වො ධම්මදීතන, සුලඤ්ඤං වො ධම්මදීතන, සොතාපක්ඛිඵලං ධම්මදීතන, ව්‍යා- කතනති.³

11. 6. 4

ගීලානසුක්ඛං

3822. එකං සමයං හභවා සකෙකසු වීහරති කපිලවජ්ජුසමී. නිග්ගොධාරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බුද්ධා භික්ඛු හභවතො වීචරකම්මං කරොහති: “නිට්ඨිතවීචරො හභවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පකඤ්ඤාසීති”ති. අසෙසාසි ඛො මහානාමො සකෙකා සම්බුද්ධා කීර භික්ඛු හභවතො වීචරකම්මං කරොහති: නිට්ඨිතවීචරො හභවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පකඤ්ඤාසීති”ති. අඵ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන හභවා තෙනුපසඤ්ඤාමී. උපසඤ්ඤාමීඤ්ඤා හභවන්තං අභිවාදෙස්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීතො ඛො මහානාමො සකෙකා හභවන්තං එතදවොච: සුතං මෙතං³ හනො, සම්බුද්ධා කීර භික්ඛු හභවතො වීචරකම්මං කරොහති “නිට්ඨිතවීචරො හභවා, තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පකඤ්ඤාසීති”ති න ඛො තෙනං⁴ හනො, හභවතො සමුච්චා සුතං, සමුච්චා පටිග්ගහිතං “සඤ්ඤාදෙන උපාසකො සප්පඤ්ඤා උපාසකො ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාලහගීලානො ඔච්චිතඛො”ති.

1. මයඤ්ච තෙසු - මජ්ඣ., සා.
 2. ධම්මදීතනා ඉමෙහි ව්‍යාකතනති - මජ්ඣ., සා.
 3. සුතමෙතං - මජ්ඣ.
 4. පනෙතං - මජ්ඣ., කෙ එතං - පි 1, 2.

සප්පඤ්ඤන මහනාම, උපාසකෙන සප්පඤ්ඤ උපාසකො ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාළභගීලානො චතුභි අසසාසනීයෙහි ධම්මෙහි අසසාසෙතඛො. අසසසතායසමා, අත්ථායසමතො බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙ “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුසසාතං බුද්ධො භගවා”ති. අසසසතායසමා, අත්ථායසමතො ධම්මෙ අවෙච්චසසාදෙ “ස්වාකධාතො භගවතා ධම්මො -පෙ- පවුච්ඤං වෙදිතඛෙඛා විඤ්ඤහී”ති. අසසසතායසමා අත්ථායසමතො සඛෙඤ අවෙච්චසසාදෙ “සුපට්ඨපනො භගවතො සාවකසඛෙඤා -පෙ- අත්ථුකරං පුඤ්ඤකෙඛිකං ලොකසසා”ති. අසසසතායසමා අත්ථායසමතො අරියකතනාති සීලාති අධර්මාති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකානීති.

සප්පඤ්ඤන මහනාම, උපාසකෙන සප්පඤ්ඤ උපාසකො ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාළභගීලානො. ඉමෙහි චතුභි අසසාසනීයෙහි ධම්මෙහි අසසාසෙත්වා ඵවමසස වචනීයො. “අත්ථායසමතො මාතාපිතුසු අපෙඛා”ති. සො වෙ ඵවං වදෙයා: “අත්ථී මෙ මාතාපිතුසු අපෙඛාති: සො ඵවමසස වචනීයො. ආයසමා ඛො මාරියො මරණධම්මො, සවෙපායසමා මාතාපිතුසු අපෙඛං කර්සසති මර්සසතෙව, නො වෙපායසමා මාතාපිතුසු අපෙඛං කර්සසති මර්සසතෙව. සවායසමතො මාතාපිතුසු අපෙඛා තං පඡහා”ති. සො වෙ ඵවං වදෙයා: “යා මෙ මාතාපිතුසු අපෙඛා සා පඡිතා”ති සො ඵවමසස වචනීයො: “අත්ථී පනායසමතො පුත්තදරෙසු අපෙඛා”ති? සො වෙ ඵවං වදෙයා: “අත්ථී මෙ පුත්තදරෙසු අපෙඛා”ති. සො ඵවමසස වචනීයො: “ආයසමා ඛො මාරියො මරණධම්මො, සවෙපායසමා පුත්තදරෙසු අපෙඛං කර්සසති මර්සසතෙව, නො වෙපායසමා පුත්තදරෙසු අපෙඛං කර්සසති මර්සසතෙව. සවායසමතො පුත්තදරෙසු අපෙඛා තං පඡහා”ති.

සො වෙ ඵවං වදෙයා: “යා මෙ පුත්තදරෙසු අපෙඛා සා පඡිතා”ති. සො ඵවමසස වචනීයො: “අත්ථී පනායසමතො මානුසකෙසු පඤ්ඤිසු කාමගුණෙසු අපෙඛා”ති? සො වෙ ඵවං වදෙයා: “අත්ථී මෙ මානුසකෙසු පඤ්ඤිසු කාමගුණෙසු අපෙඛා”ති. සො ඵවමසස වචනීයො: “මානුසකෙහි ඛො ආවුසො, කාමෙහි දිඛා කාමා අභිකකතනතරා ච පඡිතතරා ච. සාධායසමා මානුසකෙහි කාමෙහි විකං වුට්ඨාපෙත්වා වාතුමච්ඤාරාජකෙසු දෙවෙසු විතං අධිමොවෙහී”ති.

---

1. අසසාසනීයෙහි - සි 1, 2, සා.
 2. ආයසමාසි - සි 1, 2.
 3. සාධායසමා යා නෙ මාතාපිතුසු අපෙඛා - මඡසං, සා.
 4. මානුසකෙසු - සි 1, 2.
 5. කාමෙසු - සි 1, 2.

සො වෙ ඵවං වදෙය්‍යා: “මානුසකෙහි කාමෙහි මෙ වික්‍රං වුට්ඨිතං වාතුඉච්ඡාරාජිකෙසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොච්ඡන්ති”. සො ඵවමස්ස වචනීයො: “වාතුඉච්ඡාරාජිකෙහි ඛො ආචුසො දෙවෙහි තාවනිංසා දෙවා අභික්‍රන්තනතරො ච පඡින්නතරො ච. සාධායස්මා වාතුඉච්ඡාරාජිකෙහි දෙවෙහි වික්‍රං වුට්ඨාපෙඤා තාවනිංසෙසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොචෙහී”ති.

සො වෙ ඵවං වදෙය්‍යා: “වාතුඉච්ඡාරාජිකෙහි මෙ දෙවෙහි වික්‍රං වුට්ඨිතං, තාවනිංසෙසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොච්ඡන්ති”. සො ඵවමස්ස වචනීයො: “තාවනිංසෙහි ඛො ආචුසො, දෙවෙහි යාමා දෙවා අභික්‍රන්තනතරො ච පඡින්නතරො ච. සාධායස්මා තාවනිංසෙහි දෙවෙහි වික්‍රං වුට්ඨාපෙඤා යාමෙසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොචෙහී”ති.

සො වෙ ඵවං වදෙය්‍යා: “තාවනිංසෙහි ඛො දෙවෙහි මෙ වික්‍රං වුට්ඨිතං, යාමෙසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොච්ඡන්ති”. සො ඵවමස්ස වචනීයො: “යාමෙහි ඛො ආචුසො, දෙවෙහි කුසිතා දෙවා අභික්‍රන්තනතරො ච පඡින්නතරො ච. සාධායස්මා යාමෙහි දෙවෙහි වික්‍රං වුට්ඨාපෙඤා කුසිතෙසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොචෙහී”ති.

සො වෙ ඵවං වදෙය්‍යා: “යාමෙහි දෙවෙහි මෙ වික්‍රං වුට්ඨිතං, කුසිතෙසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොච්ඡන්ති”. සො ඵවමස්ස වචනීයො: “කුසිතෙහි ඛො ආචුසො, දෙවෙහි නිච්චාණරතී දෙවා අභික්‍රන්තනතරො ච පඡින්නතරො ච. සාධායස්මා කුසිතෙහි දෙවෙහි වික්‍රං වුට්ඨාපෙඤා නිච්චාණරතීසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොචෙහී”ති.

සො වෙ ඵවං වදෙය්‍යා: “කුසිතෙහි දෙවෙහි මෙ වික්‍රං වුට්ඨිතං, නිච්චාණරතීසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොච්ඡන්ති”. සො ඵවමස්ස වචනීයො: “නිච්චාණරතීහි ඛො ආචුසො, දෙවෙහි පරනිම්මතවසචතනී දෙවා අභික්‍රන්තනතරො ච පඡින්නතරො ච, සාධායස්මා නිච්චාණරතීහි දෙවෙහි වික්‍රං වුට්ඨාපෙඤා පරනිම්මතවසචතනීසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොචෙහී”ති.

සො වෙ ඵවං වදෙය්‍යා: “නිච්චාණරතීහි දෙවෙහි මෙ වික්‍රං වුට්ඨිතං, පරනිම්මතවසචතනීසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොච්ඡන්ති”. සො ඵවමස්ස වචනීයො: “පරනිම්මතවසචතනීහි ඛො ආචුසො, දෙවෙහි බ්‍රහ්මලොකො අභික්‍රන්තනතරො ච පඡින්නතරො ච. සාධායස්මා පරනිම්මතවසචතනීහි දෙවෙහි වික්‍රං වුට්ඨාපෙඤා බ්‍රහ්මලොකෙ වික්‍රං අධිමොචෙහී”ති.

සො වෙ ඵවං වදෙයා: පරනිඤ්ඤවසවතතීභි ඛො දෙවෙභි මෙ වික්ඛං වුට්ඨිතං, බ්‍රහ්මලොකෙ වික්ඛං අධිමොචිතනති". සො ඵවමස්ස වචනීයො: "බ්‍රහ්මලොකො'පි ඛො ආවුසො, අනිච්ඤා අද්ධුවො සක්කායපරියාපනො, සාධායසමා බ්‍රහ්මලොකා වික්ඛං වුට්ඨාපෙඤා සක්කායනිරොධෙ වික්ඛං උපසංභරා"ති.¹

සො වෙ ඵවං වදෙයා: "බ්‍රහ්මලොකා මෙ වික්ඛං වුට්ඨිතං සක්කායනිරොධෙ වික්ඛං උපසංභතනති"² ඵවං විමුච්ඡිතත්තස්ස ඛො මහානාම උපාසකස්ස වස්සසතවිමුක්ඛවිනොන³ භික්ඛුනා න කිඤ්චි නානාකරණං වදමී යද්දං විමුක්ඛියා විමුක්ඛිතනති.⁴

11. 6. 5

ඵලසුතතං

3823. චක්ඛාරො මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා සොනාපත්ති ඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති. කතමෙ චක්ඛාරො: සප්පුරිසංසෙවො සඤ්චෙසවනං යොනියොමනසිකාරො ධම්මානුධම්මෙ පටිපත්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, චක්ඛාරො ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා සොනාපත්තිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති.

11. 6. 6

ඤ්චිය ඵලසුතතං

3824. චක්ඛාරො මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා සකදගාමීඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති. කතමෙ චක්ඛාරො: සප්පුරිසංසෙවො සඤ්චෙසවනං යොනියොමනසිකාරො ධම්මානුධම්මෙ පටිපත්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, චක්ඛාරො ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා සකදගාමීඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති.

11. 6. 7

තතිස ඵලසුතතං

3825. චක්ඛාරොමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අනාගාමීඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති. කතමෙ චක්ඛාරො: සප්පුරිසංසෙවො සඤ්චෙසවනං යොනියොමනසිකාරො ධම්මානුධම්මෙ පටිපත්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, චක්ඛාරො ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අනාගාමීඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති.

1. උපසංභරාභිති - මජ්ඣං.
2. උපසංභරාමිති - මජ්ඣං.
3. ආසවා විමුක්ඛනවිනොන¹ මජ්ඣං.
4. විමුක්ඛනති - මජ්ඣං.

11. 6. 8

චතුස් ඵලසුත්තං

3826. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අරහත්ඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තන්ති. කතමෙ වත්තාරො: සප්පුරිසසංසෙවො සඤ්චෙවනං යොනියොමනසිකාරො ධම්මානුධම්මපට්ඨපක්ඛි. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අරහත්ඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තන්ති.

11. 6. 9

පට්ටොභසුත්තං

3827. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා පඤ්ඤපට්ටොභාය සංවත්තන්ති කතමෙ වත්තාරො: සප්පුරිසසංසෙවො සඤ්චෙවනං යොනියොමනසිකාරො ධම්මානුධම්මපට්ඨපක්ඛි. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා පඤ්ඤපට්ටොභාය සංවත්තන්ති.

11. 6. 10

චුඩ්ඛිසුත්තං

3828. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා පඤ්ඤචුඩ්ඛියා සංවත්තන්ති. කතමෙ වත්තාරො: සප්පුරිසසංසෙවො සඤ්චෙවනං යොනියොමනසිකාරො ධම්මානුධම්මපට්ඨපක්ඛි. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා පඤ්ඤචුඩ්ඛියා සංවත්තන්ති.

11. 6. 11

වෙපුලලසුත්තං

3829. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා පඤ්ඤවෙපුලලාය සංවත්තන්ති. කතමෙ වත්තාරො: සප්පුරිසසංසෙවො සඤ්චෙවනං යොනියොමනසිකාරො ධම්මානුධම්මපට්ඨපක්ඛි. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා පඤ්ඤවෙපුලලාය සංවත්තන්ති.

සප්පඤ්ඤවග්ගො ඡට්ඨො.

තමුද්දනං :

- සභාරකං වසසවුත්ථං ධම්මදිනනං භිලානකං,
- චතුස්ඵලා පට්ටොභො චුඩ්ඛි වෙපුලලනාමිකොති.

7. මහාපඤ්ඤාවග්ගො

11. 7. 1

මහාපඤ්ඤසුත්තං

3830. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා මහාපඤ්ඤතාය සංවත්තන්ති. කතමෙ වත්තාරො: සප්පුරිසසංසෙවො සඤ්චමෙසවනං යොනිසොමනසිකාරො ධම්මානුධම්මපච්චකති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා මහාපඤ්ඤතාය සංවත්තන්ති.

11. 7. 2

පුටුපඤ්ඤසුත්තං

3831. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා -පෙ- පුටුපඤ්ඤතාය සංවත්තන්ති.

11. 7. 3

විපුලපඤ්ඤසුත්තං

3832. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා -පෙ- විපුලපඤ්ඤතාය සංවත්තන්ති.

11. 7. 4

ගම්භීරපඤ්ඤසුත්තං

3833. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා -පෙ- ගම්භීරපඤ්ඤතාය සංවත්තන්ති.

11. 7. 5

අසාමන්තපඤ්ඤසුත්තං

3834. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා -පෙ- අසාමන්තපඤ්ඤතාය සංවත්තන්ති.

11. 7. 6

භූරිපඤ්ඤසුත්තං

3835. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා -පෙ- භූරිපඤ්ඤතාය සංවත්තන්ති.

11. 7. 7

පඤ්ඤාබාහුලලසුත්තං

3836. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා -පෙ- පඤ්ඤාබාහුලලාය සංවත්තන්ති.

1. අපමන්ත - මඡම, සා. අපමන්ත - සි 1, 2.

11. 7. 8

සීසපඤ්ඤසුතං

3837. වත්ඨාරො'මෙ භීකඛවෙ, ධම්මා -පෙ- සීසපඤ්ඤතාය සංවත්තනතීති.

11. 7. 9

ලහුපඤ්ඤසුතං

3838. වත්ඨාරො'මෙ භීකඛවෙ; ධම්මා -පෙ- ලහුපඤ්ඤතාය සංවත්තනතීති.

11. 7. 10

භාසුපඤ්ඤසුතං

3839. වත්ඨාරො'මෙ භීකඛවෙ, ධම්මා -පෙ- භාසුපඤ්ඤතාය සංවත්තනතීති.

11. 7. 11

ජවනපඤ්ඤසුතං

3840. වත්ඨාරො'මෙ භීකඛවෙ, ධම්මා -පෙ- ජවනපඤ්ඤතාය සංවත්තනතීති.

11. 7. 12

තිකඛපඤ්ඤසුතං

3841. වත්ඨාරො'මෙ භීකඛවෙ, ධම්මා -පෙ- තිකඛපඤ්ඤතාය සංවත්තනතීති.

11. 7. 13

නිබ්බෙධිකපඤ්ඤසුතං

3842. වත්ඨාරො'මෙ භීකඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා නිබ්බෙධිකපඤ්ඤතාය සංවත්තනතී. කතමෙ වත්ඨාරො: සඤ්ඤිසසංසෙවො සඤ්ඤිසවනං යොනියොමනසිකාරො ධම්මානුධම්මපටීපඤ්ඤි. ඉමෙ ඛො භීකඛවෙ, වත්ඨාරො ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා නිබ්බෙධිකපඤ්ඤතාය සංවත්තනතීති.

මහාපඤ්ඤවග්ගො සත්තමො.

කත්තුඤ්ඤනං:

මහාපුච්චිපුලගභීරං අසාමන්තභූරිබාහුලං,
සීසලහුභාසුජවන තිකඛනිබ්බෙධිකායවාති.

සොඛාපනතිසංසුඛාං සමනාං.

කත්තු වග්ගඤ්ඤනං:

වෙචචාර රාජකාරාමා සරකානි පුඤ්ඤභීසඤ්ඤ
සගාථිපුඤ්ඤභීසඤ්ඤ සපඤ්ඤ මහාපඤ්ඤ වාති.

1. භාස - මජ්ඣ., සා.

12. සමවසංයුතතා

1. සමාධිවග්ගතා

12. 1. 1

සමාධිසුතතං

3843. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාවකීයං විහරති ජෛතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකසස ආරාමෙ. -පෙ- සමාධිං භික්ඛවෙ, භාවෙථ. සමාහිතො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථාභූතං පජානාති. කිංඤ්ච යථාභූතං පජානාති: ඉදං දුක්ඛතී යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපදනී යථාභූතං පජානාති. සමාධිං භික්ඛවෙ භාවෙථ, සමාහිතො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථාභූතං පජානාති.

තසමානිභ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛතී යොගො කරණීයො, අයං දුක්ඛසමුදයොති යොගො කරණීයො, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යොගො කරණීයො, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපදනී යොගො කරණීයොති.

12. 1. 2

පටිසලානසුතතං

3844. පටිසලානෙ භික්ඛවෙ, යොගමාපජ්ජථ, පටිසලීනො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථාභූතං පජානාති. කිංඤ්ච යථාභූතං පජානාති: ඉදං දුක්ඛතී යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපදනී යථාභූතං පජානාති. පටිසලානෙ භික්ඛවෙ, යොගමාපජ්ජථ, පටිසලීනො¹ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථාභූතං පජානාති. තසොනිභ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛතී යොගො කරණීයො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපදනී යොගො කරණීයොති.

12. 1. 3

කුලපුත්තසුතතං

3845. යෙ හි කෙවී භික්ඛවෙ, අතීතමඤ්ඤානං කුලපුත්තා සමමා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිංසු, සබ්බෙ තෙ චතුක්ඛං අරියසච්චානං යථාභූතං අභිසමයාය. යෙ හි කෙවී භික්ඛවෙ, අනාගතමඤ්ඤානං කුලපුත්තා සමමා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිස්සන්ති, සබ්බෙ තෙ චතුක්ඛං අරියසච්චානං යථාභූතං අභිසමයාය. යෙ හි කෙවී භික්ඛවෙ, එතරහි කුලපුත්තා සමමා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජන්ති, සබ්බෙ තෙ චතුක්ඛං අරියසච්චානං යථාභූතං අභිසමයාය.

---

1. පටිසලානො - ඝු.

කතමෙසං චතුත්තං: දුක්ඛස්ස අරියසච්චස්ස, දුක්ඛසමුදයස්ස අරියසච්චස්ස, දුක්ඛනිරෝධස්ස අරියසච්චස්ස, දුක්ඛනිරෝධගාමිනියා පටිපද්දා¹ අරියසච්චස්ස. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අනීතමඤ්ඤානං කුලපුත්තා සමමා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිංසු -පෙ- පබ්බජිස්සන්ති -පෙ- පබ්බජන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙසං යෙව චතුත්තං අරියසච්චානං යථාභූතං අභිසමයාය. තස්මානිභ හික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛන්ති යොගො කරණියො, -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපද්දති යොගො කරණියොති.

12. 1. 4

දුක්ඛය කුලපුත්තසුත්තං

3846. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අනීතමඤ්ඤානං කුලපුත්තා සමමා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා යථාභූතං අභිසමෙසුං, සබ්බෙ තෙ චක්ඛාරී අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසමෙසුං. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අනාගතමඤ්ඤානං කුලපුත්තා සමමා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා යථාභූතං අභිසමෙසස්සන්ති, සබ්බෙ තෙ චක්ඛාරී අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසමෙසස්සන්ති. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, එතරහි කුලපුත්තා සමමා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා යථාභූතං අභිසමෙත්ති, සබ්බෙ තෙ චක්ඛාරී අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසමෙත්ති. කතමානි චක්ඛාරී: දුක්ඛං අරියසච්චං -පෙ- දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ද අරියසච්චං. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අනීතමඤ්ඤානං කුලපුත්තා සමමා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා යථාභූතං අභිසමෙසුං -පෙ- අභිසමෙසස්සන්ති -පෙ- අභිසමෙත්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමානි චක්ඛාරී අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසමෙත්ති. තස්මානිභ හික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛන්ති යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපද්දති යොගො කරණියොති.

12. 1. 5

සමණ්ඛාභමණසුත්තං

3847. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අනීතමඤ්ඤානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා යථාභූතං අභිසමුච්ඡාදකිංසු, සබ්බෙ තෙ චක්ඛාරී අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසමුච්ඡාදකිංසු. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අනාගතමඤ්ඤානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා යථාභූතං අභිසමුච්ඡාදකිස්සන්ති, සබ්බෙ තෙ චක්ඛාරී අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසමුච්ඡාදකිස්සන්ති. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, එතරහි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා යථාභූතං අභිසමුච්ඡාදකිත්ති, සබ්බෙ තෙ චක්ඛාරී අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසමුච්ඡාදකිත්ති. කතමානි චක්ඛාරී: දුක්ඛං අරියසච්චං -පෙ- දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ද අරියසච්චං. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අනීතමඤ්ඤානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා යථාභූතං අභිසමුච්ඡාදකිංසු -පෙ- අභිසමුච්ඡාදකිස්සන්ති -පෙ- අභිසමුච්ඡාදකිත්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමානි චක්ඛාරී අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසමුච්ඡාදකිත්ති. තස්මානිභ හික්ඛවෙ ඉදං දුක්ඛන්ති යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපද්දති යොගො කරණියොති.

1. භාමීනීපටිපද්දා - සභා.

12. 1. 6

දුතිය සමණව්‍යාභමණසුත්තං

3848. යෙ භි කෙව් භික්ඛවෙ, අතීතමධ්‍යානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යථාභූතං අභිසමුද්ධං පකාසෙසුං, සබ්බෙ තෙ වත්තාරි අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසමුද්ධං පකාසෙසුං. යෙ භි කෙව් භික්ඛවෙ, අනාගතමධ්‍යානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යථාභූතං අභිසමුද්ධං පකාසෙසුං, සබ්බෙ තෙ වත්තාරි අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසමුද්ධං පකාසෙසුං. යෙ භි කෙව් භික්ඛවෙ, එතරභි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යථාභූතං අභිසමුද්ධං පකාසෙසුං, සබ්බෙ තෙ වත්තාරි අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසමුද්ධං පකාසෙසුං. කතමානි වත්තාරි: දුක්ඛං අරියසච්චං -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා අරියසච්චං. යෙ භි කෙව් භික්ඛවෙ, අතීතමධ්‍යානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යථාභූතං අභිසමුද්ධං පකාසෙසුං -පෙ- පකාසෙසුං, සබ්බෙ තෙ ඉමානි වත්තාරි අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසමුද්ධං පකාසෙසුං. තස්මානිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛනි යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදානි යොගො කරණියොනි.

12. 1. 7

චිතකකසුත්තං

3849. මා භික්ඛවෙ, පාපකෙ අකුසලෙ චිතකෙක චිතකෙකථං. පෙය්‍යථිදං: කාමචිතකං ව්‍යාපාදචිතකං චිභිංසාචිතකං. තං කිසස හෙතු, නෙතෙ භික්ඛවෙ, චිතකකා අත්ථසංභිතා නාදිබ්‍රහ්මචරියකා න නිබ්බිදය න විරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමෙධාධාය න නිබ්බානාය සංවත්තනහි. චිතකෙකනො¹ ව ඛො තුච්චෙ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛනි චිතකකය්‍යාථ -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදානි චිතකකය්‍යාථ. තං කිසස හෙතු, එතෙ භික්ඛවෙ, චිතකකා අත්ථසංභිතා එතෙ ආදිබ්‍රහ්මචරියකා. එතෙ නිබ්බිදය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවත්තනහි. තස්මානිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛනි යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදානි යොගො කරණියොනි.

---

1. චිතකකං යා. චිතකෙකං - සි 1, 2,

12. 1. 8

විනතාසුක්තං

3850. මා භික්ඛවෙ, පාපකං අකුසලං වික්ඛං විනෙතං¹. “සසසනො ලොකොති වා, අසසනො ලොකොති වා, අනතවා ලොකොති වා, අනතවා ලොකොති වා, තං ජීවං තං සරීරන්ති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා, හොති තථාගතො පරච්චරණාති වා, න හොති තථාගතො පරච්චරණාති වා, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරච්චරණාති වා, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරච්චරණාති වා. තං කිසස හෙතු: නෙසා භික්ඛවෙ, විනතා අස්සංහිතා, නාදි බ්‍රහ්මචරියකා, න නිබ්බිද්දය න විරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමෙධාධාය න නිබ්බානාය සංවත්තති. විනෙතනතා ච වො තුමෙහ භික්ඛවෙ ඉදං දුක්ඛන්ති විනෙතය්‍යාථ -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදති විනෙතය්‍යාථ. තං කිසස හෙතු, එසා භික්ඛවෙ, විනතා අස්සංහිතා, එසා ආදිබ්‍රහ්මචරියකා, එසා නිබ්බිද්දය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛන්ති යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදති යොගො කරණියොති.

12. 1. 9

විග්ගාහිකකථාසුක්තං

3851. මා භික්ඛවෙ, විග්ගාහිකකථං කථෙට්ඨි² “න කං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසී, අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි, කිං කං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිසසසී? මිච්ඡාපටිපන්නො කම්මසී, අහමස්මි සමො පටිපන්නො පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අචච, පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අචච, සහිතං මෙ, අසහිතං තෙ, ආවිණ්ණං තෙ විපරාවනං, ආරොපිතො තෙ වාදෙ, වර වාදපමොක්ඛාය³, නිග්ගහිතොසී, නිබ්බෙදෙහි සවෙ පහොසීති. තං කිසස හෙතු: නෙසා භික්ඛවෙ කථා අස්සංහිතා නාදිබ්‍රහ්මචරියකා. න නිබ්බිද්දය න විරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමෙධාධාය න නිබ්බානාය සංවත්තති. කථෙන්නා ච ධො තුමෙහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛන්ති කථෙය්‍යාථ -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදති කථෙය්‍යාථ. තං කිසස හෙතු, එසා භික්ඛවෙ. කථා අස්සංහිතා, එසා ආදිබ්‍රහ්මචරියකා, එසා නිබ්බිද්දය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛන්ති යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදති යොගො කරණියොති.

1. විනෙතය්‍යාථ - මජ්ඣං,
 2. කථෙය්‍යාථ - මජ්ඣං,
 3. පථවාදපමොක්ඛාය - ස්‍යා, 1. සීඉ

12. 1. 10

තිරවජාන කථාසූතං

3852. මා භික්ඛවෙ, අනෙකච්ඡිත් තිරවජානකථං කථෙථ: සෙය්‍යථීදං: රාජකථං වොරකථං මහාමහ්‍නකථං සෙනාකථං භයකථං යුද්ධකථං අක්ඛකථං පානකථං වස්තකථං සයනකථං මාලාකථං ගඤ්ඤකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉස්සීකථං පුරිසකථං සුරකථං¹ වීසිධාකථං කුමභවධානකථං පුබ්බපෙතකථං නානනකථං ලොකක්ඛායිකං සමුද්දක්ඛායිකං ඉතිභවාභවකථං ඉති වා. තං කීර්ස භෙතු: නෙයා භික්ඛවෙ, කථා අස්සංභිතා. නාදිබ්‍රහ්මවරියකා න නිබ්බිද්දෙ න වීරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමොධාය න තිබ්බානාය සංවත්තති. කථෙන්තා ච බො තුමෙහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛතණ්” කථෙය්‍යාථ. “අයං දුක්ඛසමුදයොති” කථෙය්‍යාථ, “අයං දුක්ඛනිරොධොති” කථෙය්‍යාථ, “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදති” කථෙය්‍යාථ, තං කීර්ස භෙතු: එසා භික්ඛවෙ කථා අස්සංභිතා එසා ආදිබ්‍රහ්මවරියකා. එසා නිබ්බිද්දෙ වීරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමොධාය තිබ්බානාය සංවත්තති. තස්මානිභ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛතණ්” යොගො කරණීයො. “අයං දුක්ඛසමුදයොති” යොගො කරණීයො. “අයං දුක්ඛනිරොධොති” යොගො කරණීයො. “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනීපටිපදති” යොගො කරණීයො තී.

සමාධිවග්ගො පඨමො.

තත්‍රාද්දනං:

සමාධිපටිසලොනා කුලපුත්තා පරෙ දුවෙ
 සමඤ්චාභමඤ්චා දෙච විතක්කා විනායා විග්ගාභිකා කථාති.

1. සුරාකථං - සෞ. 8 1,2,

2. ධම්මචක්කසාවතනනවග්ගො

12. 2. 1

ධම්මචක්කසාවතනන සූතනං

3853. එවං මෙ සූතං, එකං සමයං භගවා බාරාණසියං විහරති ඉසිපතනෙ මිඟ්ඳයෙ තත්‍ර ඛො භගවා පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු ආමනොසි: “දෙඵ මෙ භික්ඛවෙ, අනාගා පබ්බජිතෙන න සෙවිතඛ්ඛා¹. යොවායං කාමෙසු කාමසුඛලලීකානුයොගො භීනො ගලෙචා පොඤ්ජජනිකො අනරියො අනස්සංභිතො, යො වායං අක්කකිලලචානුයොගො දුකෙඛා අනරියො අනස්සංභිතො, එතෙ තෙ² භික්ඛවෙ, උභො අනෙත අනුපගච්ච මජ්ඣමා පටිපදු තථාගතෙන දභිසලුඤ්ඤා වක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය දභිඤ්ඤාය සමමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. කතමා ව සා භික්ඛවෙ මජ්ඣමා පටිපදු තථාගතෙන දභිසලුඤ්ඤා වක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය දභිඤ්ඤාය සමමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති: අයමෙව අරියො අට්ඨකිණිකො මග්ගො සෙය්‍යථීදං: සලොදිට්ඨි සලොසඬ්ඛපො සලොවාචා සලොකච්චනො සලොආජීවො සලොවායාමො සලොසති සලොසමාධි. අයං ඛො සා භික්ඛවෙ, මජ්ඣමා පටිපදු තථාගතෙන දභිසලුඤ්ඤා වක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය දභිඤ්ඤාය සමමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති.

ඉදං ඛො පන භික්ඛවෙ, දුක්ඛං අරියසච්චං: “ජාතිපි දුක්ඛා ජරාපි දුක්ඛා ව්‍යාධිපි දුක්ඛා මරණමපි දුක්ඛං අපජියෙහි සම්පයොගො දුක්ඛා පියෙහි විපසයොගො දුක්ඛා යමපිච්ඡං න ලහති තලපි දුක්ඛං සඬ්ඛිතෙන පඤ්චපාදනකඛන්ධා දුක්ඛා”. ඉදං ඛො පන භික්ඛවෙ, දුක්ඛසමුදයො³ අරියසච්චං: “යායං තණ්හා පොනොභවිකා නන්දිරාග-සභගතා තත්‍ර තත්‍රාභිනන්දිතී, සෙය්‍යථීදං: කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා”. ඉදං ඛො පන භික්ඛවෙ, දුක්ඛනිරොධො⁴ අරියසච්චං: යො තස්සායෙව තණ්හාය අසෙසවිරාගනිරොධො වාගො පටිනිස්සග්ගො මුත්ති අනාලයො. ඉදං ඛො පන භික්ඛවෙ, දුක්ඛනිරොධගාමීතී පටිපදු අරියසච්චං: අයමෙව අරියො අට්ඨකිණිකො මග්ගො, සෙය්‍යථීදං: සලොදිට්ඨි -පෙ- සලොසමාධි.

---

1. නසෙවිතඛ්ඛා කතමෙ දෙඵ - මජ්ඣ., ස්‍යා.
 2. එතෙ ඛො - මජ්ඣ.,
 3. සමුදයං - මජ්ඣ., පිචු.
 4. නිරොධං - මජ්ඣ., පිචු.

“ඉදං දුක්ඛං අරියසච්චනනි” මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සුතෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි ඤාණං උදපාදි පඤ්ඤා උදපාදි විජ්ජා උදපාදි ආලොකො උදපාදි. තං ඛො පනිදං දුක්ඛං අරියසච්චං පරිඤ්ඤායාගතනි මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සුතෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි. තං ඛො පනිදං දුක්ඛං අරියසච්චං පරිඤ්ඤාගතනි මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සුතෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි.

“ඉදං දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චනනි” මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සුතෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි ඤාණං උදපාදි පඤ්ඤා උදපාදි විජ්ජා උදපාදි ආලොකො උදපාදි. තං ඛො පනිදං දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං පහානසකනි මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සුතෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි. තං ඛො පනිදං දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං පභීනනනි මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සුතෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි.

“ඉදං දුක්ඛනිරොධො අරියසච්චනනි” මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සුතෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි ඤාණං උදපාදි පඤ්ඤා උදපාදි විජ්ජා උදපාදි ආලොකො උදපාදි. තං ඛො පනිදං දුක්ඛනිරොධො අරියසච්චං සමුක්ඛානබ්බනනි මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සුතෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි. තං ඛො පනිදං දුක්ඛනිරොධො අරියසච්චං සමුක්ඛතනනි මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සුතෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි.

“ඉදං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදා අරියසච්චනනි” මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සුතෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි. තං ඛො පනිදං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදා අරියසච්චං භාවෙනබ්බනනි මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සුතෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි. තං ඛො පනිදං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදා අරියසච්චං භාවිතනනි මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සුතෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි. ආලොකො උදපාදි.

යාවකීවඤ්ඤා මෙ භික්ඛවෙ, ඉමෙසු චතුස්ස අරියසච්චෙසු ඵට්ඨං කීපරිච්චට්ඨං ද්වාදසාකාරං යථාභූතං ඤාණදස්සනං න සුචිත්සුඤ්ඤාං අහොසි, නෙව තාවාහං භික්ඛවෙ, සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බමකෙ සංඝමණ්ඩානමණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය අනුතරං සමොසමොධාධිං අභිසම්බුද්ධො¹ පච්චඤ්ඤාසි. යතො ච ඛො මෙ භික්ඛවෙ, ඉමෙසු චතුස්ස අරියසච්චෙසු ඵට්ඨං කීපරිච්චට්ඨං ද්වාදසාකාරං යථාභූතං ඤාණදස්සනං සුචිත්සුඤ්ඤාං අහොසි, අථාහං භික්ඛවෙ, සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බමකෙ සංඝමණ්ඩානමණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය අනුතරං සමොසමොධාධිං අභිසම්බුද්ධො පච්චඤ්ඤාසි. ඤාණඤ්ඤා පන මෙ දස්සනං උදපාදි, අකුප්පා මෙ වෙතොච්චුත්තං, අයමන්මා ජාති නඤ්ඤානි පුතඤ්ඤාවොති. ඉදමවොච භගවා අත්තමනා පඤ්ඤාවඤ්ඤා භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤානි.

1. අභිසම්බුද්ධොති - මජ්ඣ.

ඉමසමීඤ්ඤි පන වෙය්‍යාකරණසමී භඤ්ඤමානෙ ආයසමිතො කොණ්ඩඤ්ඤස්ස චිරජං චීතමලං ධම්මවකඤ්ඤං උදපාදි: “යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං සබ්බන්තං නිරොධධම්මෙතනි”. පවත්නෙ ව සන භගවතා¹ ධම්මවකෙක භුමමා දෙවා සද්දමනුස්සාවෙසුං: “එතං භගවතා බාරාණසියං ඉසිපතනෙ මීගදයෙ අනුත්තරං ධම්මවකකං පවත්නිතං අප්පතිවත්තියං සමඤ්ඤන වා බ්‍රාහ්මඤ්ඤන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මනා වා කෙනචී වා ලොකසමීතනි”. භුමමානං දෙවානං සද්දං සුඤ්චා වාතුම්මභාරාජිකා දෙවා සද්දමනුස්සාවෙසුං: “එතං භගවතා බාරාණසියං ඉසිපතනෙ මීගදයෙ අනුත්තරං ධම්මවකකං පවත්නිතං අප්පතිවත්තියං² සමඤ්ඤන වා බ්‍රාහ්මඤ්ඤන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මනා වා කෙනචී වා ලොකසමීතනි”. වාතුම්මභාරාජිකානං දෙවානං සද්දං සුඤ්චා තාවතීංසා දෙවා සද්දමනුස්සාවෙසුං -පෙ- යාමා දෙවා -පෙ- කුසිතා දෙවා -පෙ- නිම්මාණරතී දෙවා -පෙ- පරනිම්මතවසවත්තී³ දෙවා -පෙ- බ්‍රහ්මකායිකා දෙවා සද්දමනුස්සාවෙසුං: “එතං භගවතා බාරාණසියං ඉසිපතනෙ මීගදයෙ අනුත්තරං ධම්මවකකං පවත්නිතං අප්පතිවත්තියං සමඤ්ඤන වා බ්‍රාහ්මඤ්ඤන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මනා වා කෙනචී වා ලොකසමීතනි”.

ඉතිහ තෙන ධඤ්ඤන තෙන මුහුත්තෙන යාව බ්‍රහ්මලොකා සද්දො අබ්‍රහ්මාණස්ථි. අයඤ්චි දසසහස්සී ලොකධාතු සධ්ධමුච්චි සමපකමුච්චි සමච්චෙධි. අප්පමාඤ්ඤා ව උළාරො ඛභාසො ලොකෙ පාතුරභොසි: අතිකංචලි⁴ දෙවානං දෙවානුභාවන්ති. අථ ඛො භගවා උදනං⁵ උදනෙසි: “අඤ්ඤසි වත භො කොණ්ඩඤ්ඤඤ, අඤ්ඤසි වත භො කොණ්ඩඤ්ඤඤති”. ඉතිහිදං ආයසමිතො කොණ්ඩඤ්ඤස්ස අඤ්ඤකොණ්ඩඤ්ඤඤඤච⁶ නාම අභොසිති.

12. 2. 2

තථාගත සුත්තං

3854. ඉදං දුක්ඛං අරියසච්චනති භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුඤ්ඤ අනන්‍යුපුතෙසු ධම්මෙසු වකඤ්ඤං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, චිජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි. නං ඛො පන්දං දුක්ඛං අරියසච්චං පරිඤ්ඤායානති භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුඤ්ඤ -පෙ- පරිඤ්ඤතනති භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුඤ්ඤ අනන්‍යුපුතෙසු ධම්මෙසු වකඤ්ඤං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි.

1. ව භගවතා - ස්‍යා.
 2. අප්පතිවත්තියං - මජ්ඣං, ස්‍යා
 3. වසවත්තනො - සිච්චි.
 4. අතිකකම්මෙව - ස්‍යා.
 5. ඉදං උදනං - මජ්ඣං.
 6. අඤ්ඤාසිකොණ්ඩඤ්ඤඤඤච - මජ්ඣං.

ඉදං දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චනති භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුට්ඨෙව අනනුසස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි. තං ඛො පනිදං දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං පහාතඛන්තී භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුට්ඨෙව -පෙ- පභීනනති භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුට්ඨෙව අනනුසස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි.

ඉදං දුක්ඛනිරෝධො අරියසච්චනති භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුට්ඨෙව අනනුසස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි. තං ඛො පනිදං දුක්ඛනිරෝධො අරියසච්චං සච්ඡිකාතඛන්තී භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුට්ඨෙව -පෙ- සච්ඡිකතනන් භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුට්ඨෙව අනනුසස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි.

ඉදං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපද අරියසච්චනති භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුට්ඨෙව අනනුසස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි, තං ඛො පනිදං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපද අරියසච්චං භාවෙතඛන්තී භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුට්ඨෙව -පෙ- භාවිතන්තී භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුට්ඨෙව අනනුසස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදිනී.

12. 2. 3

මනධ සුත්තං

3855. චක්ඛාරිමානී භික්ඛවෙ, අරියසච්චනති. කතමානී චක්ඛාරී: දුක්ඛං අරියසච්චං, දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං. දුක්ඛනිරෝධො අරියසච්චං. දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපද අරියසච්චං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, දුක්ඛං අරියසච්චං: පඤ්ඤාපාදනකඛන්තී සස්ච චචනීයං. කතමෙ පඤ්ඤා: සෙයාරථීදං: රුපුපාදනකඛන්තී¹ වෙදනුපාදනකඛන්තී සඤ්ඤාපාදනකඛන්තී සඛිං-රුපාදනකඛන්තී විඤ්ඤාණුපාදනකඛන්තී, ඉදං වුවචනී භික්ඛවෙ, දුක්ඛං අරියසච්චං.

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං: යායං තණ්හා පොතොභවිකා නන්දිරාගසභනා තත්ත තත්තභිනන්දීනී සෙයාරථීදං: කාමතණ්හා භවතණ්හා ච්චතණ්හා. ඉදං වුවචනී භික්ඛවෙ, දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං.

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, දුක්ඛනිරෝධො අරියසච්චං: යො තස්සායෙව තණ්හාය අපෙස විරාගනිරෝධො වාගො පටිනිස්සෙයො මුක්ඛි අනාලයො. ඉදං වුවචනී භික්ඛවෙ, දුක්ඛනිරෝධො අරියසච්චං.

1. චචනීයං, සෙයාරථීදං. රුපුපාදනකඛන්තී - මජ්ඣං. චචනීයං, කතමෙ පඤ්ඤා? රුපුපාදනකඛන්තී - සා.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද අරියසච්චං:
 අයමෙව අරියො අධ්ඛිනිකො මග්ගො. සෙය්‍යථීදං: සමොද්ධි
 සමොසංඛ්‍යා සමොවාචා සමොකම්මනො සමොආචීවො
 සමොවායාමො සමොසති සමොසමාධි. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ,
 දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද අරියසච්චං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, වන්හාරි
 අරියසච්චානි. තඤ්ඤානිභ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛනිකායොගො කරණියො -පෙ-
 අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදනි යොගො කරණියොති.

12. 2. 4

ආයතනසුත්තං

3856. වන්හාරිමානි භික්ඛවෙ, අරියසච්චානි, කතමානි වන්හාරි:
 දුක්ඛං අරියසච්චං -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද අරියසච්චං.
 කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, දුක්ඛං අරියසච්චං: ජ අජ්ඣකානි ආයතනානි-
 කිසස වච්චීයං. කතමානීඡ: වක්ඛායතනං සොතායතනං ඝාතායතනං
 ජීව්හායතනං කායායතනං මනායතනං. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, දුක්ඛං
 අරියසච්චං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං: යායං තණ්හා
 පොනොභවිකා නාඤ්ඤාගසභගතා තත්‍ර තත්‍රාභිනාඤ්ඤි සෙය්‍යථීදං:
 කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, දුක්ඛසමුදයො
 අරියසච්චං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, දුක්ඛනිරොධො අරියසච්චං: යො තස්සායෙව
 තණ්හාය අසෙසවීරාගනිරොධො වාගො පටිනිසසග්ගො මුක්ඛි අනාලයො,
 ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, දුක්ඛනිරොධො අරියසච්චං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද අරියසච්චං:
 අයමෙව අරියො අධ්ඛිනිකො මග්ගො. සෙය්‍යථීදං: සමොද්ධි -පෙ-
 සමොසමාධි. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද
 අරියසච්චං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, වන්හාරි අරියසච්චානි. තඤ්ඤානිභ
 භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛනිකායොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛ-
 නිරොධගාමීනී පටිපදනි යොගො කරණියොති.

12. 2. 5

ධාරණසුත්තං

3857. ධාරෙථ නො තුමෙභ භික්ඛවෙ, “මයා වන්හාරි
 අරියසච්චානි දෙසිතානී”ති. එවං වුත්තෙ අඤ්ඤානරො භික්ඛු භගවතනං
 ඵතදවොච: අභං ඛො භනොත, ධාරෙමී. “භගවතා වන්හාරි අරිය
 සච්චානි දෙසිතානී”ති. යථාකථං පන ත්වං භික්ඛු ධාරෙසි “මයා
 වන්හාරි අරියසච්චානි දෙසිතානී”ති. දුක්ඛං ඛවාභං භනොත, භගවතා

පඨමං අරියසච්චං දෙසිතං ධාරෙමි. දුක්ඛසමුදයො ධ්වාහං හනොන, හගචතා දුතියං අරියසච්චං දෙසිතං ධාරෙමි. දුක්ඛනිරොධො ධ්වාහං හනොන, හගචතා තතියං අරියසච්චං දෙසිතං ධාරෙමි. දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදා ධ්වාහං හනොන හගචතා චතුසුං අරියසච්චං දෙසිතං ධාරෙමි. එවං ධ්වාහං හනොන ධාරෙමි හගචතා චක්ඛාරී අරියසච්චානි දෙසිතංතීති.

සාධු සාධු භීතඛු, සාධු ඛො තුං භීතඛු, ධාරෙසි මයා චක්ඛාරී අරියසච්චානි දෙසිතානි. දුක්ඛං ඛො භීතඛු මයා පඨමං අරියසච්චං දෙසිතං, තථා නං ධාරෙහි. දුක්ඛසමුදයො ඛො භීතඛු මයා දුතියං අරියසච්චං දෙසිතං, තථා නං ධාරෙහි. දුක්ඛනිරොධො ඛො භීතඛු මයා තතියං අරියසච්චං දෙසිතං, තථා නං ධාරෙහි. දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදා ඛො භීතඛු මයා චතුසුං අරියසච්චං දෙසිතං, තථා නං ධාරෙහි. එවං ඛො භීතඛු, ධාරෙහි මයා චක්ඛාරී අරියසච්චානි දෙසිතානි. තසමානිහ භීතඛු ඉදං “දුක්ඛ”තනි යොගො කරණියො -පෙ- අයං “දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදා”ති යොගො කරණියොති.

12. 2. 6

දුතියධාරණසුක්තං

3858. ධාරෙථ නො තුමෙහ භීක්ඛවෙ, “මයා චක්ඛාරී අරියසච්චානි දෙසිතානී”ති. එවං වුක්ඛෙ අඤ්ඤාතරො භීතඛු හගචනතං එතදවොච: “අහං ඛො හනොන, ධාරෙමි හගචතා චක්ඛාරී අරියසච්චානි දෙසිතානී”ති. “යථාකථං පන තුං භීතඛු ධාරෙසි මයා චක්ඛාරී අරියසච්චානි දෙසිතානී”ති? දුක්ඛං ඛො‘හං හනොන, “හගචතා පඨමං අරියසච්චං දෙසිතං” ධාරෙමි. යො හි කොච්චි හනොන, සමඤ්ඤො වා බ්‍රාහ්මඤ්ඤො වා එවං වදෙයා: “නොනං දුක්ඛං පඨමං අරියසච්චං සමඤ්ඤාතී ගොතමෙන දෙසිතං, අහමෙනං දුක්ඛං පඨමං අරියසච්චං පච්චක්ඛාය අඤ්ඤං දුක්ඛං පඨමං අරියසච්චං පඤ්ඤාපෙසසාමී”ති නොනං යානං විජ්ජති.

දුක්ඛසමුදයං ඛො‘හං හනොන, හගචතා දුතියං අරියසච්චං දෙසිතං ධාරෙමි. යො හි කොච්චි හනොන, සමඤ්ඤො වා බ්‍රාහ්මඤ්ඤො වා එවං වදෙයා: “නොනං දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං සමඤ්ඤාතී ගොතමෙන දෙසිතං, අහමෙනං දුක්ඛසමුදයං දුතියං අරියසච්චං පච්චක්ඛාය අඤ්ඤං දුක්ඛසමුදයං දුතියං අරියසච්චං පඤ්ඤා පෙසසාමී”ති නොනං යානං විජ්ජති.

දුක්ඛනිරොධං ඛො‘හං හනොන, හගචතා තතියං අරියසච්චං දෙසිතං ධාරෙමි. යො හි කොච්චි හනොන, සමඤ්ඤො වා බ්‍රාහ්මඤ්ඤො වා එවං වදෙයා: “නොනං දුක්ඛනිරොධො තතියං අරියසච්චං සමඤ්ඤාතී ගොතමෙන දෙසිතං, අහමෙනං දුක්ඛනිරොධං තතියං අරියසච්චං පච්චක්ඛාය අඤ්ඤං දුක්ඛනිරොධං තතියං අරියසච්චං පඤ්ඤාපෙසසාමී”ති නොනං යානං විජ්ජති.

---

1. අරියසච්චං යං සමඤ්ඤාතී - මජ්ඣිම, ෧:20.

දුක්ඛනිරොධගාමීනිං පටිපදං ඛො'භං භනෙන් භගවතා චතුක්ඛං අරියසච්චං දෙසිතං ධරෙමි. යො හි කොච්චි භනෙන්, සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවං වදෙය්‍යා: “නෙතං දුක්ඛනිරොධගාමීනීපටිපද චතුක්ඛං අරියසච්චං සමණෙන ගොතමෙන දෙසිතං. අභමෙනං දුක්ඛනිරොධගාමීනිං පටිපදං චතුක්ඛං අරියසච්චං පච්චකම්‍ය අඤ්ඤං දුක්ඛනිරොධගාමීනිං පටිපදං චතුක්ඛං අරියසච්චං පඤ්ඤපෙසසාමී'ති නෙතං ධානං විජජති. එවං ඛො'භං භනෙන්, ධාරෙමි භගවතා චක්ඛාරි අරියසච්චානි දෙසිතානීති.

සාධු සාධු භික්ඛු, සාධු ඛො කං භික්ඛු, ධාරෙසි. මයා චක්ඛාරි අරියසච්චානි දෙසිතානී. දුක්ඛං ඛො භික්ඛු මයා පයමං අරියසච්චං දෙසිතං. තථා නං ධාරෙහි. යො හි කොච්චි භික්ඛු සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවං වදෙය්‍යා: “නෙතං දුක්ඛං පයමං අරියසච්චං සමණෙන ගොතමෙන දෙසිතං. අභමෙනං දුක්ඛං පයමං අරියසච්චං පච්චකම්‍ය අඤ්ඤං දුක්ඛං පයමං අරියසච්චං පඤ්ඤපෙසසාමී'ති ඉතං ධානං විජජති -පෙ-

දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද ඛො භික්ඛු මයා චතුක්ඛං අරියසච්චං දෙසිතං. තථා නං ධාරෙහි. යො හි කොච්චි භික්ඛු සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවං වදෙය්‍යා: “නෙතං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදා චතුක්ඛං අරියසච්චං සමණෙන ගොතමෙන දෙසිතං. අභමෙනං දුක්ඛනිරොධගාමීනිං පටිපදං චතුක්ඛං අරියසච්චං පච්චකම්‍ය අඤ්ඤං දුක්ඛනිරොධගාමීනිං පටිපදං චතුක්ඛං අරියසච්චං පඤ්ඤපෙසසාමී'ති නෙතං ධානං විජජති. එවං ඛො කං භික්ඛු ධාරෙහි මයා චක්ඛාරි අරියසච්චානි දෙසිතානී. තසමානිභ භික්ඛු, ඉදං දුක්ඛනිකි යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදනී යොගො කරණියොනි.

12. 2. 7

අවිජජාසුත්තං

3859. අථ ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුප-සඛ්‍යමි. උපසඛ්‍යමිත්තා භගවතාං අභිවාදෙත්වා එකමනාං නිසීදි. එකමනාං නිසිනෙතා ඛො යො භික්ඛු භගවතාං එතදවොච: “අවිජජා අවිජජානී” භනෙන්, චූළචනි, කතමා නු ඛො භනෙන්, අවිජජා? කිත්තාවතා ව අවිජජාගතො භොතිනි? යං ඛො භික්ඛු, දුකෙඛ අඤ්ඤණං, දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤණං, දුක්ඛනිරොධෙ අඤ්ඤණං, දුක්ඛනිරොධගාමීනියා පටිපදය අඤ්ඤණං අයං චූළචනි භික්ඛු, අවිජජා, එත්තාවතා ව අවිජජාගතො භොති. තසමානිභ භික්ඛු, ඉදං දුක්ඛනිකි යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදනී යොගො කරණියොනි.

12. 2. 8

විජ්ජාසුත්තං

3860. අප්ඵ ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුප-
 සංඛසාමි. උපසංඛතමිඤ්ඤා භගවනතං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමනතං නිසීදි.
 එකමනතං නිසීදෙතො ඛො සො භික්ඛු භගවනතං එතදචොච:
 “විජ්ජා විජ්ජා”ති භනො, වුච්චති කතමා නු ඛො භනො,
 විජ්ජා, කිත්තාවතා ච විජ්ජාගතො භොතිති? යං ඛො භික්ඛු,
 දුකෙඛ ඤාණං දුඤ්ඤසමුදයෙ ඤාණං දුකඛනිරොධෙ ඤාණං දුකඛ-
 නිරොධගාමිනියා පටිපද්දා ඤාණං. අයං වුච්චති භික්ඛු විජ්ජා.
 එත්තාවතා ච විජ්ජාගතො භොති. තස්මාතිභ භික්ඛු, ඉදං දුකඛනී
 යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුකඛනිරොධගාමිනී පටිපද්දති
 යොගො කරණියොති.

12. 2. 9

සංඛාරාසනසුත්තං

3861. ඉදං දුකඛං අරියසච්චනී භික්ඛවෙ, මයා පඤ්ඤතං.
 තත්ථ අපරිමාණා වණණා, අපරිමාණා ව්‍යඤ්ජනා, අපරිමාණ
 සංඛාරාසනා. ඉතිපිදං දුකඛං අරියසච්චනී. ඉදං දුකඛසමුදයො අරිය-
 සච්චනී භික්ඛවෙ, මයා පඤ්ඤතං. තත්ථ අපරිමාණා වණණා,
 අපරිමාණා ව්‍යඤ්ජනා, අපරිමාණා සංඛාරාසනා. ඉතිපිදං දුකඛසමුදයො
 අරියසච්චනී. ඉදං දුකඛනිරොධො අරියසච්චනී භික්ඛවෙ, මයා
 පඤ්ඤතං. තත්ථ අපරිමාණා වණණා, අපරිමාණා ව්‍යඤ්ජනා,
 අපරිමාණා සංඛාරාසනා. ඉතිපිදං දුකඛනිරොධො අරියසච්චනී. ඉදං
 දුකඛනිරොධගාමිනී පටිපද්දා අරියසච්චනී භික්ඛවෙ, මයා පඤ්ඤතං.
 තත්ථ අපරිමාණා වණණා, අපරිමාණා ව්‍යඤ්ජනා, අපරිමාණා
 සංඛාරාසනා. ඉතිපිදං දුකඛනිරොධගාමිනී පටිපද්දා අරියසච්චනී.
 තස්මාතිභ භික්ඛවෙ, ඉදං දුකඛනී යොගො කරණියො -පෙ-
 අයං දුකඛනිරොධගාමිනී පටිපද්දති යොගො කරණියොති.

12. 2. 10

තථසුත්තං

3862. වත්තාරිමොති භික්ඛවෙ, තථාති අචීතථාති අනඤ්ඤථාති.
 කතමාති වත්තාරි: ඉදං දුකඛනී භික්ඛවෙ, තථමෙතං අචීතථමෙතං
 අනඤ්ඤථමෙතං. අයං දුකඛසමුදයොති තථමෙතං අචීතථමෙතං
 අනඤ්ඤථමෙතං. අයං දුකඛනිරොධොති තථමෙතං අචීතථමෙතං
 අනඤ්ඤථමෙතං. අයං දුකඛනිරොධගාමිනී පටිපද්දති තථමෙතං
 අචීතථමෙතං අනඤ්ඤථමෙතං. ඉමානී ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරි
 තථාති අචීතථාති අනඤ්ඤථාති. තස්මාතිභ භික්ඛවෙ, ඉදං දුකඛනී
 යොගො කරණියො. අයං දුකඛසමුදයොති යොගො කරණියො,
 අයං දුකඛනිරොධොති යොගො කරණියො. අයං දුකඛනිරොධගාමිනී
 පටිපද්දති යොගො කරණියොති.

ධම්මවක්කසාවත්තනවග්ගො දුතියො.

තත්ථාඤ්ඤා:

තථාගතෙන දෙච වුත්තා ඛඤ්ඤා ආයතනානි ච,
 ධාරණා ච දෙච අචීර්ජ්ජා විජ්ජා සංඛාරාසනා තථාති.

කොට්ඨාම විග්‍රහ

12. 3. 1

කොට්ඨාම සූත්‍ර

3863. එවං මෙ සුතං එකං සමයං හගවා වජ්ජී සු විහරති කොට්ඨාමෙ.¹ නත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතසී: වතුතනං භික්ඛවෙ, අරියසච්චානං අනන්‍යබොධා අපච්චෙධා එවමීදං දීසමඤ්ඤානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මමකෙඤ්ච තුමහාකඤ්ඤි. කතමෙසං වතුතනං: දුක්ඛස්ස භික්ඛවෙ, අරියසච්චස්ස අනන්‍යබොධා අපච්චෙධා එවමීදං දීසමඤ්ඤානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මමකෙඤ්ච තුමහාකඤ්ඤි. දුක්ඛසමුදයස්ස අරියසච්චස්ස අනන්‍යබොධා අපච්චෙධා එවමීදං දීසමඤ්ඤානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මමකෙඤ්ච තුමහාකඤ්ඤි. දුක්ඛනිරෝධස්ස අරියසච්චස්ස අනන්‍යබොධා අපච්චෙධා එවමීදං දීසමඤ්ඤානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මමකෙඤ්ච තුමහාකඤ්ඤි. දුක්ඛනිරෝධගාමීනියා පටිපද්‍ය අරියසච්චස්ස අනන්‍යබොධා අපච්චෙධා එවමීදං දීසමඤ්ඤානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මමකෙඤ්ච තුමහාකඤ්ඤි.

තයිදං භික්ඛවෙ, දුක්ඛං අරියසච්චං අනුබුද්ධං පටිච්චිද්ධං. දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං අනුබුද්ධං පටිච්චිද්ධං. දුක්ඛනිරෝධො අරියසච්චං අනුබුද්ධං පටිච්චිද්ධං. දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපද්‍ය අරියසච්චං අනුබුද්ධං පටිච්චිද්ධං. උච්ඡින්නා හවනංභා. වීණා හවනෙතති. නන්දීදනී පුනඛතවොති. ඉදමවොච හගවා -පෙ- එතදවොච සත්ථා:

වතුතනං අරියසච්චානං යථාභූතං අදස්සනා,
 සංසරං² දීසමඤ්ඤානං තාසු තාසෙච්ච ජාතිසු.
 තානි එතානි දිට්ඨානි හවනෙතති සමුහතා,
 උච්ඡින්නං මූලං දුක්ඛස්ස නන්දීදනී පුනඛතවොති.

12. 3. 2

දුක්ඛකොට්ඨාම සූත්‍ර

3864. යෙහි කෙච් භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉදං දුක්ඛතති යථාභූතං නප්පජානන්ති. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං නප්පජානන්ති. අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං නප්පජානන්ති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපද්දනී යථාභූතං නප්පජානන්ති. න මෙනෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙසු වා සමණසමනා, බ්‍රාහ්මණෙසු වා බ්‍රාහ්මණසමනා. න ච පන නෙ ආයසමනෙතා සාමඤ්ඤත්ථං වා බ්‍රහ්මඤ්ඤත්ථං වා දිට්ඨෙච්ච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤිකතා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති. යෙ ච ඛො කෙච් භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉදං දුක්ඛතති යථාභූතං පජානන්ති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපද්දනී යථාභූතං පජානන්ති. නෙ ඛො මෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙසු චෙච්ච සමණසමනො බ්‍රාහ්මණෙසු ච බ්‍රාහ්මණසමනො. නෙ පනායසමනෙතා සාමඤ්ඤත්ථංඤ්ඤි බ්‍රහ්මඤ්ඤත්ථංඤ්ඤි දිට්ඨෙච්ච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤිකතා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති ඉදමවොච හගවා -පෙ- එතදවොච සත්ථා:

1. කොට්ඨාමෙ - සී 2.
 2. සංසිතං - මජ්ඣං, සංසරිතං - සා, සංසතං - සී 1.

යෙ දුක්ඛං නප්පජානන්ති අපො දුක්ඛස්ස සමභවං,
යත් ච සබ්බසො දුක්ඛං අසෙසං උපරුජ්ඣති.

තඤ්ච මග්ගං න ජානන්ති දුක්ඛුපසමගාමිනං,
වෙතොවිමුක්ඛ භීනා නෙ අපො පඤ්ඤාවිමුක්ඛයා.

අභබ්බා නෙ අනතකිරියාය නෙ වෙ ජාතිජරුපගා,
යෙ ච දුක්ඛං පජානන්ති අපො දුක්ඛස්ස සමභවං.

යත් ච සබ්බසො දුක්ඛං අසෙසං උපරුජ්ඣති,
තඤ්ච මග්ගං පජානන්ති දුක්ඛුපසමගාමිනං.

වෙතොවිමුක්ඛසමපන්නා අපො පඤ්ඤාවිමුක්ඛයා,
භබ්බා නෙ අනතකිරියාය න නෙ ජාතිජරුපගාති.

12. 3. 3

අභිසමුද්ධසුත්තං

3865. සාවඤ්චියං:

වත්තාරිමානී භික්ඛවෙ, අරියසච්චානි. කතමානි වත්තාරී: දුක්ඛං
අරියසච්චං. -පෙ- දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපදා අරියසච්චං. ඉමානි
ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරී අරියසච්චානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ,
චතුක්ඛං අරියසච්චානං යථාභූතං අභිසමුද්ධස්ස න.ථාගතො අරභං
සමොසමුද්ධාති වුච්චති. තස්මාතිභ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛතභී
යොගො කරුණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනීපටිපදානි
යොගො කරුණියොති.

12. 3. 4

අරභනනසුත්තං

3866. යෙ භී කෙචී භික්ඛවෙ, අතීතමධානං අරභනෙතො
සමොසමුද්ධා යථාභූතං අභිසමුද්ධස්ස, සබ්බෙ නෙ වත්තාරී
අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසමුද්ධස්ස. යෙ භී කෙචී භික්ඛවෙ,
අනාගතමධානං අරභනෙතො සමොසමුද්ධා යථාභූතං අභිසමුද්ධස්ස-
ස්සතභී, සබ්බෙ නෙ වත්තාරී අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසමුද්ධස්ස-
ස්සතභී. යෙ භී කෙචී භික්ඛවෙ, එතරභී අරභනෙතො සමොසමුද්ධා
යථාභූතං අභිසමුද්ධස්සතභී, සබ්බෙ නෙ වත්තාරී අරියසච්චානි
යථාභූතං අභිසමුද්ධස්සතභී. කතමානි වත්තාරී: දුක්ඛං අරියසච්චං
දුක්ඛසමුද්ධො අරියසච්චං දුක්ඛනිරෝධො අරියසච්චං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී
පටිපදා අරියසච්චං. යෙ භී කෙචී භික්ඛවෙ, අතීතමධානං අරභනෙතො
සමොසමුද්ධා යථාභූතං අභිසමුද්ධස්ස -පෙ- අභිසමුද්ධස්සතභී
-පෙ- සබ්බෙ නෙ ඉමානි වත්තාරී අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසමුද්ධස්සතභී.
තස්මාතිභ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛතභී යොගො කරුණියො -පෙ- අයං
දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපදානි යොගො කරුණියොති.

1. යෙභී - සා.

12. 3. 5

ආසවකඛයසුක්කං

3867. ජානතො අභං භික්ඛවෙ, පසසතො ආසවානං ඛයං වදුමි, නො අජානතො නො අපසසතො¹. කිංඤ භික්ඛවෙ, ජානතො කිං පසසතො² ආසවානං ඛයො හොති: ඉදං දුක්ඛතති භික්ඛවෙ, ජානතො පසසතො ආසවානං ඛයො හොති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදති ජානතො පසසතො ආසවානං ඛයො හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ, ජානතො එවං පසසතො ආසවානං ඛයො හොති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛතති යොගො කරුණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදති යොගො කරුණියොති.

12. 3. 6

මිත්තසුක්කං

3868. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, අනුකමෙපයාරාථ යෙ ච සොතඛං මඤ්ඤයසුං මිත්තා වා අමච්චා වා ඤාති වා සාලොභිතා වා, තෙ වො භික්ඛවෙ, වතුන්තං අරියසච්චානං යථාභුතං අභිසම්මයාය සමාදපෙතඛො නිවෙසෙතඛො පතිට්ඨාපෙතඛො. කතමෙසං වතුන්තං: දුක්ඛස්ස අරියසච්චස්ස -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමීනියා පටිපදා අරිය-සච්චස්ස. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, අනුකමෙපයාරාථ, යෙ ච සොතඛං මඤ්ඤයසුං මිත්තා වා අමච්චා වා ඤාති වා සාලොභිතා වා, තෙ වො භික්ඛවෙ, ඉමෙසං වතුන්තං අරියසච්චානං යථාභුතං අභිසම්මයාය සමාදපෙතඛො නිවෙසෙතඛො පතිට්ඨාපෙතඛො. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛතති යොගො කරුණියො -පෙ- අයං දුක්ඛ-නිරොධගාමීනී පටිපදති යොගො කරුණියොති.

12. 3. 7

තථසුක්කං

3869. චන්තාරිමානී භික්ඛවෙ, අරියසච්චානී. කතමානී චන්තාරී: දුක්ඛං අරියසච්චං -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදා අරියසච්චං. ඉමානී ඛො භික්ඛවෙ, චන්තාරී අරියසච්චානී තථානී අචිතථානී අනඤ්ඤථානී, තස්මා අරියසච්චානීනි වුච්චන්ති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛතති යොගො කරුණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදති යොගො කරුණියොති.

12. 3. 8

ලොකසුක්කං

3870. චන්තාරිමානී භික්ඛවෙ, අරියසච්චානී. කතමානී චන්තාරී: දුක්ඛං අරියසච්චං -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදා අරියසච්චං සදෙවකෙ භික්ඛවෙ, ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බමකෙ සසසමණ-බ්බාසමිණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය තථාගතො අරියො, තස්මා අරියසච්චානීනි වුච්චන්ති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛතති යොගො කරුණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදති යොගො කරුණියොති.

1. අජානතො අපසසතො - මජ්ඣ., ධ්. 1.
2. ජානතො පසසතො - මජ්ඣ., සී 1, 2.

12. 3. 9

පරිඤ්ඤායාසුක්කං

3871. වත්තාරිමානි භික්ඛවෙ, අරියසච්චානි. කතමානි වත්තාරි: දුක්ඛං අරියසච්චං -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා අරියසච්චං, ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරි අරියසච්චානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුක්කං අරියසච්චානං අත්ථී අරියසච්චං පරිඤ්ඤායාසං, අත්ථී අරියසච්චං පහානඛං, අත්ථී අරියසච්චං සච්ඡිකානඛං, අත්ථී අරියසච්චං භාවෙතඛං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, අරියසච්චං පරිඤ්ඤායාසං: දුක්ඛං භික්ඛවෙ, අරියසච්චං පරිඤ්ඤායාසං, දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං පහානඛං, දුක්ඛනිරොධො අරියසච්චං සච්ඡිකානඛං, දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා අරියසච්චං භාවෙතඛං. තස්මානිභ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛතනි යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදානි යොගො කරණියොති.

12. 3. 10

ගවමපතිසුක්කං

3872. එකං සමයං සම්භුලා ථෙරා භික්ඛු වෙතීසු¹ විහරතනි සහජාතීයං². තෙන ඛො පන සමයෙන සම්භුලානං ථෙරානං භික්ඛුනං පච්ඡාභක්කං පිණ්ඩපාතපටිසංඝනානං මණ්ඩලමාලෙ සන්ති-සිත්තානං සංඝීපතිතානං අයමන්තරා කරා උදපාදී: “යො නු ඛො ආවුසො දුක්ඛං පසසති දුක්ඛසමුදයමි යො පසසති දුක්ඛනිරොධමි පසසති දුක්ඛනිරොධගාමිනී. පටිපදමි පසසති”ති.

එවං වුක්කො ආයසමා ගවමපති ථෙරො භික්ඛු එතදවොච: “සලුච්චා මෙතං ආවුසො භගවතො සුතං, සලුච්චා පටිගහතිතං”. “යො භික්ඛවෙ, දුක්ඛං පසසති දුක්ඛසමුදයමි යො පසසති දුක්ඛනිරොධමි පසසති දුක්ඛනිරොධගාමිනී. පටිපදමි පසසති. යො දුක්ඛසමුදයං පසසති, දුක්ඛමි යො පසසති දුක්ඛනිරොධමි පසසති දුක්ඛනිරොධගාමිනී. පටිපදමි පසසති. යො දුක්ඛනිරොධං පසසති, දුක්ඛමි යො පසසති දුක්ඛසමුදයමි පසසති දුක්ඛනිරොධගාමිනී. පටිපදමි පසසති. යො දුක්ඛනිරොධගාමිනී. පටිපදං පසසති, දුක්ඛමි යො පසසති දුක්ඛසමුදයමි පසසති දුක්ඛනිරොධමි පසසති”ති.

කොට්ඨාමවග්ගො ජාතියො.

තත්ත්වදානං:

ඥො කොට්ඨාමාභිසම්බුද්ධො අරහං ආසවකකියං මිත්තං තථා ච ලොකො ච පරිඤ්ඤායාසං ගවමපතීති.

1. වෙතියෙසු - සා. වෙතෙසු - මඡසං.
 2. සහජාතියෙ - සා. සහඤ්ජතිකෙ - මඡසං, සහජාතායා - පි 1.

4. සිංසපාවනවනෝ

12. 4. 1

සිංසපාසුතකං

3873. එකං සමයං භගවා කොසලීයං විහරති සිංසපාවනෝ. අථ ඛො භගවා පරික්ඛානී සිංසපාපණ්ණානී පාණීනා ගභෙඤ්චා භික්ඛු ආමනෝතයි: “නං කීං මඤ්ඤං භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො ඛහුතරං යාති? වා මයා පරික්ඛානී සිංසපාපණ්ණානී පාණීනා ගභිතානී යාති උපරි සිංසපායෙ”ති? අපමඤ්ඤානී භනො, භගවතා පරික්ඛානී සිංසපාපණ්ණානී පාණීනා ගභිතානී, අථ ඛො එතානෙව ඛහුතරානී යදීදං උපරි සිංසපායෙති? එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, එතදෙව ඛහුතරං යං වො මයා අභිඤ්ඤා අනකඛාතං. අපමඤ්ඤාකං අකඛාතං. කසමා වෙතං භික්ඛවෙ, මයා අනකඛාතං? න භෙතං භික්ඛවෙ, අසුසංභිතං නාදිබ්බභවරියකං න නිබ්බිදය න විරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය නාභිඤ්ඤාය න සමොධාය න නිබ්බානාය සංවහන්ති, තසමා තං මයා අනකඛාතං.

කීඤ්ච භික්ඛවෙ, මයා අකඛාතං: ඉදං දුක්ඛන්තී භික්ඛවෙ, මයා අකඛාතං, අයං දුක්ඛසමුදයොති මයා අකඛාතං, “අයං දුක්ඛනිරොධො”ති මයා අකඛාතං, අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදනී මයා අකඛාතං. කසමා වෙතං භික්ඛවෙ මයා අකඛාතං? එතං හි භික්ඛවෙ, අසුසංභිතං, එතං ආදිබ්බභවරියකං, එතං නිබ්බිදය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බානාය සංවහන්ති, තසමා තං මයා අකඛාතං. තසමාන්ත භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛන්තී” යොගො කරණීයො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද”ති යොගො කරණීයොති.

12. 4. 2

බදිරසුතකං

3874. යො භික්ඛවෙ, එවං වදෙයා: “අභං දුක්ඛං අරියසච්චං යථාභුතං අනභිසමෙච්ච, දුක්ඛසමුදයං අරියසච්චං යථාභුතං අනභිසමෙච්ච, දුක්ඛනිරොධං අරියසච්චං යථාභුතං අනභිසමෙච්ච, දුක්ඛනිරොධගාමීනී-පටිපදං අරියසච්චං යථාභුතං අනභිසමෙච්ච සමමා දුක්ඛක්ඛන්තං කරිස්සාමීති” නෙතං යානං විජජති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යො එවං වදෙයා: “අභං බදිරපත්තානං¹ වා සලලපත්තානං² වා ආමලකපත්තානං වා පුටං³ කරිඤ්ඤා උදකං වා තාලපක්කං⁴ වා හරීංසාමී”ති⁵. නෙතං යානං විජජති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යො එවං වදෙයා: “අභං දුක්ඛං අරියසච්චං යථාභුතං අනභිසමෙච්ච -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමීනීපටිපදං අරියසච්චං යථාභුතං අනභිසමෙච්ච සමමා දුක්ඛක්ඛන්තං කරිස්සාමී”ති. නෙතං යානං විජජති.

---

1. සිංසපාවනෙ - මජ්ඣ, සා.
 2. යදීදං - මජ්ඣ, සා.
 3. සිංසපාවනෙ - මජ්ඣ, අට්ඨකථා.
 4. අයං දරිපත්තානං - සී 1, 2.
 5. පලාසපත්තානං - සී 1, 2, සරල පත්තානං - මජ්ඣ.
 6. කුටං - සිමු, කුචී - සී. 1, 2.
 7. තාලපක්කං - සබ්බඤ්ඤ.
 8. ආසාරිස්සාමීති - මජ්ඣ.

යො ව බො භික්ඛවෙ, එවං වදෙය්‍යා: “අභං දුක්ඛං අරියසච්චං යථාභූතං අභිසමෙච්ච -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමීනිපට්ඨපදං අරියසච්චං යථාභූතං අභිසමෙච්ච සච්චො දුක්ඛක්ඛය්‍යන්තං කරිස්සාමී”ති. යානමෙතං විජජති. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යො එවං වදෙය්‍යා “අභං පදුමපඤ්ඤානං වා පලාසපඤ්ඤානං වා මාලුවාපඤ්ඤානං වා පුටං¹ කරිස්සාමී උදකං වා තාලපඤ්ඤා² වා හරිස්සාමී”ති.³ යානමෙතං විජජති, එවමෙව බො භික්ඛවෙ, යො එවං වදෙය්‍යා: “අභං දුක්ඛං අරියසච්චං යථාභූතං අභිසමෙච්ච -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමීනිපට්ඨපදං අරියසච්චං යථාභූතං අභිසමෙච්ච සච්චො දුක්ඛක්ඛය්‍යන්තං කරිස්සාමී”ති යානමෙතං විජජති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛන්තී” යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනි පට්ඨපදනි යොගො කරණියො”ති.

12. 4. 3

දණ්ඩසුත්තං

3875. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, දණ්ඩො උපරි වෙභාසං ඛින්නො සකිම්චි මුලෙන නිපතති, සකිච්චි මජ්ඣෙකින නිපතති, සකිච්චි අග්ගෙන නිපතති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, අවිජ්ජානිවරණො සත්තා තණ්හාසංයොජනා සන්ධාවන්තා සංසරන්තා සකිම්චි අසමා ලොකා පරං ලොකං ගවජන්ති, සකිම්චි පරස්මා ලොකා ඉමං ලොකං ආගවජන්ති. තං කිස්ස හෙතු? අද්ධිධන්තා භික්ඛවෙ, චතුක්ඛං අරියසච්චානං. කතමෙසං චතුක්ඛං: දුක්ඛක්ඛය්‍ය අරියසච්චක්ඛය්‍ය -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමීනි පට්ඨපදය අරියසච්චක්ඛය්‍ය. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛන්තී” යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනි පට්ඨපදනි” යොගො කරණියොති.

12. 4. 4

වෙලසුත්තං

3876. ආදිකෙත භික්ඛවෙ, වෙලෙ වා සීසෙ වා කිමස්ස කරණියන්තී? ආදිකෙත ව පන හන්තො, වෙලෙ වා සීසෙ වා තසෙසව වෙලස්ස වා සීසස්ස වා නිබ්බාපනාය අධිමකෙතො ඡන්දෙ ව වායාමො ව උස්සාහො ව උස්සාලහි ව අප්ඨව්වාතී ව සති ව සමපඡඤ්ඤාකඤ්ඤි කරණියන්තී. ආදිකෙත භික්ඛවෙ, වෙලං වා සීසං වා අඡක්ඛුපෙකඛිඤ්ඤා⁴ අමනසිකරිස්සා අනභිසමෙතානං චතුක්ඛං අරියසච්චානං යථාභූතං අභිසමයාය අධිමකෙතො ඡන්දෙ ව වායාමො ව උස්සාහො ව උස්සාලහි ව අප්ඨව්වාතී ව සති ව සමපඡඤ්ඤාකඤ්ඤි කරණියං. කතමෙසං චතුක්ඛං: දුක්ඛක්ඛය්‍ය අරියසච්චක්ඛය්‍ය -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමීනිපට්ඨපදය අරියසච්චක්ඛය්‍ය, තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛන්තී” යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනි පට්ඨපදනි” යොගො කරණියොති.

1. කුටං - සිමු, කුටිං - සි 1, 2.
 2. තාලපඤ්ඤා - සබ්බසි.
 3. ආහාරිස්සාමී - මජ්ඣ.
 4. අනඡක්ඛුපෙකඛිඤ්ඤා - සිමු, සි 1, 2.

12. 4. 5

සත්තියනසුත්තං

3877. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො වස්සසනායුකො වස්සසනජීවී තමෙනං එවං වදෙය්‍යා¹ “එභමෙහා² පුරිස පුබ්බන්තසමයං තං සත්තියනෙන හනිස්සන්ති, මජ්ඣන්තිකං සමයං සත්තියනෙන³ හනිස්සන්ති, සායන්තසමයං සත්තියනෙන හනිස්සන්ති, සො ඛො තං අමෙහා පුරිස, දිවසෙ දිවසෙ තීභි තීභි සත්තියනෙහි තඤ්ඤමානො වස්සසනායුකො වස්සසනජීවී ව්‍යසසනස්ස අච්චයෙන අනභිසමෙතානී චත්තාරි අරියසච්චානී අභිසමෙස්සසීති⁴. අඤ්ඤමානො භික්ඛවෙ, කුලපුතෙත්ත අලං උපගන්තුං. තං කිස්ස හෙතු: අනමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො, පුබ්බො කොටී න පඤ්ඤයති සත්තියනභාරානං අසිප්පභාරානං⁵ එවංඤ්ඤො තං භික්ඛවෙ, අස්ස. න ඛො පනාහං භික්ඛවෙ, සහදුකෙත්ත සහදෙමනස්සෙන චතුත්තං අරියසච්චානං අභිසමයං වදමි. අපි චාහං භික්ඛවෙ, සහදුකෙත්ත සහදෙමනස්සෙන චතුත්තං අරියසච්චානං අභිසමයං වදමි. කතමෙසං චතුත්තං: දුක්ඛස්ස අරියසච්චානං -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමීනීපටිපද්‍ය අරියසච්චානං. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛන්ති” යොගො කරුණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද්‍ය”ති යොගො කරුණියොති.

12. 4. 6

පාණසුත්තං

3878. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො යං ඉමස්මි ජලේදීපෙ තිණකට්ඨසාධාපලාසං තවෙජ්ඣා එකජ්ඣං සංහරෙය්‍ය, එකජ්ඣං සංහරිත්වා සුලං කරෙය්‍ය, සුලං කත්වා යෙ මහාසමුද්දෙ මහන්තකා පාණා නෙ මහන්තකෙසු සුලෙසු ආචුණෙය්‍ය⁶, යෙ මහාසමුද්දෙ මජ්ඣමකා පාණා නෙ මජ්ඣමකෙසු සුලෙසු ආචුණෙය්‍ය, යෙ මහාසමුද්දෙ සුමුමකා පාණා නෙ සුමුමකෙසු සුලෙසු ආචුණෙය්‍ය.⁷ අපරියාදිත්තා ච භික්ඛවෙ, මහාසමුද්දෙ ඔළාරිකා පාණා අස්සු. අථ ඉමස්මි ජලේදීපෙ තිණකට්ඨසාධාපලාසං පරිකඛයං පරියාදනං ගවෙජ්ඣය. අනො⁸ ඛුත්තරා ඛො භික්ඛවෙ, මහාසමුද්දෙ සුමුමකා පාණා, යෙ න සුකරා සුලෙසු ආචුණතුං. තං කිස්ස හෙතු: සුමුමත්තා භික්ඛවෙ, අත්තභාවස්ස. එවං මහා ඛො භික්ඛවෙ, අපායො. එවං මහන්තකො ඛො භික්ඛවෙ, අපායමො පරිමුත්තො දිට්ඨිසමපන්නො පුත්තලො යො “ඉදං දුක්ඛන්ති” යථාභුතං පජානාති -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද්‍ය”ති යථාභුතං පජානාති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛන්ති” යොගො කරුණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද්‍ය”ති යොගො කරුණියොති.

1. වදෙය්‍යා - මජ්ඣං, ස්‍යා.
 2. එවමෙහා - සී 1, 2.
 3. සත්තියනෙහි - සී 1, 2.
 4. අභිසමෙස්සසීති - මජ්ඣං, සී 1, 2.
 5. අසිප්පභාරානං උප්ප්පභාරානං ඵරප්පභාරානං - ස්‍යා.
 6. සහාච - මජ්ඣං, ස්‍යා.
 7. අච්චෙය්‍යා - සී 1, 2.
 8. ඉතො - මජ්ඣං, තතො - සී 1.

12. 4. 7

සුරියුපමසුත්තං

3879. සුරියසු¹ භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණංගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භිතඤ්ඤා වතුන්තං අරියසච්චානං යථාභුතං අභිසමයාය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං සමමාදිට්ඨි. සමමාදිට්ඨිකසෙසන්තං භික්ඛවෙ, භිතඤ්ඤා පාටිකඛධං “ඉදං දුක්ඛන්තී යථාභුතං පජානිස්සන්ති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදුති යථාභුතං පජානිස්සන්ති”. තස්මානිභ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛ”න්තී යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛ- නිරොධගාමිනී පටිපදු”ති යොගො කරණියොති.

12. 4. 8

දුතිය සුරියුපමසුත්තං

3880. යාවකීවඤ්ඤා මෙ භික්ඛවෙ, වජ්ජිමසුරියා ලොකෙ නුපපජන්තී, නෙව තාව මහතො ආලොකස්ස පාතුභාවො හොති මහතො ඔභාසස්ස. අනුනතමං² තද හොති අනුකාරනිමිසා. නෙව තාව රත්තන්ද්වි පඤ්ඤායන්ති. න මාසඛමාසා පඤ්ඤායන්ති. න උතුසංවච්ඡරා පඤ්ඤායන්ති. යතො ව ඛො භික්ඛවෙ වජ්ජිමසුරියා ලොකෙ උපපජන්තී, අථ මහතො ආලොකස්ස පාතුභාවො හොති, මහතො ඔභාසස්ස. නෙව³ අනුනතමං තද හොති, න අනුකාරනිමිසා. අථ රත්තන්ද්වි පඤ්ඤායන්ති. මාසඛමාසා පඤ්ඤායන්ති. උතුසංවච්ඡරා පඤ්ඤායන්ති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යාවකීවඤ්ඤා තථාගතො ලොකෙ නුපපජන්ති අරහං සමමාසමුද්ධො, නෙව තාව මහතො ආලොකස්ස පාතුභාවො හොති මහතො ඔභාසස්ස. අනුනතමං තද හොති. අනුකාරනිමිසා. නෙව තාව වතුන්තං අරියසච්චානං ආචික්ඛන්තා හොති දෙසන්තා පඤ්ඤාපන්තා පට්ඨපන්තා විචරණා විහජන්තා උත්තානීකමමං. යතො ව ඛො භික්ඛවෙ, තථාගතො ලොකෙ උපපජන්ති අරහං සමමාසමුද්ධො. අථ මහතො ආලොකස්ස පාතුභාවො හොති මහතො ඔභාසස්ස. නෙව අනුනතමං තද හොති. න අනුකාරනිමිසා. අථ වතුන්තං අරියසච්චානං ආචික්ඛන්තා හොති දෙසන්තා පඤ්ඤාපන්තා පට්ඨපන්තා විචරණා විහජන්තා උත්තානීකමමං. කතමෙසං වතුන්තං: දුක්ඛස්ස අරියසච්චස්ස -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපදුය අරිය- සච්චස්ස. තස්මානිභ භික්ඛවෙ “ඉදං දුක්ඛ”න්තී යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදු”ති යොගො කරණියොති.

1. සුරියසු - මජ්ඣ. 2. අනුනතමං - මජ්ඣ., සා. 3. න - සීඝ්, සී. 1,2.

12. 4. 9

ඉඤ්චිලසුත්තං.

3881. යෙ භි කෙච් භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යථාභූතං නපථජානන්ති -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපද්”ති යථාභූතං නපථජානන්ති. නෙ අඤ්ඤස්ස සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා මුඛං ඔලොකෙන්නි¹ “අයං නුන හවං ජානං ජානාති පස්සං පස්සති”ති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, තුලපිටු වා කප්පාසපිටු වා ලහුකො වාතුපාදනො සමෙ භූමිභාගෙ නික්ඛිකෙත්තා, තමෙනං පුරුස්සීමො වානො පච්ඡිමෙන සංහරෙය්‍ය, පච්ඡීමො වානො පුරුස්සීමෙන සංහරෙය්‍ය, උත්තරො වානො දක්ඛිණෙන සංහරෙය්‍ය, දක්ඛිණො වානො උත්තරෙන සංහරෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු: ලහුකත්තා භික්ඛවෙ, කප්පාසපිටුනො. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙච්² සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යථාභූතං නපථජානන්ති -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපද්”ති යථාභූතං නපථජානන්ති. නෙ අඤ්ඤස්ස සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා මුඛං ඔලොකෙන්නි “අයං නුන හවං ජානං ජානාති පස්සං පස්සති”ති, තං කිස්ස හෙතු? අද්දිට්ඨත්තා භික්ඛවෙ, චතුත්තං අරියසච්චානං.

යෙ ච ඛො කෙච් භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යථාභූතං පථජානන්ති -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපද්”ති යථාභූතං පථජානන්ති, නෙ නාඤ්ඤස්ස සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා මුඛං ඔලොකෙන්නි “අයං නුන හවං ජානං ජානාති පස්සං පස්සති”ති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අයොඛිලො වා ඉඤ්චිලො වා ගමභීරනෙමො සුනිධානො අවලො අසමපකමි. පුරුස්සීමාය වෙපි දිසාය ආගචෙජය්‍ය භුසා වාතචුට්ඨි, නෙව නං සධ්‍යාමෙපය්‍ය න සමපකමෙපය්‍ය න සමපචාලෙය්‍ය. පච්ඡිමාය වෙපි දිසාය -පෙ- උත්තරාය වෙපි දිසාය -පෙ- දක්ඛිණාය වෙපි දිසාය ආගචෙජය්‍ය භුසා වාතචුට්ඨි, නෙව නං සධ්‍යාමෙපය්‍ය න සමපකමෙපය්‍ය න සමපචාලෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? ගමභීරත්තා භික්ඛවෙ, නෙමස්ස, සුනිධානත්තා ඉඤ්චිලස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ භි කෙච් සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යථාභූතං පථජානන්ති -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපද්”ති යථාභූතං පථජානන්ති. නෙ නාඤ්ඤස්ස සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා මුඛං ඔලොකෙන්නි “අයං නුන හවං ජානං ජානාති පස්සං පස්සති”ති. තං කිස්ස හෙතු? සුද්දිට්ඨත්තා භික්ඛවෙ, චතුත්තං අරියසච්චානං. කතමෙසං චතුත්තං: දුක්ඛස්ස අරියසච්චස්ස -පෙ- දුක්ඛනිරෝධගාමීනියා පටිපද්ද අරියසච්චස්ස. තස්මානිභ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපද්”ති යොගො කරණියොති.

1. උලොකෙන්නි - මජ්ඣ, පි 1, 2.
 2. යෙ භි කෙච් - ස්‍යා.

12. 4. 10

වාදයුක්තං

3882. යො හි කොච්චි භික්ඛවෙ, භික්ඛු “ඉදං දුක්ඛනී”න්ති යථාභුතං පජානාති -පෙ- “අයං දුක්ඛනීරොධගාමීනී පට්ඨපද”ති යථාභුතං පජානාති. පුරුස්සීමාය වෙපි දිසාය ආගච්ඡය්‍ය සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා වාදස්සීකො වාදගච්චෙසී වාදමස්ස ආරොපෙස්සාමීති. “තං වත සහධම්මෙන සංකමෙපස්සති වා සමපකමෙපස්සති වා සමපවාලෙස්සති වා”ති නෙතං යානං චීජජති. පට්ඨමාය වෙපි දිසාය -පෙ- උත්තරාය වෙපි දිසාය -පෙ- දකුණිණිය වෙපි දිසාය ආගච්ඡය්‍ය සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා වාදස්සීකො වාදගච්චෙසී වාදමස්ස ආරොපෙස්සාමීති, “තං වත සහධම්මෙන සංකමෙපස්සති වා සමපකමෙපස්සති වා සමපවාලෙස්සති වා”ති නෙතං යානං චීජජති. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, සීලා යුපො සොළස කුක්ඛකො තස්ස අසසු අච්ච කුක්ඛකු හෙට්ඨානෙමධනමා අච්ච කුක්ඛකු උපරිනෙමස්ස. පුරුස්සීමාය වෙපි දිසාය ආගච්ඡය්‍ය භුසා වාතවුට්ඨි නෙව තං සංකමෙපය්‍ය න සමපකමෙපය්‍ය න සමපවාලෙය්‍ය. පට්ඨමාය වෙපි දිසාය -පෙ- උත්තරාය වෙපි දිසාය -පෙ- දකුණිණිය වෙපි දිසාය ආගච්ඡය්‍ය භුසා වාතවුට්ඨි නෙව තං සංකමෙපය්‍ය න සමපකමෙපය්‍ය න සමපවාලෙය්‍ය. තං කීස්ස හෙතු? ගම්භීරත්තා භික්ඛවෙ, නෙමස්ස, සුනිධාතත්තා සීලායුපස්ස.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යො හි කොච්චි භික්ඛු ඉදං දුක්ඛනී යථාභුතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනීරොධගාමීනී පට්ඨපදති යථාභුතං පජානාති, පුරුස්සීමාය වෙපි දිසාය ආගච්ඡය්‍ය සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා වාදස්සීකො වාදගච්චෙසී වාදමස්ස ආරොපෙස්සාමීති. තං වත සහධම්මෙන සංකමෙපස්සති වා සමපකමෙපස්සති වා සමපවාලෙස්සති වාති නෙතං යානං චීජජති. පට්ඨමාය වෙපි දිසාය -පෙ- උත්තරාය වෙපි දිසාය -පෙ- දකුණිණිය වෙපි දිසාය ආගච්ඡය්‍ය සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා වාදස්සීකො වාදගච්චෙසී වාදමස්ස ආරොපෙස්සාමීති. තං වත සහධම්මෙන සංකමෙපස්සති වා සමපකමෙපස්සති වා සමපවාලෙස්සති වාති නෙතං යානං චීජජති. තං කීස්ස හෙතු? සුද්ධිත්තා භික්ඛවෙ, චතුත්තං අරියසථානං. කතමෙසංචතුත්තං: දුක්ඛස්ස අරියසච්චස්ස -පෙ- දුක්ඛනීරොධගාමීනියා පට්ඨපදය අරියසච්චස්ස. තස්මානිභ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛනී” යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනීරොධගාමීනී පට්ඨපද”ති යොගො කරණියොති.

සිංසපාවනවග්ගො චතුසො.

තත්‍රාද්දන්තං:

සිංසපා ඔදිරො දණ්ඩා වෙලො සත්ඨසනෙන ව, පාණො ඉච්ච සුරියුපමා ඉඤ්චිලො වාදෙන වාති.

5. පපාන වගො

12. 5. 1

විනායාසුතං.

3883. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙළචනෙ කලඤ්ඤකනිවාපෙ, තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොති. භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤතරො පුරිසො රාජගහා නික්ඛමිඤා ලොකචින්නං විනොය්‍යාමීති යෙන සුමාගවා¹ පොකඛරණි තෙනුපසංකමි. උපසංකමිඤා සුමාගවාය පොකඛරණියා තීරෙ නිසීදි. ලොකචින්නං විනොනොනා. අඤ්ඤා ඛො භික්ඛවෙ, සො පුරිසො සුමාගවාය පොකඛරණියා චතුරඛිනිති.² සෙනං භිසමුලාලං පවිසන්තිං. දිඤ්චානස්ස එතදහොසි. උමමනොසමි නාමාහං. විචෙතොසමි නාමාහං. යං ලොකෙ නත්ථී තං මයා දිට්ඨන්ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, සො පුරිසො රාජගහං³ පවිසිඤා මහාජනකායස්ස ආරොවෙසි. උමමනොසමි නාමාහං භනො, විචෙතොසමි නාමාහං භනො. යං ලොකෙ නත්ථී තං මයා දිට්ඨන්ති. යථා කථමන්ත ඤං අමෙහා පුරිස උමමනො කථං විචෙතො කිඤ්ඤ ලොකෙ නත්ථී යං තයා දිට්ඨන්ති. ඉධාහං භනො රාජගහා නික්ඛමිඤා ලොකචින්නං විනොය්‍යාමීති යෙන සුමාගවා පොකඛරණි තෙනුපසංකමි. උපසංකමිඤා සුමාගවාය පොකඛරණියා තීරෙ නිසීදි. ලොකචින්නං විනොනොනා. අඤ්ඤා ඛො භනො සුමාගවාය පොකඛරණියා චතුරඛිනි. සෙනං භිසමුලාලං පවිසන්තිං. එවං ඛොහං භනො උමමනො. එවං විචෙතො. ඉදංකමි ලොකෙ නත්ථී යං මයා දිට්ඨන්ති. තස්ස ඤං අමෙහා පුරිස උමමනො, තස්ස විචෙතො. ඉදංකමි ලොකෙ නත්ථී යං තයා දිට්ඨන්ති. තං ඛො පන භික්ඛවෙ සො පුරිසො භුතං යෙව අඤ්ඤ, නො අභුතං.

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ, දෙවාසුරසඛිනාමො සමුපබ්බුලොහා අහොසි. තස්මිං ඛො පන භික්ඛවෙ, සඛිනාමෙ දෙවා ජීනිංසු. අසුරා පරාජිනිංසු. පරාජිනා ච ඛො භික්ඛවෙ, අසුරා භීතා භීසමුලාලොන අසුරපුරං පවිසිංසු. දෙවානං යෙව මොහයමානා⁴ තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, මා ලොකචින්නං විනොප සස්සතො ලොකොති වා අසස්සතො ලොකොති වා අනන්තවා ලොකොති වා තං ජීවං තං සරිරන්ති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරන්ති වා හොති තථාගතො පරමමරණාති වා න හොති තථාගතො පරමමරණාති වා හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණාති වා නොව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති වා. තං කිස්ස හෙතු: නෙසා භික්ඛවෙ, විනා අත්ථසංභිතා, නාදිබ්බුමචරධිකා, න නිබ්බිදය, න විරාගාය, න නිරොධාය, න උපසමාය, න අභිඤ්ඤාය, න සමෙධාධාය, න නිබ්බානාය සංවත්තති.

1. සුමාගවා - මජ්ඣ, සා.
 2. පොකඛරණියා තීරෙ චතුරඛිණිං - මජ්ඣ, සා.
 3. නගරං - මජ්ඣ, සා.
 4. ඛොහයමානා - සී 1, 2.

විනෝනනා ව ටො තුලෙහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛ”න්ති විනෝනසාථ, “අයං දුක්ඛසමුදයො”ති විනෝනසාථ, “අයං දුක්ඛනිරෝධො”ති විනෝනසාථ, “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපද”ති විනෝනසාථ. තං කිසස භෙතු: එසා භික්ඛවෙ, විනා අසුසංහිතා, එසා ආදිබ්බවර්ධිකා, එසා නිබ්බිදය විරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිසංඝය සමොධාය නිබ්බානාය සංවහන්ති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපද”ති යොගො කරණියොති.

12. 5. 2

පපාතස්සතං

3884. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති ගිජුකුටෙ පබ්බතෙ. අථ ටො හගවා භික්ඛු ආමනොසී: “ආයාම භික්ඛවෙ, යෙන පටිභානකුටො තෙනුපසඛාමිසසාම දිවා විහාරායා”ති. ‘එවමහනො’ති ටො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චසෙසාසුං. අථ ටො හගවා සමෙහුලෙහි භික්ඛුහි සද්ධිං යෙන පටිභානකුටො තෙනුපසඛාමි. අද්දසා ටො අඤ්ඤතරො භික්ඛු පටිභානකුටෙ මහනතං පපාතං. දිස්වාන හගවනතං එතද්චොච: “මහා වතායං හනො, පපාතො, සුමහා වතායං හනො, පපාතො, අඤ්ඤ නු ටො හනො, ඉමමහා පපාතා අඤ්ඤ පපාතො මහනතතරො ව හයානකතරො¹ වා”ති? “අඤ්ඤ ටො භික්ඛු, ඉමමහා පපාතා අඤ්ඤ පපාතො මහනතතරො ව හයානකතරො වා”ති. කතමො පන හනො², ඉමමහා පපාතා අඤ්ඤ පපාතො මහනතතරො ව හයානකතරො වාති?

යෙ හි කෙච්චි භික්ඛු සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං නප්පජානන්ති. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං නප්පජානන්ති. අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං නප්පජානන්ති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපදති යථාභූතං නප්පජානන්ති. තෙ ජාතිසංවහනනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු අභිරමන්ති. ජරාසංවහනනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු අභිරමන්ති. මරණසංවහනනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු අභිරමන්ති. සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනාසුපායාසංවහනනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු අභිරමන්ති. තෙ ජාතිසංවහනනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු අභිරතා ජරාසංවහනනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු අභිරතා මරණසංවහනනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු අභිරතා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනාසුපායාසංවහනනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු අභිරතා ජාතිසංවහනනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ අභිසඛ්ඛරොන්ති. ජරාසංවහනනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ අභිසඛ්ඛරොති. මරණසංවහනනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ අභිසඛ්ඛරොන්ති. සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනාසුපායාසංවහනනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ අභිසඛ්ඛරොන්ති.

1. සුහයානකො - මජ්ඣ.
 2. කතමො පන භික්ඛවෙ - පි 1, 2.

තෙ ජාතිසංවක්ඛනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ අභිසඛ්ඛරිත්වා ජරාසංවක්ඛනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ අභිසඛ්ඛරිත්වා මරණසංවක්ඛනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ අභිසඛ්ඛරිත්වා යොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසසංවක්ඛනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ අභිසඛ්ඛරිත්වා ජාතිපපාතමපි පපතනති ජරාපපාතමපි පපතනති මරණපපාතමපි පපතනති. යොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසපපාතමපි පපතනති. තෙ න පරිමුච්චන්ති ජාතියා ජරාය මරණෙන යොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනසෙහි උපායාසෙහි, න පරිමුච්චන්ති දුක්ඛසමාති වදමි.

යෙ ව ඛො කෙවි භික්ඛු සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යථාභුතං පජානන්ති -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද්ද”ති යථාභුතං පජානන්ති. තෙ ජාතිසංවක්ඛනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු නාභිරමනති.¹ ජරාසංවක්ඛනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු නාභිරමනති. මරණසංවක්ඛනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු නාභිරමනති. යොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසසංවක්ඛනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු නාභිරමනති. තෙ ජාතිසංවක්ඛනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු අනභිරතා ජරාසංවක්ඛනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු අනභිරතා මරණසංවක්ඛනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු අනභිරතා යොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසසංවක්ඛනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු අනභිරතා ජාතිසංවක්ඛනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ නාභිසඛ්ඛරොන්ති. ජරාසංවක්ඛනිකෙපි² සඛ්ඛාරෙ නාභිසඛ්ඛරොන්ති. මරණසංවක්ඛනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ නාභිසඛ්ඛරොන්ති. යොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසසංවක්ඛනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ නාභිසඛ්ඛරොන්ති.

තෙ ජාතිසංවක්ඛනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ අනභිසඛ්ඛරිත්වා ජරාසංවක්ඛනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ අනභිසඛ්ඛරිත්වා මරණසංවක්ඛනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ අනභිසඛ්ඛරිත්වා යොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාස සංවක්ඛනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ අනභිසඛ්ඛරිත්වා ජාතිපපාතමපි න පපතනති. ජරාපපාතමපි න පපතනති. මරණපපාතමපි න පපතනති. යොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසපපාතමපි න පපතනති. තෙ පරිමුච්චන්ති ජාතියා ජරාය මරණෙන යොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනසෙහි උපායාසෙහි, පරිමුච්චන්ති දුක්ඛසමාති වදමි. තස්මාතිහ භික්ඛු “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද්ද”ති යොගො කරණියොති.

1. දෙමනසසුපායාසසංවක්ඛනිකපපාතමපි - සිමු, සි 2.
 2. න අභිරමනති - සඟා.
 3. න අභිසඛ්ඛරොන්ති - සඟා

12. 5. 3

පරිලාභසුක්කං

3885. අපී භික්ඛවෙ, මහාපරිලාභො නාම නිරයො තස්ස යං කීඤ්චි වක්ඛුතා රූපං පසසති, අනිට්ඨරූපංයෙව¹ පසසති, නො ඉට්ඨරූපං. අකන්තාරූපංයෙව පසසති, නො කන්තාරූපං. අමනාපරූපංයෙව පසසති, නො මනාපරූපං. යං කීඤ්චි සොනෙන සඤ්ඤං සුඤ්ඤානි -පෙ- සානෙන ගන්ධං සායනී -පෙ- ජීව්ඤාය රසං සායනී -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං චූසනී -පෙ- යං කීඤ්චි මනසා ධම්මං විජානාති අනිට්ඨරූපංයෙව විජානාති. නො ඉට්ඨරූපං. අකන්තාරූපංයෙව විජානාති, නො කන්තාරූපං. අමනාපරූපංයෙව විජානාති, නො මනාපරූපනී. එවං වුඤ්ඤානරො භික්ඛු භගවන්තා එතදවොච: “මහා වත සො භනෙත, පරිලාභො සුමහා වත සො භනෙත, පරිලාභො. අපී නු ඛො භනෙත, එතඤ්ඤා පරිලාභා අඤ්ඤා පරිලාභො මහන්තරො ව භයානකතරොවා”ති? අපී ඛො භික්ඛු එතඤ්ඤා පරිලාභා අඤ්ඤා පරිලාභො මහන්තරො ව භයානකතරො වාති. කතමො පත භනෙත, එතඤ්ඤා පරිලාභා අඤ්ඤා පරිලාභො මහන්තරො ව භයානකතරො වාති?

යෙ භී කෙච්චි භික්ඛු, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉදං දුක්ඛානී යථාභූතං නප්පජානන්ති -පෙ- “අයං දුක්ඛානීරොධගාමීනී පටිපද්ද”ති යථාභූතං නප්පජානන්ති, තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙසු සඛිඛාරෙසු අභිරමන්ති -පෙ- සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසසංවත්තනිකෙසු සඛිඛාරෙසු අභිරමන්ති. තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙසු සඛිඛාරෙසු අභිරතා -පෙ- සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසසංවත්තනිකෙසු සඛිඛාරෙසු අභිරතා ජාතිසංවත්තනිකෙපි සඛිඛාරෙ අභිසඛිඛරොන්ති -පෙ- සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසසංවත්තනිකෙපි සඛිඛාරෙ අභිසඛිඛරොන්ති. තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙපි සඛිඛාරෙ අභිසඛිඛරිඤ්ඤා -පෙ- සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසසංවත්තනිකෙපි සඛිඛාරෙ අභිසඛිඛරිඤ්ඤා ජාතිපරිලාභෙනාපි පරිධස්සන්ති. ජරාපරිලාභෙනාපි පරිධස්සන්ති, මරණපරිලාභෙනාපි පරිධස්සන්ති, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසපරිලාභෙනාපි පරිධස්සන්ති. තෙ න පරිමුච්චන්ති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි. න පරිමුච්චන්ති දුක්ඛසමාති වදුමි.

යෙ ව ඛො කෙච්චි භික්ඛු සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා “ඉදං දුක්ඛ”ානී යථාභූතං පජානන්ති -පෙ- “අයං දුක්ඛානීරොධගාමීනී පටිපද්ද”ති යථාභූතං පජානන්ති, තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙසු සඛිඛාරෙසු නාභිරමන්ති -පෙ- අනභිරතා -පෙ- නාභිසඛිඛරොන්ති -පෙ- අනභිසඛිඛරිඤ්ඤා ජාතිපරිලාභෙනාපි න පරිධස්සන්ති, ජරාපරිලාභෙනාපි න පරිධස්සන්ති, මරණපරිලාභෙනාපි න පරිධස්සන්ති, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසපරිලාභෙනාපි න පරිධස්සන්ති. තෙ පරිමුච්චන්ති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි පරිමුච්චන්ති දුක්ඛසමාති වදුමි. තස්මාතිහ භික්ඛු “ඉදං දුක්ඛ”ානී යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛානීරොධගාමීනී පටිපද්ද”ති යොගො කරණියොති.

1. රූපඤ්ඤාව - මජ්ඣ., සා.
 2. ජාතිපරිධාභෙන - සීඉ, මජ්ඣ.

12. 5. 4

කුටාගාරසුත්තං

3886. යො භි භික්ඛවෙ, එවං වදෙය්‍යා: “අභං දුක්ඛං අරියසච්චං යථාභුතං අනභිසමෙච්ච දුක්ඛසමුදයං අරියසච්චං යථාභුතං අනභිසමෙච්ච දුක්ඛනිරොධං අරියසච්චං යථාභුතං අනභිසමෙච්ච දුක්ඛනිරොධගාමීනීපට්ඨදං අරියසච්චං යථාභුතං අනභිසමෙච්ච සමමා දුක්ඛස්සන්තං කර්‍ය්‍යාමී”ති නෙතං යානං විජ්ජති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යො එවං වදෙය්‍යා: “අභං කුටාගාරස්ස හෙට්ඨිමං සරං අකරිකා උපරිමං සරං ආරොපෙස්සාමී”ති නෙතං යානං විජ්ජති. එවමෙච ඛො භික්ඛවෙ, යො එවං වදෙය්‍යා: “අභං දුක්ඛං අරියසච්චං යථාභුතං අනභිසමෙච්ච -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමීනීපට්ඨදං අරියසච්චං යථාභුතං අනභිසමෙච්ච සමමා දුක්ඛස්සන්තං කර්‍ය්‍යාමී”ති නෙතං යානං විජ්ජති.

යො ච ඛො භික්ඛවෙ, එවං වදෙය්‍යා: “අභං දුක්ඛං අරියසච්චං යථාභුතං අභිසමෙච්ච -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමීනීපට්ඨදං අරියසච්චං යථාභුතං අභිසමෙච්ච සමමා දුක්ඛස්සන්තං කර්‍ය්‍යාමී”ති. යානමෙතං විජ්ජති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යො එවං වදෙය්‍යා “අභං කුටාගාරස්ස හෙට්ඨිමං සරං, කරිකා උපරිමං සරං ආරොපෙස්සාමී”ති යානමෙතං විජ්ජති. එවමෙච ඛො භික්ඛවෙ, යො එවං වදෙය්‍යා: “අභං දුක්ඛං අරියසච්චං යථාභුතං අභිසමෙච්ච -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමීනීපට්ඨදං අරියසච්චං යථාභුතං අභිසමෙච්ච සමමා දුක්ඛස්සන්තං කර්‍ය්‍යාමීති යානමෙතං විජ්ජති. තස්මාන්භ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛන්ති යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනීපට්ඨද”ති යොගො කරණියොති.

12. 5. 5

වාලසුත්තං

3887. එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කුටාගාරසාලායං. අථ ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤ පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙකා පක්ඛවීරමාදය වෙසාලීං¹ පිණ්ඩාය පාවිසී. අඤ්ඤා ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤ සම්භුලෙ ලිච්චිකුමාරකෙ සන්ධාගාරෙ උපාසනං කරොතෙත දුරතොච සුබ්බමෙන තාලච්ඡිඤ්ඤෙන අසනං අනිපාතෙතොතො පොඤ්ඤානුපොඤ්ඤා² අවිරාධිතං, දිස්වානස්ස එතදභොසී: “සික්ඛන්තා වතිමෙ ලිච්චිකුමාරකා සුසික්ඛන්තා වතිමෙ ලිච්චිකුමාරකා. යත්භි නාම දුරතොච සුබ්බමෙන තාලච්ඡිඤ්ඤෙන අසනං අනිපාතෙස්සන්ති පොඤ්ඤානුපොඤ්ඤා අවිරාධිතන්ති.”

1. යො ච ඛො - මජ්ඣ., ස්‍යා.
 2. වෙසාලියං - සී 1, ස්‍යා.
 3. පොඤ්ඤානුපොඤ්ඤා - ස්‍යා.

අථ ඛො ආයසමා ආනන්දො වෙසාලියං පිණ්ඩාය වරිච්චා පච්චාහන්තං පිණ්ඩපාතපටික්ඛනෙනො යෙන හගවා තෙනුපසංකමී. -පෙ- එකමන්තං නිසිනෙතා ඛො ආයසමා ආනන්දො හගවන්තං එතදවොච: “ඉධාහං හනෙත, පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙඤ්ඤා පත්තවීචරමාදය වෙසාලිං පිණ්ඩාය පාවිසිං. අද්දසං ඛවාහං හනෙත, සම්භිත්තලෙ ලිච්ච්චිකුමාරකෙ සන්ථාගාරෙ උපාසනං කරොනෙත. දුරතොච සුචුමෙන තාලච්ඡිග්ගලෙන අසනං අනිපාතෙනෙන පොඛිඛානුපොඛිං අවීරාධිතං. දිස්වාන මෙ එතදහොසි, සික්ඛිතා වතිමෙ ලිච්ච්චිකුමාරකා. පුසික්ඛිතා වතිමෙ ලිච්ච්චිකුමාරකා. යත්ත භි නාම දුරතො ච සුචුමෙන තාලච්ඡිග්ගලෙන අසනං අනිපාතෙසසන්ති පොඛිඛානුපොඛිං අවීරාධිතන්ති”.

තං කීං මඤ්ඤසී ආනන්දො, කතමං නුඛො දුක්ඛරතරං වා දුරභිසම්භවතරං වා, යො ච දුරතොච සුචුමෙන තාලච්ඡිග්ගලෙන අසනං අනිපාතෙය්‍ය පොඛිඛානුපොඛිං අවීරාධිතං. යො වා සත්ඛා¹ භික්ඛන්තස්ස වාළක්ඛස්ස කොට්ඨා කොට්ඨං පටිච්ඡන්දිය්‍යාති? එතදෙව හනෙත, දුක්ඛරතරං වෙච දුරභිසම්භවතරං ච යො වා සත්ඛා භික්ඛන්තස්ස වාළක්ඛස්ස කොට්ඨා කොට්ඨං පටිච්ඡන්දිය්‍යාති. අථ ඛො තෙ ආනන්දො දුපපටිච්ඡන්දිතරං පටිච්ඡන්දිතන්ති යෙ² “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යථාභූතං පටිච්ඡන්දිතන්ති³ -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද”ති, යථාභූතං පටිච්ඡන්දිතන්ති. තළොතිහ ආනන්දො, “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද”ති යොගො කරණියොති.

12. 5. 6

අනධකාරසුත්තං

3888. අත්ථී භික්ඛවෙ, ලොකන්තරීකා අසා අසංවුතා අනධකාරකා⁴ අනධකාරතිමීසා. යඤ්ඤාපිමෙසං වන්දිමසුරියානං එවංමභිඤ්ඤානං එවංමහානුභාවානං ආහා⁵ නානුභොගන්ති. එවං වුත්තෙ අඤ්ඤතරො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: “මහා වත සො හනෙත, අනධකාරො. සුමහා වත සො හනෙත, අනධකාරො. අත්ථී නුඛො හනෙත, එතමිඤා අනධකාරා අඤ්ඤස්ස අනධකාරො මහන්තරො ච හයානකතරො වා”ති? අත්ථී ඛො භික්ඛු, එතමිඤා අනධකාරා අඤ්ඤස්ස අනධකාරො මහන්තරො ච හයානකතරො වාති. කතමො පන හනෙත, එතමිඤා අනධකාරා අඤ්ඤස්ස අනධකාරො මහන්තරො ච හයානකතරො වාති?

---

1. සත්ඛා - මජ්ඣං, සා, අට්ඨකරා.
 2. අථ ඛො ආනන්දො - මජ්ඣං.
 3. යො - සා, සී 1, 2.
 4. පටිච්ඡන්දි - සා, සී 1, 2.
 5. අනධකාරා - මජ්ඣං, සා.
 6. ආහාය - මජ්ඣං, සා.

යෙ හි කෙවි හික්ඛු, සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යථාභූතං නප්පජානන්ති -පෙ- “අයං දුක්ඛනීරොධගාමීනී පටිපදු”ති යථාභූතං නප්පජානන්ති. තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙසු සඛිංඛරෙසු අභිරමන්ති -පෙ- සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසසංවත්තනිකෙසු සඛිංඛරෙසු අභිරමන්ති. තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙසු සඛිංඛරෙසු අභිරතා -පෙ- සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසසංවත්තනිකෙසු සඛිංඛරෙසු අභිරතා ජාතිසංවත්තනිකෙපි සඛිංඛරෙ අභිසඛිංඛරොන්ති -පෙ- සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසසංවත්තනිකෙපි සඛිංඛරෙ අභිසඛිංඛරොන්ති. තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙපි සඛිංඛරෙ අභිසඛිංඛරිත්වා -පෙ- සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසසංවත්තනිකෙපි සඛිංඛරෙ අභිසඛිංඛරිත්වා ජාතන්ධකාරමපී පප්පන්ති. ජරන්ධකාරමපී පප්පන්ති. මරණන්ධකාරමපී පප්පන්ති. සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසන්ධකාරමපී පප්පන්ති. තෙ න පරිමුච්චන්ති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි න පරිමුච්චන්ති දුක්ඛසමාති වදමි.

යෙ ච ඛො කෙවි හික්ඛු, සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යථාභූතං පජානන්ති -පෙ- “අයං දුක්ඛනීරොධගාමීනී පටිපදු”ති යථාභූතං පජානන්ති, තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙසු සඛිංඛරෙසු නාභිරමන්ති -පෙ- අනභිරතා -පෙ- නාභිසඛිංඛරොන්ති -පෙ- අනභිසඛිංඛරිත්වා ජාතන්ධකාරමපී න පප්පන්ති. ජරන්ධකාරමපී න පප්පන්ති, මරණන්ධකාරමපී න පප්පන්ති. සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසන්ධකාරමපී න පප්පන්ති. තෙ පරිමුච්චන්ති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි. පරිමුච්චන්ති දුක්ඛසමාති වදමි. තස්මාන්ති හික්ඛු “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනීරොධගාමීනී පටිපදු”ති යොගො කරණියොති.

12. 5. 7

ජීගහලසුත්තං

3889. සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ, පුරිසො මහාසමුද්දෙ එකවජීගහලං යුගං¹ පක්ඛිපෙය්‍ය. නත්‍රස්ස² කාණො කච්ඡපො. සො වස්සසතස්ස වස්සසතස්ස අච්චයෙන සකිං සකිං උමමුජ්ජය්‍ය. නං කිලෙ ඤ්ඤථ හික්ඛවෙ, අපි නු සො කාණො කච්ඡපො වස්සසතස්ස වස්සසතස්ස අච්චයෙන සකිං සකිං උමමුජ්ජන්තො අමුසමිං එකවජීගහලෙ යුගෙ ගීවං පච්චෙසෙය්‍යාති? යදි නුන භන්තො, කදචි කරභචි දීසස්ස අඤ්ඤො අච්චයෙනාති. ඛිප්පතරං ඛො සො හික්ඛවෙ, කාණො කච්ඡපො වස්සසතස්ස වස්සසතස්ස අච්චයෙන සකිං සකිං උමමුජ්ජන්තො අමුසමිං එකවජීගහලෙ යුගෙ ගීවං පච්චෙසෙය්‍ය, නන්ධෙවාහං හික්ඛවෙ, සකිං චිනිපාතගන්තො⁴ බාලෙන මනුස්සන්තං වදමි. නං කිස්ස හෙතු: නහෙත්ථ හික්ඛවෙ, අත්ථී ධලෙචරියා පුඤ්ඤකිරියා. අඤ්ඤමඤ්ඤබාදිකා එත්ථ හික්ඛවෙ, චත්තනි දුබ්බලබාදිකා. නං කිස්ස හෙතු: අදිට්ඨන්තා හික්ඛවෙ; චතුත්තං අරියසට්ඨානං. කතමෙයං චතුත්තං: දුක්ඛස්ස අරියසට්ඨස්ස -පෙ- දුක්ඛනීරොධගාමීනී පටිපදු අරියසච්චස්ස. තස්මාන්ති හික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛන්ති යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනීරොධගාමීනී පටිපදුති යොගො කරණියොති.

1. එක-ජීගහලයුගං - සි 1.
 2. නත්‍රාපිස්ස - මජ්ඣ., සා.
 3. පටිසිසානි - සමු. සි 1, 2.
 4. චිනිපාතං ගන්තො - සි 1, 2.

12. 5. 8

දුතිය ජිග්ගලසුත්තං

3890. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අයං මහාපඨවී එකොදිකා අස්ස. තත්‍ර පුරිසො එකච්ඡිග්ගලං යුගං පකඛිපෙය්‍ය. තමෙනං පුරස්ථිමො වාතො පච්ඡුමෙන සංභරෙය්‍ය, පච්ඡුමො වාතො පුරස්ථිමෙන සංභරෙය්‍ය, උත්තරො වාතො දකඛ්ඤෙන සංභරෙය්‍ය, දකඛ්ඤො වාතො උත්තරෙන සංභරෙය්‍ය. තත්‍රස්ස කාණො කච්ඡපො. සො වස්සසතස්ස වස්සසතස්ස අච්චයෙන සකිං සකිං උච්චුජෙජය්‍ය. නං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, අපි නු සො කාණො කච්ඡපො වස්සසතස්ස වස්සසතස්ස අච්චයෙන සකිං සකිං උච්චුජ්ජන්තො අමුසථිං එකච්ඡිග්ගලෙ යුගෙ ගීවං පචෙසෙය්‍යාති? අධිච්චමීදං භන්තො, යං සො කාණො කච්ඡපො වස්සසතස්ස වස්සසතස්ස අච්චයෙන සකිං සකිං උච්චුජ්ජන්තො අමුසථිං එකච්ඡිග්ගලෙ යුගෙ ගීවං පචෙසෙය්‍යාති. එවං අධිච්චමීදං භික්ඛවෙ, යං මනුස්සන්තං ලභති, එවං අධිච්චමීදං භික්ඛවෙ, යං තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරභං සමුච්චසමිඤ්ඤො, එවං අධිච්චමීදං භික්ඛවෙ, යං තථාගතපච්චෙදිතො ධම්මචිතයො ලොකෙ දීපති. තස්සදං භික්ඛවෙ, මනුස්සන්තං ලභං, තථාගතො ව ලොකෙ උප්පත්තො අරභං සමුච්චසමිඤ්ඤො, තථාගතපච්චෙදිතො ව ධම්මචිතයො ලොකෙ දීපති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛි”න්ති යොගො කරුණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛන්තිරොධගාමීති පච්ඡද්”ති යොගො කරුණියොති.

12. 5. 9

සිනෙරුසුත්තං

3891. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො සිනෙරුස්ස පබ්බතරාජස්ස සත්ත මුග්ගමක්ඛයො පාසාණසකඛරා උපතික්ඛිපෙය්‍ය. නං කිංච ඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො බහුතරං යා වා¹ සත්ත මුග්ගමක්ඛියො පාසාණසකඛරා උපතික්ඛන්තො. සිනෙරු² වා පබ්බතරාජාති? එතදෙව භන්තො, බහුතරං යදීදං සිනෙරුපබ්බතරාජා. අප්පමක්ඛකා සත්ත මුග්ගමක්ඛයො පාසාණසකඛරා උපතික්ඛන්තො. සසිඛමුපි න උපෙතභී උපතිධිමේ න උපෙතභී. කලභාගමුපි න උපෙතභී. සිනෙරුං පබ්බතරාජං උපතිධාය සත්ත මුග්ගමක්ඛයො පාසාණසකඛරා උපතික්ඛන්තොති.

1. යා ව - සා.
 2. උපතික්ඛකා යො ව සිනෙරු - මජ්ඣ.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස අභිසමෙතාවිනො එතදෙව බහුතරං දුක්ඛං යදිදං පරික්ඛණං පරියාදින්නං, අපමඤ්ඤං අවසිට්ඨං, සඛ්ඛමපි න උපෙති උපනිධිමපි න උපෙති කලභාගමපි න උපෙති පුරිමං දුක්ඛකඤ්ඤං පරික්ඛණං පරියාදින්නං උපනිධාය යදිදං සත්තකඤ්ඤපරමතා. යො “ඉදං දුක්ඛ”තනි යථාභූතං පජානාති -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද්ද”ති යථාභූතං පජානාති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛ”තනි යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද්ද”ති යොගො කරණියොති.

12. 5. 10

දුතිය සිනෙරුසුත්තං

3892. සෙයාථාපි භික්ඛවෙ, සිනෙරුපඛතරාජා පරික්ඛයං පරියාදනං ගච්ඡයා යථෙඤ්ඤා සත්ත මුග්ගමඤ්ඤො පාසාණසකඛරාති. තං කිලඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො බහුතරං, යං වා සිනෙරුසු පඛතරාජස්ස පරික්ඛණං පරියාදින්නං යා වා සත්ත මුග්ගමඤ්ඤො පාසාණසකඛරා අවසිට්ඨාති? එතදෙව හනෙතා, බහුතරං සිනෙරුසු පඛතරාජස්ස යදිදං පරික්ඛණං පරියාදින්නං, අපමඤ්ඤා සත්ත මුග්ගමඤ්ඤො පාසාණසකඛරා අවසිට්ඨා, සඛ්ඛමපි න උපෙති, උපනිධිමපි න උපෙති, කලභාගමපි න උපෙති. සිනෙරුසු පඛතරාජස්ස පරික්ඛණං පරියාදින්නං උපනිධාය සත්ත මුග්ගමඤ්ඤො පාසාණසකඛරා අවසිට්ඨාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස අභිසමෙතාවිනො එතදෙව බහුතරං දුක්ඛං යදිදං පරික්ඛණං පරියාදින්නං, අපමඤ්ඤං අවසිට්ඨං. සඛ්ඛමපි න උපෙති උපනිධිමපි න උපෙති කලභාගමපි න උපෙති පුරිමං දුක්ඛකඤ්ඤං පරික්ඛණං පරියාදින්නං උපනිධාය යදිදං සත්තකඤ්ඤපරමතා. යො “ඉදං දුක්ඛතනි” යථාභූතං පජානාති -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද්ද”ති යථාභූතං පජානාති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛ”තනි යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද්ද”ති යොගො කරණියොති.

පපාතවග්ගො පඤ්චමො.

තමුද්දනං:

විනතා පපාතො පරිලාභො කුටං වාදෙඤ්ඤාකාරො ව.
 ජිහ්ගලා ව දුවෙ වුත්තා සිනෙරු අපරෙ දුවෙති.

6. අභියමයවගෙයා

12. 6. 1

නවසිඛාසුතං

3893. අථ ඛො භගවා පරිත්තං නවසිඛායං පංසුං ආරොපෙත්වා භික්ඛු ආමනෙතසි: තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො බහුතරං යො වා'යං මයා පරිත්තො නවසිඛායං පංසු ආරොපිතො, අයං වා මහාපයඨීති? එතදෙව භනෙත, බහුතරං. යදිදං මහාපයඨී, අප්පලික්කකොයං භගවතා පරිත්තො නවසිඛායං පංසු ආරොපිතො, සඛිඛමි න උපෙති උපනිධිමි න උපෙති කලභාගමි න උපෙති මහාපයඨී උපනිධාය භගවතා පරිත්තො නවසිඛායං පංසු ආරොපිතො. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස අභියමෙතාවිතො එතදෙව බහුතරං දුක්ඛං -පෙ- යො 'ඉදං දුක්ඛන්ති' යථාභූතං පජානාති -පෙ- 'අයං දුක්ඛන්තීරොධගාමීති පටිපද්'ති යථාභූතං පජානාති. තස්මානිභ භික්ඛවෙ, 'ඉදං දුක්ඛන්ති' යොගො කරුණීයො -පෙ- 'අයං දුක්ඛන්තීරොධගාමීති පටිපද්'ති යොගො කරුණීයොති.

12. 6. 2

පොකඛරණීසුතං

3894. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පොකඛරණී පඤ්ඤස යොජනාති ආයාමෙන, පඤ්ඤස යොජනාති විජාරෙන, පඤ්ඤස යොජනාති උච්චෙධෙන, පුණ්ණං උදකස්ස සමන්තකා කාකපෙය්‍යා. තතො පුරිසො කුසග්ගෙන උදකං උඤ්චරෙය්‍ය, තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො බහුතරං, යං වා කුසග්ගෙන උදකං උඤ්චතං යං වා පොකඛරණීයා උදකන්ති? එතදෙව භනෙත, බහුතරං යදිදං පොකඛරණීයා උදකං. අප්පලික්කකං කුසග්ගෙන උදකං උඤ්චතං, සඛිඛමි න උපෙති උපනිධිමි න උපෙති කලභාගමි න උපෙති පොකඛරණීයා උදකං උපනිධාය කුසග්ගෙන උදකං උඤ්චතන්ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස -පෙ- යොගො කරුණීයොති.

12. 6. 3

සමෙහජ්ජසුතං

3895. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යඤ්චො මහන්දියො සංසදන්ති සමෙතන්ති. සෙය්‍යථීදං: ගඛො යමුතා අච්චවති සරභු මභී. තතො පුරිසො දොව වා තීණි වා උදකච්ඡිතාති උඤ්චරෙය්‍ය, තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො බහුතරං, යාති වා දොව වා තීණි වා උදකච්ඡිතාති උඤ්චතාති යං වා සමෙහජ්ජං උදකන්ති? එතදෙව භනෙත, බහුතරං යදිදං සමෙහජ්ජං උදකං, අප්පලික්කකාති දොව වා තීණි වා උදකච්ඡිතාති උඤ්චතාති සඛිඛමි න උපෙතන්ති, උපනිධිමි න උපෙතන්ති, කලභාගමි න උපෙතන්ති. සමෙහජ්ජං උදකං උපනිධාය දොව වා තීණි වා උදකච්ඡිතාති උඤ්චතාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස -පෙ- යොගො කරුණීයොති.

12. 6. 4

දුතිය සමොඡ්ඡයුක්තං

3896. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යතීමා මහානදියො සංසද්දන්ති සමෙතනි. සෙය්‍යථීදං: ගඛා යමුනා අචිරවතී සරභු ඡෙහී. තං උදකං පරික්ඛයං පරියාදනං ගවෙඡ්ඡය්‍ය ධපෙඤා දෙච වා තීණි වා උදකච්ඡයිතානි. තං කීං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො ඛහුතරං. යං වා සමෙහඡ්ඡං උදකං පරික්ඛණං පරියාදික්ඛං. යානි වා දෙච වා තීණි වා උදකච්ඡයිතානි අවසිට්ඨානීති? එතදෙව හනෙත, ඛහුතරං සමෙහඡ්ඡං උදකං යදීදං පරික්ඛණං පරියාදික්ඛං, අප්පමඤ්ඤානානි දෙච වා තීණි වා උදකච්ඡයිතානි අවසිට්ඨානි, සඛිමපි න උපෙතනි උපනිධිමපි න උපෙතනි කලභාගමපි න උපෙතනි සමෙහඡ්ඡං උදකං පරික්ඛණං පරියාදික්ඛං උපනිධාය දෙච වා තීණි වා උදකච්ඡයිතානි අවසිට්ඨානීති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 6. 5

පඨවියුක්තං

3897. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිඤ්ඤා මහාපඨවියා සත්ත කොලධිමඤ්ඤායො ඉළිකා උපනික්ඛිපෙය්‍ය. තං කීං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො ඛහුතරං. යා වා සත්ත කොලධිමඤ්ඤායො ඉළිකා උපනික්ඛිතා, අයං වා මහාපඨවී? එතදෙව හනෙත, ඛහුතරං යදීදං මහාපඨවී, අප්පමඤ්ඤානා සත්ත කොලධිමඤ්ඤායො ඉළිකා උපනික්ඛිතා, සඛිමපි න උපෙතනි උපනිධිමපි න උපෙතනි කලභාගමපි න උපෙතනි මහාපඨවී උපනිධාය සත්ත කොලධිමඤ්ඤායො ඉළිකා උපනික්ඛිතානි. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 6. 6

දුතිය පඨවියුක්තං

3898. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාපඨවී පරික්ඛයං පරියාදනං ගවෙඡ්ඡය්‍ය ධපෙඤා සත්ත කොලධිමඤ්ඤායො ඉළිකා. තං කීං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො ඛහුතරං, යං වා මහාපඨවියා පරික්ඛණං පරියාදික්ඛං. යා වා සත්ත කොලධිමඤ්ඤායො ඉළිකා අවසිට්ඨානී? එතදෙව හනෙත, ඛහුතරං මහාපඨවියා යදීදං පරික්ඛණං පරියාදික්ඛං අප්පමඤ්ඤානා සත්ත කොලධිමඤ්ඤායො ඉළිකා අවසිට්ඨා, සඛිමපි න උපෙතනි උපනිධිමපි න උපෙතනි, කලභාගමපි න උපෙතනි මහාපඨවියා පරික්ඛණං පරියාදික්ඛං උපනිධාය සත්ත කොලධිමඤ්ඤායො ඉළිකා අවසිට්ඨානී. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 6. 7

සමුද්දසුත්තං

3899. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො මහාසමුද්දනෝ¹ දෙව වා තිණි වා උදකච්ඡිනානි උඤ්චරෙය්‍ය. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො ඛහුතරං, යානි වා දෙව වා තිණි වා උදකච්ඡිනානි උඤ්චතානි, යං වා සමුද්දෙ උදකන්ති? එතදෙව හන්තො, ඛහුතරං යද්දිං මහාසමුද්දෙ උදකං, අපමන්තකානි, දෙව වා තිණි වා උදකච්ඡිනානි උඤ්චතානි, සඛිබ්බි න උපෙනති උපනිධිමි න උපෙනති, කලහාගමි න උපෙනති. මහාසමුද්දෙ උදකං උපනිධාය දෙව වා තිණි වා උදකච්ඡිනානි උඤ්චතානිති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරිය-සාවකස්ස -පෙ- යොගො කරණියොති:

12. 6. 8

දුතිය සමුද්දසුත්තං

3900. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාසමුද්දෙ² පරිකඛයං පරියාදනං ගච්ඡියාය යපෙකා දෙව වා තිණි වා උදකච්ඡිනානි. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො ඛහුතරං, යං වා මහාසමුද්දෙ උදකං පරිකඛිණං පරියාදිනං, යානි වා දෙව වා තිණි වා උදකච්ඡිනානි අවසිට්ඨානිති? එතදෙව හන්තො, ඛහුතරං මහාසමුද්දෙ උදකං යද්දිං පරිකඛිණං පරියාදිනං, අපමන්තකානි දෙව වා තිණි වා උදකච්ඡිනානි අවසිට්ඨානි. සඛිබ්බි න උපෙනති, උපනිධිමි න උපෙනති, කලහාගමි න උපෙනති මහාසමුද්දෙ උදකං පරිකඛිණං පරියාදිනං උපනිධාය දෙව වා තිණි වා උදකච්ඡිනානි අවසිට්ඨානිති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 6. 9

පබ්බතූපමසුත්තං

3901. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො භිමවන්තො පබ්බතරාජස්ස සත්ත සාසපමක්ඛියො පාසාණසකඛරා උපනිකඛිපෙය්‍ය. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො ඛහුතරං, යා වා සත්ත සාසපමක්ඛියො පාසාණසකඛරා උපනිකඛිත්තො භිමවා වා පබ්බතරාජාති? එතදෙව හන්තො, ඛහුතරං යද්දිං භිමවා පබ්බතරාජා අපමක්ඛකා සත්ත සාසපමක්ඛියො පාසාණසකඛරා උපනිකඛිත්තො. සඛිබ්බි න උපෙනති උපනිධිමි න උපෙනති කලහාගමි න උපෙනති භිමවන්තං පබ්බතරාජානං උපනිධාය. සත්ත සාසපමක්ඛියො පාසාණසකඛරා උපනිකඛිත්තානි. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස -පෙ- යොගො කරණියොති.

1. මහාසමුද්දෙ - ස්‍යා, පි 1, 2.
 2. මහාසමුද්දෙ උදකං - මජ්ඣ.
 3. උදකං පරිකඛිණං - ස්‍යා.

12. 6. 10

දුතිය පබ්බතූපමසුත්තං

3902. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, භිමවා පබ්බතරාජා පරික්ඛයං පරියාදුතං ගවෙජයා යපෙඤා සත්ත සාසපමෙත්තියො පාසාණසකඛරා. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නුඛො බහුතරං, යං වා භිමවතො පබ්බතරාජස්ස පරික්ඛිණං පරියාදිතං, යා වා සත්ත සාසපමෙත්තියො පාසාණසකඛරා අවසිට්ඨාති? එතදෙව භනෙත, බහුතරං භිමවතො පබ්බතරාජස්ස යදිදං පරික්ඛිණං පරියාදිතං. අපමෙත්තියා සත්ත සාසපමෙත්තියො පාසාණසකඛරා අවසිට්ඨා. සඛිබ්බෙ න උපෙනති, උපනිධිමපි න උපෙනති, කලහාගමපි න උපෙනති භිමවතො පබ්බතරාජස්ස පරික්ඛිණං පරියාදිතං උපනිධාය සත්ත සාසපමෙත්තියො පාසාණසකඛරා අවසිට්ඨාති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස දිට්ඨිසම්පන්නස්ස සුග්ගලස්ස අභිසමෙතාවිනො එතදෙව බහුතරං දුක්ඛං යදිදං පරික්ඛිණං පරියාදිතං අපමෙත්තකං අවසිට්ඨං. සඛිබ්බෙ න උපෙනති, උපනිධිමපි න උපෙනති, කලහාගමපි න උපෙනති පුරිමං දුක්ඛකඛන්ධං පරික්ඛිණං පරියාදිතං උපනිධාය යදිදං සත්තකඛන්තුපරමතා. යො “ඉදං දුක්ඛං”නති යථාභූතං පජානාති. “අයං දුක්ඛසමුදයො”ති යථාභූතං පජානාති. “අයං දුක්ඛනිරොධො”ති යථාභූතං පජානාති. “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීතී පට්ඨද්”ති යථාභූතං පජානාති. නසමාතිභ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛන්ති” යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීතී පට්ඨද්”ති යොගො කරණියොති.

අභිසමයවග්ගො ඡරෙට්ඨා.

තත්තුඤ්ඤානං:

නබ්බිධා පොකඛරණි ව සමෙහජ්ජා අපරෙ දුට්ඨෙ,
පයථි දෙච සමුඤ්ඤ දෙච දුට්ඨෙ ව පබ්බතූපමාති.

1. සත්තකඛන්තු. පරමතා - ඕච්චි, ස්‍යා.

7. ආමකධර්මපෙය්‍යාලවග්ගො

12. 7. 1

අඤ්ඤත්‍රස්සුතනං

3903. අථ ඛො භගවා පරිනං නබ්බිධායං පංසු ආරොපෙතො භික්ඛු ආමනෙතයි: “නං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො බහුතරං. යො වා'යං මයා පරිනෙතා නබ්බිධායං පංසු ආරොපිතො, අයං වා මහාපඨවී”ති? එතදෙව භනෙත, බහුතරං යද්දිං මහාපඨවී, අප්පමනනකොයං භගවතා පරිනෙතා නබ්බිධායං පංසු ආරොපිතො, සබ්බමපි න උපෙති. උපනිධිමපි න උපෙති, කලභාගමපි න උපෙති මහාපඨවී. උපනිධාය භගවතා පරිනෙතා නබ්බිධායං පංසු ආරොපිතොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ මනුසෙස්සු පච්චාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ අඤ්ඤත්‍ර මනුසෙස්සු පච්චාජායනති. නං කිංස භෙතු? අද්ධධනො භික්ඛවෙ, චතුත්තො අරියසච්චානං. කතමෙසං චතුත්තං: දුක්ඛස්ස අරියසච්චස්ස -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමිනියාපට්ඨදා අරියසච්චස්ස. තස්මාතිභ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛනීති යොගො කරණීයො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පට්ඨදති යොගො කරණීයොති.

12. 7. 2

පච්චනත්‍රස්සුතනං

3904. අථ ඛො භගවා පරිනං නබ්බිධායං පංසු ආරොපෙතො භික්ඛු ආමනෙතයි: “නං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො බහුතරං, යො වා'යං මයා පරිනෙතා නබ්බිධායං පංසු ආරොපිතො, අයං වා මහාපඨවී”ති? එතදෙව භනෙත, බහුතරං යද්දිං මහාපඨවී, අප්පමනනකොයං භගවතා පරිනෙතා නබ්බිධායං පංසු ආරොපිතො. සබ්බමපි න උපෙති, උපනිධිමපි න උපෙති, කලභාගමපි න උපෙති මහාපඨවී. උපනිධාය භගවතා පරිනෙතා නබ්බිධායං පංසු ආරොපිතොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා² තෙ සත්තා යෙ මජ්ඣිමෙසු ජනපදෙසු පච්චාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ පච්චිකත්මෙසු ජනපදෙසු පච්චාජායනති අවිඤ්ඤනාරෙසු මිලකෙඛිසු -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පට්ඨදති යොගො කරණීයොති.

12. 7. 3

පඤ්ඤාස්සුතනං

3905. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ අරියෙන පන පඤ්ඤාවඤ්ඤා³ සමන්තාගතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ අවිජ්ජාගතා සමුල්ලහා -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පට්ඨද”ති යොගො කරණීයොති.

1. මනුසෙස්සු - සීඝ්‍ර.
 2. අප්පමනකා - මජ්ඣං, සා.
 3. ඤාණවඤ්ඤා - අවධානං.

12. 7. 4

සුරාමෙරයසුත්තං

3906. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා පට්ඨිරතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා අප්පට්ඨිරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 7. 5

ඔදකජසුත්තං

3907. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ ඵලජා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ ඔදකජා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 7. 6

මනෙතය්‍යසුත්තං

3908. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ මනෙතය්‍යා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ අමනෙතය්‍යා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 7. 7

පෙතෙතය්‍යසුත්තං

3909. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ පෙතෙතය්‍යා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ අපෙතෙතය්‍යා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 7. 8

සාමඤ්ඤසුත්තං

3910. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ සාමඤ්ඤ. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ අසාමඤ්ඤ -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 7. 9

බ්‍රහ්මඤ්ඤසුත්තං

3911. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ බ්‍රහ්මඤ්ඤ. අප ඛො එතෙව බ්‍රහ්මරා සත්ථා යෙ අබ්‍රහ්මඤ්ඤ -පෙ- යොගො කර්ථියොති.

12. 7. 10

අපවාසීසුත්තං

3912. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ කුලෙජෙට්ඨාපවාසීනො. අප ඛො එතෙව බ්‍රහ්මරා සත්ථා යෙ අකුලෙජෙට්ඨාපවාසීනො -පෙ- යොගො කර්ථියොති.

ආමකධඤ්ඤපෙයාඤ්ඤාලවග්ගො සත්තමො.

තත්‍රඥනං :

අඤ්ඤත්‍ර පච්චන්තං පඤ්ඤ ව සුරාමෙරයොදකජා,
මනෙතයා පෙනෙතයා සාමඤ්ඤං බ්‍රහ්මඤ්ඤඤාපවාසීති.

8. දුතිය ආමකධකුකුපෙයතාලවගො

12. 8. 1

පාණාතිපාතසුතනං.

3913. එවමෙව ඛො හිකඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ පාණාතිපාතා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව ඛහුතරා සත්තා යෙ පාණාතිපාතා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 8. 2

අදිනනාදනසුතනං.

3914. එවමෙව ඛො හිකඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ අදිනනාදනා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව ඛහුතරා සත්තා යෙ අදිනනාදනා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 8. 3

කාමෙසුමිච්ඡාවාරසුතනං.

3915. එවමෙව ඛො හිකඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ කාමෙසුමිච්ඡාවාරා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව ඛහුතරා සත්තා යෙ කාමෙසුමිච්ඡාවාරා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 8. 4

මුසාවාදසුතනං.

3916. එවමෙව ඛො හිකඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ මුසාවාද පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව ඛහුතරා සත්තා යෙ මුසාවාද අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 8. 5

පිසුණවාචාසුතනං.

3917. එවමෙව ඛො හිකඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ පිසුණාය වාචාය¹ පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව ඛහුතරා සත්තා යෙ පිසුණාය වාචාය අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 8. 6

ඵරුසවාචාසුතනං.

3918. එවමෙව ඛො හිකඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ ඵරුසාය වාචාය² පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව ඛහුතරා සත්තා යෙ ඵරුසාය වාචාය අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

1. පිසුණවාචාය - සි. මු.
2. ඵරුසවාචාය - සි. මු.

12. 8. 7

සමඵසලාපසුක්ඛං

3919. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ සමඵසලාපා පටිච්චරතා. අඵ ඛො එතෙව ඛහුතරා සත්ථා යෙ සමඵසලාපා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 8. 8

බීජගාමසුක්ඛං

3920. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ බීජගාමහුතගාමසමාරම්භා පටිච්චරතා. අඵ ඛො එතෙව ඛහුතරා සත්ථා යෙ බීජගාමහුතගාමසමාරම්භා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 8. 9

විකාලභොජනසුක්ඛං

3921. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ විකාලභොජනා පටිච්චරතා. අඵ ඛො එතෙව ඛහුතරා සත්ථා යෙ විකාලභොජනා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 8. 10

විලෙපනසුක්ඛං

3922. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභුසණධර්මානා පටිච්චරතා. අඵ ඛො එතෙව ඛහුතරා සත්ථා යෙ මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩන විභුසණධර්මානා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

දුතිය ආමකධර්මපෙය්‍යාලවග්ගො අධ්දමො.

තත්‍රඥානං :

පාණං අදින්නං කාමෙසු මුසාපෙසුඤ්ඤි ඵරුසා,
සමඵසලාපං බීජඝ්ඤි විකාලො ච විලෙපනන්ති.

9. තනිය ආමකධක්කපෙයතාලවගො

12. 9. 1

නවවිතසුතනං

3923. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අපකා නෙ සත්තා යෙ නවවිතවාදිනවිසුකදස්සනා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ නවවිතවාදිනවිසුකදස්සනා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 9. 2

උච්චාසයනසුතනං

3924. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අපකා නෙ සත්තා යෙ උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ උච්චාසයනමහාසයනා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 9. 3

ජාතරූපසුතනං

3925. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අපකා නෙ සත්තා යෙ ජාතරූපරජනපටිග්ගහණා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ ජාතරූපරජනපටිග්ගහණා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 9. 4

ආමකධක්කසුතනං

3926. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අපකා නෙ සත්තා යෙ ආමකධක්කපටිග්ගහණා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ ආමකධක්කපටිග්ගහණා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 9. 5

ආමකමංසසුතනං

3927. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අපකා නෙ සත්තා යෙ ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ ආමකමංසපටිග්ගහණා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 9. 6

කුමාරිකසුත්තං

3928. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ ඉත්ථීකුමාරිකපටිග්ගහණා¹ පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ ඉත්ථීකුමාරිකපටිග්ගහණා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 9. 7

දුසිදසසුත්තං

3929. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ දුසිදසපටිග්ගහණා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ දුසිදසපටිග්ගහණා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 9. 8

අපේළකසුත්තං

3930. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ අපේළකපටිග්ගහණා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ අපේළකපටිග්ගහණා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 9. 9

කුක්කුටසුකරසුත්තං

3931. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ කුක්කුටසුකරපටිග්ගහණා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ කුක්කුටසුකරපටිග්ගහණා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 9. 10

වළවාසුත්තං

3932. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ හත්ථීගවාසසවළවාපටිග්ගහණා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ හත්ථීගවාසසවළවාපටිග්ගහණා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණීයොති.

තති ය ආමකධංකදපෙයාලවග්ගො නවමො.

කත්තුදානං :

නච්චුච්චාසයනරජතා ධංකං මංසං කුමාරිකං,
දුසිදසාපේළකා ච කුක්කුටවළවෙහී වාති

1. ඉත්ථීකුමාරි - සී 1, 2.

10. චතුස්ථ ආමකධර්මපදයාලවග්ගො

12. 10. 1

බෙත්තවස්සුසුත්තං

3933. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ බෙත්තවස්සුපටිග්ගහණා පටිච්චරතා. අප් ඛො එතෙව බ්භුතරා සත්තා යෙ බෙත්තවස්සුපටිග්ගහණා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කර්ණියොති.

12. 10. 2

කයවිකකයසුත්තං

3934. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ කයවිකකයා පටිච්චරතා. අප් ඛො එතෙව බ්භුතරා සත්තා යෙ කයවිකකයා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කර්ණියොති.

12. 10. 3

දුතෙය්‍යසුත්තං

3935. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ දුතෙය්‍යපභිණ්ණමනානුයොගා පටිච්චරතා. අප් ඛො එතෙව බ්භුතරා සත්තා යෙ දුතෙය්‍යපභිණ්ණමනානුයොගා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කර්ණියොති.

12. 10. 4-6

තුලාකුටාදිසුත්තානි

3936-3938. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ තුලාකුට-කාඝකුට-මානකුටා පටිච්චරතා. අප් ඛො එතෙව බ්භුතරා සත්තා යෙ තුලාකුට-කාඝකුට-මානකුටා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කර්ණියොති.

12. 10. 7-9

උකෙකාටනාදිසුත්තානි

3939-3941. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ උකෙකාටන-වඤ්චන-නිකතිසාවියොගා පටිච්චරතා. අප් ඛො එතෙව බ්භුතරා සත්තා යෙ උකෙකාටන-වඤ්චන-නිකතිසාවියොගා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කර්ණියොති.

1. පහෙණ - අට්ඨකපා.

12. 10. 10-15

ඡේදනාදියුත්තානි

3942-3947. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ ඡේදන-වධ-බ්ඤ්ඤා-විපරාමොස-ආලොප-සහසාකාරා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ ඡේදන-වධ-බ්ඤ්ඤා-විපරාමොස-ආලොප-සහසාකාරා අප්පටිච්චරතා. තං කිස්ස හෙතු; අද්දිට්ඨත්ථා භික්ඛවෙ, චතුත්තං අරියසච්චානං. කතමෙසං චතුත්තං: දුක්ඛස්ස අරියසච්චස්ස, දුක්ඛසමුදයස්ස අරියසච්චස්ස, දුක්ඛනිරෝධස්ස අරියසච්චස්ස, දුක්ඛනිරෝධගාමිනියාපටිපද්දය අරියසච්චස්ස. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යොගො කරණියො. “අයං දුක්ඛසමුදයො”ති යොගො කරණියො. “අයං දුක්ඛනිරෝධො”ති යොගො කරණියො. “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ද”ති යොගො කරණියොති.

චතුස්ස ආමකධර්මාදියෙය්‍යාලවග්ගො දසමො.

තත්තුද්දනා:

ඛෙත්ඨං කයං දුතෙය්‍යස්ඤ්ඤා තුලාකුටං කංසකුටං,
 මානකුටං උකෙකාටනං වස්ඤ්ඤානිකති, ඡේදනා,
 වධබ්ඤ්ඤා විපරාමොසාලොපසාහසානීති.

11. පඤ්චගතිපෙයතාලවගෝ

12. 11. 1

මනුසසවුතිසුතතං

3948. අඵ බො භගවා පරික්ඛං නබ්බිබායං පංසු ආරොපෙඤා භික්ඛු ආමනොධි: “නං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු බො බහුතරං, යො වායං මයා පරික්ඛො නබ්බිබායං පංසු ආරොපිතො, අයං වා මභාපයවී”ති. “එතදෙව භනෙත, බහුතරං යද්දං මභාපයවී. අපපමනකොයං භගවතා පරික්ඛො නබ්බිබායං පංසු ආරොපිතො. යභ්බිමි න උපෙති, උපනිධිමි න උපෙති, කලභාගමි න උපෙති, මභාපයවී. උපනිධාය භගවතා පරික්ඛො නබ්බිබායං පංසු ආරොපිතො”ති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, අපපකා නෙ සත්ථා යෙ මනුසසා¹ වුතා මනුසෙසසු පච්චාජායන්ති. අඵ බො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ මනුසසා වුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති. නං කිසස හෙතු? අද්ධංතො භික්ඛවෙ, වතුඤ්ඤා අරියසච්චානං කතමෙයං වතුඤ්ඤා? දුක්ඛසස අරියසච්චසස -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමීනිපට්ඨදය අරියසච්චසස. තසමානිභ භික්ඛවෙ, “දදං දුක්ඛන්ති” යොගො කරණීයො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනි පට්ඨද”ති යොගො කරණීයොති.

12. 11. 2

දුතියමනුසසවුතිසුතතං

3949. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, අපපකා නෙ සත්ථා යෙ මනුසසා වුතා මනුසෙසසු පච්චාජායන්ති. අඵ බො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ මනුසසා වුතා නිරොජානගොනියා පච්චාජායන්ති. නං කිසස හෙතු -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 11. 3

තතියමනුසසවුතිසුතතං

3950. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, අපපකා නෙ සත්ථා යෙ මනුසසා වුතා මනුසෙසසු පච්චාජායන්ති. අඵ බො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ මනුසසා වුතා පෙත්තිවිසයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 11. 4

චතුස්මනුසසවුතිසුතතං

3951. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, අපපකා නෙ සත්ථා යෙ මනුසසා වුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අඵ බො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ මනුසසා වුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- යොගො කරණීයොති.

---

1. මනුසෙසසු - සා

12. 11. 5

පඤ්චමමනුසසච්ඡිකතං

3952. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අපසකා තෙ සත්තා යෙ මනුසසා චුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ මනුසසා චුතා තීරච්ඡානගොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 11. 6

ඡට්ඨමනුසසච්ඡිකතං

3953. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අපසකා තෙ සත්තා යෙ මනුසසා චුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ මනුසසා චුතා පෙක්ඛිවිසයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 11. 7

දෙවච්ඡිකතං

3954. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අපසකා තෙ සත්තා යෙ දෙවා චුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ දෙවා චුතා තීරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 11. 8

දුතියදෙවච්ඡිකතං

3955. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අපසකා තෙ සත්තා යෙ දෙවා චුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ දෙවා චුතා තීරච්ඡානගොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 11. 9

තතියදෙවච්ඡිකතං

3956. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අපසකා තෙ සත්තා යෙ දෙවා චුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ දෙවා චුතා පෙක්ඛිවිසයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 11. 10

චතුසදෙවච්ඡිකතං

3957. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අපසකා තෙ සත්තා යෙ දෙවා චුතා මනුසෙසසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ දෙවා චුතා තීරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 11. 11

පඤ්චමදේවවුතිසුත්තං

3958. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ දෙවා වුතා මනුසොසු පච්චාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ දෙවා වුතා තීරච්ඡානඤ්ඤානීයා පච්චාජායනති -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 11. 12

ජ්ඣ්ඤ්ඤවුතිසුත්තං

3959. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ දෙවා වුතා මනුසොසු පච්චාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ දෙවා වුතා පෙතතිච්ඡයෙ පච්චාජායනති -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 11. 13

නිරයවුතිසුත්තං

3960. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ නිරයා වුතා මනුසොසු පච්චාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ නිරයා වුතා නිරයෙ පච්චාජායනති -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 11. 14

දුතියනිරයවුතිසුත්තං

3961. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ නිරයා වුතා මනුසොසු පච්චාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ නිරයා වුතා තීරච්ඡානඤ්ඤානීයා පච්චාජායනති -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 11. 15

තතියනිරයවුතිසුත්තං

3962. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ නිරයා වුතා මනුසොසු පච්චාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ නිරයා වුතා පෙතතිච්ඡයෙ පච්චාජායනති -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 11. 16

චතුස්සනිරයවුතිසුත්තං

3963. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ නිරයා වුතා දෙවෙසු පච්චාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ නිරයා වුතා නිරයෙ පච්චාජායනති -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 11. 17

පඤ්චමනිරයවුතිසුත්තං

3964. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ නිරයා වුතා දෙවෙසු පච්චාජායනති. අප් ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ නිරයා වුතා තිරච්ජානායොනියා පච්චාජායනති -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 11. 18

ජයානිරයවුතිසුත්තං

3965. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ නිරයා වුතා දෙවෙසු පච්චාජායනති. අප් ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ නිරයා වුතා පෙක්ඛවිසයෙ පච්චාජායනති -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 11. 19

තිරච්ජානවුතිසුත්තං

3966. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ තිරච්ජානායොනියා වුතා මනුසොසු පච්චාජායනති. අප් ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ තිරච්ජානායොනියා වුතා නිරයෙ පච්චාජායනති. -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 11. 20

දුතියතිරච්ජානවුතිසුත්තං

3967. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ තිරච්ජානායොනියා වුතා මනුසොසු පච්චාජායනති. අප් ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ තිරච්ජානායොනියා වුතා තිරච්ජානායොනියා පච්චාජායනති -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 11. 21

තතියතිරච්ජානවුතිසුත්තං

3968. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ තිරච්ජානායොනියා වුතා මනුසොසු පච්චාජායනති. අප් ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ තිරච්ජානායොනියා වුතා පෙක්ඛවිසයෙ පච්චාජායනති -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 11. 22

චතුස්තිරච්ජානවුතිසුත්තං

3969. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ තිරච්ජානායොනියා වුතා දෙවෙසු පච්චාජායනති. අප් ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ තිරච්ජානායොනියා වුතා නිරයෙ පච්චාජායනති -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 11. 23

පඤ්චමතිරච්ඡානවුත්ඝුකතං

3970. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ තීරච්ඡානයොනියා වුතා දෙවෙසු පච්චාජායනති, අථ ඛො එතෙව ඛුත්තරා සත්ථා යෙ තීරච්ඡානයොනියා වුතා තීරච්ඡානයොනියා පච්චාජායනති -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 11. 24

ජට්ඨතිරච්ඡානවුත්ඝුකතං

3971. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ තීරච්ඡානයොනියා වුතා දෙවෙසු පච්චාජායනති. අථ ඛො එතෙව ඛුත්තරා සත්ථා යෙ තීරච්ඡානයොනියා වුතා පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායනති -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 11. 25

පෙතතිවුත්ඝුකතං

3972. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ පෙතතිවිසයා වුතා මනුසෙසසු පච්චාජායනති. අථ ඛො එතෙව ඛුත්තරා සත්ථා යෙ පෙතතිවිසයා වුතා නිරයෙ පච්චාජායනති. -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 11. 26

දුතිසපෙතතිවුත්ඝුකතං

3973. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ පෙතතිවිසයා වුතා මනුසෙසසු පච්චාජායනති. අථ ඛො එතෙව ඛුත්තරා සත්ථා යෙ පෙතතිවිසයා වුතා තීරච්ඡානයොනියා පච්චාජායනති -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 11. 27

තතිසපෙතතිවුත්ඝුකතං

3974. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ පෙතතිවිසයා වුතා මනුසෙසසු පච්චාජායනති. අථ ඛො එතෙව ඛුත්තරා සත්ථා යෙ පෙතතිවිසයා වුතා පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායනති. -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 11. 28

චතුස්පෙතතිවුත්ඝුකතං

3975. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ පෙතතිවිසයා වුතා දෙවෙසු පච්චාජායනති. අථ ඛො එතෙව ඛුත්තරා සත්ථා යෙ පෙතතිවිසයා වුතා නිරයෙ පච්චාජායනති -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 11. 29

පඤ්චමපෙත්තිවුතිසුත්තං

3976. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ පෙත්තිවීසයා වුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුත්තරා සත්තා යෙ පෙත්තිවීසයා වුතා තිරච්ජානගොනීයා පච්චාජායන්ති -පෙ- යොගො කරඡියොති.

12. 11. 30

ඡට්ඨපෙත්තිවුතිසුත්තං

3977. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ පෙත්තිවීසයා වුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුත්තරා සත්තා යෙ පෙත්තිවීසයා වුතා පෙත්තිවීසයෙ පච්චාජායන්ති. තං කිසිස හෙතු: අදිට්ඨන්තා භික්ඛවෙ, චතුක්ඛං අරියසච්චානං. කතමෙසං චතුක්ඛං: දුක්ඛස්ස අරියසච්චස්ස, දුක්ඛසමුදයස්ස අරියසච්චස්ස, දුක්ඛනිරෝධස්ස අරියසච්චස්ස, දුක්ඛනිරෝධගාමීනීයා පච්චදය අරියසච්චස්ස. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ. “ඉදං දුක්ඛන්තී” යොගො කරඡියො. “අයං දුක්ඛසමුදයො”ති යොගො කරඡියො. “අයං දුක්ඛනිරෝධො”ති යොගො කරඡියො. “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පච්චද”ති යොගො කරඡියොති. ඉදමචොච හගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභීන්තදුන්ති.

පඤ්චගතිවග්ගො එකාදසමො.

කත්තුදැනන:

හවන්ති ඡ සුක්ඛන්තා වුතිනාමෙන දසසිතා' මනුස්සදෙවතිරය තිරච්ජානපෙත්තිතො භී තී.

සච්චසංයුත්තං සමන්තං.

නිට්ඨිතො මහාවග්ගො.

කත්තුසංයුක්තදැනන:

මහං ඛොජ්ඣකිංඤං සති ව ඉන්ද්‍රියං සම්මප්පධානං බලඤ්ඤි ඉඤ්ඤානුරුඤ්ඤං ක්ඛානං ව ආනාපානෙන, සොකාපත්ති ව සච්චගති සංයුක්තානී ද්වාදසාති.

කත්තුචග්ගදැනන:

සමාධී ව ධම්මචක්ඛප්පච්චන්තනො කොට්ඨාමො සිංසපාවන පපාතා ඡලෙවාභීසමයොති චත්තාරො වාමකධඤ්ඤා පෙය්‍යාලනාමකාපි ව පඤ්ඤාති පෙය්‍යාලෙන එකාදස හවන්ති භීති.

සංයුක්තනීකායො නිට්ඨිතො.

සංයුතවත්තිකාය - පඤ්චම භාග - දුතිය බණ්ඩ

ගාථාදීපාදානුකකමණිකා

	පිටියකා
අභබ්බා තෙ අනතකිරියාය	288
එවං නරං අනුභවපානවජ්ජං	232, 234
චතුකතං අරියසච්චානං	286
වෙතො විමුක්ති සම්පනනා	288
තඤ්ඤි මග්ගං න ජානන්ති	288
තසමා සඤ්ඤා භීලඤ්ඤා	206, 242
තානි එතානි දිට්ඨානි	286
කුලමකුලඤ්ඤා සම්භවං	16
මහොදධිං අපරිමිතං මහාසරං	232, 234
යත්ථ ච සබ්බසො දුක්ඛං	288
යථා පුරෙ තථා පච්ඡා 18, 22, 24, 28, 38, 46, 56	
යස්ස සඤ්ඤා තථාගතෙ	206, 242
යෙ දුක්ඛං නපජානන්ති	288
යෙසං සඤ්ඤා ච භීලඤ්ඤා	140
යො පුඤ්ඤකාමො කුසලෙ පතිට්ඨිතො	236
සමෙඤ්ඤ පසාදෙ යස්සත්ථී	206, 242

සඤ්ඤානාමානුකකම ණි කා

අ	පිට්ඨකා	ග	පිට්ඨකා
අවිරවනී	324	ගඛයා	58, 84, 324, 326
අඤ්ඤාකොණ්ඩ ඤ්ඤා	274	ගවමචනී (පෙර)	292
අනාචපිණ්ඩික	210	භීර්කකුට	308
අනුරුඳ්ඛ 62, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78		භීඤ්ඤාකාවසථ	160
අනුවන	76	ගොතම	116, 154
අමඛපාලීවන	74	ගොතමක	12
අරිට්ඨ	96	ගොධා	186
අසොක	162		
ආනන්ද	10, 12, 30, 46, 52, 104, 108, 118, 126, 144, 162, 164, 166, 170	සො	
		සොසිතාරාම	30
		ච	
		චාපාල (වෙනිය)	10, 12, 16
		වෙනී (ජනපද)	292
		ජා	
ඉච්ඡානඛකල	112	ජෙතවනෙ	62, 66, 72, 78, 144, 150, 176, 178, 260
ඉසිදකනපුරාණ	146	ජොතික	140
ඉසිපතන (මිග්දය)	244, 270.		
		ඤ	
උදයගාමිනී	168	ඤ්ඤික	160, 164
උදෙනක	12		
උත්තාභ	30		
		ත	
		තාවතිංස	138, 176
		තුව්ඨ	164
		ඳ	
කකුඬ	164	දීඝාචු	140
කට්ඨසසක	164		
කණටකීවන	70		
කපිලවස්ථු 114, 182, 184, 186, 190, 224, 226, 228, 238, 240, 242, 246		ධමමදිත්ත	244
කලඤ්ඤකතිවාප	306		
කාලිඛක	164	න	
කාපිලවස්ථව	242	නන්දක	214
කාසි	148	නන්දනවන	138
කාළිගොධා	226	නන්ද	160
කිම්බිල	106	නන්දිය	228, 238
කුටාගාරසාලා	314	නිකඛ	164
කොට්ඨාම	286	නිග්‍රොධාරාම 114, 182, 184, 186, 190, 224, 226, 228, 238, 240, 246	
කොසමබ්බි	30, 294		
කොසල	148, 154		

	ප	පිට්ඨකයා	ච	පිට්ඨකයා
පච්ඡානකුට (පබ්බත)		308	වජ්ඣ	148, 286
පරිබ්බාජක		112	වෙසාලී	10, 12, 74, 104, 214, 314
පුබ්බාරාම		26	වෙඵලාර	154
	බ		වෙඵවන	106, 140, 306
බහුපුත්ත		12		
බාරාණසී		244, 270	ස	
	භ		සකක	114, 184, 186, 190, 224, 226, 228, 238, 240, 246
භඤ්ඤ		240	සකකා	242
	ම		සකෙකා	246
මගධ		150	සකතමඛ	12
මලල		148	සභතුට්ඨ	164
මහාකප්පින		96	සරකානී	190
මහානාම	104, 114, 182, 184, 186, 192, 224, 240, 246		සරභු (ගඛයා)	324, 326
මහාපරිලාභ (නිරය)		312	සලලාගාර	72
මහාවන		10, 314	සභජානී	292
මහාමොග්ගලලාන		176, 178	සාකෙත	70
මභී (ගඛයා)		324, 326	සාධුක	146
මාර		12	සාරඤ්ඤ	12
මොග්ගලලාන	54, 62, 66, 70		සාරිපුත්ත	70, 74, 144, 146, 170
	ය		සාවඤ්ඤ	26, 62, 66, 68, 72, 76, 144, 148, 170, 168, 178, 242, 260
යමුතා		324, 326	සාලා	169
	ර		සුජාතා	160
රාජකාරාම		168	සුතනුතීර	68
රාජගහ	140, 306, 308		සුදකත	160
			සුතඤ්ඤ	164
			සුමාගවා (පොකඛරණී)	306
	ල			
ලොමසවංගීස		114	හ	
			හිමවතො	328
			හිමවා	330

විෂයසපද්‍රැක්‍ෂකමණිකා

අ	පිට්‍රවසකා	අ	පිට්‍රවසකා
අකණ්ඩගාමී	94	අනන්‍යරාජරිනි බසායි	50, 94
අකසිරලාහි	98	අනන්‍යවාලොකො	266
අකාලමෙසො	106	අනුකාරකිමීසො	300
අකි වජලාහි	98	අනුනාමං	300
අකබානං	294	අපරියොනදොන	18
අබණේඛි	246	අපකසිරෙනෙව	48
අචළකපට්‍රගහණ	344	අපට්‍රවානී	296
අජ්ඣිකතං නභානං	216	අපට්‍රවෙධා	286
අජ්ඣකතං සඬබ්භතං	40	අපභංගොනසො	116
අඤ්ඤම ඤ්ඤබාදිකා	318	අපභාදවිහාරී	230
අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරං	266	අභිකතනාතරා	248
අඤ්ඤය	104	අභිජ්ඣාදෙමනසසං	62
අට්‍රියමානා	104	අභිඤ්ඤඅන සබානං	294
අනිලීනං විකතං	40	අභිඤ්ඤය	264
අනිලීනා වීමංසා	42	අභිද	16
අනිලීනො	40	අභිප්‍රමොදයං	120
අනීතමධානං	262, 264	අභිසමයාය	260, 262
අත්තකීලමථානුයොගො	270	අභිසමෙතාවිනො	322, 324
අත්තසමභවං	16	අභිසමපරායො	160, 162, 164, 182
අත්තපනාසිකං	154	අභිහට්‍රං	74
අත්‍රසංභිතා	264, 266, 268	අමච්චා	170
අදිනනාදනා වෙරමණියා	156	අයොගුලො	48
අදිනනාදයි	272	අරඤ්ඤගනො	108
අධිවිමිදං	320	අරහං	8
අධිමොචිතං	250, 252	අරියකනෙතභි	138, 160, 178, 210, 220, 224
අනසබානං	294	අරියවිහාරො	112, 116
අනඤ්ඤථානී	284	අරියසළොනී	262, 264, 290
අනජේඣාසිතානී	102	අරියසාවකා	170
අනනුබොධා	286	අරියසාවකො	140, 156, 162, 186, 212, 214, 222, 228, 232, 234, 238
අනනුසුතෙසු	274, 276	අරියසාවකා	228
අනනභවා ලොකො	266	අරියසස විනසෙ	168
අනමතග්‍රො	298	අරියා	4
අනාගතමධානං	262, 264	අරියො ඤ්‍යයො	212, 214
අනාවභ්බිමචො	164	අරියො මග්‍රො	2, 62, 66
අනාසවං	8	අරුණග්‍රං	300
අනිච්චානුපසී	90	අවිජ්ජා	282
අනුධිතා	12	අවිඤ්ඤනාරෙසු	332
අනුධමමචාරිනො	14	අවිතථානී	284, 290
අනුපභකසදසො	30, 76, 114, 116		
අනුවිසටං	40		
අනෙකධාතුනානාධාතුලොකං	80		
අනන්‍යවසෙසන	242		

අ	පිට්ඨකයා
අවිනිපාතධමමො	140, 152, 168, 162, 170, 226
අවිරාධිතං	314, 316
අවෙච්චපසාදෙන	160, 218, 220, 246

අසඛාරපරිනිබ්බාසී	50, 94
අසජ්ජමානො	20
අසනං	314, 316
අසමමුඛං	122
අසලලීනං	132
අසසනො ලොකො	266
අසභිං තෙ	266
අසාමන්තපඤ්ඤනාය	256
අසුභකථං	104
අසෙමෙන	70
අසසාස පසසාසං	108, 120, 130
අසසාසනියෙභි	248

ආ

ආකාසානඤ්ඤායතනං	102
ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනං	102
ආචිණ්ණං තෙ විපරාවක්ඛං	266
ආනාසී	62, 66, 70, 74
ආදිබ්‍රහ්මචරියකා	264, 266, 268
ආනාපානසනී	90, 92, 94,
ආනාපානසනීසමාධි	98, 106, 112, 116 118, 126, 128, 136
ආසා	316
ආමකධඤ්ඤපටීග්‍රහණං	342
ආයුසඛාරං	16
ආලොප	348
ආසවෙභි	98

ඉ

ඉඤ්ඤිතකං	96, 98
ඉනිභවාභවකථං	268
ඉඤ්ඤිකුමාරකපටීග්‍රහණං	344
ඉඤ්ඤි	16
ඉඤ්ඤිභවාරං	26
ඉඤ්ඤි	26, 52, 54
ඉඤ්ඤිපාදභාවනා	36, 52, 54
ඉඤ්ඤිපාදභාවනාගාමිනීපද	36, 52, 54
ඉඤ්ඤිපාද	2, 4, 8, 12, 22, 36, 38, 48, 50, 60

ඉ	පිට්ඨකයා
---	----------

ඉඤ්ඤිපදෙසං	6
ඉඤ්ඤිවිධං	20, 24, 28, 34, 48, 78
ඉඤ්ඤිලො	302
ඉඤ්ඤිපරොපරියක්ඛං	82

උ

උකෙකාටන	346
උජ්ජුතකං	242
උතුසංච්චජරා	300
උත්තාසො	210
උදකච්ඡිසනානි	324, 326, 328
උදයගාමිනී	168
උදයගාමිනී පටිපද	168
උදයකභමිනියා	220
උද්ධච්චසභගතො	38
උද්ධමභාගියානි	60, 88
උද්ධංසොතො	50
උත්තලො	26
උපධ්‍යානසාලා	106
උපනිධිං	322, 324
උපරිමං සරං	314
උපසමාය	264
උපසංහතං	252
උපෙසාළනී	296
උපභව්ච්චරිනීඛොසී	50, 94
උපාදිසෙසෙ	50, 94
උපාසකො	224
උපාසනං	316
උපෙඛකො	64, 100
උපෙඛධෙන	324
උභතං	106

එ

එකච්ඡිග්‍රහලං යුගං	318, 320
එකොදිකා	320
එකොදිභාවං	100
එසනා	60, 86

ඔ

ඔස	60, 88
ඔපපානිකා	160, 244
ඔපපානිකො	144, 164, 192
ඔපවඤ්ඤා	152
ඔපානිභ	46
ඔරමභාගියානං	94, 144, 160, 164

ම	පිට්ඨකයා	බ	පිට්ඨකයා
මුද්‍රාරිකො නිමිතො	12	විණාසවො	30, 76
මුලිගලං	168	බෙක්ඛවිජුපට්ඨගභණා	346
මුනිතභාවො	76		
මුනිතභාරා	114	ග	
ක		ගමනිරනෙමො	26, 302
කණ්ඩකාධානං	168	ගමනිරපඤ්ඤතාය	256
කකකරණියො	76	ගිණානං පට්ඨමෙ මාසෙ	106
කදව්	318	ගිභීසාමිකානි	210
කපාලං	74	ගුලීකා	326
කපං	12	ගෙහසීතා	100
කප්‍රාවසෙසං	12	සරාවාසො	152
කප්‍රාසපිටු	48, 302	ච	
කයවිකකයා	346	චක්ඛවන්	138
කරභව්	318	චක්ඛං	10
කලං	138	චක්ඛනිකං	168
කලභාගං	322	චක්ඛමසුරියා	300
කවචං	16	චාතුමමභාපථෙ	110
කංසකුට	346	චාතුමමභාභුනිකෙන	46
කාකපෙය්‍යා	324	චාතුමමභාභුනිකො	182
කාණකච්ඡපො	318, 320	චිත්තපට්ඨංවෙදී	130
කාමච්ඡන්ද	96	චිත්තසඛාරං	90, 120, 130
කාමචිතකං	264	චිත්තසඛාරපට්ඨංවෙදී	108
කාමසුඛලලිකානුයොගො	270	චිත්තසමාධි	2, 4, 6, 8, 10, 18, 22
කාමෙසුමිච්ඡාවාරී	212		26, 48, 30, 32, 34
කාමෙසුමිච්ඡාවාරා	156	චිත්තානුපසයි	110
කායසඛිඛාරං	90, 120, 130	චෙතොවිලික්ඛං	8, 22, 24, 28, 36,
කායසමාවාරො	156		48, 56, 82, 160,
කායානුපසයි	130		162, 192
කාසාවා	74	ජ	
කාසිකච්ඡන්දං	246	ජන්දං	24
කුක්ඛ	304	ජන්දසමාධි	2, 4, 6, 8, 10, 18, 22,
කුක්ඛට සුකරපට්ඨගභණා	344		24, 30, 32, 34, 48
කුඤ්චපිටකං	72	ජමෙතකං	210
කුඤ්චදියො	226	ජ	
කුමභට්ඨානකරං	268	ජවනපඤ්ඤතා	258
කුලෙපෙට්ඨාපවාසිගො	336	ජවනපඤ්ඤා	192
කුසලාභ්‍යන්ද 218, 220, 232 234,	236	ජරකිකාරං	318
		ජරාපපාතං	310
කුසසුඛතා	226	ජාතකිකාරං	318
කුටාගාර	314	ජාතරූපරජනපට්ඨගභණා	342
කොලට්ඨිමත්තායො	326	ජාතිපපාතං	310
ධ			
ධදිරපත්ත	294		
විණාසවො	112, 114, 116		

ඡා	පිට්ඨකයා	ද	පිට්ඨකයා
ඡානනො	290	දසසහස්සීලොකධාතු	274
ඡීග්ඛ්ඡමානා	104	දනසංචිභාගරනො	152, 218
ඡීචිතපරියනනිකං	102	දරෙසු වාරිතනං	156
ඡීචිතපරියාදනා	102	දසිදසපච්ඡග්ගහණා	344
		දිට්ඨධර්මිකං	212
	සධ	දිට්ඨව ධරෙච අඤ්ඤා	50, 94
සධානා	84	දිඤ්ඤාය සොතධාතුයා	78
		දිඤ්ඤ	20
	ඤ	දීසරතනං	74
ඤාණං	10	දුක්ඛනිරොධගාමිනීපච්ඡද	
		අරියසච්චං	270
	ධ	දුක්ඛනිරොධො අරියසච්චං	270
ධානසො	80, 106	දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං	270
		දුක්ඛං අරියසච්චං	270
	ත	දුක්ඛලබ්ධාදිකා	318
		දුරභිසම්භවකරං	316
තග්ග	306	දුතෙය්‍යපභිණගමනානුයොගො	
තජ්ජා	30		346
තඤ්ඤාපරිනිධධාසී	164	දෙය්‍යධර්මං	152
තථාගතපභවෙධිනො ධර්මවිනයො	320	දෙවදුක්ඛිතයා	16
		දෙවපදනි	220, 222
තථාගතචිභාරො	112, 114, 116	දෙවා චුතා	352, 354
තථාගතො	8	දෙවාසුරසඛනාමො	306
තථානි	284, 290		
තසං	222	ධ	
තං ඡීවං තං සරීරං	266	ධර්මදස්සනං	140, 242
තාලවජ්ඣගල	314, 316	ධර්මවිනයං	266
තාලාවඤ්ඤකතා	114	ධර්මසමුප්පදො	128
තාවනිංස	178	ධර්මසසානුධර්මං	144
තිකොච්ඡපරිසුද්ධො	156	ධර්මදසං	164
තිකඛපඤ්ඤතා	258	ධර්මොදසො	162
තිණකට්ඨසාධාපලාසං	298	ධර්මොධිකරණං	144
තිරච්ඡානකථං	268	ධර්මොනුධර්මපච්ඡතනි	144, 240, 258
තිරච්ඡානසොනියා චුතා	356, 358	ධර්මොනුධර්මපච්ඡතනා	14
තුලං	16	ධර්මොනුපසී	110
තුලාකුට	346		
තුලපිටු	48, 302	ත	
	ථ	තඛසිමො	324
ථපතයො	146	තච්ච ගීතවාදිතච්ඡුකදස්සනා	342
ථලජා	334	ත භොති තථාගතො පරමමරණං	
ථාවරං	222		266
ථිනමිඤ්ඤසහගතො	38	නානතතකථං	268
ථුලලච්ඡිසිතකෙ	226	නානතතසඤ්ඤානං	102

න	පිටවැට්ටු	ප	පිටවැට්ටු
නානාධිමුක්තිකං	80	පදර	226
නාසසුධ	104	පධාන සඛිඛාරා	24
නිකතිසාවියොග	346	පපාතො (පටිභානාකුට)	308
නිකාමලාභී	98	පමාදවිභාරී	228
නිඤ්ඤවිවරො	146	පයතපාණි	152, 218
නිබ්බානනිකො	186	පරසුවාදං	14
නිබ්බානපොභො	84	පරිනඛිණං	322
නිබ්බිදය	264	පරිමිතා	12
නිබ්බධගාමිනියා	220	පරිඤ්ඤාතං	274
නිබ්බධිකපඤ්ඤානා	258	පරිඤ්ඤායාං	274, 292
නියතො	214	පරිබ්බාජකා	116
නියතානිකා	4	පරියාදනං	298
නිරයා චූතා	354, 356	පරියාදිතනං	322
නිරාමිසා	122, 132	පරියායං	104
නිරොධනිසංසිතං	92, 124	පරියුට්ඨිතවිතො	14
නිරොධානුපසි	90, 122	පරියොදපනාය	220
නිවාතං	26	පරියොදනො	74
නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං	102	පරොපඤ්ඤායා	164
නෙව හොති න න හොති		පපෙනදි කොසල	152
තථාගතො පරමමරණං	266	පසසමිභයං	90
		පහානබ්බං	292
		පාකතිජ්ජියා	26
		පාණානිපාතා වෙරමණියා	156
		පාචිනපොභො	72, 186
		පාණානිපාතී	212
		පාදඤ්ඤාට්ඨන	28
		පාමුජ්ජං	228
		පාරං	2
		පාසාණසකරා	320, 322
		පීතිපට්ඨංවෙදී	108
		පුඤ්ඤාභිසන්දා	218, 220, 232, 234
			236
		පුටං	294, 296
		පුත්තසම්බාධසයනං	154, 246
		පුච්චපඤ්ඤානාය	256
		පුච්චානං	16
		පුබ්බපෙතකථං	268
		පුබ්බනිවාසං	20, 82
		පෙත්තිවිසයා චූතා	358, 360
		පෙත්තෙය්‍යා	334
		පොච්චානුපොච්චං	314, 316
		පොච්චජනිකො	270
		ඵජ්ජිතතං	96
		ඵතං	16
පකඛිසකුභො	20, 34, 78		
පච්චිකඛාය	280		
පච්චා පුර පඤ්ඤා	38, 42		
පඤ්ඤා නිවරණං	114		
පඤ්ඤාපාදනකඛන්ධා	276		
පඤ්ඤා	10		
පඤ්ඤාබාහුලොය	256		
පඤ්ඤාවිමුක්තිං	8, 22, 24, 28, 36, 48, 56, 82, 160, 162, 192		
පඤ්ඤාචූඩිතියා	254		
පඤ්ඤාසම්පන්නා	226		
පටිගච්ච	50, 94		
පටිසසඤ්ඤා	96, 102		
පටිවච්චාමුපපාදං	212		
පටිනිසංගානුපසි	90, 96, 116, 118, 122		
පටිපපසාදො	30		
පටිසලොනා	74, 104, 116, 144, 260		
පටිසලීන	66, 260		
පඨමජ්ජානං	100		
පණිතං ධම්මං	68		
පත්තයොගකෙබ්බා	14		

	බ	පිට්ඨකයා
බලකරණියා		58, 86
බාලගමනං		168
බාහුජ්ඣාදී	116, 82,	184
බීජනාමිභූතගාමසමාරමනා		340
බොධිං		224
බොධිසත්ත සස		18
බොධිසත්තො		98
බුභමඤ්ඤා		336
බුභමචරියං	16, 30,	154
බුභමචරියොගධං		140
බුභමලොකා		78
බුභමචිහාරො	112,	116
භ		
භගවංමූලකා	28, 52, 54,	126, 128
භජණ		216
භවනෙත්ති		286
භවසඛ්ඛාරං		16
භාවනාපාරිසුරිං		122
භාෂ්පතඛං		292
භීසමුළාලං		306
භුජ්ජෙසභී		138
භුසාවාතවුට්ඨි		302
භුරිපඤ්ඤාතාය		256
ම		
මජ්ඣිමං ධම්මං		68
මජ්ඣිමා පටිපද		270
මණ්ඩලමාලං		292
මනෙතයතා		334
මනුසසා වුතා	350,	352
මනොභාවනීයං	182,	184
මනොමයෙන කායෙන		46
මරණන්ධකාරං		318
මරණපපාතං		310
මහග්ගතං		20
මහපථලො		98
මහානිසංසො		98
මහාපඤ්ඤාතාය		256
මහාපංසුපුඤ්ඤා		110
මහාභීඤ්ඤාතං	68,	78
මහාසරං		232
මහොදධිං		232
මානකුට		346

	ම	පිට්ඨකයා
මාලුවාපත්ත		296
මාරිය		178, 248
මාසභුමාස		300
මීලකෙඛසු		332
මුඛරා		26
මුණේනා		74
මුත්තවාගො	152,	218, 228
මුනී		16
මුසාවාද වෙරමණී		158
මුසාවාදී		212
මූලභගමනං		168
ය		
යත්භී නාම		316
යරාකමුපගෙ		22
යරාදිවා කලා රත්තිං		40
යාවයොගො		152, 218
යාවකීවඤ්ඤා		300
යොගකෙඛමං	112,	114, 116
යොගො කරණියො	260,	262
	264, 350,	352, 354, 356, 358, 360
යොනිසො මනසිකාරො		146, 240, 258
ර		
රජාපරො		152
රජොජලලං		106
රූපසඤ්ඤාතං		102
ල		
ලභුපඤ්ඤාතා		258
ලිච්ඡවිකුමාරකා		314
ලොකකඩායිකං		268
ලොකවිනතා		306
ලොකනිතරිකා අසා		316
ව		
වච්ඡමාවාරො		158
වඤ්ඤාතං		346
වස්ථුකතා		12
වයධම්මොනුපසසී		62
වසස්සත විමුත්තවිනෙත්තං		252
වසසාවාසං		116
වාතුපාදනො	48,	302
වාදගවෙසී		304

	ව	පිට්ඨකා	ස	පිට්ඨකා
වාදකීකො		304	සකං ආචරියකං	14
වාදපමොකඛාය		266	සකක	182
විකීණණවාටා		26	සකකායනීරොධෙ	152
විකඛිතං		20	සකකායපරියාපනෙතා	252
විග්ගාභිකකථං		266	සබ්බාසනා	184
විසාතං		142	සඛබ්බිතං	20
විසාත සස		72	සජීකාතඛං	292
විජජා	10,	284	සඤ්ඤාචේදිගනීරොධං	102
විජජාභාගියා ධම්මො		142	සනිපට්ඨානා	62, 66, 70, 72, 132
විජජාවිමුත්තිං	118,	126	සනිසම්මොජ්ජ්ඛං	92
විඤ්ඤාණඤ්ඤායනනං		102	සත්තකඛාතුපරමතා	322
විනිපාතගනෙන		318	සත්තඵලා	50, 94
විපරාමොසං		348	සන්තබොජ්ඣකඛා	124, 126, 132
විපුලපඤ්ඤාතාය		252	සත් සනෙත	298
විබ්භතනවිනෙතා		26	සසභාරකං	104
විමුත්තං	20,	80	සද්ධිමමසවනං	146, 240, 258
විමොචයං		120	සද්ධාපරිභාවිතං	182
වියකතා		12	සද්ධාසම්පනෙතා	224
වීරාගනිසසිතං	92,	124	සන්තකං	30
වීරාගාය		264	සසාගාර	314
වීරාගානුපසස්	90,	120	සප්ඵභාරිසං	14
වීරියසමාධි	2, 4, 6, 8, 10, 18,		සප්පුරිසසංසෙවො	146, 240, 252
	22, 24, 48, 30, 32, 34			258
විච්චිකපෙස		20	සබ්බකායපට්ඨසංචෙදී	108
විචෙකනිසසිතං	92,	124	සබ්බසභාමිනී	80
විචෙකපොණං		74	සබ්බමචාරයො	26
විසිඛාකථං		268	සමචෙඤ්ඤා	46
විහාරෙන	74,	76	සමනිත්තිකා	324
විහිංසා විහකං		268	සමාදහං විහං	90, 110
විතරාගං		40	සමාහිතං	20
විමංසාසමාධි	2, 4, 6, 8, 10, 18,		සමුදයධම්මානුපසස්	62
	26, 30, 32, 34, 48		සමුද්දකඛායිකං	268
වුසිතවා		76	සමපජානො	62, 66, 70, 108
චෙදනානුපසස්		108	සමපසාදනං	100
චෙරං		212	සමපරායිකං	210, 212
චොදනං		82	සම්බොධබ්භුහං	182, 184
චොසසග්ගපරිණාමී	92,	124	සම්බොධො	152
චොසසග්ගරතො	152,	218	සම්බොධා	18, 46
චතාපාදවිතකං		264	සම්බොධිපරායනො	140, 144 160
				152, 162, 178, 214, 226
			සමෙහාජ්ජං	324, 326
			සමොද්දකඛකඛියගාමී	66
ස උතතරං		20	සමොසමුද්දො	8
ස උදෙසං		20	සමොදනීයං කථං	68, 70, 74
සකදගාමිනො		164	සරසභාපා	10
සකදගාමී		160	සලලපත	294

ස	පිටුවනැත	ස	පිටුවනැත
සවනනී	232	සුපානා	182
සසසනො ලොකො	266	සුරාමෙරයම ජපපමා දුට්ඨාසී	212
සහධමෙමන	14, 304	සුසමාරඬා	12
සහසාකාර	348	සුරකථං	268
සහිතං මෙ	266	සුලං	298
සංධාවිතං	286	සෙබෙන	70
සංවච්චකපෙප	29	සෙබො චිභාරො	114
සංසරිතං	286	සොනාපත්තසඛන	146 228, 174
සසඛාරපරිනිබ්බාසී	50, 94		212
සාකාරං	20	සොනාපනන	140, 146, 160, 180,
සාවියොග	346		190, 214, 228, 238
සාමඤ්ඤ	334	සොනො	146
සාමීච්චපටිපනනා	14	සොඛනා	160
සාරණියං	68, 70, 74		
සාලොහිනා	290	හ	
සිකධං පච්චකඛාය	74	හත්ථිගවාසංචලවාපටිගුහණණා	314
සිකුඤ්ඤබලං	190	හමෙහා	74
සිනෙරුපබ්බනරාජා	320	හරායමානා	104
සිලාසුපො	304	හාසුපඤ්ඤතා	258
සීසපඤ්ඤතා	258	හාසුපඤ්ඤ	192
සීලසමපනෙහා	224	හීනං ධම්මං	68
සුඛපටිසංවේදී	108, 130	හීනාය	74
සුචුමෙසු සුලෙසු	298	හෙඨිමංසරං	314
සුබෙධිතානං	152	හොති ච න ච හොති තථාගනො	
සුගනො	12	පරමමරණා	266
සුඤ්ඤතාපටිසඤ්ඤනො	244, 246	හොති තථාගනො පරමමරණා	266